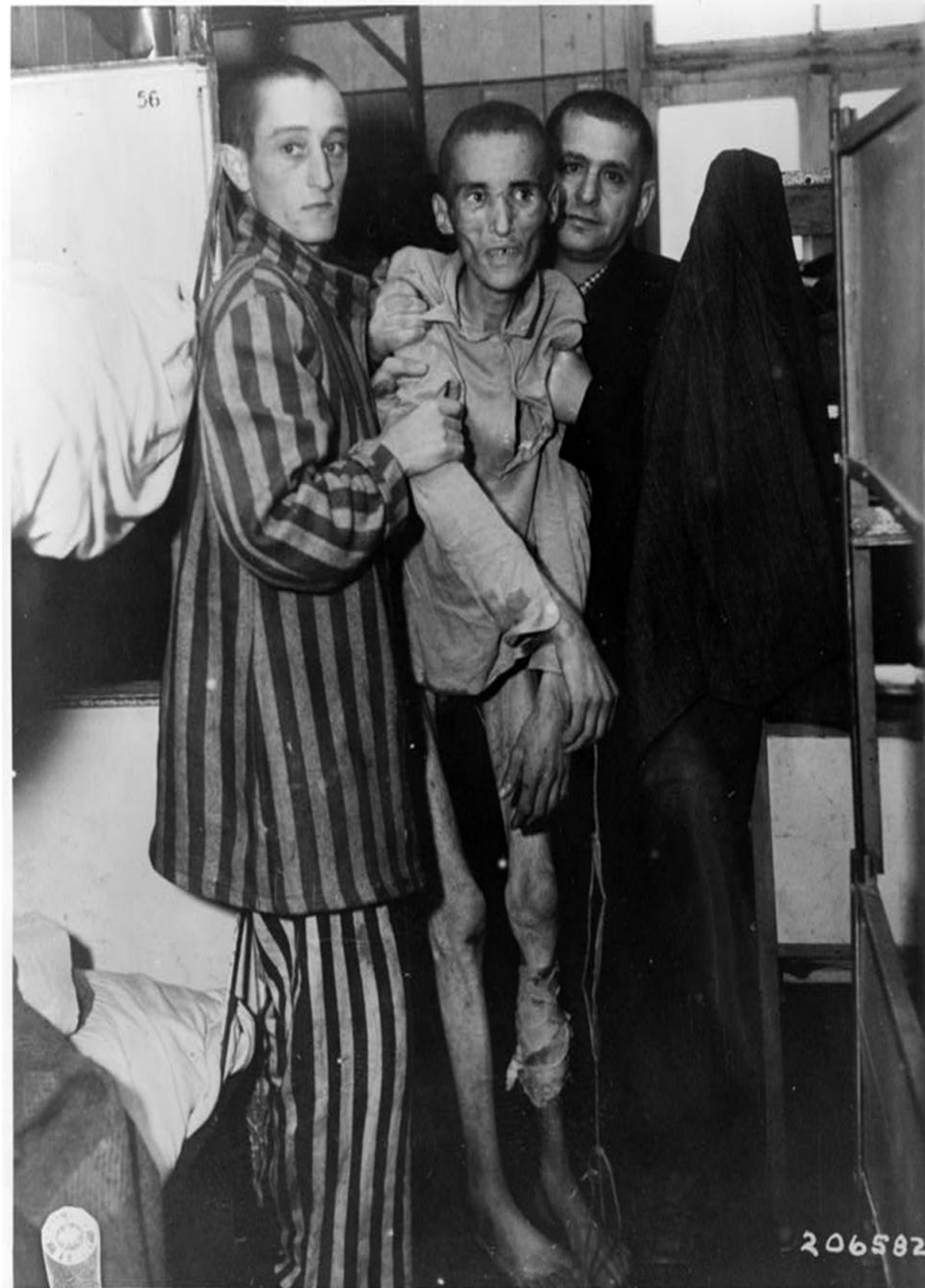

56

206582

Yeşaya 53. Bölüm	6
Birinci Bölüm	7
Bağlam Türleri	7
1. Yorumlama ile ilgili Bağlam	8
2. Tarihsel Bağlam	14
3. Genel Bağlam	15
4. Yazınsal / Edebi Bağlam	18
Bağlam Konusunun Özeti	22
Çözüm	24
Birinci Bölüm Ayet-Ayet Açıklaması	28
Yeşaya 52:13 - Yeşaya 53:3	28
52:13	29
52:14	29
52:15	30
53:1	32
53:2	35
53:3	37
Birinci Bölüm'ün Sonucu:	40
İkinci Bölüm	42
Tanrı'nın Görüşü	42
İkinci Bölüm Ayet-Ayet Açıklaması	45
Yeşaya 53:10 - 53:12	45
53:10	45
53:11	55
53:12	62
54. Bölüm	67
Üçüncü Bölüm	69
Diğer Ulusların Görüşü	69
53:4	71
Ara konu: Yeremya 30. Bölüm	74
53:5	81
53:6	86
53:7	87
53:8	91
53:9	93
Dördüncü Bölüm	97
İsrail'in İstirap Çeken Kul / Hizmetkar Olduğuna Yapılan İtirazlara Yanıtlar	97
İtiraz 1: Kullanılan zamirler tekil haldedir.	97
İtiraz 2: İsrail masum değildir oysa Kul / Hizmetkar doğru, dürüst, masum, günahsızdır.	99
İtiraz 3: İsrail günah işlediği için doğru/dürüst/masum olamaz.	100
İtiraz 4: Eğer Kul / Hizmetkar İsrail ise, İsrail, İsrail'in günahları için acı çekemez.	102
İtiraz 5: Yeşaya 49:5 ayetine göre Kul, İsrail olamaz. Kul, İsrail'i Tanrı'nın önünde toplayacağına göre, İsrail kendi kendini mi toplayacaktır?	103
Yeşaya 49:1-6'de Kul / Hizmetkar Kimdir?	103
Tanrı'nın Taşıyıcıları (Yeşaya 52:11) ve Tanrı Sözü	109
İtiraz 6: İsrail'in çektiği acılar, diğer ulusların günahlarının sonucu DEĞİLDİR.	111
İtiraz 7: Yeşaya 53'teki kişi ölür ve halkın günahlarının kefareti için dirilir.	112
İtiraz 8: İsrail, şiddet göstermiştir ve aldatmıştır, bu nedenle Yeşaya 53:9 ile çelişir.	113
İtiraz 9: 53:7'e göre "...açmadı ağzını." Kul, sessiz ve istekliydi.	114
İtiraz 10: Tanrı'nın İsrail'in çektiği acıyı istediği nasıl söylenebilir?	114
İtiraz 11: 53:8 ayetindeki "halkım" ifadesi, Yeşaya'nın halkını kasteder, yani konuşan kişi Yeşaya'dır, "halkım" ifadesi de "İsrail'i" kasteder.	116
İtiraz 12: Kul / Hizmetkar ölür ve 53:8 ayetinde gömülür.	117
İtiraz 13: Yeşaya 53:11 ayetinde "Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak" demektir ancak İsrail'in "bilgisi" yoktur.	117
İtiraz 14: Yeşaya 53:1 ayetinde "Verdiğimiz habere (haberimize)" demektir. Bu haber, peygamberlik haberi, mesajdır. Demek ki burada konuşan Yeşaya Peygamber'dir.	118

İtiraz 15: Yeşaya 53:8. ayetindeki "Yaşam ülkesi" ölüm anlamına gelir.	118
İtiraz 16: Yeşaya 52:15 ayetindeki "yazeh" (İbranice יזה) kelimesi, "saçmak" olarak yanlış tercüme edilmiştir.	119
İtiraz 17: Yeşaya 53:8 ayetindeki "onlara" "lamo" (İbranice למו) kelimesi çoğul değildir.	120
İtiraz 18: Yeşaya 53:9 ayetindeki "ölümleri" "motav" (İbranice מתיו) kelimesi tekil bir kişiyi ifade edebilir.	122
İtiraz 19: Yeşaya 53:10 ayetindeki "tohum" "zera" (İbranice זרע) kelimesi ruhsal çocuklar, öğrenciler anlamına gelir.	122
"Benim" (İbranice)	123
YEŞAYA 53 VE AFTARA	124
Yeşaya 53'ün Mesih'e Atıfta Bulunduğunu İfade Eden Rabbinik Yorumlar:	128
Targum Yonatan ben Uziel	133
Talmud'da ve Midraşim'de Yeşaya 53	141
Talmud	143
Şekalim Bölüm 5 Alaha 1	143
Berahot 5a	144
Berahot 57b	145
Sota 14a	147
Sanhedrin 98b	148
Midraş Rabba	151
Bereşit Rabba Bölüm 20	152
Bamidbar Rabba 13:2	152
Devarim Rabba	152
Rut Rabba	153
Midraş Tanhuma	156
Sifre	158
Midraş Eliyahu Rabba	160
Midraş Tehillim	163
Önemli Küçük Midraşim	165
Midraş Tanaaim:	166
Bereşit Rabbosei:	167
Talmud ve Midraşim'de Yeşaya 53 Konusuna Sonuç	168
Zohar ve Yeşaya 53	168
Ara konu: Bireyin Günahı ve Ulusun Sorumluluğu	175
Saadya Gaon ve Yeşaya 53	188
Raşi ve Yeşaya 53	191
Raşi'den Sonraki Rabbilerin Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları	204
BÜYÜK RABBİLER:	206
Mikros Gadolos:	206
DİĞER RABBİLER:	208
Pek Tanınmayan Yahudi Kaynakları:	210
Bilinmeyen Kaynaklar:	213
Karaitler (Karaylar) ve Ortodoks Olmayan Kaynaklar	213
Raşi'den Sonraki Rabbilerin Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları Konusuna Sonuç:	214
Rambam'ın (Maimonides) Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları	215
Ramban'ın (Nahmanides) Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları	221
Rabbi Moşe Alşih'in Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları	223
Hristiyan İncili Açısından Yeşaya 53	239
52:13: "İşte kulum"	239
Mesih "kulum" olarak adlandırılabilir mi?	239
Sözde "Mesih'in iki doğası"	240
İtaat Etmeyi Öğrenme	240
52:13: "yüksek ve yükselmiş ve çok yüce olacak."	241
Hikayenin geri kalanı	242
52:14: "Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki"	243
52:15: "Öyle ki birçok ulusu saçacak"	243
İbranice metin	243

52:15: "onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar."	244
Krallar, isa hakkında ne duydular ve ne zaman duydular?	244
YEŞAYA 53	245
53:1: "Duyduğumuza kim inandı?	245
53:1: "Ve Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?"	245
Kul / Hizmetkar kimdir ve kim değildir?	247
53:2: "Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım."	247
Yeşaya 53:2'de boşuna isa'yı aramak	247
İlk yıllar:	248
Cevaplar arayan hristiyan	249
53:3: "Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik."	250
Kul'un / hizmetkarın tanımını isa ile karşılaştırmak	250
Reddedilen, hor görülen, itibar edilmeyen	251
İnciller kimin İsa'yı takip ettiğini söylüyor?	252
Kadınlar:	253
isa'nın diğer takipçileri:	253
İsa son saatlerinde herkes tarafından terk mi edildi?	254
Özet olarak isa'nın popülaritesi	255
Hristiyan teolojik ihtiyaçları	256
53:4: "Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık."	257
"Bizim" hastalıklarımızı ve "Bizim" acılarımızı taşımak için bir araç olarak Kul / Hizmetkar	257
Nagua'	258
53:5: "Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik."	258
İsa neden tutuklandı ve idam edildi?	259
53:5: "Esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik."	260
Yıkıcı gizem	260
Çarmıh gizemi	262
Yuhanna gizemi	262
Hikayenin geri kalanı	263
Hristiyanların günahlar için kan ile aklanması nerededir?	264
53:6: "Tanrı hepimizin günahını ona vurdu "	267
İncil öncesi kilise ve gelişen kristoloji	267
Tanah ise tamamen farklı bir şey öğretir.	267
53:7: "Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı."	269
Biraz fazla gürültülü bir sessizlik!	269
isa'yı "koyun" metaforuyla özdeşleştirmenin tutarsızlığı	270
Cevap:	271
Sonuç:	271
53:8: "...halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi."	271
53:9: "Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu"	272
isa'nın gömülmesi	272
53:9: "Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte"	273
Mezar arkadaşları: önce kötüler, şimdi zenginler.	273
53:9: "şiddet uygulamadığı halde"	274
isa'nın şiddet içeren tarafı	274
isa'nın eylemleri haklı çıkarılabilir mi?	274
isa ve şiddetin felsefesi	275
Bağışlama mı yoksa ikiyüzlülük sözleri mi?	276
isa, Kul / hizmetkar olma imkanını kaybetmiştir	277

53:9: "Ağzında hile de yoktu"	278
Hile Üzerine Bir Mesel	278
53:9: "Ağzında hile yoktu"	279
İsa'nın aldatıcı davranışı meselesi	279
"İnananlarına" boş vaatler:	279
"Kendisine "inanmayanları" aldatıcı biçimde yanıltma	280
Mesihlik iddiaları	282
İsa'yı ölümden kim diriltti?	283
Tanrı mıydı?	283
İsa mıydı?	283
Pilatus'a yalan söylemek	283
İsa barışçıl bir gruba mı önderlik etti?	283
Bir sırlar, yalanlar ve aldatmaca karışımı	285
53:10: "Eğer kendisini aşam (suç sunusu) yaparsa"	287
Suç sunusu olarak ıstırap çeken Kul / Hizmetkar	287
"Aşam" gereksinimleri	288
Tora'ya Göre Kanın Dökülmesi ve Bir Başkası Yerine Kefaret Etme	290
İsa'nın ıstırabı, insanlığın günahlarını affettirdi mi?	292
Başkaları için fedakarlık mı yoksa daha fazla onur ve güç için kendi reklamını yapma mı?293	
53:10: "tohumu görecek"	294
"Zer'a"	294
"Benim"	295
53:10: "günleri uzayacak"	295
Günlerinin uzatılması ve sonsuz yaşama kavuşma kavramları:	295
Farkları:	295
53:11: "Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak."	297
53:11: "Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı."	297
53:12: "Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak"	298
Gerçek (Yeşaya) ve kurgu (hristiyan incili) arasında büyük bir ayırım vardır.	298
Hristiyanların karşılaştığı sorunu anlamak.	299
İsa'nın yeryüzünde ve cennetteki zenginliği ve gücü	300
Kul'un Tanrı'ya olan sadakatinin ödülü	300
Kendine itaat ettiği için kendini ödüllendirmek	301
Ganimeti güçlülerle paylaşmak	301
İsa ve güçlülerle paylaşılan savaş ganimetleri	303
53:12: "çünkü ruhunu ölüme döktü"	304
Birçokları ruhlarını ölüme döktü	304
53:12 "günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı."	305
Suçluların günahlarını taşıyan İsa mitini gözden geçirmek	305
53:12: "[O] günahkarlar için dua / şefaati etti"	305
TANRI VE İSRAEL	306
Temenni	308
Kaynaklar	308

Yeşaya 53. Bölüm

52:13 Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.

52:14 Birçokları sana şaştı: “Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki”

52:15 Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar:

53:1 “Duyduğumuza kim inandı? Tanrı’nın kolu kime açığa çıktı?”

53:2 Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.

53:3 Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.

53:4 Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

53:5 Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

53:6 Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

53:7 Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.

53:8 Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.

53:9 Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte; şiddet uygulamadığı halde ve ağzında hile de yoktu.

53:10 Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer (אָם) ruhunu Aşam (suç sunusu) yaparsa tohumunu (זָרַע) görecek ve günleri uzayacak ve Tanrı’nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

53:11 Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı.

53:12 Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua / şefaati etti.

Birinci Bölüm

Bağlam Türleri

Tanah'ın hristiyanlar tarafından en çok suistimal edilen, hakkında ne çok yazılan, konuşulan bölümü Yeşaya Kitabı'nın 53. Bölümü'dür. Bu bölümle ilgili hristiyan görüşü şudur:

1. Hristiyanlar, acı çekip ölmek için yeryüzüne gelen bir Mesih'e inanırlar.
2. Yeşaya 53. Bölüm, ıstırap çeken bir Kul / Hizmetkar'dan bahseder.

Hristiyanlara göre bunlar aynı kişidir.

Tanah'taki herhangi bir bölümü anlamak için, bölümün içinde geçtiği ve onu anlamamızı etkileyen çeşitli bağlam türlerini anlamamız gerekir. Aynı konunun daha açık bir şekilde tanımlandığı benzer bölümler olup olmadığına da bakmamız gerekmektedir.

Hakkında konuşabileceğimiz dört genel bağlam türü vardır. Bunlar:

- 1. Yorumlama ile ilgili Bağlam**
- 2. Tarihsel Bağlam**
- 3. Genel Bağlam**
- 4. Yazınsal, Edebi Bağlam**

Bu bağlamlar olmadan bölümün ne anlattığını konusunda sonuçlar çıkarmak yanıltıcı olacaktır.

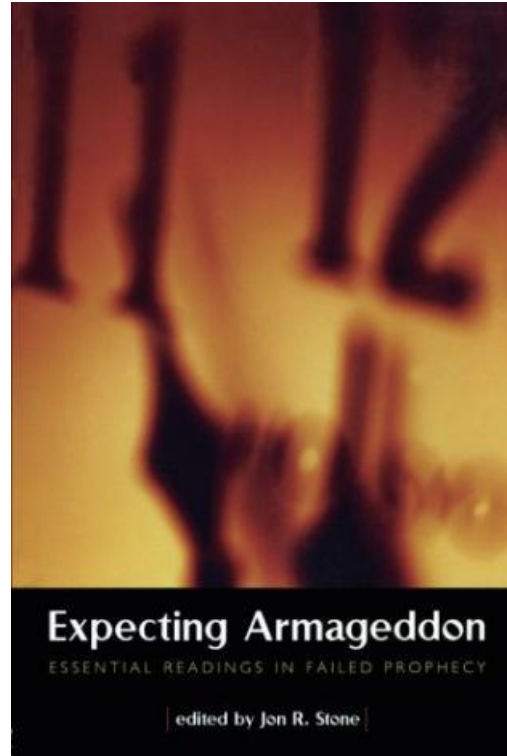
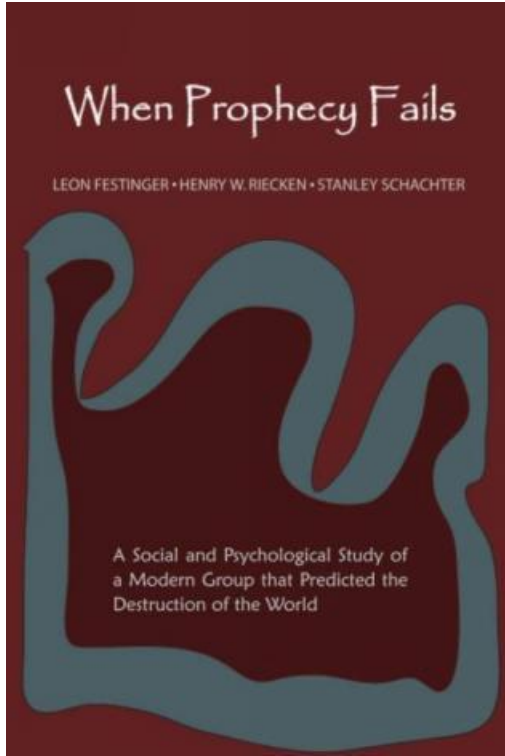
1. Yorumlama ile ilgili Bağlam

Yorumlama ile ilgili bağlam, metne bakmadan önceki varsayımlardan veya teolojik/dini fikirlerden veya olaylardan oluşur. Yeşaya 53'e atıfta bulunan hristiyan yorumunun bağlamı iyi bilinmektedir. Amerika'daki çoğu insanın Yeşaya 53'e ilk baktığında hristiyan çizgisinde düşünmesinin nedeni budur. Mesih'in bu dünyaya gelmesi, acı çekmesi ve ölmesi gerektiği hristiyan incili öğretilerine dayanmaktadır.

Yahudilik'te yorumlama ile ilgili bağlam daha karmaşıktır ve Tanah okuyucularının her zaman aşına olmadığı fikirlere dayanır. Ancak içerdiği her bir faktör açıklandığında, Yahudiler'in hristiyan görüşünü asla kabul etmemelerinin nedenleri açık olmaktadır.

İlk bağlamsal konu, Mesih'in ne yapması gerektiği ile ilgilidir. Yahudilik tarihinde acı çekecek, insanların günahları için kendisini kurban olarak sunacak, ölecek, üçüncü gün dirilecek, sonra ikinci kez gelecek bir Mesih kavramı hiçbir zaman olmamıştır. Bu konuda Tanah bilgisi çok az olan veya dürüst olmayan kişiler haricinde anlaşmazlık bulunmamaktadır. Ne Bar Kohba ne de 1. yüzyıldaki Mesih adaylarından hiçbiri onun acı çekeceğini, öleceğini ve geri döneceğini öğretmemiştir. İlave olarak Mesih'in bakireden doğacağı, Mesih'in Tanrı olacağı, Tanrı'nın beden alıp yeryüzünde yürüyeceği hiçbir dönemde öğretilmemiştir.

Bu durum, Mesih olma iddiasında bulunanların, kendi başarısızlıklarını sanki olması gereken buymuş gibi sunduklarını, Yahudi geleneği içinde hiçbir zaman olmayan kavramları varmış gibi gösterdiklerine dair tarihsel desteklere sahibiz. İlk hristiyanların bu yeni kavramları neden "icat ettiklerini" açıklayabilecek çok sayıda bilimsel çalışma vardır: Festinger ve arkadaşlarının 1956 tarihli "When Prophecy Fails" (Peygamberlik Başarısız Olduğunda) adlı klasik çalışması; John Gager, 1975, "Kingdom and Community the social world of Early Christianity" (Erken hristiyanlığın sosyal dünyası Krallık ve Topluluk), Jon Stone tarafından düzenlenen "Expecting Armageddon" (Armageddon'u Beklemek), 2000 gibi.

Bir sonraki önemli bağlamsal konu "Ulusal Günah" ve "Sürgün" meselesidir. Bu konular, Yeşaya Kitabı'nda özellikle 40. Bölümden itibaren işlenmektedir ancak aynı zamanda bunlar hristiyan polemik yazınında nadiren ele alınmaktadır. Birey ve ulus arasındaki ayırım fikri, genel olarak Tanah'ı ve özel olarak Yeşaya 40-66 bölümleri anlamak için temeldir.

Önce Bireysel Günah fikrini ele almalıyız. Bunu anlamak Ulusal Günah fikrinden çok daha kolaydır. Buradaki amaç, Bireysel Günah ile Ulusal Günah kavramlarını karşılaştırmak ve Bireysel günahın tüm temel kavramlarını tanıtmaktır.

Bireysel günaha Tanah'ın yaklaşımı, Tanrı'nın insanlık için merhametini ve sevgisini görmenin en açık yollarından biridir. Adam ve daha sonra Kayın'den itibaren, Tanrı'nın merhametini ve yargıda cömertliğini görürüz.

Günahların çeşitli sınıfları, büyüklükleri ve nasıl cezalandırılacaklarını etkileyen bazı etkenler vardır. Günahları sınıflara ayırmanın iyi bir yolu, onları ihtiyaç duydukları ceza türüne ilişkin Tanah açıklamalarına göre bölmektir. Sınıflar: Suç ile ilgili; Toplumsal; Ritüelik ve Dini'dir. Günahın hangi sınıfa olduğu genellikle iki etkene bağlıdır: Niyete ve tanıklara. Niyet, kasıtlı veya kasıtsız olup olmadığı ile ilgilidir. Tanık ise, eylemi gören iki kişi olup olmadığı veya olmadığı ile ilgilidir.

Suç ile ilgili günahlar, ölüm cezası veya kırbaç gerektiren günahlardır. Cezanın bir sığınma şehrine bir süreliğine sürgüne gitme olduğu kasıt olmadan adam öldürme

durumu dışında, tanıklar ve kasıt gerektirir. Bu türde yapılan kasıtlı günahlar, bazı durumlarda, en şiddetli 'Dini' cezaların uygulanmasına neden olabilir. Bu türdeki kasıtsız günahlar bazen birazdan bahsedeceğim bir kurbanı da beraberinde getirebilir.

Toplumsal günahlar, maddi-parasal ödemeyi gerektiren veya parasal yükümlülüğü talep etmek veya ortadan kaldırmak için bir yemin gerektiren günahlardır. Bunlar, tanıkların ödemeyi taahhüt etmesini gerektirir ve eğer ödemeyecek kadar fakirse, borcunu ödemek için yedi yıla kadar çalışmak üzere emeği satabilir. Kasıtlı ve kasti olmayan toplumsal günahlar arasında, birinin başkasının malını gözetmesi, emanetine sahip çıkması gibi nadir durumlar dışında hiçbir fark yoktur. Ayrıca, hırsızlık hakkında yalan söylendiği ender bir durum dışında, kurbanı beraberinde getirmezler.

Ritüel ile ilgili günahlar, kurban gerektiren günahlardır. Farklı kurban kategorileri vardır. Genel olarak toplumsal ve bireysel kurbanlar vardır. Bireysel kurbanlar, bir bireyin çeşitli nedenlerle sunduğudur.

Bireysel kurbanlar dört temel grupta toplanır: İsteğe bağlı kurban olan Ola Kurbanı; Un sunusu olan minha ve Pesah kurbanı ve bayram kurbanlarının içinde olduğu isteğe bağlı bir kurban olan Şelamim. Bu iki kurban türü, Ola ve Şelamim kurbanlar günah için sunulmaz, bu yüzden isteğe bağlıdır.

Günahlar ile ilgili iki kurban Hatat (Günah Sunusu) ve Aşam'dır (Suç Sunusu) ve isteğe bağlı değildirler. Bu iki kurban türü kapsam olarak oldukça sınırlıdır. Bir kişinin Hatat kurbanı getirmesi için dört koşul vardır: 1. Tanrı'nın açıkça yapmamasını söylediği bir şeyi ihlal etmek. 2. İçinde bir eylem vardır. 3. Kasıtsız olmalıdır. 4. Kasıtlı ihlal, kişiyi karet ile yükümlü kılar. Hatat kurbanı getirmeyi gerektiren günahlarının çoğu, yanlışlıkla yasaklanmış biriyle ilişkiye girmek gibi cinsel günahlardır. Örneğin birisi eve geldiğinde örneğin kayınvalidesi ile onun karısı olduğunu düşünerek ilişkiye girerse; o zaman bir Hatat kurbanı getirmesi gerekir. Bu eylemi kasten yapmak ölüm cezası ve/veya karet getirir, ancak hiçbir kurban getirilmez. Aşam kurbanı da az sayıda günah için getirilir. Toplamda, bir kişinin Hatat veya Aşam kurbanı sunmasını gerektiren yaklaşık 40 günah vardır. Buradan günahların çok az kısmı için kurban sunulabileceğini görürüz.

Bazen Yom Kippur'da günahlar için kurban sunulması konusu gündeme getirilir. Bu günde sunulan kurban tüm günahları temizlemez mi? Hayır! Diyelim ki Yom Kippur'dan bir gün önce biri öldürüldü ve tanıklar vardı. Bu durum, bu kişinin adalete teslim edilmesi gerekliliğini ortadan kaldırmaz. Burada, Yom Kippur'un yardımcı olmadığı iki açık vaka görüyoruz. Birisi yanlışlıkla başka birini öldürürse, sığınma şehirlerinden birine gitmesi Koen Gadol vefat edene kadar orada kalması gerekir (Çölde Sayım 35:25). Yom Kippur, Koen Gadol vefat etmeden önce gelirse, Yom Kippur "aklanma" getirmez, o kişi sığınma şehrinde kalmaya devam eder. Aynısı, bir

kimse yedi yıl hizmet etmek üzere emeğini satarsa (Çıkış 21:1-2), yedi yıl dolana kadar orada kalır ve Yom Kippur'dan sonra serbest kalmaz. Hırsızlık, zarar verme ve daha sayılabilecek birçok günah için de aynı durum geçerlidir.

Son kategori "Dini" günahlardır. Bunlar, cezasının tamamen Tanrı'ya ait olduğu ve insan müdahalesinin bu konuda yapabileceği hiçbir şeyin olmadığı günahlardır. Bunlar karet gerektiren cezalar ve başka bir ceza verilmesi gereken ancak tanığı olmadığı için cezalandırılmayan günahlardır. Örneğin, Reuven, Levi'yi öldürürse ve kimse görmediyse, ona adli olarak yapılabilecek hiçbir şey yoktur. Bu, Tanrı'nın elindedir.

Bireyin eylemleriyle ilgili olarak, Kral Şelomo (Süleyman), Vaiz Kitabı'nın sonunda şöyle özetler:

“Her şey duyuldu, sonuç şu: Tanrı'ya saygı göster, buyruklarını yerine getir, Çünkü her insanın görevi budur. Tanrı her işi, her gizli şeyi yargılayacaktır, İster iyi ister kötü olsun” (Vaiz 12:13-14)

Sonunda kişi eylemlerine göre yargılanır. Tanrı, Tapınak olmadığına bile tüm günahlar için tövbe etmenin yollarını sağlar (1 Krallar 8, ve Ezekeil 18. Bölümlere bakınız.) Vaiz 7:20'de gördüğümüz gibi, Tanrı'nın insanlar hakkındaki standardı kusursuzluk değildir: *“Çünkü yeryüzünde hep iyilik yapan, Hiç günah işlemeyen doğru insan yoktur.”*

Günah işlemek, kişiyi doğru kişi olmaktan alıkoymaz. Tanah'ta günahsız olmadığı halde doğru olarak anılan birçok insan görürüz. Aynı şekilde Mezmurlar'da da genel olarak doğru kişilere pek çok atıf görürüz.

Ulusal Günah kavramı, anlaşılması biraz daha zor olan bir kavramdır. Sonuçta, uluslar günah işlemez, insanlar işler. Öyleyse İsrail Ulusu için günahkar veya doğru diyebilir miyiz? Birçok yerde peygamberler ulusun günahkar olabileceğini söylemiştir. Ayrıca, ulus bir bütün olarak "doğru" olarak da tanımlanmıştır. Örneğin Yeşaya Peygamber, 26:2 ayetinde tüm İsrail ulusunu doğru "tsadik" olarak tanımlamaktadır: *“Kapıları açın ki, inancını koruyan "tsadik" doğru/sadık ulus girsin.”*

Tanah'ta iki standardın kullanıldığını görmemiz ilginçtir. İlki, Peygamber Standardı olarak adlandırılabilir. Yeşua 7. Bölüm buna iyi bir örnektir. Orada, Tanrı'nın bütün ulusun günahkar olduğunu söylediğini ve yine de yalnızca bir kişinin günah işlediğini görürüz. Yeşaya 1:4 ayeti de belirli şekillerde günah işleyen birkaç kişinin Yeşaya Peygamber'in bütün ulusun günahkar olduğunu söylemesine neden olduğu birçok

benzer örnekten biridir: "Günahlı ulusun, suç yüklü halkın, kötülük yapan soyun, baştan çıkmış çocukların vay haline! Rab'bi terk ettiler, İsrail'in Kutsalını hor gördüler, O'na sırt çevirdiler." Peygamberler, İsrail'in günahkarlığını her zaman fazlasıyla vurgulamıştır. Bunun nedeni, tüm insanları tövbeye teşvik etmektir.

Öte yandan, Tanrı'nın merhametli doğasına uygun Objektif Standardımız vardır. Bunu, Bilam'ın İsrail'in günahsız olduğunu belirttiği Sayılar 23:21, 23 ayetlerinde görebiliriz. Bu ayetlerde şuna dikkat edilmelidir: Kutsal Topraklar'a gönderilmiş fakat amaca uygun davranmamış, günah işlemiş olan casuslara inanmış olan ve bu nedenle cezalandırılanların insanların çoğu hala hayattadır. Yani günah işleyen çok sayıda insan olmasına rağmen, ulus objektif standartta bir bütün olarak günahsız kabul edilmiştir: "*Kabahate bakmadı Yaakov'da, Ve günah görmedi Yisrael'de. Tanrısı Aşem onunladır, Kral'ın dostluğu ondadır. Zira fal yok Yaakov'da, Ne de büyü Yisrael'de.[Gerektiği] Zaman söylenir Yaakov'a ve Yisrael'e, Ne yaptığı Tanrı'nın.*"

Ulus günah işlediğinde neler olacağı Levililer 26. Bölüm ve Yasa'nın Tekrarı 28. Bölüm'de açıkça anlatılmıştır. Örneğin Yeoşua 7. Bölüm'de savaş kaybedilir ama aslında bu, daha önce söz konusu bölümlerde anlatılanların gerçekleşmesidir. Krallar ve Tarihler kitaplarında da benzer biçimde Yasa'ya uyulmadığında ulusun başına gelenler anlatılmaktadır. 2. Krallar 24:3-4'te sürgünün, Kral Menşe'nin günahları yüzünden gerçekleştiği, oğlu Yoşiya'nın zamanındaki genel tövbenin bile bunu değiştirmeye yetmediği anlatılır: "*Bütün bunlar Rab'bin buyruğuyla Yehudalılar'ın başına geldi. Menşe'nin işlediği bütün günahlar, döktüğü suçsuz kan yüzünden Rab Yehudalılar'ı huzurundan atmak istedi.*" Sürgünü kaçınılmaz kılan 'geri dönüşü olmayan nokta' buydu.

Sürgünün amacı ve sona ermesine sebep olan eylemler de lanetlerden sonra belirtilir. Levililer 26:41-44 ve Yasa'nın Tekrarı 30:1-10 ayetleri sürgün deneyiminin amacını anlatır:

"Ben de onlara karşı kayıtsız davranacağım. Onları düşmanlarının topraklarına getireceğim. "Ancak eğer o noktada tıkanık kalpleri boyun eğerse, o zaman günahlarını telafi etmiş olacaklar.

[Bu durumda,] Yaakov[la olan] Antlaşmam'ı hatırıma getireceğim. Hatta Yitshak[la olan] Antlaşmam'ı ve hatta Avraam[la olan] Antlaşmam'ı hatırıma getireceğim. Ülke'yi de hatırıma getireceğim;

[zira] Ülke onlardan yoksun olacak. Onlarsız, ıssız iken Şabatlari'nin telafi edecek. [Bu sırada] Onlar da günahlarının cezasını çecekler; çünkü ve çünkü Kanunlarım'dan öğrendiler ve benlikleri Hükümlerim'i reddetti.

"Ayrıca, buna karşın, düşmanlarının topraklarında oldukları zaman bile, onlardan, onları tüketecek, onlarla [olan] Antlaşmam'ı feshedecek kadar öğrenmeyeceğim ve onları reddetmeyeceğim – zira Ben, onların Tanrısı Aşem'im." (Levililer 26:41-44)

"Ve tüm bunlar – önüne yerleştirmiş olduğum beraha ve lanet – başına geleceği zaman, Tanrın Aşem'in seni sürmüş olduğu tüm ulusların içindeyken kalbinde derinlemesine düşünecek ve Tanrın Aşem'e [ulaşana] kadar geri dönerek, sana bugün emrettiklerimin tümü doğrultusunda Sözü'nü dinleyeceksin – hem sen hem çocukların – tüm kalbinle ve tüm canınla.

[O zaman] Tanrı tutsak[durumunda olan]larını geri getirecek ve sana merhamet edecek. Dönüp seni, Tanrın Aşem'in seni saçmış olduğu tüm halklardan toplayacak. Sürgünlerin göklerin ucunda [bile] olsa oradan toplayacak seni Tanrın Aşem ve oradan alacak seni.

Tanrın Aşem seni atalarının miras almış olduğu Ülke'ye getirecek ve orayı miras alacaksın. [Tanrı] Sana iyilik edecek ve çoğaltacak – atalarından [bile fazla].

Tanrın Aşem'i tüm kalbinle ve tüm canınla sevebilmen için, Tanrın Aşem, kalbini ve soyunun kalbini engellerden arındıracak; bu sayede yaşayacaksın.

Tanrın Aşem tüm bu bedduaları, sana zulmetmiş olan düşmanlarına ve senden nefret edenlere yöneltecek.

Ama sen teşuva yapacağın, Tanrı'nın Sözü'nü dinleyeceğin ve O'nun, sana bugün emretmekte olduğum tüm Emirleri'ni yerine getireceğin için,

Tanrın Aşem seni, iyiliğin için, elinin tüm işlerinde, rahminin meyvelerinde, hayvanlarının meyvelerinde ve toprağının meyvelerinde avantajlı kılacak; zira Tanrı, tıpkı ataların için sevinç duymuş olduğu gibi, senin için de tekrar iyi yönde sevinç duyacak, çünkü Tanrın Aşem'in Sözü'nü, O'nun bu Tora kitabında yazılı olan Emirleri'ni ve Hükümleri'ni gözetmek üzere dinleyeceksin – çünkü Tanrın Aşem'e tüm kalbinle ve tüm canınla döneceksin!" (Yasa'nın Tekrarı 30:1-10)

Sürgünün amacı, insanları alçaltmak, bu sayede tövbe etmeleri ve Tanrı'nın Yasası'nı, emirlerini ve yasaklarını yerine getirmeye geri dönmeleri gerektiğini öğretmektir. Bu genel alçaltma ve tövbe yoluyla Tanrı halkına döner ve sürgünü sona erdirir. Bu amaç sadece İsrail'i yüceltmek ve onlara fayda sağlamakla kalmaz, tüm dünyayı etkiler ve fayda sağlar. Yeşaya 11. Bölüm, bize tüm dünya üzerindeki etkisinin ne olacağını söyleyen birçok bölümden biridir.

Dünya Barışı:

"Onun döneminde kurtla kuzu bir arada yaşayacak, Parsla oğlak birlikte yatacak, Buzağı, genç aslan ve besili sığır yan yana duracak, Onları küçük bir çocuk güdecek. İnekle ayı birlikte otlayacak, Yavruları bir arada yatacak. Aslan sığır gibi saman yiyecek. Emzikteki bebek kobra deliği üzerinde oynayacak, Sütten kesilmiş çocuk elini engerek kovuğuna sokacak. Sürgünler Geri Dönecek 9 Kutsal dağımın hiçbir yerinde Kimse zarar vermeyecek, yok etmeyecek" (Yeşaya 11:6-9)

ve Küresel Tanrı bilgisi:

"Çünkü sular denizi nasıl dolduruyorsa, Dünya da Rab'bin bilgisiyle dolacak"

(Yeşaya 11:9, Habakkuk 2:14).

2. Tarihsel Bağlam

Tarihsel bağlam, belirli bir bölümün ne zaman söylendiği, hangi zaman dilimine atıfta bulunduğu ve hangi tarihsel dönemde geçtiği anlamına gelir. Bazı örneklerle bakalım. Yeşaya Kitabı şöyle başlar:

"Yahuda kralları Uzziya, Yotam, Ahaz ve Hizkiya zamanında Amots oğlu Yeşaya'nın Yahuda ve Yeruslayim'le ilgili görüşü." (Yeşaya 1:1)

Bu, Yeşaya Peygamber'i ve onun peygamberliklerini belirli bir tarihsel bağlama yerleştirir. O dönemin olaylarını 2 Krallar 15 – 20 bölümlerinde ve 2. Tarihler 26 – 32. bölümlerinde görebiliriz. Bu bölümleri inceleyerek, Yeşaya'da anlatılan olayların çoğu için tarihsel bir arka plan elde edilir. Birçok bölüm, neler olup bittiğini tam olarak anlamak için bu tarihsel bilgiye sahip olmamızı gerektirir. Örnek olarak Yeşaya 7. Bölüm'e ve sonraki bölümlere bakalım. Yeşaya 7:1 ayeti şöyle diyor:

"Uzziya oğlu Yotam oğlu Ahaz Yahuda Kralı'yken, Aram Kralı Resin'le Remalya oğlu İsrail Kralı Pekah Yeruslayim'e saldırdılar, ama ele geçiremediler." (Yeşaya 7:1)

Buradaki tarihsel bağlam, 2 Krallar 16. Bölüm ve 2 Tarihler 28. bölümde görülmektedir. Bu kaynakları okumadan neler olduğunu ve peygamberin sözlerinin ne anlama geldiğini görmek mümkün değildir. Bu peygamberlikler belli bir zamanda ve o sırada meydana gelen olaylarla ilgili olarak söylenmiştir. Aynı çalışmayı çoğu peygamberlikler için de yapabiliriz ve aşağı yukarı metnin anlaşılmasına yardımcı olacak bazı bilgiler elde edebiliriz.

Bu çalışmayı Yeşaya 53. Bölüm için de yapabiliriz. Bu ayetler o dönemde söylenmiştir ama daha da önemlisi ayetlerin bahsettiği iki farklı dönem olduğunu görebiliriz.

52:13-15 ayetleri Yeşaya Peygamber'in konuştuğu zamanda geçer ve gelecekte olacak olaylara atıfta bulunur.

53:1 ayetinden itibaren ise gelecek dönemden bahseder ve geçmişi hatırlatır.

53:10. ayeti ile birlikte Yeşaya dönemine geri döner ve konuşmacı değişikliği ile gelecekteki olayları anlatır. Bu tarihsel perspektif, Tanah'taki bölümlerin açıklanmasını çok daha kolay hale getirir.

3. Genel Bağlam

Genel bağlam kavramı, genellikle 'bağlam' dediğimizde kastedilen fikirdir. Örneğin, Mezmurlar'daki bir ayet, söz konusu Mezmur'un tamamı anlaşılmadan anlaşılabilir; ne hakkındadır, hangi konuları içermektedir gibi. Bazen bir ayetin (veya bölümün) bağlamı o bölümün bir parçası, bazen birkaç bölüm öncesi ve sonrası ve bazen daha uzundur. Her koşulda, bir ayet/bölüm, genel bağlamını incelemeyen ve ona nasıl uyduğunu görmeden net olarak anlaşılabilir.

Yeşaya 53. Bölüm konusunda genel bağlamı saptamak pek zor değildir. Dini veya seküler akademisyenler, Yeşaya 40 – 66. bölümlerin bir bütün olduğu konusunda genellikle hemfikirdir. Bu kısmın ilk birkaç ayetinde ifade edilen ana konular şunlardır:

"Avutun halkımı" diyor Tanrınız, "Avutun! Yeruslayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, suçlarının cezasını ödediklerini, günahlarının cezasını Rab'bin elinden iki katıyla aldıklarını ilan edin." (Yeşaya 40:1-2)

Burada birkaç konu görüyoruz: Tanrı uzun sürgününde Yahudi halkını teselli etmektedir. Halk, ümidini kestiği için teselliye ihtiyaçları vardır. Sürgün o kadar uzun ve zor olmuştur ki, hem Yahudi halkı hem de diğer uluslar bu sürgünün bir sonunun olmayacağını düşünmüştür. Diğer uluslar, İsrail'in günahlarının o kadar büyük olduğunu ki sürgünde çektiği acıların onların günahlarını bağışlatamayacağını düşünmüştür. Diğer uluslar, Yahudiler'in asla affedilemeyeceklerini iddia etmektedir. Böylece İsrail merak etmektedir: Tanrı Yahudiler'i unuttu mu, onları terk etti mi? Ayet, onların günahlarının bağışlandığını ve onun artık yüceltileceğini belirtmektedir. İkincisi, sürgündeki ıstırapın boyutunu merak ediyorlar, neden bu kadar şiddetli olmalıydı?

Bu temalar, 40.bölümden 66. bölüme kadar olan tekrar tekrar karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, en son bölümde Peygamber tekrar şunu söylemektedir:

"Yeruslayim'le birlikte sevinin, Onu sevenler, hepiniz onun için coşun, Yeruslayim için yas tutanlar, onunla sevinçle coşun. Öyle ki, onun avutucu memelerini emip doyacaksınız, Kana kana içip Onun yüce bolluğundan zevk alacaksınız." Çünkü RAB diyor ki,

"Bakın, esenliği bir ırmak gibi, Ulusların servetini taşkın bir ırmak gibi ona akıtacağım. Ondan beslenecek, kucakta taşınacak, Dizleri üzerinde sallanacaksınız. Çocuğunu avutan bir anne gibi avutacağım sizi, Yeruslayim'de avuntu bulacaksınız." (Yeşaya 66: 10-13)

40-66. bölümlerde tekrar tekrar şu fikir ortaya çıkmaktadır: Tanrı halkını asla unutmamış onu asla terk etmemiştir. Sürgünden çıkarılacaklar, tekrar yüceltilecekler ve sevineceklerdir. Bu kısımda, bu konu ile ilgili birçok ayet bulunmaktadır, ancak Yeşaya 53'ten çok da uzak olmayan ve İsrail'in teselli edilmesiyle ilgili iki kısa örnek verelim:

"Oysa Siyon, "Rab beni terk etti, Rab beni unuttu" diyordu. Ama Rab, "Kadın emzikteki çocuğunu unutabilir mi?" diyor, "Rahminden çıkan çocuktan sevecenliği esirger mi? Kadın unutabilir, Ama ben seni asla unutmam. Bak, adını avuçlarıma kazıdım, Duvarlarını gözlüyorum sürekli. Oğulların koşar adım geliyor, Seni yıkıp viran edenlerse çıkıp gidecek. Başını kaldır da çevrene bir bak: Hepsi toplanmış sana geliyor. Ben Rab, varlığım hakkı için diyorum ki, Onların hepsi senin süsün olacak, Bir gelin gibi takınacaksın onları. "Çünkü yıkılmış, viraneye dönmüştün, Ülken yerle bir olmuştu. Ama şimdi halkına dar geleceksin, Seni harap etmiş olanlar senden uzak duracaklar. Yitirdiğini sandığın çocuklarının sesini yine duyacaksın: 'Burası bize dar geliyor, Yaşayacak bir yer ver bize' diyecekler." (Yeşaya 49:14-20)

"Tanrın diyor ki, "Rab seni terk edilmiş, Ruhu kederli bir kadın, Genç yaşta evlenip sonra dışlanmış Bir kadın olarak çağırıyor: 'Bir an için seni terk ettim, Ama büyük sevecenlikle geri getireceğim. Bir anlık taşkın öfkeyle senden yüz çevirmiştım, Ama sonsuz sadakatle sana sevecenlik göstereceğim.'" Seni kurtaran Rab böyle diyor. "Bu benim için Nuh tufanı gibidir. Nuh tufanının bir daha yeryüzünü Kaplamayacağına nasıl ant içtimse, Sana öfkelenmeyeceğime, Seni azarlamayacağıma da ant içiyorum. Dağlar yerinden kalksa, tepeler sarsılrsa da Sadakatim senin üzerinden kalkmaz, Esenlik antlaşmam sarsılmaz" Diyor sana merhamet eden Rab." (Yeşaya 54:6-10)

Burada ve tüm kısım boyunca son derece açık biçimde Tanrı'nın İsrail ulusunu teselli sözlerini, sürgünün sona ereceği, sürgünden dönüş ve son günlerde yüceltileceklerine dair nihai vaadini görmekteyiz. Suistimal edilen 53. Bölüm'den hemen önce, 52. bölümde, Yeşaya 53'e bir girişimiz bulunmaktadır. Burada da sürgünün sonra erışı ve Tanrı'nın İsrail'i teselli sözlerini görürüz:

"Uyan, ey Siyon, uyan, kudretini kuşan. Ey Yeruslayim, kutsal kent, güzel giysilerini giy. Çünkü sünnetsizlerle murdarlar Kapılarından asla içeri girmeyecek artık. Üzerindeki tozu silk! Kalk, ey Yeruslayim, tahtına otur, Boynundaki zinciri çöz, Ey Siyon, tutsak kız. Rab diyor ki, "Karşılıksız satılmıştınız, Parasız kurtulacaksınız." Egemen Rab diyor ki, "Halkım gurbette yaşamak için önce Mısır'a inmişti. Şimdi de

Asurlular onları ezdi. Halkım boş yere alınıp götürüldü, Benim burayla ne ilgim kaldı?" diyor Rab, "Yöneticileri feryat ediyor, Adıma günboyu sövülüyor" diyor Rab. "Bundan ötürü halkım adımı bilecek, O gün, 'İşte ben' diyenin ben olduğumu anlayacak." Dağları aşıp gelen müjdecinin ayakları ne güzeldir! O müjdecî ki, esenlik duyuruyor. İyilik müjdesi getiriyor, kurtuluş haberi veriyor. Siyon halkına, "Tanrınız egemenlik sürüyor!" diye ilan ediyor. Dinleyin! Bekçileriniz seslerini yükseltiyor, Hep birlikte sevinçle haykırıyorlar. Çünkü Rab'bin Siyon'a dönüşünü gözleriyle görmekteler! Ey Yeruslayim yıkıntılarını, Hep birlikte sevinçle haykırıp bağırın! Çünkü Rab halkını avuttu, Yeruslayim'i kurtardı. Bütün ulusların gözü önünde Kutsal kolunu sıvadı, Dünyanın dört bucağı Tanrımız'ın kurtarışını görecek." (Yeşaya 52:1-10)

Burada her iki konunun da açıkça ifade edildiğini görüyoruz: İsrail unutulmamıştır, sürgün sona erecektir, İsrail sevinçle geri dönecek ve yüceltilecektir. İkincisi, sürgün aracılığı ile İsrail ulusu hakettiğini iki katı acı çekmiştir. Genel bağlam artık net olduğuna göre hristiyanlar tarafından Tanah'tan haberdar olmayanlar için gündeme getirilen iki soruyu cevaplayabiliriz.

Birinci soru şudur: Kul /Hizmetkar, İsrail ise; İsrail'in "günahsız" olduğunu nasıl söyleyebiliriz?

Sorun şu ki, Yeşaya 53. Bölüm, Kul'un /Hizmetkar'ın "günahsız" olduğunu asla söylemez, sadece çektiği acıyı hak etmediğini söyler. Yeşaya 52. Bölüm'de İsrail'in sürgünde çektiği acılar hakkında açıkça aynen bu söylenmektedir. İsrail'in Mısır ve Asur'dan "boş yere" acı çektiği anlatılır (Bkz. 52:5).

İkinci soru şudur: 53:5 ayetini nasıl anlıyoruz? Diğer uluslar, İsrail'in acı çekmesine neden olarak ne tür bir fayda veya şifa elde ettiklerini düşündüler?

Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik. (Yeşaya 53:5)

Bu ayet, diğer ulusların İsrail'e acı çektirdiklerini, çünkü bundan barışın ve ulusal iyileşmenin geleceğini hissettiklerini açıklar. Hemen hemen tüm sürgünlerin ve zulmün bu nedenlerle yapıldığını belirtmek ilginçtir. Birkaç örnek yeterli olacaktır:

1. 1933-1945 Yahudi Soykırımı, Nazilerin kendilerinin söylediği gibi, kendi topraklarını Yahudiler'den arındırmak ve Birinci Dünya Savaşı'nda onları yenilgiye uğratan insanlardan kurtulmak için meydana gelmiştir.

2. 1492 İspanya'dan kovulma, İspanya'yı Yahudiler'den arındırmak ve ülkede hristiyan olmayanların bulunmasından kaynaklanan herhangi bir çatışmayı sona erdirmek içindir.

3. Bugün İran, Yahudi halkını katletme ve İsrail'i yok etme arzusunun nedeni olarak Ortadoğu'ya ve tüm dünyaya barış getirmek olduğunu ilan etmektedir.

Daha pek çok örnek getirilebilir. Ama konu net hale gelmiştir. İsrail'in çektiği derecedeki bir ıstırap, hakedilmiş bir ıstırap değildi. Meydana gelen ıstırapın nedeni, İsrail'e yaptıkları zulümden fayda göreceklerini sanarak, İsrail'e zulmeden diğer uluslardı.

4. Yazınsal / Edebi Bağlam

Yazınsal/edebi bağlam, genel olarak ve özel olarak Yeşaya 53. Bölüm ile yapılan tartışmalarda en çok dikkat çeken bağlamdır, çünkü bu bağlam türü bölümün ifadelerinin incelenmesini ve diğer bölümlerle karşılaştırmayı içerir. Çoğu zaman yukarıda ana hatlarıyla belirttiğim bağlamlar göz ardı edilir ve tartışmaların konusu yalnızca bu bağlamdır; bu da geçersiz sonuçlara yol açar.

Ayrıca, ne yazık ki, bu iddiaların birçoğunun bir sonuca varmayı varsaydığını ve geriye doğru tartışmayı gerektirdiğini görüyoruz.

Biri Yahudi, diğeri hristiyan taraf tarafından çok iyi bilinen iki örnek verelim ve edebi bağlamın hatalı kullanımının nasıl olduğunu gösterelim. Hristiyan bakış açısında sonuç baştan varsayılır ve sunulan iddia başta zaten varsayılan sonucu destekleyecek biçimde edebi bir bağlam oluşturmaya çalışılır. Ardından, Yeşaya 53'ü anlamak için edebi bağlamı diğer bağlam türleri ile birlikte nasıl kullanabileceğimizi gösterelim.

Bunlara bakmadan önce, burada oldukça basit ve evrensel olarak kabul edilmiş edebi unsurlar olduğunu belirtmeliyiz. Belirli bir eser hakkında konuşurken şu üç unsur hakkında konuşabiliriz: Konuşan, konu ve konuşulan. Bizim konumuzda, bahsedilen kişi 52:13'te bahsedilen Kul / Hizmetkar'dır ("*Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak* (52:13)) ve Yeşaya 53'ün tamamında böyledir.

Aynı şekilde, Yeşaya 52:13-15'te konuşanın Tanrı olduğu ve Tanrı'nın Kul'u/ Hizmetkar'ı hakkında konuştuğu konusunda bir fikir birliği vardır.

Yeşaya 53:1-9 ayetlerinde konuşanın kim olduğu konusunda hristiyanlar tarafından gelen iddialar vardır.

10. ayetle birlikte ise konuşan Tanrı'nın görüşünü anlatan ya Tanrı ya da Yeşaya'dır, anlam açısından fark yoktur ve bu konuda anlaşmazlık yoktur.

Yeşaya Kitabı'nda, özellikle de 40-66. bölümler arasında "Kul" teriminin genellikle İsrail için kullanıldığı doğrudur. Ama "Kul" terimi sadece İsrail için kullanılmaz. Yeşaya 41:8-9, Yeşaya 43:10, Yeşaya 44:1-2,21, Yeşaya 45:4, Yeşaya 48:20 ayetlerinde, Yeşaya 65. ve 66. bölümlerde, "Kul" açık biçimde İsrail'dir:

Ama sen, EY KULUM İSRAEL, SEÇTİĞİM YAKUP SOYU, Dostum İbrahim'in torunları! Sizleri dünyanın dört bucağından topladım, En uzak yerlerden çağırdım. Dedim ki, 'Sen KULUMSUN, seni seçtim, Seni reddetmedim.' (Yeşaya 41:8-9)

TANIKLARIM SİZERSİNİZ” diyor Rab, “Seçtiğim KUL, SİZSİNİZ.. Öyle ki beni tanıyıp bana güvenesiniz, Benim O olduğumu anlayasınız. Benden önce bir tanrı olmadı, Benden sonra da olmayacak. (Yeşaya 43:10)

(Kul'un tekil halde olup, kastettiği Kul'un çoğul halde, bir topluluk “TANIKLARIM” olduğuna dikkat ediniz.)

Şimdi, EY KULUM YAKUP SOYU, Seçtiğim İsrail halkı, dinle! Seni yaratan, rahimde sana biçim veren, Sana yardım edecek olan RAB şöyle diyor: 'Korkma, EY KULUM YAKUP SOYU, Ey seçtiğim Yeşurun! (Yeşaya 44:1-2)

EY YAKUP SOYU, EY İSRAEL, Söylediklerimi anımsayın, çünkü KULUMSUNUZ. Size ben biçim verdim, KULUMSUNUZ; Seni unutmam, EY İSRAEL! (Yeşaya 44:21)

Sen beni tanımadığın halde KULUM YAKUP SOYU ve SEÇTİĞİM İSRAEL uğruna Seni adınla çağırıp onurlu bir unvan vereceğim. (Yeşaya 45:4)

Babil'den çıkın, Kildaniler'den kaçın, Sevinç çığlıklarıyla ilan edin bunu, Haberini duyurun, dünyanın dört bucağına yayın. “Rab, KULU YAKUP SOYUNU kurtardı” deyin. (Yeşaya 48:20)

KULU İSRAEL'e mülk verene, Sevgisi sonsuzdur. (Mezmunlar 136:22)

Korkma, EY KULUM YAKUP, Yılma, EY İSRAEL diyor Rab...(Yeremya 30:10)

Korkma, EY KULUM YAKUP, Yılma, EY İSRAEL... Korkma, EY KULUM YAKUP, Çünkü ben seninleyim” diyor Rab. (Yeremya 46:27-28)

Ancak bazı Yahudi rabbiler Yeşaya 42:1'deki Kul'u / Hizmetkar'ı "Mesih" olarak yorumlar:

“İşte, kendisine destek olduğum kulum; canımın kendisinden razı olduğu seçme kulum; Ruhumu onun üzerine koydum; milletler için hakkı meydana çıkaracaktır.”

Yeşaya 49:3'te Tanrı'nın *“Bana, “Kulumsun Ey İsrail, Görkemimi senin aracılığınla göstereceğim” dedi”* diyerek seslendiği kişi öncelikle Yeşaya Peygamber'in kendisidir.

O halde, Yeşaya Kitabı'ndaki "Kul / Hizmetkar" terimi çoğunlukla İsrail'i ifade ediyorsa, aynı şekilde Yeşaya 52:13'teki "Kul'un" da İsrail'i ifade ediyor olması zorunlu mudur? Örneğin Rabbi Saadya Gaon zt"l, bu ifadenin çeşitli peygamberler ve hatta Moşe Rabbenu için geçerli olduğunu söylemektedir. Yeşaya 52:13'teki "Kul / Hizmetkar" İsrail'dir ama Yeşaya Kitabı'nda diğer yerlerde "Kul / Hizmetkar" terimi İsrail için kullanılıyor diye, Yeşaya 52:13'teki "Kul / Hizmetkar" İsrail olmak zorunda mıdır? Bunu kanıtlamak için daha fazla bilgiye ihtiyacımız vardır.

Öte yandan, Dr. Michael Brown'ın, Yeşaya Kitabı'ndaki "Kul / Hizmetkar" teriminin bir topluluğu ifade etmekten, bir bireyi ifade etmeye doğru ilerleyen gelişimsel bir kullanıma sahip olduğunu iddia ettiğini duymuşsunuzdur. Örneğin, Rabbi Blumenthal ile yapmış olduğu bir tartışmada, "Kul / Hizmetkar" teriminin İsrail'i ifade ettiğini ama 53. Bölüm'e doğru ilerledikçe bir bireyi ifade etmek üzere evrildiği ve sonunda 53. Bölüm'e gelindiğinde artık İsrail ulusunu değil, bir bireyi ifade ettiği iddiasını duymuş olabilirsiniz. Bu iddia düpedüz yanlıştır, çünkü "Kul", Yeşaya 42:1 ve 49:3' ayetlerinde bireyi ifade eder, ancak bu iki ayet arasında bir ulus olarak İsrail'i ifade ettiği örnekleri görebilirsiniz: Yeşaya 43:10, Yeşaya 44:1-2,21, Yeşaya 45:4, Yeşaya 48:20 ayetlerinde "Kul", İsrail'i ifade eder. Aynı zamanda 49. Bölüm'den sonra da İsrail ulusunun "Kul / Hizmetkar" olarak ifade edildiğini rahatlıkla görebiliriz: 65 ve 66. bölümler'de "Kul" yine İsrail'dir. Bir kelimenin anlamı, Dr. Michael Brown'ın yaptığı gibi, bir iddia ortaya koymak için şapkadan çıkarılan bazı teorik üsluplara değil, bağlama bağlıdır.

Tanah boyunca İsrail ulusundan tekil olarak söz edilir. Örneğin Yeşaya 43:10; 52:1-2; 54:1 ve On Emir gibi birçok iyi bilinen bölümlerde yapılır. İsrail ulusu daima bir bütün, tek bir organizma olarak düşünülür. Örneğin, Ulusal Günah kavramını düşünelim.

İsrael, bir bütün, tek bir varlık olarak düşünülmeseydi, Ulusal Günah kavramı da olmazdı. O halde, öznenin tekil olması ifadenin İsrail olduğunu söylemekte bir sakınca oluşturamaz.

Yeşaya 53. Bölüm'de öznenin tekil olarak geçmediği iki ayet vardır. Bunlar 8. ayet ve 9. ayettir:

“Hapisten ve yargıdan alındı ve onun neslini kim konuşacak? Çünkü yaşam ülkesinden kesildi. Halkımın isyanları yüzünden felaket geldi ONLARA.” Yeşaya 53:8

“Şiddet uygulamaması ve ağzında hile olmaması üzerine, ÖLÜMLERİYLE kendisini kötüler ve zengin ile mezarına yerleştirdi.” Yeşaya 53:9

Ancak bu durum Kul'un / Hizmetkar'ın çoğul kişiyi, bir topluluğu ifade ettiğini kanıtlar mı? Raşi'nin belirttiği gibi bu kullanım sıradışıdır, ancak otorite sahiplerine bazen tek bir kişi olmasına rağmen çoğul olarak hitap edildiğini görürüz. Yanlış anlaşılmaya olanak vermemek için burada şu açıklamayı ekleyelim: Buradaki konu, bu ayetlerdeki çoğul halde kullanımın bir topluluğu ifade etmediği asla değildir. Yeşaya 53:8-9 ayetleri bir kişiden değil bir topluluktan bahsetmektedir. Buradaki amacımız, konuyu tüm yönleriyle el alıp, kesin kanıt sunmaktır.

Raşi'nin Yaratılış 35:7 açıklamasında getirdiği iki örnek, Yosef'in (tekil) efendisinden çoğul olarak bahsedildiği Yaratılış 39:20'den *“Yosef'in efendisi onu tutuklatıp, zindandaki, kralın esirlerinin hapsedildiği yere yerleştirdi. [Yosef bir süre] Orada, zindanda kalacaktı”* ve tek bir sahipten çoğul olarak bahsedildiği Çıkış 22:14 *“Eğer [malın] sahibi, [ödünç alanla] birlikte [çalışıyor] ise, [ödünç alan, kaybı] tazmin etmez. Eğer [mal] kiralık [alınmış] ise, kirasıyla gelmiştir”* ayetlerindedir.

Raşi şöyle der: “Birçok yerde, İlahi Kudret ve Efendilik ifade eden terimler çoğul kullanılmaktadır. Örneğin (Yaratılış 39:20) “Yosef'in efendisi (‘ă-dō-nê) (אֲדֹנָי) (çoğul yapı) ve (Mısır'dan Çıkış 22:14) “Eğer sahibi (בַּעֲלֵי) (בעליו), burada בַּעֲלוֹ (tekil halde) dememektedir. Benzer şekilde, hakimleri veya otoriteyi ifade eden אֱלֹהִים formları çoğul olarak ifade edilir, ancak İlahi İsimler'den başka hiçbir ismi çoğul olarak bulamazsınız.”

Tekil şahıslara çoğul hitap kullanımı nadirdir. Genellikle çoğul bir fiil veya isim birden fazla kişiyi belirtir, ancak gördüğümüz gibi bazı istisnalar vardır. Ve bu istisnalar Yeşaya 53'te aslında bir bireyden bahsedildiği şeklindeki iddiayı desteklemek için kullanılabilir.

O halde, Kul'un / Hizmetkar'ın gerçekte kim olduğuna nasıl karar vereceğiz? Edebi bağlamdan ne elde edilebilir? Çok şey! İçeriğe dikkatlice bakmalı ve bize ne söylediğini görmeliyiz. Bundan sonra, soruları yanıtlamak için diğer bağlamsal ipuçlarını arayabiliriz.

Bağlam Konusunun Özeti

Tanah'ın herhangi bir kısmı, yalnızca Tanrı'nın vahyi bağlamında bir bütün olarak ele alındığında doğru bir şekilde anlaşılabilir. Bu nedenle, Yeşaya 53 ile ilgili hüküm vermeden önce öncesine ve sonrasına bakmak zorunludur.

Yeşaya 53'ün bağlamına baktığımızda, bu bölümden önce Tanrı, Yahudiler için sürgün ve felaketi önceden bildirmişti. Bununla birlikte 53. Bölüm, Yeşaya'nın İsrail'in tekrar yükseltilmesini, yüceltilmesini ve Tanrı'nın seçilmiş halkı olarak statülerinin diğer uluslar tarafından da kabul edilmesini anlatan "Teselli Mesajları"nın ortasında yer alır. Aynı zamanda Yeşaya'nın dört kısımdan oluşan "Kul/Hizmetkar Ezgileri"nin dördüncüsüdür. Örneğin, Yeşaya 52. bölüm, 4. ayette İsrail "*sebepsiz yere ezilmiş*" ve 52:5 ayetinde "*boş yere alınmış*" olarak tanımlanır, ancak Tanrı gelecekte İsrail'in yeniden zenginleşeceği ve bütün ulusların gözü önünde kurtarılacağı daha parlak bir gelecek vaat eder. (Yeşaya 53:1-3, 8-12).

Yeşaya 54. Bölüm, İsrail ulusunu bekleyen kurtuluşu daha da detaylandırır. 53. bölümün Tanrı'nın Kulu'na/Hizmetkar'ına çektiği acılara karşılık bir ödül vaadinden hemen sonra (Yeşaya 53:10-12), Yeşaya 54. bölüm Yahudi halkı için apaçık bir şekilde mutlu bir geleceği anlatmaktadır. Yahudi halkı ve onların yükseltilmiş statüsünden açıkça bahseden Yeşaya 54. bölüm şöyle bitmektedir:

"Rab'be kulluk edenlerin mirası şudur: Onları haklı çıkarma Bana aittir."

Edebi bağlama bakarsak Yeşaya 52:13-15'teki Kul / Hizmetkar ile Yeşaya 53:1-12'deki Kul'un / Hizmetkar'ın aynı olduğunu görürüz. Ayrıca Yeşaya 52:13-15'te Tanrı'nın Yeşaya 53'te anlatılacak konulara giriş niteliğinde konuştuğunu görüyoruz ve bu konuşmayı Yeşaya 53 ile karşılaştırarak bazı ipuçları elde ediyoruz.

52. Bölüm'ün son üç ayetine bakarsak ve 53. Bölüm'ün ilk üç ayetiyle karşılaştırsak ilginç bir konuyu farkedebiliriz. Aynı konuların tekrarlandığını görürüz. 52.Bölüm'de konuşan Tanrı ve sonra 53. Bölüm'de konuşmaya başlayan başka bir kişidir. Ayetlere bakalım:

52:13 **Bakin! Kulum başarılı olacak, yücelecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.**

52:14 **Birçokları sana şaştı: "Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki".**

52:15 **Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar:**

53:1 **"Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?"**

53:2 **Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.**

53:3 **İnsanlar tarafından küçümsendi ve reddedildi; acılar adamı, hastalığı bildi, yüzünü bizden gizleyen biri gibi küçümsendi ve onu saymadık.**

Benzerlikleri fark ettiniz mi?

1. 52:13 ayeti Kul'un / Hizmetkar'ın başarılı olacağını söylemektedir ve benzer bir ifadeyle 53:2 ayetinin ilk kısmı da başarılı olacağını söylemektedir.
2. 52:14 ayetinde, Kul / Hizmetkar hakkında 53:3 ayetinde ve 53:2 ayetinin ikinci kısmındaki ıstırap fikirlerinin aynısını anlatılmaktadır.
3. 53:1 ayetinde konuşan kişi, tam olarak 52:15 ayetinde gördüğümüz gibi, beklemediği bir şey gerçekleştiği için hayret içinde kaldığını ilan etmektedir.

Burada, Yeşaya 53. Bölüm'deki konuşmacı için açık bir bağlamsal ipucumuz bulunmaktadır. 52:15'te Tanrı, kimin hayretler içinde kalacağını açıkça söylemektedir: Diğer uluslar! Bu durum bizi Yeşaya 53:1-9'daki konuşmacının diğer uluslar olduğunu söylemeyi zorunlu kılar. Bağlam dışına çıkıp, keyfi hikayelere başvurmadıkça veya ayetlerin söylediklerini inkar etmedikçe bu konuda başka seçeneğimiz yoktur.

Bu durum, bariz bir soruya yol açmaktadır: Hristiyan yorumunda Yeşaya 53. Bölüm'de konuşan diğer uluslar değil, İsrail'dir. Hristiyan mitolojisine göre İsa, yalnızca İsrail için değil, tüm dünyanın günahları için ölmüştür. Eğer Yeşaya 53. Bölüm'de konuşan İsrail ise, hristiyan yorumuna göre Kul / Hizmetkar yalnızca İsrail için acı çekmiş olmalıdır. Bakınız 53:4,5,6. Açık bir sonuç olarak görüldüğü ve hristiyan teolojisine daha uygun olduğu halde Yeşaya 53. Bölüm'de 1-9 ayetlerinde konuşanın diğer uluslar olduğunu neden kabul etmezler?

Yeşaya 52:15 ayetinin açıkça söylediği gibi, Kul'un / Hizmetkar'ın yaşayacaklarına şaşırarak olanlar diğer uluslardır, İsrail değil! Dolayısıyla, iddia ettikleri gibi Kul / Hizmetkar, bir hristiyan Mesih ise, o halde asıl şaşırarak olan İsrail olmalıdır, diğer

uluslar değil. O halde bu durum, Kul'un / Hizmetkar'ın, bir hristiyan Mesih olduğunu söylemek isteyenler için büyük bir sorun yaratmaktadır. Yeşaya 52:15 ayetinin söylediği gibi diğer ulusların yaşayacağı şaşkınlık Mika Peygamber tarafından da belirtilmektedir:

Mika 7:16

Uluslar bunu görünce

Yaptıkları bunca zorbalıktan utanacaklar.

ELLERİYLE AĞIZLARINI KAPAYACAK, kulaklarını tıkayacaklar.

Çözüm

Konuşanın kim olduğunu biliyoruz ama hala Kul'un / Hizmetkar'ın kim olduğunu bulmaya çalışıyoruz. Buradaki ayetler, bazı özellikleri tariflemekle birlikte, net bir tanımlama yapmamaktadır:

1. O, Tanrı'nın Kul'u / Hizmetkar'ı olarak adlandırılır.
2. İstirap çekmiştir.
3. O yüceltilecektir.
4. Bu, dünya ulusları tarafından beklenmeyen bir olaydır ve bunu gördüklerinde dünya ulusları hayretler içinde kalacaktır.

Yukarıdaki maddelere baktığımızda 2. ve 3. maddelerin Yeşaya 40-66. Bölümler arasındaki ana temalarının bir parçası olduğunu görürüz. Yeşaya Peygamber bu bölümlerde İsrail'i çekmiş oldukları ıstıraplar ve sonunda yüceltileceklerini konu ederek anlatmaktadır. Aynı şekilde, 1. madde de Kul'un / Hizmetkar'ın İsrail olduğunu gösterebilir çünkü 40-66. bölümler arasında İsrail çoğu zaman Kul / Hizmetkar olarak adlandırılmaktadır. Örneğin, Yeşaya 41:8-9, Yeşaya 43:10, Yeşaya 44:1-2,21, Yeşaya 45:4, Yeşaya 48:20. Bu, burada Kul / Hizmetkar olarak kastedilenin yalnızca İsrail olduğunun oldukça güçlü bir göstergesidir.

Son madde ile ilgili olarak İsrail eninde sonunda yüceltilip İsrail topraklarına geri döndürüldüğünde, birçok insanın çok şaşıracağı gözleme dayalı bir vakadır. Yeşaya 40-66. bölümler arasında bu maddelerin dördünü de yerine getirebilecek İsrail dışında tanımlanmış başka bir kişi/topluluk yoktur.

İncelememizi genişletip Tanah'ın tamamına baktığımızda, İsrail'in çektiği acıların ve nihayetinde yüceltilmesinin açıkça belirtildiği birçok örnek görmekteyiz. Bir örnek Mezmur 44:9-27'da bulunmaktadır:

9 *Tanrı'yadır gün boyunca övgümüz,
Ve adına şükrederiz hep, Sela.*

10 *Ancak Sen terk ettin ve gözünden düşürdün bizi
Ve ordularımızla birlikte savaşa çıkmıyorsun*

11 *Düşmanımız karşısında bizi gerilettin
Ve bizden nefret edenler bizi yağmaladılar*

12 *Yutulacak koyunlar gibi bizi saldın
Ve milletler arasına saldın*

13 *Yok pahasına milletini sattın
Bu antlaşma ile hiçbir şey yükseltmedin*

14 *Bizi komşularımızın utanç kaynağı
Etrafımızdakilerin eğlencesi ve hor görüleni yaptın*

15 *Bizi milletlere alay konusu ettin
Milletlerin başlarını sallamalarına (sebepe olduk)*

16 *Gün boyunca utancım önümde
Ve yüzümün mahcubiyeti kaplıyor beni*

17 *Küfür ve hakaret edenlerin sesinden,
Düşmanın ve intikam arayanların önünde.*

18 *Tüm bunlar başımıza geldi ancak biz Seni unutmadık;
Ve Andını da ihlal etmedik*

19 *Kalbimiz yanılmadı
Ne de adımlarımız yolundan saptı.*

20 *Bizi Tanım'in (çakalların) yerinde ezip
Ve ölüm gölgesi ile örttüğün zaman bile.*

21 *Eğer Tanrı'mızın Adını unutup
Ve ellerimizi yabancı bir tanrıya uzatsaydık?*

22 *Tanrı bunu ortaya çıkarmaz mıydı?*

O ki kalbin sırlarını bilir.

**23 Senin uğruna ölüme katlanıyoruz gün boyunca,
Kesilecek koyu saydılar bizi.**

**24 Uyan, ne uyuyor gibisin Ey Efendim?
Uyan ve sonsuza dek terk etme (bizi).**

**25 Neden Çehreni bizden gizliyor
Sıkıntı ve sefaletimizi unutuyorsun?**

**26 Çünkü canımız toza kadar alçaldı,
Belimiz toprağa yapıştı.**

**27 Kalk - bize yardım etmek için!
Ve bizi şefkatin uğruna kurtar.**

Buna ilave olarak, Tanah'ta Yeşaya 53. Bölüm ile paralellik gösteren en iyi açıklamalardan biri de Daniel 7:7-27 ayetlerinde bulunur. Daniel, Yeşaya 53. Bölüm'ün ve 40 - 66. bölümlerin ana temasını tekrar ele almaktadır:

Orada şu konuları görürüz:

1. Kutsalların (İsrael'in) çektiği acılar. (Daniel 12:7, diğer birçok ayette olduğu gibi, İsrail ulusundan "kutsal halk" "*am kodeş*" olarak söz eder.)
2. Sonunda İsrail Krallığı yeniden kurulur.
3. 13. ayette, İsrail'in çektiği acı sona erdikten sonra canavar öldürüldükten SONRA, bir Mesih Dönemi figürü görürüz.
4. Bu Mesih ACI ÇEKMEZ.
5. Kutsalların (İsrael) suçlu ya da günahkar olduğuna dair hiçbir açıklama, yazı, ima yoktur.

Bu fikirlerin tümü, Yeşaya 53. Bölüm ve Mesih Dönemi ile ilgili diğer bölümlerde ortaktır:

Daniel 7. Bölüm:

7 "Bundan sonraki gece görümlerimde korkunç, ürkütücü, çok güçlü dördüncü bir yaratık gördüm. Büyük demir dişleri vardı; yiyip parçalıyor, artakalanı ayakları altında çiğniyordu. Kendisinden önceki yaratıklara benzemiyordu. On boynuzu vardı.

8 “Ben gözümü dikmiş boynuzlara bakarken, onların arasından daha küçük başka bir boynuz çıktı. İlk boynuzlardan üçü onun önünde söküldü. Bu boynuzun insan gözü gibi gözleri, böbürlenmiş bir ağız vardı.

9 “Ben bakarken Tahtlar kuruldu, Eskiden beri var Olan yerine oturdu. Giysileri kar gibi beyaz, Başındaki saçlar yün gibi apaktı. Tahtı alev alev, Tekerlekleri kızgın ateş gibiydi.

10 Önünden ateşten bir ırmak çıkıp akıyordu. Binlerce binler O’na hizmet ediyordu; On binlerce on binler Önünde duruyordu. Mahkeme kuruldu, Kitaplar açıldı.

11 “Boynuzun söylediği övünge sözleri duyunca baktım, yaratık gözümün önünde öldürüldü, bedeni kızgın ateşe atıldı, yok oldu.

12 Öbür yaratıklara gelince, egemenlik onlardan alınmış, ancak belirli bir süre için yaşamalarına izin verilmişti.

13 Gece görümlerimde insanoğluna / insana benzer birinin göğün bulutlarıyla geldiğini gördüm. Eskiden beri var Olan’ın yanına doğru ilerledi, O’nun önüne getirildi.

14 Ona egemenlik, yücelik ve krallık verildi. Bütün halklar, uluslar ve her dilden insan ona hizmet edecek. Egemenliği hiç bitmeyecek sonsuz bir egemenlik, krallığı hiç yıkılmayacak bir krallıktır.

15 “Ben Daniel’e gelince, ruhum üzüntüyle sarsıldı, gördüğüm görümler beni ürküttü.

16 Orada duranlardan birine yaklaştım, bütün bunların gerçek anlamını açıklamasını istedim. “O da bana bunların ne anlama geldiğini açıkladı:

17 ‘Bu dört büyük yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dört kraldır.

18 **Ama Yüceler Yücesi’nin kutsalları krallığı alacak, sonsuza dek ellerinde tutacaklar. Evet, sonsuzlara dek.’**

19 “Bundan sonra öbürlerinden farklı, çok korkunç, demirden dişleri, tunçtan tırnakları olan, yiyip parçalayan, artakalanı ayakları altında çiğneyen dördüncü yaratığın ne anlama geldiğini öğrenmek istedim.

20 Bunun yanısıra başındaki on boynuzdan sonra çıkan öbür boynuzun ne olduğunu da öğrenmek istedim. Bu boynuzun önünden üç boynuz düşmüştü, sanki ötekilerden daha iriceydi. Gözleri ve böbürlenmiş bir ağız vardı.

21 Ben baktığım sırada bu boynuz kutsallarla savaşıyor ve onları yeniyordu.

22 Eskiden beri var Olan –Yüceler Yücesi– gelip **kutsallarının** lehine yargı verene dek bu böyle sürdü. **Kutsalların krallığı** alma zamanı gelmişti.

23 "Bana Şu açıklamayı yaptı: 'Dördüncü yaratık yeryüzünde ortaya çıkacak dördüncü krallıktır. Bütün öbür krallıklardan farklı olacak, bütün dünyayı yiyip bitirecek, çıĝneyip parçalayacak.

24 On boynuz bu krallıktan çıkacak on kraldır. Bunlardan sonra öncekilerden farklı bir başka kral ortaya çıkıp üç kralı tahtlarından indirecek.

25 Yüceler Yücesi'ni kötüleyen sözler söyleyecek, O'nun **kutsallarına** baskı yapacak. Belirlenen zamanları, yasaları deĝiřtirmeyi amaçlayacak. **Kutsallar** üç buçuk yıl için eline teslim edilecekler.

26 " 'Ama mahkeme kurulacak, onun egemenliĝine son verilecek, büsbütün yok edilecek.

27 Göklerin altındaki krallıklara özgü krallık, egemenlik ve büyüklük kutsallara, Yüceler Yücesi'nin halkına verilecek. **Bu halkın krallıĝı sonsuza dek sürecek, bütün uluslar ona kulluk edip sözünü dinleyecek.'**

28 "İşte olayın gelişimi burada bitiyor. Ben Daniel'e gelince, düşüncelerim beni çok ürküttü, benzim soldu. Ama bu olayı içimde sakladım."

Edebi/yazınsal bağlamın Yeşaya 53. Bölüm'deki konuşanın diĝer uluslar olduĝu gereĝine işaret ettiĝi açıktır. Diĝer bağlamları da göz önünde bulundurarak, Kul'un / Hizmetkar'ın, Tanrı'nın ıstırap çeken Kulu'nun / Hizmetkarı'nın İsrail olduĝu ve sonunda yükseltileceĝi, yüceltileceĝi sonucuna varmak zorundayız.

Birinci Bölüm Ayet-Ayet Açıklaması

Yeşaya 52:13 - Yeşaya 53:3

Yeşaya 52:13-15. Bu üç ayet ve sonraki bölüm, İsrail'in yüceltilmesini, Mesih'in sürgünü sona erdirdiĝini ve Tanrı'nın halkının ülkesine döndüĝü zamanı, İsrail'e zulmeden diĝer ulusların Őaşkınlıĝını anlatmaktadır. Targum, bu ayetleri çeşitli

konular ile ilgili yorumlar. Örneğin, Targum 13. ayeti Mesih'e atıfta bulunarak, 14. ayeti İsrail'in çektiği acılara ve bu ayetlerin devamındaki Yeşaya 53:1 ayetini sadık dürüstlerin gelecekteki yüceltilmesine atıfta bulunarak yorumlar.

52:13

Bakın! Kulum başarılı olacak, yücelecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.

Tanrı'nın Kulu'nun/Hizmetkarı'nın başarısı ve yüceltilmesi ile ilgili olarak Yeşaya Peygamber'in gelecekte gerçekleşeceğini gördüğü bir olaydır. Bu ayetin hemen öncesindeki ayetler Yeşaya 52:7-12 ayetleri bize bunun, İsrail'in yeniden tam anlamıyla tesis edileceği yaşayacağı kutsamaların bir parçası olduğunu söylemektedir. Bu dönemde yükseltilecek olan İsrail ile birlikte doğal olarak da İsrail'in bir parçası, lideri ve kralı Mesih de yüceltilecektir.

"*Bakın! Kulum başarılı olacak.*" Tanrı, İsrail'in tüm sadık dürüstlerini tekil olarak "Kulum" olarak ifade eder. Bu kullanım 53. Bölüm'de de devam eder. Bakınız: Yeşaya 41:8-9, 43:10, 44:1, 44:21, 49:3. Yeşaya Peygamber, şimdi Kul'u İsrail'in başarılı olacağı zamanı anlatmaktadır. (İbranice'de tekil ve çoğul "sen" farklı kelimelerdir. Yukarıdaki ayetlerde Kul'u tekil halde ifade eden kelimeler, İsrail'in tüm sadık dürüstlerini ifade eder.) (Bakınız: Radak; Raşi, İbn Ezra, Mahari Kara (Yosef ben Şimon Kara (1065 – 1135), Abarbanel, vb.)

52:14

Birçokları sana şaştı: "Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki."

Bu ayette Yeşaya Peygamber'in Kul/Hizmetkar hakkında birinci tekil şahıs olarak konuşması Kul'un/Hizmetkar'ın İsrail olduğunun bir başka göstergesidir. Bu ayetin hemen öncesindeki ayetler Yeşaya 52:7-12 ayetlerinde, Yeşaya Peygamber İsrail hakkında birinci tekil şahısta konuşmaktadır.

Yeşaya Peygamber'in İsrail hakkında tekil şahısta konuşması ile ilgili olarak misyonerlerin itirazını "İsrail'in İstirap Çeken Kul / Hizmetkar Olduğuna Yapılan

İtirazlara Yanıtlar” bölümünde “İtiraz 1: Kullanılan zamirler tekil haldedir” başlığı altında okuyabilirsiniz.

Yeşaya Peygamber, Kul'un/Hizmetkar'ın diğer uluslar tarafından insanlık dışı kabul edilen biri olarak tanımlamaktadır. Diğer uluslar, Kul'un/Hizmetkar'ın kendilerine görüldüğü şekilde bir insandan aşağı olduğuna karar vermişlerdir.

Yığınlar, “Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki” demekte, İsrail'in dağılmış olduğu topraklarda alçaltılmış ve insandan aşağı, adeta bir alt-insan saydıkları kadar görünüşlerinin kararmış olduğunu ifade etmektedir.

Başka bir açıklama olarak, 52:13'te üçüncü şahısta (yükseltilecek) ifadeden, 52:14'te ikinci şahsa (sana) geçiş, 52:14'teki "senin" diğer uluslar olabileceğini gösterir (Abarbanel). Mesih döneminde, İsrail yüceltilecek ve çok sayıda insan, bir zamanlar İsrail'in görünüşünün bir insan olamayacak kadar kötü olması gibi, İsrail'e zulmeden diğer uluslar korkunç çöküşü ve alçaltılmayı yaşayacak ve yaşadıkları karşısında hayrete düşeceklerdir.

52:15

Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar.

Bu ayette, Kul/Hizmetkar, diğer ulusları mağlup eden biri olarak tasvir edilir. (Yeşaya Peygamber'in 53:12'de önceden bildirdiği gibi, Kul'un/Hizmetkar'ın “ganimeti paylaşması”, diğer ulusları ezici gücü sayesinde.Bakınız: Mika 4:13, 5:7, Yerehya 16:19-20, Yeşaya 41:11, 15,16.

Mika 4:13

*Rab şöyle diyor: “Ey Siyon halkı, kalk ve harmanı döv.
Çünkü seni demir boynuzlu, tunç tırnaklı boğalar kadar güçlü kılacağım.
Biraz halkı ezip geçecek,
Zorbalıkla elde ettikleri serveti, zenginlikleri bana,
Yeryüzünün sahibi olan Rab'be adayacaksın.”*

Mika 5:7

*Orman hayvanları arasında aslan ne ise,
Davar sürülerini paralayıp dağıtan, kurtulma fırsatı vermeyen genç aslan ne ise,
Yakup'un soyundan geride kalanlar da uluslar arasında,
Halkların ortasında öyle olacaklar.*

Yeremya 16:19-20

Ya Rab, sen benim gücüm, Kalem, sıkıntı gününde sığınağımsın. Dünyanın dört bucağından ULUSLAR SANA GELİP, 'Atalarımız yalnız yalanları, Kendilerine hiçbir yararı olmayan Değersiz putları miras aldılar' diyecekler, 'İnsan kendine ilah yapar mı? Onlar ilah değil ki!'

Yeşaya 41:11

SANA ÖFKELENENLERİN HEPSİ UTANACAK, REZİL OLACAK. Sana karşı çıkanlar hiçe sayılıp yok olacak.

Yeşaya 41:15-16

*"İşte, seni dişli, keskin, yepyeni bir harman düveni yaptım.
Harman edip ufalayacaksın dağları,
Tepeleri samana çevireceksin.
Onları savurduğunda rüzgar alıp götüreceksin,
Darmadağın edecek hepsini kasırga.
Sense Rab'de sevinç bulacak,
İsrael'in Kutsalıyla övüneceksin.*

Yeşaya Peygamber bize şunu söylemektedir: Birçokları Kul'un/Hizmetkar'ın alçakgönüllülüğü karşısında hayrete düştükleri gibi, birçokları da Kul'un/Hizmetkar'ın zaferine ve yüceltilmesine şahit olacaktır.

Diğer ulusların kralları Kul'u/Hizmetkar'ı tanıyacak, yükseltilmesi, yüceltilmesi onları şaşırtacaktır. Kul/Hizmetkar hakkında çeşitli öğretiler duymuşlardır, onlara farklı inançlar öğretilmiştir, ancak şu anda tanık oldukları gibi Kul'un/Hizmetkar'ın böylesine yüceltileceği kendilerine hiç söylenmemiştir. Bakınız: Mika 7:16.

Mika 7:16

***Uluslar bunu görünce
Yaptıkları bunca zorbalıktan utanacaklar.
ELLERİYLE AĞIZLARINI KAPAYACAK, kulaklarını tıkayacaklar.***

Mika 7:16, Yeşaya 52:15'te diğer ulusların yaşayacakları şaşkınlığı aynı biçimde tarif etmektedir:

Yeşaya 52:15 Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar.

Birçok ulus böyle haykıracaktır. Uluslar, İsrail'in açığa çıkan yüceltilmesi karşısında, bir zamanlar hor gördükleri, aşağıladıkları, bu derecede kararmalarına şaşıracaklardır.

Başka bir açıklama olarak, İsrail'i dağıtan birçok ulusu alt edecektir. İsrail'in dağıtıldığı sırada nasıl alçaltılmış görünüyorsa, intikamının alınacağı ve ona zulmedenlerin cezalandırılacağı zaman da gelecektir (İbn Ezra). Mahari Kara'ya göre uluslar nasıl İsrail'e zulüm ettiyse, düşmanlarını yeneceği ve perişan edeceği zaman da gelecektir.

Başka bir açıklama olarak, İsrail birçok ulusu (Targum, Abarbanel) dağıtacaktır.

Krallar, İsrail'e bakarak şaşkınlık içinde ağızlarını kapatacaktır. Yahudi olmayan yöneticiler, İsrail'e (Raşi, Radak) verilen eşi benzeri görülmemiş onur karşısında şaşıracaklardır, çünkü böyle bir kurtuluşu asla hayal etmemişlerdir (İbn Ezra).

53. Bölüm'de Yeşaya Peygamber, 52. Bölümdeki peygamberliğine devam etmektedir ve İsrail'in Son Günler'de nasıl yükseltileceğini gördüklerinde ulusların şaşkınlığını anlatmaktadır. 52. Bölüm'ün son kısmı, İsrail'in sürgünden çıkışına verilen tepkiyi tanımlamaktadır. Şimdi, Yeşaya Peygamber, diğer ulusların Yahudiler'e karşı eski küçümseyici tutumunu ve İsrail'in yücelikten sürgüne düşüşünü nasıl anladıklarını (Yeşaya 53:1-3) İsrail'in görkeminin yeni farkına varmalarıyla (Yeşaya 53:4-7) karşılaştırmaktadır.

53:1

“Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?”

Bu söz, bir önceki ayette anlatılan şaşırmiş kralların sözleridir. Çünkü 52:15'te söyle diyordu:

Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar:

Yeşaya 52:15'de "kavradılar" olarak Türkçe'ye çevrilen "*hitbonanu*" kelimesinin kökü "*bin*" kelimesi "anlamak, ayırt etmek" demektir ve aynı kelime Yeşaya 14:16'da da bulunur, "yitbonanu" ve hristiyan çevirilerinde "bakıp bakıp düşünecekler," "düşünüp" olarak tercüme edilir. Yeşaya 14:16'daki bağlamda diğer ulusların kralları, Kul'u/Hizmetkar'ı alçaltıldığı dönemi boyunca tanımışlardır. O zaman Kul'un/Hizmetkar'ın bir gün Tanrı tarafından şimdi tanık oldukları derecede nasıl yüceltileceği kendilerine hiç söylenmemiştir. Şimdi duydukları ve anladıkları haber, Kul'un/Hizmetkar'ın alçaltıldığı zamanda asla inanmayacakları bir olaydır.

Rab'bin Kolu'nun açığa çıkışı, Rab'bin Kolu'nun İsrail adına nasıl ortaya çıktığını açıkça gördüğümüz Yeşaya 52:9-10'da zaten anlatılmıştı. Şöyle diyordu:

*Ey Yeruslayim yıkıntıları,
Hep birlikte sevinçle haykırıp bağırın!
Çünkü Rab halkını avuttu,
Yeruslayim'i kurtardı.
**Bütün ulusların gözü önünde
Kutsal Kolu'nu sıvadı,
Dünyanın dört bucağı
Tanrımız'ın kurtarışını görecek.***

Son Günler'de İsrail'in diğer uluslardan Tanrı tarafından kurtarılacağı ve Tanrı'nın Kolu'nun açığa çıkışının ne anlama geldiği açıkça anlatılmıştı:

Mezmur 98:1-3:

*Bir Mezmur, Aşem'e yeni bir şarkı söyleyin
çünkü harikalar yaptı;
**Sağ eli ve Kutsal Kolu Kendisine yardım etti.
Aşem kurtarışını bildirdi,
Milletlerin gözü önünde adaletini ortaya çıkardı.
İsrail Evi'ne olan şefkatini ve imanını hatırladı;
Yeryüzünün her bir yanı Tanrı'mızın kurtarışını gördü.***

Tanah boyunca, Tanrı'nın "kolu" (זרוע) her zaman Yahudi halkının fiziksel zulümden kurtuluşunu ifade eder. Örneğin;

Yasa'nın Tekrarı 26:8

Tanrı bizi Mısır'dan kuvvetli bir El'le ve uzanmış bir Kol'la, büyük bir dehşet salarak, işaretlerle ve harikalarla çıkardı.

Mısır'dan Çıkış 6:6

Bu yüzden Bene-Yisrael'e [Benim Adıma şöyle] söyle: 'Ben Aşem'im. Sizi Mısır'ın yükü altından çıkaracağım ve sizi onların [köleleştirici] işlerinden serbest kılacağım. Sizi [uzanmış bir Kol'la ve sert yargılar eşliğinde özgürlüğe kavuşturacağım.'

Mısır'dan Çıkış 14:31

Yisrael Tanrı'nın Mısır'a karşı açığa çıkardığı büyük güce şahit oldu. Halk Tanrı'ya derin bir saygı duydu; Tanrı'ya ve kulu Moşe'ye inandı.

Mısır'dan Çıkış 15:6

Sağ Elin – ey Aşem Kudrette heybetlidir; Sağ Elin – ey Aşem Düşmanı paramparça eder.

Yasa'nın Tekrarı 4:34

Ya da Tanrı – Tanrınız Aşem'in Mısır'da gözlerinin önünde sizin için yaptığı her şeye benzer şekilde – gelip bir ulusu [başka bir] ulusun içinden meydan okumalarla, işaretlerle, harikalarla, savaşla, Kuvvetli bir El'le, Uzanmış bir Kol'la ve dehşet salan büyük eylemlerle [çıkararak] Kendisi'ne almak üzere mucizeler göstermiş mi?

Yasa'nın Tekrarı 7:19

Gözlerinle gördüğün büyük meydan okumaları, Tanrın Aşem'in seni çıkarırken [gösterdiği] işaretleri, harikaları, Kuvvetli El'i ve Uzanmış Kol'u [anımsa]! İşte Tanrın Aşem, kendilerinden korktuğun tüm halklara da aynısını yapacak.

Yeşaya 51:9

Uyan, ey Rab'bin Kol'u, uyan, kudreti kuşan! Eski günlerde, önceki kuşaklar döneminde olduğu gibi uyan! Rahav'ı parçalayan, deniz canavarının bedenini deşen sen değil miydin?

Yeşaya 62:8

Rab sağ elini, güçlü kolunu kaldırıp ant içti: "Tahılını bir daha düşmanlarına yedirmeyeceğim, Emek verdiğin yeni şarabı yabancılar içmeyecek.

Yeşaya 63:12

Musa'nın sağında Kendi Görkemi'nin Kolu'nu yürüttü, suyu önlerinde yararak Kendisine ebedi bir ad yaptı.

Ayrıca bakınız: Yeremya 21:5, Ezekeil 20:33; Mezmurlar 44:3, 89:11, 98:1, 136:12.

"Duyduğumuza kim inandı?" Uluslar birbirlerine, kendi gözleriyle gördükleri başkalarından işitselerdi, bunun mümkün olduğuna asla inanamayacaklarını söylemektedir. Dolayısıyla Yeşaya 53:1 ayeti Yeşaya 52:15'in tekrarıdır. Benzer şekilde, 53:2 ayetinin ilk kısmı 52:13 ayetini, ikinci kısmı 52:14 ayetini devam ettirir.

"Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?" Tanrı'nın kudreti (Targum) kime bu kadar büyük bir ihtişamla açığa çıkarılmıştır? (Raşi).

Başka bir açıklama olarak: "Tanrı'nın Kolu'nun kime karşı ortaya çıktığına bakın! Tanrı'nın kudretinin böyle alçaltılmış insanlar için açığa çıktığına inanabiliyor musunuz?" (Radak, Abarbanel).

53:2

Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.

Krallar, Kul'un/Hizmetkar'ın alçaltıldığı, yükseltilmeden, yüceltmeden önceki durumundan söz etmektedir. O'nun bunca zamandır varlığını sürdürmesini "imkansız" olarak tanımlamaktadırlar. Nasıl olur da binlerce yıl boyunca onlarca ulus yok olup giderken, Yahudiler yaşamlarını sürdürebilmiştir? Uluslar arasına dağıtılmış, sürgünde binlerce yıl geçirmiş ama yok edilememiştir. Sonunda bu son derece olumsuz koşullara rağmen, yani çorak, kurak ve kuru bir topraktayken, Son Günler'de bir kök gibi yükselecektir. Sürgün dönemindeki Yahudiler diğer uluslar tarafından hiçbir şekilde çekici, heybetli, güç sahibi olmayan, özenilmeyen, takdir edilmeyen biri olarak tanımlanmaktadır.

Çorak toprakta büyüme için mücadele eden bir fidan tasviri, sürgündeki Yahudiler'in mücadelesinin bir metaforudur. Çorak toprakta genç bir fidan her zaman ölecek gibi görünür. Yahudiler her zaman küçük bir ulustu, sürgünde de daima yok olma tehlikesiyle, çorak toprakta her an ölüm riskiyle karşı karşıyaydı. Bu ayette Yeşaya Peygamber, İsrail'in bu çorak topraktan filizlenen bir fidan gibi sürgünden mucizevi dönüşünü anlatmaktadır. Aynı fikir, İsrail halkının "fidan" olarak tanımlanması Tanah'ta birçok yerde bulunmaktadır:

Yeşaya 60:21

*Ve senin **HALKIN, HEP Sİ DÜRÜSTLER** olacak; onlar ki, görkem bulayım diye **DİKTIĞİM FİDAN, ELLERİMİN İŞİDİRLER**, ülkeyi ebediyen mülk edinecekler.*

Ezekiel 19:13

Ve şimdi çölde, kurak ve susuz diyarda dikildi.

Hoşea 14:6-7

*Çiy gibi olacağım İsrail'e;
Zambak gibi çiçek açacak,
Lübnan sediri gibi kök salacaklar.
Dallanıp budaklanacaklar,
Görkemleri zeytin ağacını,
Kokuları Lübnan sedirini andıracak.*

Amos 9:15

Ve onları topraklarına dikeceğim, ve kendilerine verdiğim topraklarından artık sökülmeyecekler, Tanrınız Rab böyle diyor.

"*Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı.*" Son Kurtuluş İsrail'i yüceliğine kavuşturmadan önce, uluslar onu hor göreceklendir. Sonra diğer uluslar, alçaltılmış kurbanlarının, çorak toprakta (diğer ulusların arasına dağılmış durumda) zayıf bir fidanken güçlü bir ağaca dönüştüğünü görünce şok olacaklardır. Bu, İsrail'in sürgünden mucizevi yükselişinin bir metaforudur.

Başka bir açıklama olarak, İsrail Ülkesi'nde (Targum) gelişecek olan kutsal nesle atıfta bulunur. Böylece, Targum'a göre, sadık dürüstler güzel ağaçlar gibi gelişecek ve Ülke'de kutsal çocuklar çoğalacaktır. Görünüşleri saygısız değil, kutsal olacak ve onları gören herkes hayret edecektir.

"*Biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.*" Eskiden onu gördüğümüzde o kadar çirkin ve tuhaf görünüyordu ki onun gibi olmayı arzulamamız, ona özenmemiz mümkün değildi ama şimdi değişti, gelişti.

53:3

Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.

Yeşaya Peygamber, Kul'un/Hizmetkar'ın alçaltıldığı dönem boyunca Kul'u/Hizmetkar'ı dışlayan kralların sözleriyle devam etmektedir. Bu dönem boyunca Kul'un/Hizmetkar'ın genel durumu, insanlığın geri kalanından ayrılmış olmasıydı. Krallar onu, insanların ona bakmakta güçlük çektiği biri, çektiği acılardan gözle görülür şekilde etkilenmiş bir figür olarak tanımlamaktadır.

Bu ayet, Kul'u/Hizmetkar'ı küresel olarak hor görülen ve reddedilen biri olarak tanımlar. Bu tema, Yahudi halkı açısından tarih boyunca geçerli olmuş, günümüzde de halen devam etmektedir. Yahudiler'i alt-insan olarak gören Naziler veya dışlanmış bir devlet muamelesi yapan Birleşmiş Milletler gibi kurumlardan oluşan uzun bir liste vardır.

Yahudi halkının insanlar tarafından hor görüldüğü, dışladığı, egemen güçlerin zulmettiği bir adam olarak görülmesi Tanah boyunca birçok ayette bulunur.

Yeşaya 49:7

*İnsanların hor gördüğüne,
Ulusların iğrendiğine,
Hükümdarların kölesi olan adama,
İsrael'in Kurtarıcısı ve Kutsal Rab diyor ki,
"Seni seçmiş olan İsrail'in Kutsalı sadık Rab'den ötürü
Krallar seni görünce ayağa kalkacak,
Önderler yere kapanacak."*

Yeşaya 49:7 ayetinde de görüldüğü gibi ulusların hor gördüğü, yüz çevirdiği, iğrendiği Tanrı tarafından alçaltılan İsrail, Son Günler'de yükseltilecek, diğer ulusların kralları başından beri İsrail'in doğruluğunu kabul etmek zorunda kalacaklardır.

Hor görülen, reddedilen, itibar edilmeyen, ezilenin kim olduğunu ve bu eylemleri yapanın kim olduğunu birkaç bölüm sonra yine Yeşaya Peygamber tekrarlamaktadır:

Yeşaya 60:10-15

*YABANCILAR senin surlarını onaracak,
KRALLARI SANA HİZMET EDECEK.
Öfkelendiğimde seni cezalandırıysam da,
Kabul ettiğimde sana merhamet göstereceğim.*

*Kapıların hep açık duracak,
ULUSLARIN SERVETİ VE ZAFER ALAYLARI ARDINDA YÜRÜTÜLEN YENİK KRALLAR
Gece gündüz açık kalan bu kapılardan girsin diye.*

*Çünkü SANA HİZMET ETMEYEN ULUS YA DA KRALLIK YOK OLACAK,
Evet, O ULUSLAR TAM BİR YIKIMA UĞRAYACAK.*

*"Lübnan'ın görkemi olan çam, köknar ve selvi ağaçları,
Tapınağımı süslemek için hep birlikte sana taşınacak.
Ayak bastığım yeri görkemli kılacağım.*

*SENİ EZENLERİN ÇOCUKLARI
GELİP ÖNÜNDE EĞİLECEKLER;
SENİ HOR GÖRENLERİN HEP Sİ,
'Rab'bin kenti, İsrail'in Kutsalı'nın Siyon'u'
Diyerek AYAKLARINA KAPANACAKLAR..*

*KİMSENİN UĞRAMADIĞI, TERK EDİLMİŞ,
NEFRET EDİLEN bir yer olduğun halde*

*Seni sonsuz bir övünç kaynağı,
Bütün kuşakların sevinci kılacağı.*

Mezmurlar 44:14

*Bizi komşularımızın utanç kaynağı
Etrafımızdakilerin eğlencesi ve hor görüleni yaptın*

Nehemya 3:36-37

O zaman şöyle dua ettim: “Ey Tanrımız, bize kulak ver! Hor görüyorlar bizi. Onların aşağılamalarını kendi başlarına döndür. Sürüldükleri ülkede yağmaya uğrasınlar. Suçlarını bağışlama, günahlarını unutma. Çünkü biz çalışanları aşağıladılar.”

Ezekiel 36: 6-9, 15

Bu nedenle İsrail ülkesi için peygamberlik et ve dağlara, tepelere, vadilere, derelere de ki, ‘Egemen Rab şöyle diyor: ULUSLARIN AŞAĞILAMASINA hedef olduğunuz için öfkeyle, kıskançlıkla konuştum. Bu nedenle Egemen Rab şöyle diyor: Ant içiyorum ki, ÇEVRENİZDEKİ ULUSLAR DA AŞAĞILANACAKTIR. “ ‘Ama siz, ey İsrail dağları, dal budak salacak ve halkım İsrail için ürün vereceksiniz. Çünkü halkım İSRAEL YAKINDA YURDUNA DÖNECEK. SİZ KAYIRACAK, SİZE YÖNELECEĞİM. İşlenecek, ekileceksiniz.

Artık ULUSLARIN AŞAĞILAMALARINI size işittirmeyeceğim. ULUSLARIN AŞAĞILAMASINA uğramayacaksınız. Halkınızın bir daha tökezlemesine izin vermeyeceksiniz.’ Egemen Rab böyle diyor.”

Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.

İnsanlardan soyutlanmış, hor görülmüş, acı çeken ve hastalığa alışmış bir adamdı. Acılar ve hastalıklar sürgünde yaşamının imtihanları ve dertleridir. Başka hiçbir ulusun bu kadar acısı ve hastalığı olmadığı için İsrail diğer uluslar tarafından hor görülmüş ve dışlanmıştı.

Yeşaya Peygamber'in, Yeşaya Kitabı boyunca Yahudi halkına üçüncü tekil şahıs biçiminde atıfta bulunması yaygın bir durumdur. Sadece Yeşaya Peygamber değil, çağdaşı Hoşea Peygamber de Yahudi halkına, İsrail'in kolektif ulusuna tekil şahısta hitap eder (Hoşea 14:6-8)

"İnsanların yüzünü gizlediği (yüzümüzü gizlediğimiz) biri olarak." İbranice'den tercüme "ondan" ya da "bizden" anlamına gelebilir. Kendi zamanında bile Yahudi olmayanların yüzlerini kapatacaklarını veya bir Yahudi'yi sıkıntıda gördüklerinde ona yardım etmek zorunda kalmamak için başka tarafa baktıklarını belirtmektedir.

Raşi ikinci yorumu takip eder: Yahudi, diğer uluslardan utandığı için yüzünü bizden (diğer uluslar konuşmaktadır) saklayan kişidir.

Başka bir açıklama olarak, konu Tanrı'dır: İsrail'in günahları nedeniyle Tanrı yüzünü ondan (yani İsrail'den) gizlemiştir ve bu nedenle İsrail hor görülmüştür ve bu nedenle biz (diğer uluslar) ona saygı göstermemiştir (Mahari Kara).

Targum'a göre krallıklar şan ve şöhretten kopacak ve acı çeken ve hastalığa alışmış bir adam gibi zayıflayacak ve hor görülecektir.

Birinci Bölüm'ün Sonucu:

Yeşaya 53. Bölüm'ün İsrail'in Yahudi olmayan diğer ulusların elinde sürgündeki acıları ve sonunda İsrail'in yüceltilmesi hakkında olduğu açıktır. İşlenen bu konular, Yeşaya 40 – 66. Bölümler arasında anlatılan konulara ve Yeşaya 52. ve 53. Bölüm'de kullanılan dile uygundur. Aynı zamanda Daniel 7. Bölüm gibi diğer bölümlerde de aynı konular anlatılır. Yeşaya 52:13-53:3 ayetlerini de inceledik ve Tanrı tarafından konuşulan Yeşaya 52:13-15 ve Yahudi olmayan uluslar tarafından konuşulan 53:1-3 ayetlerinin de aynı fikirleri ifade eden paralel ayetler olduğunu gördük.

Yazının devamında Tanrı'nın Kul'u / Hizmetkar'ı İsrail'in çektiği acılarla ilgili görüşünü ve değerlendirmesini gördüğümüz Yeşaya 53:10-12'yi ayetlerini göreceğiz. Bundan sonra da Yeşaya 53:4-9 ayetlerini ve diğer ulusların Kul / Hizmetkar İsrail'in çektiği ıstıraplarla ilgili görüş ve değerlendirmelerini göreceğiz.

Buraya kadar hedefim şunları göstermekti:

1. Yahudilik, neden acı çeken Kul'u / Hizmetkar'ı İsrail olarak görmektedir?
2. Önceden tasarlanmış, baştan inanılmış bir sonuca uymaya zorlanmadan, sadece metnin kendisinin ne söylediğine baktığımızda tek mantıklı sonuç budur.
3. Yeşaya 52:13-53:3 ayetlerini açıklamak.

İkinci Bölüm

Tanrı'nın Görüşü

Öncelikle bir önceki bölümdeki ana noktalarını gözden geçirelim. Sonra, Tanrı'nın Kulu'nun / Hizmetkarı'nın çektiği ıstıraplar ve aldığı ödülleriyle ilgili açıklamasını gösteren Yeşaya 53:10-12'nin bir açıklamasını vereceğim.

Bir önceki bölümde gösterilmiş olduğu gibi, ister hristiyan ister Yahudi olsun tüm yorumcular şu noktalarda hemfikirdir:

1. Yeşaya 52:13 – Yeşaya 53:12 boyunca Kul / Hizmetkar aynı kişidir.
2. Üç farklı konuşmacının bulunduğu üç farklı bölüm vardır.
 - 2a. 52:13 – 52:15' ayetlerinde Tanrı'nın konuştuğu herkes tarafından kabul edilmektedir.
 - 2b. 53:1 – 53:9 ayetlerinde konuşanın kim olduğu konusunda Yahudiler ve hristiyanlar arasında fark vardır.
 - 2c. 53:10 – 53:12 ayetlerinde Tanrı konuşmakta ve Tanrı'nın sözlerini aktaran Yeşaya Peygamberdir.
3. 52:13-15 ayetleri aslen insan yapımı bölümlenmelerden olan 53. Bölüm'de anlatılacaklara giriştir.

Birinci bölümde, 53:1-9 ayetlerinde konuşanın kim olduğunu ve ayrıca Kul'un / Hizmetkar'ın kim olduğunu bize söyleyen açık bağlamsal ipuçlarımız olduğuna dikkat çekmiştim. Konuşanın kim olduğuna gelince, aşağıdaki noktaları belirtmiştim:

1. 52:13 ayeti Kul'un / Hizmetkar'ın başarılı olacağını söylemektedir ve benzer bir ifadeyle 53:2 ayetinin ilk kısmı da başarılı olacağını söylemektedir.
2. 52:14 ayetinde, Kul / Hizmetkar hakkında 53:3 ayetinde ve 53:2 ayetinin ikinci kısmındaki ıstırap fikirlerinin aynısını anlatılmaktadır.
3. 53:1 ayetinde konuşan kişi, tam olarak 52:15 ayetinde gördüğümüz gibi, beklemediği bir şey gerçekleştiği için hayret içinde kaldığını ilan etmektedir.

52:15 ayeti, hayrete düşecek olanların Yahudi olmayan diğer ulusların kralları ve diğer uluslar olduğunu açıkça söylediği için, bu bize 53:1-9 ayetlerinde konuşanın zorunlu olarak Yahudi olmayan diğer uluslar olduğunu söyler.

Kul'a / Hizmetkar'a gelince, Yeşaya 40–66. bölümlerde kimin acı çektiği ve yüceltildiği incelenirse, Yeşaya 40-66. bölümlerdeki bağlama göre tek sonuç, Kul'un / Hizmetkar'ın İsrail olduğudur. Bu, İsrail'in diğer ulusların elinde çektiği acıyı ve sonunda İsrail'in yükselişini açık bir şekilde gösteren Daniel 7. Bölüm ile karşılaştırılarak pekiştirilmiştir.

Bu sonuçlardan, Yeşaya 53. Bölüm'ün aşağıdaki gibi dört bölümü olduğunu görebiliriz:

- 1. Bölüm:** 52:13-15 - Tanrı'nın Kulu'nun / Hizmetkarı'nın (İsrail) çektiği acıları ve nihayetinde yüceltilmesini ve bununla ilgili olarak diğer ulusların hayretler içinde kalması
- 2. Bölüm:** 53:1-3 - Yahudi olmayan ulusların, Tanrı'nın 52:13-15'te söylediklerini tekrar etmesi.
- 3. Bölüm:** 53:4-9 - Yahudi olmayan ulusların İsrail'in neden acı çektiğine dair açıklamaları.
- 4. Bölüm:** 53:10-12 - Tanrı'nın İsrail'in neden acı çektiğine dair açıklaması.

1. ve 2. kısımlar zaten birinci makalede incelenmişti, bu yüzden 3. ve 4. bölümlere bakmamız gerekiyor. 3. bölümdeki Yahudi olmayan kralların sözlerini tam olarak anlamak için önce 4. bölümü incelemeli ve Tanrı'nın görüşünün ne olduğunu görmeliyiz. Bu bize, Yahudi olmayan ulusların 53:4-9'da söylediklerini nasıl anlamamız gerektiğini söyleyecektir. Bu bölümün amacı, bu üç ayetin (53:10-12) bir analizini sunmaktır.

Yapacağım ilk iş Yeşaya 53:10-12 Tanrı'nın görüşü olduğunu ve burada konuşanın Tanrı ya da Tanrı'nın sözünü aktaran Yeşaya Peygamber olduğu iddiasını kanıtlamaktır. Bunun birkaç nedeni vardır:

Dil bilgisi açısından, 53:1-8 ayetlerine bakarsak, bunlar her zaman 1. şahıs halindedir. 10. ayet üçüncü tekil şahıs olup görüşün Tanrı'ya ait olduğunu açıkça belirtmektedir. 1-8 ayetleri açıkça Tanrı'nın görüşü değildir ve bir önceki bölümünde gösterildiği gibi, Yahudi olmayan diğer ulusların sözleridir.

9. ayet, 1-8. ayetlerde olduğu gibi, Kul'dan / Hizmetkar'dan üçüncü tekil şahıs olarak bahsetmektedir, ancak konuşan kişi açıkça belirtilmemiştir. Ancak, bu ayet 4-8

ayetlerinde olduğu gibi özellikle Kul'un / Hizmetkar'ın geçmişte başına gelenlerle ilgili olduğu için; (tam tersine 10-12 ayetleri ise Kul'un / Hizmetkar'ın dlleri ile ilgilidir) 9. ayetin 10-12 ayetlerine değil, 1-8 ayetleri temasına ait olduğu açıktır. 9. ayetten üçüncü bölümde 1-9. ayetleri aıkladığımda daha çok bahsededeğim.

Bu nedenlerle, 10-12. ayetlerde konuşanın Tanrı'nın görüşünü bildiren Yeşaya Peygamber olduğu açıktır. Tanrı görüşünü Peygamber aracılığı ile aktarmaktadır. 12. ayetin, Yeşaya Peygamber tarafından aktarılan Tanrı'dan doğrudan bir alıntı olduğu da nettir.

10-12'deki ve 4-8'deki görüşlerin farklılıkları da konuşan kişinin değiştiğini göstermektedir. nc bölümde bu ayetlerin her birini açıklarken bunlara dikkat çekeceğim.

Bir an için 10. ve 11. ayetlerde konuşan kişinin 1-9 ayetlerinde konuşan kişi ile aynı olduğunu varsayalım (12. ayet 1. şahışta konuştuğu ve Tanrı'nın görüşü olduğu için bu ayette konuşan kişi aynı kişi olamaz). Bu, şu anlama gelecektir: 1 - 11 ayetleri Peygamber'in sözüdür, 1-9 veya 1-8 ayetlerinde diğer ulusların görüşlerini aktarmaktadır. 10-11 veya 9-11 ayetlerinde de Tanrı'nın görüşünü aktarmaktadır.

Burada konuşanın kimliğine bakıyor olsak da, Kul'un / Hizmetkar'ın çektiği acıya Tanrı'nın bakışının ne olduğunu anlamamız gerekir. Elimizdeki bu bilgiyle 4-9. ayetlere bakabilir ve Yahudi olmayan diğer ulusların ne söylediğini ve iki görüşün uyuşup uyuşmadığını görebiliriz. Bunu nc bölümde yapacağız.

şimdi 53:10-12 ayetlerine geçip, birer birer açıklayacağım. En önemlisi 10. ayettir. Bu ayeti doğru anladığımızda gerisi yerli yerine oturacaktır.

53:10-12. Yeşaya Peygamber, şimdi ulusların sözlerinden Tanrı'nın sözlerine geçmektedir.

İkinci Bölüm Ayet-Ayet Açıklaması

Yeşaya 53:10 - 53:12

53:10

Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer (אם) ruhunu Aşam (suç sunusu) yaparsa, tohumunu (זרע) görecek ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

Bu noktada Yeşaya Peygamber, şoka uğrayan diğer ulusların seslerinden uzaklaşır ve bize Kul'un/Hizmetkar'ın çektiği ıstıraba dair Tanrı'nın bakış açısını aktarır. Başkalarının suçluluğuna odaklanarak kazanılacak çok fazla manevi fayda yoktur. Bu nedenle diğer ulusların kralları, Kul'un çektiği acıların nedeni olarak kendi suçlarına odaklanırlar ve aynı nedenle, Kul'a hitap ederken odak, Kul'un suçuna kayar. Ne de olsa Yeşaya Peygamber'in dinleyicileri İsrail halkıdır.

Yeşaya Peygamber bize Tanrı'nın Kulu'nu alçaltmak istediğini söyler. İsrail'in bakış açısına göre İsrail'in acı çekmesinin amacı onları arıtmaktır. Nasıl ki Sevgi dolu bir baba oğlunu nasıl azarlarsa, Tanrı da İsrail'i sürgünün potasından geçirir:

Yasa'nın Tekrarı 4:20

Sizi ise Tanrı [Bizzat] aldı; bugün olduğu şekilde Kendisi'ne miras halk olmanız için sizi demir potadan – Mısır'dan – çıkardı.

Yasa'nın Tekrarı 8:5

Kalpten bilmelisin ki, bir adamın, oğlunu terbiye ettiği şekilde terbiye ediyor seni Tanrın Aşam.

Özdeyişler 3:11,12

*Oğlum, Rab'bin terbiye edişini hafife alma,
O'nun azarlamasından usanma.*

*Çünkü Rab, oğlundan hoşnut bir baba gibi,
Sevdiğini azarlar.*

Amos 3:2

*"Yeryüzündeki bütün halklar arasından yalnız sizi tanıdım,
Bu yüzden suçlarınızı karşılıksız bırakmayacağım."*

Tanrı'nın İsrail'e verdiği ıstırapın amacına ulaşması için Kul'un/Hizmetkar'ın kendi suçunu kabul etmesi ve anlaması gereklidir. Yaratılmış hiçbir varlık yanlıştan muaf değildir ve suçluluğu kabul ederek Tanrı'nın gerçeğine yaklaşırız. Yeşaya, Daniel, Ezra ve Nehemya sadık, dürüst, doğru insanlardı, ancak hepsi ulusun günahlarıyla birlikte kendi suçlarını da kabul etmiştir. Bakınız: Yeşaya 6:5, Daniel 9:20, Ezra 9:6, Nehemya 1:6).

Yeşaya 6:5

"Çünkü dudakları kirli bir adamım, dudakları kirli bir halkın arasında yaşıyorum. Buna karşın Kral'ı, Orduların Rabbi'ni gözlerimle gördüm."

Daniel 9:20

"Ben daha konuşup dua ederken, günahımı ve halkım İsrail'in günahını açıkça kabul edip Tanrım'ın kutsal dağı için Tanrım Rab'be dilekte bulunurken,"

Ezra 9:6

"Şöyle dua ettim:

"Ey Tanrım, yüzümü sana çevirmeye utanıyorum, sıkılıyorum. Ey Tanrım, günahlarımız başımızdan aşkın. Suçlarımız göklere ulaştı."

Nehemya 1:6

"...İtiraf ediyorum, İsrail halkı günah işledi, ben ve atalarım günah işledik."

Yeşaya Peygamber, Kul'un suçunu kabul etmesi sonucunda yaşayacağı ödülü bize anlatmaya devam eder. Kul, kendi soyunun Tanrı yolunda yürüdüğünü görecektir ve günleri uzayacaktır. Bu iki kutsama birbiriyle ilgisiz değildir. Hiçbir sadık dürüstün uzun günler garantisi yoktur. Fakat Kul, soyu aracılığıyla direnir, devam eder ve zulmedenlere dayanır. Yahudiler'e zulmedenlerin gücü, görkemi uzun zaman önce

sönüp gitmiştir, ancak Yahudiler hala aynı duaları etmekte ve aynı metinleri canlılıkla okumaya devam etmektedir. Kilise babalarının, haçlıların, müslüman muvahhidlerin, engizisyoncuların, Chemilnicki'nin Ukraynalı askerlerinin, Rus çarlarının ve Nazilerin nefretini uyandıran da aynı Yahudiler'dir. Hepsi gelip geçti ama Yahudiler hala buradadır.

Tanrı'nın Kul'a verdiği en büyük hediye, Tanrı'nın bu dünyadaki amacının O'nun aracılığıyla gerçekleşeceğine dair vaadidir. İsrail'in sadık dürüstleri, "*Tanrı'nın teçhizatlarını taşıyanlar*" olarak adlandırılmaktadır (Yeşaya 52:11). Tanrı, Tanrı'nın ışığını dünyaya getirmek için Tanrı'ya katılmalarına izin vermiştir.

Bu ayetteki büyük çekişme noktası ve muhtemelen bu ayetin anahtarı, İbranice'nin "*aşam*" olduğu, burada "suç sunusu" olarak tercüme edilen kelimedede bulunur.

Burada sunulan basit tercümeğe göre Kul'un / Hizmetkar'ın kendi günahlarının acısını çektiğini görüyoruz. Bu, Kul'un / Hizmetkar'ın (İsrail) sürgünde kendi günahları dolayısıyla acı çektiği anlamına gelir. Bu görüş Tanah'taki birçok bölümde bulunmaktadır. Örneğin, Levililer 26:14-45 ve Yasa'nın Tekrarı 28:15-68.

Levililer 26. Bölüm ve Yasa'nın Tekrarı 28. Bölüm'de Tanrı, Kul / Hizmetkar İsrail'in önüne iki seçenek sunmaktadır. Birincisi, eğer Tanrı'nın tüm Emirleri'ni titizlikle yerine getirirlerse Tanrı onları maddi ve manevi nimetlerle kutsayacaktır. İkincisi, eğer Tanrı'nın Emirleri'nden sağa sola sapar, tüm Emirleri'ni ve Hükümleri'ni titizlikle yerine getirmezlerse, Tanrı'nın verdiği nimetleri kaybedecek, Tanrı, İsrail'e hastalıklar verecek, İsrail sürgüne gidecek ve orada diğer ulusların zulmüne uğrayacaktır.

Söz konusu iki bölüm dikkatlice okunduğunda Yeşaya 53:10 ayeti ile tam bir uyum içinde olduğu görülebilir.

Ayette, hristiyanlar tarafından hiç anlaşılmayan bir söz bulunur: "**Eğer (אָם) ruhunu Aşam (suç sunusu) yaparsa...**"

Bu bölümü anlamak için "Aşam kurbanı"nın ne olduğunu incelememiz gerekiyor. Aşam, günahlar için getirilen üç tür korbandan biridir. Bu ayette neden diğerleri değil de "Aşam" kurbanının kullanıldığını anlarsak, buradaki peygamberliğin Kul'un / Hizmetkar'ın çektiği acıyla ilgili olarak bize ne öğretmeye çalıştığını da anlayabiliriz.

Günahlar için olan üç tür kurban vardır: Hatat, Aşam ve Ola. Benzerliklerinin yanı sıra, aralarında bazı önemli farklılıklar vardır. Bu farklılıkları analiz ederek, neden diğerleri yerine Aşam'ın kullanıldığını görebiliriz.

Aşam Kurbanı da dahil olmak üzere günah sunularının ne gerektirdiğine bakalım:

1. Kurban, fiziksel olarak kusursuz bir hayvandır; Örneğin, Aşam için (Levililer 5:15-16); Hatat için (Levililer 4:24, 28); Ola için (Levililer 1:3, 10, 14) vb.
2. Hepsi Tapınağın kutsal alanında kesilir ve kanları dış sunağın etrafına dökülür (Levililer 1:4, 4:30; 7:2)
3. Aşam ve Hatat'ın parçaları sunağın (mizbeah) üzerinde yakılır Ola'nın tamamı sunakta yakılır. (Levililer 1:7-9; 4:31; 7:3-5)
4. Aşam ve Hatat, Ola'nın aksine koenler tarafından yenmelidir. (Levililer 6:19; 7:6-7)

Buradan, bir kişi veya bir grup insanın kelimenin tam karşılığı ile "Aşam" olamayacağı açık görünmektedir. Bu nedenle, bu ayetteki "Aşam" kelimesi, Kul'un / Hizmetkar'ın bir Aşam kurbanı olduğunu belirtmez.

Hristiyanlar, bir kurbanın fiziksel olarak kusursuz olması gerekliliğinden yola çıkarak burada kendisini kurban olarak sunan bir tanrı-insandan bahsedildiğini ve kusursuz olmanın da günahsız olmak anlamına geldiğini, dolayısıyla kendisini kurban olarak sunan tanrı-insanın en mükemmel olduğunu iddia ederler. Bu iddia ile ilgili birkaç sorun bulunmaktadır:

Birincisi, "kusursuz" kelimesini mecazi olarak yorumlayıp, bu kelimeyi insanlara uygulamaktır. Aynı zamanda kurban olarak sunulan koç, Kul veya Hizmetkar değildir. "Aşam için kusursuz bir koç" tarifindeki kusursuzluk bir hayvanı, koçu tanımlar ve kusursuz olmak yalnızca fiziksel kusurlara sahip olmamak demektir. Fiziksel kusurlara sahip olmayan yani "kusursuz" herhangi bir koç olabilir. En iyi ve en mükemmel koç olma şartı aranmaz.

Kurban için getirilen hayvanda "mükemmellik" şartı aranmadığının kanıtını Tora'daki iki bölümde görebiliriz. İlk örnek, hayvanlarının ondalığını vermekle ilgilidir. "Mükemmellik" veya "en iyi olma" gerekli olsaydı, bu ondalıklar için de geçerli olurdu. Ancak böyle bir zorunluluğun olmadığını görüyoruz; hayvanın kalitesi, mükemmelliği, en iyisi olması konu değildir. Görelim:

Levililer 27:32-33

“Tüm sığır ve davar maaserleri [ile ilgili kanun şöyledir:] Sapanın altından geçenlerin tümü [içinde, her] onuncu, “Tanrı Adına Kutsal” olacaktır.

[Bu konuda, kişi] İyi ve kötü arasında ayırım yapmayacak, [çıkan hayvanın] yerine başkasını koymayacaktır. Eğer yerine başkasını koyarsa, hem o hem de yerini alan kutsal olur; [ayrıca bunların hiçbiri “kutsal” niteliğinden] kurtarılamaz.”

Dolayısıyla bir hayvanın kutsal ve Tanrı'ya uygun olması için en iyi, en mükemmel olması gerekmediğini görüyoruz. Bunu Levililer 27:9-12'de de görürüz. Burada kurbanlar için (günah sunuları dahil) kullanılmaya uygun hayvanların **değerlemelerini** görürüz:

Levililer 27:9-12

“Eğer [söz konusu bağış,] Tanrı Adına kurban olarak getirilmeye uygun bir hayvan ise, ondan verilen herhangi bir [kısım] Tanrı Adına kutsal hale gelir.

*Onu [bir başka hayvanla] takas edemez ya da yerine başkasını koyamaz – **kötüye karşılık iyi veya iyiye karşılık kötü** – ve eğer [buna rağmen] bir hayvanı başka bir hayvanın yerine koyarsa, hem ilki hem de yerini alan kutsal olur.*

“Eğer [bağış], temea, Tanrı Adına kurban olarak getirilemeyen herhangi bir hayvan şeklindeyse, [bağış sahibi,] hayvanı Koen'in önüne getirir.

Koen ona, iyi ya da kötü, bir değer biçer. Koen'in değerlemesi nasılsa, [kurtarıma değeri de] öyle olacaktır.

Burada görece daha alt seviyede bir hayvanın kullanılmasının kabul edilebilir olduğunu ve onu daha iyisi ile değiştiremeyeceğini görüyoruz! Bu bölüm ve bir önceki bölümden, "mükemmellik", "en iyi olma" gibi şartların bulunmadığı görülmektedir.

Şimdi, neden Hatta veya Ola değil de Aşam kurbanının kullanıldığını görelim. Bu kurbanlar arasında farklılık oluşturan iki alan daha vardır. Birincisi, gönüllü ve zorunlu kurbanlar arasındaki ayırmadır. Ola kurbanı gönüllü veya zorunlu olabilirken, Hatat ve Aşam gönüllü değil zorunludur. Yeşaya 53:10 ayetinde Kul'un / Hizmetkar'ın eylemi gönüllü bir eylemdir ve sonucu da bu şarta bağlıdır, zorunlu ve kesin değildir: "Eğer sunarsa!". Dolayısıyla ayetin ortaya çıkarmaya çalıştığı ayırım, bu alandaki ayırım değildir; çünkü kurbanın gönüllü doğası burada önemliyse, o halde gönüllü olabilen "Ola" kurbanının kullanılması gerekirdi.

Aşam'ın bir tarafta, Hatat ve Ola'nın diğer tarafta olduğu tek bir ayırım vardır. Yani, Aşam'ı diğer korbanlardan ayıran tek bir alan vardır. Aşam, SADECE bir kişi için, sadece kişinin KENDİ günahları için getirilir. Örneğin, Levililer 14. Bölüm'de bir metsora (tsaraat hastalığına yakalanmış kişi), Çölde Sayım 6. Bölüm'de bir nazir, Levililer 5. Bölüm'de suç işleyip, suçunu itiraf eden bir kişi, Levililer 19:21-22 vb. Örneğin 1 Samuel 6. Bölüm'de Filistliler işlemiş oldukları günahın karşılığı olan cezadan kurtulmak için Aşam korbanı göndermeyi konuşmaktadır. Ne Hatat'ta ne de Ola'da durum böyle değildir.

Hatat için bakınız: Aaron ve oğullarını kutsamak için: Çıkış 29:14, Mizbeah'ı kutsamak için: Çıkış 29:36, Aaron, tüm halk için: Çıkış 30:10, Koen Gadol [kazayla] hata işler ve [böylece] halkı [da] suçlu duruma düşürürse: Levililer 4:3, İsrail'in içinde bir grup hataya düşerse Levililer 4:13-14, 20-21. Ola için bakınız: Aaron ve oğullarını kutsamak için: Çıkış 29:18, 25, 42, Mişkan'ı kutsama: Çıkış 40:29, Çölde Sayım 7. Bölüm. Dolayısıyla Kul'un / Hizmetkar'ın bir Aşam Korbanı getirdiğini söylemesinin amacı, KENDİSİNİN işlemiş olduğu günahlarına kefaret etmesi içindir. Bu nedenle, bu ayet bize Kul'un / Hizmetkar'ın KENDİ günahlarının bağışlanması için bu sıkıntılara uğradığını öğretmektedir.

Şimdi ayetin tamamına bakıp onu açıklayabilir ve bunun nasıl sadece İsrail Ulusu için geçerli olduğunu görebiliriz. Bu ayette esasen 4 kısım vardır:

Yeşaya 53:10 Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer (אם) ruhunu Aşam korbanı (suç sunusu) yaparsa tohumunu (זרע) görecek ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

1. Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi
2. Ruhunu Aşam yaparsa,
3. Gelecek tohumunu (soyunu) görecek, günleri uzayacak
4. Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

İlginç olan, burada sadece Kul'un / Hizmetkar'ın ne yapacağını (veya yaptığını) değil, Tanrı'nın bu konuda nasıl hissettiğini de görmemizdir. Tanrı'nın bu acıya neden olmayı istediği söylenmektedir. Bu büyük bir sorundur. Tanrı'nın ıstırapı emretmesini kesinlikle anlayabilsek de; Tanrı'nın bunu istemiş olması duymayı beklediğimiz bir şey değildir. Bir nedenden dolayı Tanrı'nın merhamet eksikliğini gösteriyor gibi görünmektedir. Tanrı'nın birinin acı çekmesini istediğini nerede görüyoruz?

Bunu, SADECE Kul'un / Hizmetkar'ın günahlarından dolayı sürgünde ıstıraplar çeken İsrail olduğunu kabul edersek açıkça görebiliriz. Yukarıda belirtildiği gibi Tora'da, Tanrı'nın Emirleri'ne eksiksiz itaat etmezlerse olacaklar konusunda Yahudiler'i uyardığı iki ünlü bölüm vardır. Biri Levililer 26. Bölüm, diğeri Yasa'nın Tekrarı 28. Bölüm'dür. Yasa'nın Tekrarı 28:63'te Yeşaya'nın burada tam olarak ne dediğini görüyoruz:

Yasa'nın Tekrarı 28:63:

*Tanrı size iyilik yaparken ve sizi çoğaltırken sizin için nasıl sevinç duyduysa, Tanrı aynı şekilde, [düşmanlarınızı da] sizi yok ederken ve sizi imha ederken **sizinle ilgili sevindirecek** ve miras edinmek üzere gelmekte olduğun toprağın üzerinden sökülüp atılacaksınız.*

Burada, İsrail'e sürgünün acısını yaşatırken aynı Yeşaya 53:10'da olduğu gibi bunun Tanrı'nın planı olduğunu görüyoruz. Bunun nedeni, ıstırapın bir amacının olması ve hedefin ancak bu ıstırapla gerçekleşebilmesidir.

Ayrıca, bu iki bölümde ıstırapın hastalık olarak adlandırıldığını da görüyoruz:

Levililer 26:16

*Ben de size ayısını yapacağım. "Üzerinize panik duyguları; gözlere hasret, canlara **ıstırap veren verem ve hummayı** tayin edeceğim. "Tohumunuzu boşa ekeceksiniz; [veya] onları düşmanlarınız yiyecekler*

Yasa'nın Tekrarı 28:22

*Tanrı seni, **veremle, hummayla, ateşli hummayla, [bedensel] kavrukluk ve kurulukla, [bitki örtüsünün] kavrulması ve solmasıyla vuracak ve [bu felaketler] seni, [sen] yok olana kadar kovalayacak.***

Yasa'nın Tekrarı 28:60

*Mısır'daki o karşılarında dehşete düşmüş olduğun **tüm hastalıkları sende [belirecek şekilde] geri getirecek ve [bu hastalıklar] sana yapışacak.***

Yasa'nın Tekrarı 28:61

Bu Tora kitabında yazılı olmayan **her türlü hastalığı ve her türlü darbeyi de, sen imha olana kadar Tanrı senin üzerine musallat edecek.**

Artık, “*Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi*” ifadesinin ne anlama geldiğini biliyoruz: Tanrı, onu hastalıkla ezmeyi istemiştir. Bunlar, sonuncu cezası sürgün olan Tanrı'nın yasalarına uymamanın cezalarıdır. Cezaların amacı da tövbeye yönlendirmektir.

İkinci kısım da, ıstırabın amacının günahlarını kabul edip tövbe etmek olduğu yönündeki lanetlere ilişkindir:

Levililer 26:40.

Ama [nihayet, kendi] Günahlarını ve atalarının, Bana ettikleri ihanetleri dahilinde [işlemiş oldukları] günahlarını, ayrıca Bana karşı kayıtsız davranmış olduklarını itiraf edecekler.

26:41. *Ben de onlara karşı kayıtsız davranacağım. Onları düşmanlarının topraklarına getireceğim. “Ancak eğer o noktada tıkanık kalpleri boyun eğerse, o zaman günahlarını telafi etmiş olacaklar.*

Yasa'nın Tekrarı 30:1

*Ve tüm bunlar – önüne yerleştirmiş olduğum beraha ve lanet – başına geleceği zaman, Tanrın Aşem'in seni sürmüş olduğu **tüm ulusların içindeyken kalbinde derinlemesine düşünecek***

30:2 *ve Tanrın Aşem'e [ulaşana] kadar geri dönerek, sana bugün emrettiklerimin tümü doğrultusunda Sözü'nü dinleyeceksin – hem sen hem çocukların – tüm kalbinle ve tüm canınla.*

30:3 *[O zaman] Tanrı tutsak[durumunda olan]larını geri getirecek ve sana merhamet edecek. Dönüp seni, Tanrın Aşem'in seni saçmış olduğu tüm halklardan toplayacak.*

İstırabın amacı ve Tanrı'nın bunu istemesini nedeni, insanların başlarına gelenlerin nedeninin ulusal günahları olduğunu anlamaları ve tövbe etmeleridir. Yazılı Tora'da, bireyin günahını itiraf etmesinin açık bir emir olarak yazıldığı TEK korbanın Aşam olduğunu görmek ilginçtir:

Levililer 5:5

Bunlardan birinden [dolayı] suçlu duruma düştüğünde, hakkında hata ettiği [günahla ilgili olarak] **itirafta bulunmalıdır**.

“Eğer ruhunu Aşam yaparsa” dendiğinde kastedilen budur. İsrail, kendi günahlarının cezası olarak sürgünü kabul etseydi, günahlarını itiraf etseydi ve ıstırapın Tanrı'dan geldiğini kabul edip tövbe etseydi, bu Tanrı için bir sevinç olacaktı. Çünkü, sürgün aracılığıyla İsrail günahlarını bağışlatabilirdi. Bunun karşılığında da Tanrı'nın İsrail'e verdiği ödülleri görecektir:

Yasa'nın Tekrarı 30:4-9

4 Sürgünlerin göklerin ucunda [bile] olsa oradan toplayacak seni Tanrın Aşam ve oradan alacak seni.

5 Tanrın Aşam seni atalarının miras almış olduğu Ülke'ye getirecek ve orayı miras alacaksın. [Tanrı] Sana iyilik edecek ve **çoğaltacak – atalarından [bile fazla]**.

6 Tanrın Aşam'ı tüm kalbinle ve tüm canınla sevebilmen için, Tanrın Aşam, kalbini ve soyunun kalbini engellerden arındıracak; bu sayede yaşayacaksın.

7 Tanrın Aşam tüm bu bedduaları, sana zulmetmiş olan düşmanlarına ve senden nefret edenlere yöneltecek.

8 Ama sen teşuva yapacağın, Tanrı'nın Sözü'nü dinleyeceğin ve O'nun, sana bugün emretmekte olduğum tüm Emirleri'ni yerine getireceğin için,

9 Tanrın Aşam seni, iyiliğin için, **elinin tüm işlerinde, rahminin meyvelerinde, hayvanlarının meyvelerinde ve toprağının meyvelerinde avantajlı kılacak**; zira Tanrı, tıpkı ataların için sevinç duymuş olduğu gibi, senin için de tekrar iyi yönde **sevinç duyacak**.

"Tohumunu göreceksin ve günleri uzayacak" dediğinde kastedilen budur: Bolluk içinde yaşayacaklar ve birçok torunları olacak. "Günleri uzayacak" ifadesi, hem bir bütün olarak İsrail ulusu için geçerli olabilir, İsrail'in asla ortadan kalkmayacağını hem de Yeşaya 65. Bölüm'de söylendiği gibi yaşam sürelerinin uzayacağını gösterebilir.

Yeşaya 65:

17 “Çünkü bakın, yeni bir yeryüzü, yeni bir gök yaratmak üzereyim; geçmiştekiler anılmayacak, akla bile gelmeyecek.

18 Yaratacaklarımla sonsuza dek sevinip coşun; Çünkü Yeruslayim'i coşku, halkını sevinç kaynağı olarak yaratacağım.

19 Yeruslayim için sevinecek, halkım için coşacağım. Orada ağlayış ve feryat duyulmayacak artık.

20 **Orada birkaç gün yaşayıp ölen bebekler olmayacak, yaşını başını almadan kimse ölümü tatmayacak. Yüz yaşında ölen genç, yüz yaşına basmayan kişi lanetli sayılacak.**

21 Evler yapıp içlerinde yaşayacak, bağlar dikip meyvesini yiyecekler.

"Yüz yaşında ölen genç sayılacak!" Uzun ömür budur. Tanrı onlardan zevk alacaktır ve ayetin sonunda gördüğümüz gibi: "Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacaktır."

Zekeriya 14:16'da gördüğümüz gibi:

"Yeruslayim'e saldıran uluslardan sağ kalanların hepsi Her Şeye Egemen Rab olan Kral'a tapınmak ve Çardak Bayramı'nı kutlamak için yıldan yıla Yeruslayim'e gidecekler."

Artık Kul'un / Hizmetkar'ın Tanrı'dan aldığı ödülleri devam ettiren bir sonraki ayete bakabiliriz.

"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi." Tanrı, İsrail'e gerçeği anlayıp tövbe etsin diye acı çektirmiştir.

"Eğer ruhunu Aşam (suç sunusu) yaparsa." Son Kurtuluş'ta İsrail topraklarına geri dönenler suçlarını itiraf edip kabul ederse, çocuklarını görecekler ve çocuklarından zevk almak için uzun günler yaşayacaklardır. Alternatif olarak, Tanrı onları pişmanlık duyup, günahları için affedilmeyi isteyip istemeyeceklerini görmek için denemektedir. Karşılığını ise çocuklarını görerek alacaktır.

Radak, İsrail'in neden acı çektiğini anlamayabileceğini, gerçekten günah işlese de işlemese de, bunu Tanrı'nın isteği olarak kabul etmesi koşuluyla çektiği acının karşılığını göreceğini söyler. Çocuklarını ve başarıyı görecektir.

Başka bir açıklama olarak, bu ayet, önceki ayetlerde diğer uluslar tarafından dile getirilen noktalara cevap verir. İsrail gerçekten günah işlemiş olabilir, ancak Tanrı onları yok etmek istememiştir. Onlara kendilerini geliştirsinler, kendilerinden sonra gelecek soya ve uzun günlere layık olsunlar diye denemeler göndermiştir (Abarbanel).

Targum, bu ayeti konunun İsrail'in sadık dürüstleri olduğu şeklinde yorumlar. Bakınız: Berahot 5a.

53:11

Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı.

Bu ayette üç kısım vardır:

1. Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak
2. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak
3. onların günahlarını o taşıdı.

İlk kısım oldukça basittir ve bir önceki ayette göstermiş olduğumuz çok sayıdaki çarpaz ayetten ve Yeşaya 40 – 66. Bölümlerde geçen İsrail'in yüceltilmesiyle ilgili birçok ayetten sonra çok az açıklamaya ihtiyaç duyar.

Kul / Hizmetkar, yukarıda Yasa'nın Tekrarı 30. Bölüm'de gördüğümüz gibi, Tanrı'nın bahsettiği ödüllerin tadını çıkarmaktadır. En önemlisi, sürgün sona erdikten sonra İsrail'in sahip olacağı büyük nimetlerle ilgili olan Yeşaya 54. bölümde devam eden tema budur.

İkinci kısım, Yeşaya'nın 2. bölümde söylediği gibi, dünyaya yayılacak olan Tanrı bilgisine atıfta bulunmaktadır.

Yeşaya 2:2 **Rab'bin Tapınağı'nın kurulduğu dağ, son günlerde dağların en yücresi, tepelerin en yüksekliği olacak. Oraya akın edecek ulusların hepsi.**

2:3 Birçok halk gelecek, “Haydi, Rab’bin Dağı’na, Yakup’un Tanrısı’nın Tapınağı’na çıkalım” diyecekler, “O bize kendi yolunu öğretsin, Biz de O’nun yolundan gidelim.” Çünkü Tora Siyon’dan, Rab’bin sözü Yeruslayim’den çıkacak.

Diğer uluslar, Yahudiler'in onlara Tanrı'nın gerçek bilgisini öğretmeleri için İsrail'e geleceklerdir. Bu fikir, Tanah'ta birçok yerde bulunmaktadır. Örneğin Yeşaya Peygamber, aynı 53:11 ayetinde söylediği gibi 60. Bölüm'de şöyle aktarmaktadır:

Yeşaya 60. Bölüm:

1 *“Kalk, parla; Çünkü Işığın geldi, Rab’bin yüceliği üzerine doğdu.*

2 *Dünyayı karanlık, halkları koyu karanlık örtüyor; Oysa Rab senin üzerine doğacak, Yüceliği üzerinde görünecek.*

3 **Uluslar senin Işığına**, krallar üzerine doğan aydınlığa gelecek.

4 *“Başını kaldır da çevrene bir bak, hepsi toplanmış sana geliyor. Oğulların uzaktan geliyor, kızların kucakta taşınıyor.*

5 *Bunu görünce yüzün parlayacak, yüreğin heyecandan hızlı hızlı çarpacak; çünkü denizin zenginlikleri senin olacak, ulusların serveti sana akacak.*

Yeşaya 60:5 ayeti aslında Yeşaya 53:12 ayetinde tekrar göreceğimiz bir kavramdan bahseder. Bu nedenle İsrail birçok yerde "*uluslara ışık*" olarak tanımlanmıştır. Sürgünün sonu geldiğinde, Tanrı'nın Sözü, Tora yayılacak ve insanlar doğruyu öğretmeleri için Yahudiler'e geleceklerdir.

Yeşaya Peygamber, İsrail'in başından beri gerçek Tanrı bilgisine sahip olduğunu ve Son Günler'de diğer ulusların Tanrı'nın gerçek bilgisini öğretmeleri için İsrail'e geleceklerini, Işığı diğer uluslara ulaştıracağını birçok yerde belirtmektedir:

Yeşaya 42:6

Ben, Rab, seni doğrulukla çağırdım, elinden tutacak, seni koruyacağım. Seni halka antlaşma, uluslara ışık yapacağım.

Yeşaya 49:6

Seni uluslara ışık yapacağım. Öyle ki, kurtarışım yeryüzünün dört bucağına ulaşsın.

Yeşaya 60:3

Uluslar senin Işığına, krallar üzerine doğan aydınlığa gelecek.

Işık ise Tora'dır:

Özdeyişler 6:23

*Çünkü mitsva (buyruk) bir kandil ve **Tora ışıktır** ve disiplin edici azarlamalar yaşam yoludur.*

Zekeriya Peygamber de şöyle demektedir:

Zekeriya 8. Bölüm

20 *Her Şeye Egemen Rab diyor ki, "Daha birçok halk, birçok kentte yaşayanlar gelecek.*

21 *Bir kentte yaşayanlar başka kente gidip, 'Rab'be yalvarmak, Her Şeye Egemen Rab'be yönelmek için hemen yola çıkalım. Ben de gideceğim' diyecekler.*

22 *Her Şeye Egemen Rab'be yönelmek, O'na yalvarmak için çok sayıda halkla birçok ulus Yeruslayim'e gelecek."*

23 *Her Şeye Egemen Rab diyor ki, "O günlerde her dil ve ulustan on kişi bir Yahudi'nin eteğinden tutup, 'İzin verin, sizinle gidelim. Çünkü Tanrı'nın sizinle olduğunu duyduk' diyecekler."*

Üçüncü bölüm, tartışma yaratan bir kısımdır, ama gerçekten olmamalıdır. Çünkü taşıyacak olan çevrilen İbranice sözcük "שָׂבַל" (*sbol*), İngilizce'deki "bear", Türkçe'de "taşımak" sözcüğünün sahip olmadığı diğer anlama sahiptir. Gerçek anlamı "katlanmak, acıya dayanmak, tahammül etmek" anlamında "taşımak" anlamına gelir. Aynı kelime daha sonra açıklayacağımız Yeşaya 53:4 ayetinde de bulunmaktadır.

Anlamı basittir. Bunu, Paro'nun (Firavun'un) Mısır'daki İsrailoğullarına nasıl davrandığına benzetebiliriz. Tanrı, Avraam zamanında, soyunun köle olacağını kararlaştırmışsa da, onların Paro'nun elinden çektiği türden acıları çekmelerini buyurmamıştır. Paro yaptığı zulümlerin karşılığında cezalandırılmıştır. Aynı şekilde burada da İsrail'in ulusal günahı nedeniyle sürgünde olması gerekiyordu, ancak bu, İsrail'e zulmeden ulusların günahlarını haklı çıkarmaz ve çıkarmayacaktır.

Hristiyanlar "taşımak" kelimesini İngilizce kelimeye özgü bir tanımla anlarlar, ancak bu işe yaramaz. "Taşımak" filinin anlamını, günahlı birinin günahını ondan alan ve günahlı kimseyi aklayan bir tanrı-insan mitolojisi bağlamında anlarlar. Sorun, bir önceki ayette öğrendiklerimizle ilgilidir. Kul / Hizmetkar günahsız olmadığına ve kendi

günahlarının kefareti için sürgüne gidip acı çektiğine, göre, Kul / Hizmetkar başkaları için de nasıl kefarete edebilir? Gerçek şu ki, kişinin kendi günahlarından sorumlu olması, onların kefareti için acı çekmesi anlaşılabilir ve sürgünün amacı budur. Fakat kendi günahları için acı çeken bir günahkar, başkasının günahını da nasıl ortadan kaldırabilir? Ayetin "onların günahlarını o taşıdı" kısmı, "aklamak, kefarete etmek" anlamında değil, "katlanmak, acıya dayanmak, tahammül etmek" anlamındadır.

"לָקַח" (*sbol*) kelimesinin hristiyanların iddia ettiği gibi "günahları üzerine almak, günahlıları aklamak, kefarete etmek" anlamında değil de "katlanmak, acıya dayanmak, tahammül etmek" anlamında olduğunun ve hristiyanların apaçık biçimde kasten yanlış tercüme yaptığının net kanıtı Ağıtlar 5:7 ayetinde bulunur:

Yeşaya 53:11 ayetinde "günahlarını o taşıdı" olarak tercüme edilen kelimeler:
wa·'ä·wō·nō·tām hū yis·bö. לָקַח! אֶת־הֵם יְנַחֵם

Ağıtlar 5:7 "Atalarımız günah işledi, ama artık onlar yok; günahlarını biz taşıdık" ayetinde "günahlarını biz taşıdık" olarak tercüme edilen kelimeler:

wa·'ä·naḥ·nū ä·wō·nō·tê·hem sā·bā·le·nū יְנַחֵם אֶת־הֵם יְנַחֵם

Aynı kelimeler!

Ağıtlar 5:7 ayetinde, torunlar atalarının günahlarını üzerine alarak, atalarının günahlarına kefarete mi etti? Torunlar, ataları için kendilerini kurban olarak sunup, atalarının günahlarını mı akladı? Elbette hayır! Torunlar, atalarının yapmış olduğu günahların sonucunda, onların yapmış olduğu hataların sonuçlarına katlanmak, acılarına dayanmak, tahammül etmek zorunda kalmaktadır!

Yeşaya Peygamber, Kul'un çektiği ıstırapın karşılığı olarak yaşayacağı ödülü tarif etmeye bu ayette de devam etmektedir. Kul, çektiği ıstırapı sonunda elde edilen iyiliği görecektir ve Tanrı'nın amacının kendi (Kul'un) çektiği ıstıraplarla gerçekleştiğini bilerek tatmin olacaktır.

Kul, bilgisini birçok kişiyi dürüst, doğru kılmak için kullanacaktır. İsrail, yüreklerinde taşıdıkları Tora'yı (Yeşaya 51:7) uluslara öğretecektir.

Yeşaya 51:7

Ey sizler, doğru olanı bilenler,

*Tora'mı yüreğinde taşıyan halk, dinleyin beni!
İnsanların aşığılamalarından korkmayın,
Yılmayın sövgülerinden*

Zekeriya 8:23

O günlerde her dil ve ulustan on kişi bir Yahudi'nin eteğinden tutup, "İzin verin, sizinle gidelim. Çünkü Tanrı'nın sizinle olduğunu duyduk" diyecekler.

Yeşaya 42:4

Yeryüzüne adalet getirmediğe zayıf düşmeyecek ve ezilmeyecek ve adalar O'nun Tora'sını bekleyecekler.

Ve yüceltilmeden sonra bile Kul, diğer ulusların günahlarının sorumluluğunu üstlenecektir. İsrail, Tanrı'nın koenleri olmaya çağrılır:

Yeşaya 61:6

*Sizlerse Rab'bin koenleri,
Tanrımız'ın görevlileri diye çağrılacaksınız.*

Tapınaktaki koenler nasıl İsrail'in günahlarının sorumluluğunu taşıyorsa, İsrail de ulusların günahlarının sorumluluğunu taşımaktadır:

Çölde Sayım 18:1

"Tanrı, Aaron'a "Sen, yanında oğulların ve babanın ailesiyle [birlikte] Kutsal Mekân'ın günah [yükünü] taşıyacaksınız" dedi. "Ayrıca sen ve oğulların Koenliğiniz'e bağlı günah [yükünü de] taşıyacaksınız."

İnsanlara öğretmek ve onlara rehberlik etmek koenlerin sorumluluğundadır. İnsanlar başarısız olursa, koenler sorumlu tutulur:

Malaki 2:8

Fakat siz yoldan saptınız; ve çok adamları Tora'da tökezlettiniz.

Mesih çağında, insanlığa öğretme sorumluluğu İsrail'in sadık dürüstlerinin omuzlarına yüklenecektir.

Bu ayet, Tanrı'nın Kulu'nun/Hizmetkarı'nın nasıl "kitlelerin dürüst, doğru olmasını sağlayacağını" açıklar. Misyonerlerin kasten yanlış tercüme ettiği gibi "kendisini kabul eden birçoklarını aklayacak" ifadesi ayette bulunmamaktadır. Kasten ayete eklemeler yapmakta ve kelimelerin anlamlarını amaçları doğrultusunda değiştirmektedirler. Yahudiler bunu hem diğer uluslara örnek olarak (Yasa'nın Tekrarı 4:5-8, Zekeriya 8:23) hem de diğer uluslara Tanrı'nın Yasası'nı öğretmek için (Yeşaya2:3-4, Mika 4:2-3) sağlayacaktır. Yazılmış olduğu gibi "Çünkü sular denizi nasıl dolduruyorsa, Dünya da Rab'bin bilgisiyle dolacaktır" (Yeşaya 11:9).

Yasa'nın Tekrarı 4:5-8

Gör! Tanrım Aşem'in bana emrettiği üzere, size, onu miras edinmek üzere gelmekte olduğunuz Ülke'nin içinde uygulamanız için hükümler ve kanunlar öğrettim.

[Tora'yı] Gözetin ve uygulayın, çünkü [diğer] halkların gözündeki bilgeliğiniz ve anlayışınızdır o. [Dünya ulusları] Tüm bu hükümleri duyup "Bu büyük ulus şüphesiz bilge ve anlayış sahibi bir halktır" diyecekler.

Zira kim, Kendisi'ne her seslenişimizde [bize yakınlık gösteren] Tanrımız Aşem gibi kendisine yakın bir tanrısı olan büyük bir ulustur?

Ve kim, bugün önünüze sunduğum tüm bu Tora[dakiler] gibi adil hükümleri ve kanunları olan büyük bir ulustur?

Zekeriya 8:23

"O günlerde her dil ve ulustan on kişi bir Yahudi'nin eteğinden tutup, 'İzin verin, sizinle gidelim. Çünkü Tanrı'nın sizinle olduğunu duyduk' diyecekler."

Yeşaya2:3-4

*Birçok halk gelecek,
"Haydi, Rab'bin Dağı'na,
Yakup'un Tanrısı'nın Tapınağı'na çıkalım" diyecekler,
"O bize kendi yolunu öğretsin,
Biz de O'nun yolundan gidelim."
Çünkü Tora Siyon'dan,
Rab'bin Sözü Yeruşalayim'den çıkacak.
Rab uluslar arasında yargıçlık edecek,*

*Birçok halkın arasındaki anlaşmazlıkları çözecek.
İnsanlar kılıçlarını çekiçle dövüp saban demiri,
Mızraklarını bağcı bıçağı yapacaklar.
Ulus ulusa kılıç kaldırmayacak,
Savaş eğitimi yapmayacaklar artık.*

Mika 4:2-3

*Birçok ulus gelecek,
"Haydi, Rab'bin Dağı'na,
Yakup'un Tanrısı'nın Tapınağı'na çıkalım" diyecekler,
"O bize kendi yolunu öğretsin,
Biz de O'nun yolundan gidelim.
Çünkü Tora Siyon'dan,
Rab'bin Sözü Yeruslayim'den çıkacak."
Rab halklar arasında yargıçlık edecek,
Uzaklardaki güçlü ulusların anlaşmazlıklarını çözecek.
İnsanlar kılıçlarını çekiçle dövüp saban demiri,
Mızraklarını bağcı bıçağı yapacaklar.
Ulus ulusa kılıç kaldırmayacak,
Savaş eğitimi yapmayacaklar artık.*

"Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak." Sadık dürüstler, kendi emeğinin neticesi ile tatmin olur ve zalimler gibi sahtekarlığa başvurmaz.

Başka bir açıklama olarak, nefesine verilen sıkıntıların sonucunda doğruyu görecek ve tatmin olacaktır. Dağılmış olduğu ülkelerde çektiği çilelerden dolayı ödüllendirilecek ve ödülünün iyiliğinden tatmin olacaktır (Radak, İbn Ezra).

"Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak." Son Kurtuluş zamanında, dünya Tanrı bilgisi ile dolacaktır. Bu bilgiyle, Tanrı'nın adil, dürüst Kul'u/Hizmetkar'ı İsrail, ulusları Tanrı'ya hizmet etmeleri için etkileyecektir.

Başka bir açıklama olarak, İsrail, Tanrı'nın yolları hakkındaki bilgisi ile sadık dürüstleri aklayacak, böylece insanlar sürgündeki acılarının bu dünyada günahlarını cezalandırmak için tasarlandığını anlayacaklardır. Böylece Gelecek Dünya'daki ödülleri eksilmesin (Metzudos).

"ve onların günahlarını o taşıdı." İsrail'in taşıyacağı onların kötülükleridir. İsrail'in sadık dürüstleri, her zaman olduğu gibi, "kendi" suçlarına katlanacaktır. İsrail,

ulusların günahlarının sonuçlarını taşıyacak, onlara katlanacaktır. Sonuçta İsrail'in doğruluğu dünyaya, diğer uluslara, putperestlere de barış ve iyilik getirecektir.

Başka bir açıklama olarak, İsrail, sürgün yıllarında maruz kaldığı haksızlıklara rağmen, dağıldıkları ülkelerde halka Tora'yı öğretecek, örnek olacak ve onlara adalet getirecektir (İbn Ezra, Abarbanel).

53:12

Bir sonraki 53:12 ayetinde Tanrı'nın Kendisinin önceki 2 ayeti gözden geçirdiğini ve söylediklerini doğruladığını görüyoruz:

Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua/şefaatt etti.

Bu ayetin altı bölümü vardır ve her birine bakmakta fayda vardır:

1. Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım
2. ve ganimeti (שלל) güçlülerle paylaşacak;
3. çünkü ruhunu ölüme döktü,
4. ve günahkarlarla sayıldı
5. ve birçoklarının günahını taşıdı
6. ve günahkarlar için dua/şefaatt etti.

Bu ayetteki ilk iki nokta genellikle göz ardı edilir, ancak Kul'un / Hizmetkar'ın İsrail olduğuna dair destekleyici kanıtlar sunar:

İsrail'in fiziksel varlığının artacağı birçok ayette, özellikle Yeşaya 40 – 66. Bölümler arasında geçmektedir. Ancak burada, bu fiziksel varlıkların doğal bir zenginlik artışı olarak değil, ganimet olarak geleceğini belirten belirli bir dil vardır.

Ancak, bu fikir yeni değildir. Bu varlıkların milletlerden alınan ve aslında İsrail'e iade edilen servetler olduğu belirtilen ayetler bulunmaktadır:

Örneğin,

Yeşaya 33. Bölüm

21 *Heybetli Raborada bizden yana olacak. Orası geniş ırmakların, çayların yeri olacak. Bunların üzerinden ne kürekli tekneler, Ne de büyük gemiler geçecek.*

22 *Çünkü yargıcımız Rab'dir; Yasamızı koyan Rab'dir, Kralımız Rab'dir, bizi O kurtaracak.*

23 *Senin gemilerinin halatları gevşedi, Direklerinin dibini pekiştirmediler, Yelkenleri açmadılar. O zaman **büyük ganimet (שלל) paylaşılacak**, Topallar bile yağmaya katılacak.*

24 *Siyon'da oturan hiç kimse "Hastayım" demeyecek, **Orada yaşayan halkın suçu bağışlanacak.***

Burada da aynı fikri görüyoruz: Sürgünden kurtuluş zamanı geldiğinde İsrail'in günahları bağışlanır ve uluslardan ganimetler alacaklardır. Aynı şekilde, sürgünün tamamen sona ermesinde önce gelen korkunç savaşıardan sonra Zekeriya 14. Bölüm'de aynı fikri okuyoruz:

Zekeriya 14. Bölüm

14:1. *İşte Rab'bin günü geliyor! Ey Yeruslayim halkı, **senden yağmalanan mal (שלל) gözlerinin önünde paylaşılacak.***

14:14. *Yahudalılar da Yeruslayim'de savaşacak. **Çevredeki bütün ulusların serveti, çok miktarda altın, gümüş, giysi toplanacak.***

14:15. *Düşman ordugahlarındaki bütün hayvanlar da –at, katır, deve, eşek– benzer bir belaya çarptırılacak.*

14:16. *Yeruslayim'e saldıran uluslardan sağ kalanların hepsi Her Şeye Egemen Rab olan Kral'a tapınmak ve Çardak Bayramı'nı kutlamak için yıldan yıla Yeruslayim'e gidecekler.*

14:17 *Yeryüzü halklarından hangisi Her Şeye Egemen Rab olan Kral'a tapınmak için Yeruslayim'e gitmezse, ülkesine yağmur yağmayacak.*

Ve yine Gog ve MaGog savaşından sonra Hezekiel 39.Bölüm'de aynı dönemin anlatıldığını görüyoruz:

Hezekiel 39. Bölüm

39:9 'O zaman İsrail kentlerinde yaşayanlar dışarı çıkıp topladıkları silahları yakacaklar. Küçük büyük kalkanları, yayları, okları, sopaları, mızrakları ateşe atacaklar. Bunlarla yedi yıl ateş yakacaklar.

39:10 Kırdan odun toplamayacak, ormandan odun kesmeyecekler. Yakmak için silahları kullanacaklar. **Mallarını yağmalayanları yağmalayacak** (**אֶת־שָׁלְלֵי־דָמָוּ**), **kendilerini soyanları soyacaklar**. Egemen Rab böyle diyor.

39:11 " 'O gün Lut Gölü'nün doğusunda, Gezginler Deresi'nde Gog'a İsrail'de bilinen bir mezar yeri vereceğim. Gog'la bütün ordusu orada gömülecek. Oraya Hamon-Gog Vadisi adı verilecek. Oradan geçecek gezginlerin önü kesilecek.

Mika 4:13

Rab şöyle diyor: "Ey Siyon halkı, kalk ve harmanı döv.
Çünkü seni demir boynuzlu, tunç tırnaklı boğalar kadar güçlü kılacağım.
Birçok halkı ezip geçecek,
Zorbalıkla elde ettikleri serveti, zenginlikleri bana,
Yeryüzünün sahibi olan Rab'be adayacaksın."

Mika 5:7

Orman hayvanları arasında aslan ne ise,
Davar sürülerini paralayıp dağıtan, kurtulma fırsatı vermeyen genç aslan ne ise,
Yakup'un soyundan geride kalanlar da uluslar arasında,
Halkların ortasında öyle olacaklar.

Yeşaya 41:15-16

"İşte, seni dişli, keskin, yepyeni bir harman düveni yaptım.
Harman edip ufalayacaksın dağları,
Tepeleri samana çevireceksin.
Onları savurduğunda rüzgar alıp götürecek,
Darmadağın edecek hepsini kasırga.
Sense Rab'de sevinç bulacak,
İsrail'in Kutsalı'yla övüneceksin.

Açıktır ki bu bölümlerde ortak olan bulunan fikir, Yeşaya 53:12 ayetinde bulunan ile aynıdır:

"Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak"

3. ve 5. kısımdaki fikirler (3. "*çünkü ruhunu ölüme döktü*" ve 5. "*ve birçoklarının günahını taşıdı*") önceki ayetlerde zaten bulunuyordu ve açıklanmıştı) bu yüzden yeni değildirler. İsrail'e sürgünde zulmederek günah işleyen milletler yüzünden İsrail sürgünde acı çekmektedir:

"çünkü ruhunu ölüme döktü... ve birçoklarının günahını taşıdı"

4. kısım "*ve günahkarlarla sayıldı*" benzer bir fikrin belirtildiği Yeşaya 53:4 ayetindeki diğer ulusların "itirafının" bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Bu konu, ulusların İsrail'in çektiği acılar hakkında söylediklerini ve Tanrı'nın bu konuda söylediklerini karşılaştırdığım üçüncü bölümde daha fazla açıklanacaktır.

Son ve 6. nokta "*ve günahkarlar için dua/şefaatt etti*" pek anlaşılmayan bir noktadır. Ancak bu konu, Yeremya 29. Bölüm'de görüldüğü gibi, sürgündeki Yahudiler için Tanrı'nın talimatlarında açıkça görülmektedir:

Yeremya 29. Bölüm

5 "*Evler yapıp içinde oturun, bahçe dikip ürününü yiyin.*

6 *Evlenin, oğullarınız, kızlarınız olsun; oğullarınızı, kızlarınızı evlendirin. Onların da oğulları, kızları olsun. Orada çoğalın, azalmayın.*

7 *Sizi sürmüş olduğum kentin esenliği için uğraşın. O kent için Rab'be dua edin. Çünkü onun esenliği ile siz de esenlik bulursunuz."*

Yeşaya 53:12 ayetinin sonunda şöyle diyordu: "*ve günahkarlar için dua/şefaatt etti.*" İsrail'in, İsrail'e zulmeden, günah işleyen kötü uluslar için de dua etmesi gerekmektedir.

"Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak." Büyükler ve güçlüler Gog, Magog ve Yeruslayim'e saldırmak için birleşecek olan diğer uluslara atıfta bulunur. Zekeriya Peygamber onlar hakkında şunları söyler:

Zekeriya 14:14:

Yahudalılar da Yeruslayim'de savaşacak. Çevredeki bütün ulusların serveti, çok miktarda altın, gümüş, giysi toplanacak.

"nk ruhunu ölüme döktü." İsrail, dağıldığı topraklarda hayatını kaybettiği için bu büyük dl hak etmektedir (Radak, Abarbanel).

"ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı." Sadık dürüstler, sanki kendileri kötüymüş gibi acı çektiler, çünkü diğer ulusların günahlarının sonuçları taşıyorlardı, onlara katlanıyorlardı.

Başka bir açıklama olarak, İsrail komşuları diğer uluslar tarafından kendilerine karşı işlenen fiziksel günahlar için acı çekmiştir ve diğer uluslar İsrail'i cezayı hak eden kötüler arasında saymıştır (Radak, Metzudos).

"ve günahkarlar için dua etti." Sürgündeki İsrail, yaşadıkları fiziksel acılara rağmen ev sahibi ulusların refahı için dua etmiştir. Yeremya Peygamber Yahudi sürgünlere şu öğüdü vermiştir:

Yeremya 29:7

"Sizi sürmüş olduğum kentin esenliği için uğraşın. O kent için Rab'be dua edin. Çünkü onun esenliği ile siz de esenlik bulursunuz."

Başka bir açıklama olarak, sadık dürüstlerin çektiği acı, bir aklanma, tövbe vasıtası olabilir. Yığınlar, sadık dürüstlerin çektiği acılara bakarak tövbe edebilir, Tanrı'ya dönebilir ve affedilirler. Böylece, sadık dürüstlerin çektiği ıştıraplar, yığınların tövbesini tetikleyici görev üstlenebilir.

Burada, Yeşaya 53:12 ayetinin her kısmının başka ayetlerde ve Tanrı'nın İsrail'e ve sadece İsrail'e olan vaatlerinde bulunduğunu görmüş olduk.

Bu ikinci bölümde, Tanrı'nın Kul'un / Hizmetkar'ın çektiği acıya ilişkin görüşünün, Yeşaya 52:13 – 53:3 ayetlerindeki açıklama ile nasıl tam olarak uyuştuğu gösterildi. Kul / Hizmetkar, Yahudi olmayan ulusların elinde acı çeken İsrail'dir ve sonunda fiziksel refahla da ödüllendirilecektir. Tüm bu fikirler yalnızca Yeşaya 53. Bölüm'de değil, grldğu gibi Tanah'taki çeşitli bölümlerde de bulunmaktadır. İsrail halkının yaşadığı acıları doğrulamak için yeterli tarihsel destek olduğunu söylemeye gerek

yoktur. Bütün Tanah boyunca kendi günahlarının karşılığını ödemek için ıstırap çeken ve sonunda Tanrı'dan böyle ödülleri alan başka hiçbir Kul / Hizmetkar yoktur.

Yahudiler'in çektiği ıstıraplar sonunda alacağı ödül vaadinin hemen ardından (Yeşaya 53:10-12), hemen bir sonraki bölüm olan 54. bölüm, Yahudi halkını bekleyen kurtuluştan açıkça söz etmektedir. Bağlam açıktır:

54.Bölüm

52. Bölüm'de Yeşaya Peygamber, sürgünden sonraki Son Kurtuluş döneminde Tanrı Yahudi halkını Siyon'a, İsrail topraklarına geri getirdiğinde söylenecek olan sevinç dolu şarkıyı şiirsel bir şekilde anlatmaktadır.

54.Bölüm'de de Yeşaya Peygamber bu sevinçli anlatıma devam etmektedir. Yeruşalayim'e birdenbire sayısız çocuğun annesi kalan kısır ve terk edilmiş bir kadın gibi hitap eder.

Yeşaya 54:1

*“Çocuk doğurmayan ey kısır kadın,
Sevinç çığlıkları at;
Ey doğum ağrısı nedir bilmeyen sen,
Sevinçle haykır, bağır.
Çünkü terk edilmiş kadının,
Evli kadından daha çok çocuğu olacaktır” diyor Rab.*

Dolayısıyla Kutsal Şehir ve Kutsal Topraklar o kadar uzun zamandır kendi çocuklarından yoksundur ki, sanki hiç doğum yapmamış gibidir. İsrail toprakları, 2. Tapınağın yıkılmasından 1948'deki çağdaş İsrail Devleti kurulana dek daima başla ulusların yönetimi altında kalmıştır. Eve dönüş, Son Kurtuluş sevinci tarif edilemez olacaktır. 54. Bölüm'de, Tanrı'nın sürgündeki halkına, İsrail'e olan sonsuz sevgisini görürüz. İsrail, Yeşaya 53:3-9 ayetlerinde belirtildiği gibi artık acıların adamı, hor görülen, yüz çevrilen, iğrenilen, itibar edilmeyen, vurulan, ezilen olmayacaktır:

Yeşaya 54:4

Korkma, ayıplanmayacaksın,

*Utanma, aşığılanmayacaksın.
Unutacaksın gençliğinde yaşadığın utancı,
Dulluk ayıbını artık anmayacaksın.*

Yeşaya 54:6-8

*Tanrın diyor ki, “Rab seni terk edilmiş,
Ruhu kederli bir kadın,
Genç yaşta evlenip sonra dışlanmış
Bir kadın olarak çağırıyor:
‘Bir an için seni terk ettim,
Ama büyük sevecenlikle geri getireceğim.
Bir anlık taşkın öfkeyle senden yüz çevirmiştim,
Ama sonsuz sadakatle sana sevecenlik göstereceğim.’”
Seni kurtaran Rab böyle diyor.*

Üçüncü ve dördüncü bölümde, diğer ulusların ne söylediğini gördüğümüz Yeşaya 53:4 – 53:9 ayetlerini açıklayacağım.

Üçüncü Bölüm

Diğer Ulusların Görüşü

Yeşaya 52:13-15 ve 53:10-12'nin Tanrı'nın sözleri/düşüncesi olduğu konusunda hepimiz hemfikiriz. Ama nedense herkes bu ayetleri görmezden gelir ve doğrudan 53:4-9'a atlar ve Tanrı'nın söylediklerini görmezden gelir.

İkinci Bölüm'de Tanrı'nın Yeşaya 53:10-12'de açıkça ifade ettiği görüşünün, Tora'da belirtildiği gibi Kul / Hizmetkar İsrail'in sürgünde günahlarından dolayı acı çekmesini anlattığı gösterilmişti. Bu ıstırapın sonucu, ulusal tövbe ve sürgünden kurtuluştur. Bu ıstırap, onları tövbeye ulaştırmak için bir arınma sürecidir ve bu süreden sonra sürgünden kurtulup büyük ödüller alacaklardır. Bu ödüllerden bazıları, Yeşaya 2:2-4'te ya da Yeşaya 11. Bölüm'de belirtildiği gibi, Tanrı'nın gerçek bilgisini öğrenmek için Yahudi halkının liderliğini takip edecek diğer uluslara da geçecektir.

Yeşaya 11:9. *Kutsal dağımın hiçbir yerinde kimse zarar vermeyecek, yok etmeyecek. Çünkü sular denizi nasıl dolduruyorsa, Dünya da Rab'bin bilgisiyle dolacak.*

Birinci Bölüm'de gördük ki, Yeşaya 53:1-3'te diğer uluslar, İsrail'le ilgili olarak hakikatin farkına varmaktadır. 3. ayette İsrail'e karşı düşük bir saygıya sahip olduklarını itiraf etmektedirler:

53:3 *“Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.”*

Şimdi asıl soru şudur: Diğer uluslar gerçekten neler olup bittiğini anlıyor mu, anlamıyor mu? Tanrı'nın ne dediğini biliyoruz. 53:10-12'de Tanrı niyetinin ne olduğunu açıklar. 4-9'da milletlerin Tanrı'nın tüm bunlarla ne demek istediğini düşündüklerini göreceğiz. İsrail'in sürgünde olup olmamasıyla ilgili olarak Tanrı'nın planının ne olduğunu tam olarak anlıyorlar mı?

Ulusların sözlerini okurken aklımızda tutmamız gereken bir nokta vardır. Bu, İsrail'in ulusal günahları nedeniyle Tanrı tarafından sürgüne gönderilmesinin, diğer ulusların eylemlerinden dolayı masum olduğu anlamına gelmediğidir. Sürgün İsrail'i tövbeye yönlendirmek için gerekliyken, diğer uluslar Tanrı'nın istediğinin çok ötesinde hareket etmiştir. Bunu Tanah'taki çeşitli ayetlerden görüyoruz. Yeşaya 40'ta, Tanrı'nın sürgündeki halkını teselli etmesi ve onun nihai kurtuluşu hakkında şöyle dediğini görürüz:

Yeşaya 40:2. Yeruslayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, suçlarının cezasını ödediklerini, günahlarının cezasını Rab'bin elinden iki katıyla aldıklarını ilan edin.

Aynı konuyu aynı bağlamda Zekeriya 1. Bölüm'de de görüyoruz:

1:14. *Bunun üzerine benimle konuşan melek, "Şunu duyur!" dedi, "Her Şeye Egemen Rab, 'Yeruslayim ve Siyon için büyük kıskançlık duyuyorum' diyor,*

15 'Tasasız uluslara ise çok öfkeliyim; çünkü ben biraz öfkelenmiştim, onlarsa kötülüğe kötülük kattılar.'

16 *"Onun için Rab, 'Yeruslayim'e sevecenlikle döneceğim' diyor, 'Tapınağım orada yeniden kurulacak ve Yeruslayim üzerine ölçü ipi çekilecek!' Böyle diyor Her Şeye Egemen Rab.*

Burada da görüyoruz ki, Tanrı sürgünü emretmişse de, diğer uluslar gerekenin çok ötesine geçmiş ve bu nedenle Tanrı'nın öfkesini kendilerine çekmiştir. Bu, İsrail'in Mısır'da sürgünde olan ve Tanrı'nın Avraam'a bildirdiği hükmünün sonucu olan duruma çok benzerdir. Ancak Mısırlıların zulmü, sürgün buyruğunda gerekenin çok ötesine geçtiği için cezalandırılmışlardır ve Tanrı, İsrail'i sürgünden çıkararak, O'na merhametini ve sevgisini göstermiştir.

Bu ayetlerde kullanılan dilin bazı yerlerde belirsiz olması nedeniyle, anlam bakımından temelde iki farklı görüşle ayetleri anlamak mümkündür. Yahudi bilginler, bu konuda iki görüşe sahiptir. Raşi gibi önde gelenler, ulusları korkunç biçimde yanlış bilgilendirilmiş olarak görmektedir. 53:10-12 ayetleri aslında onların yanlış anlamalarını düzeltmek içindir. Diğer bilginler ise bu ayetleri ulusların suçlarının itirafı olarak görmektedir. 53:10-12 ayetleri de bu konudaki daha fazla doğrulama ve aydınlatma içindir. Her ayeti bu iki görüşü ortaya çıkaracak şekilde açıklayacağım. Bir görüş, İsrail'in başına gelenleri diğer ulusların yararına olarak görmektedir. Diğer görüş ise, ulusların Tanrı'nın ne amaçladığını henüz anlamadıklarını ve bu nedenle İsrail ile ilişkilerinde günah işlediklerini anlamaktadır. Birincisi, ikinciyi dışlamasa da, durum tam tersi değildir. Ayetleri incelerken, iki görüş olduğunda, önce ulusların olan

biteni tam anlamadığını gösteren görüşe bakacağız, sonra onların pişman olduklarını ve yanıldıklarını anladıklarını gösteren görüşe bakacağız.

53:4-9 ayetlerinin bir çevirisi aşağıdaki gibidir. Onları hala bir belirsizlik içerecek şekilde tercüme ettim ve onları incelerken bu belirsizliklere işaret edeceğim.

53:4: *Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.*

53:5 *Ama isyanlarımız yüzünden (için) o yaralandı, günahlarımız yüzünden (için) o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.*

53:6 *Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.*

53:7 *Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.*

53:8 *Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı nedeniyle onlara bela geldi.*

53:9 *Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte; şiddet uygulamadığı halde ve ağzında hile de yoktu.*

53:4-9 ayetlerinde diğer uluslar yanıldıklarını anlar. Diğer uluslar, İsrail'in yanlış inançlara sahip olduğu için acı çekmeye mahkum olduğunu düşünmüşlerdi. Şimdi İsrail'in çektiği acıların sorumlularının kendileri olduğunu anlamaktadırlar.

53:4

Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

Bu ayette açıklanması gereken iki kısım vardır:

1. Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı.
2. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

Birinci kısım: *“Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı”* kısmı ile ilgili iki farklı görüş bulunmaktadır. İlk görüş, bunu anlamayan diğer uluslar; İsrail'in çektiği

ıstırapı bir yerine koyma ve kendileri için bir kurtuluş, aklama olarak görmektedir. Burada diyorlar ki: “Biz (uluslar) günah işledik ve cezalandırılmalydık, fakat bizim yerimize İsrail acı çekti”. İkinci görüş ise, ulusların eylemlerinin İsrail'in çektiği ıstırapın nedeni olduğunu ve İsrail'in kendi günahkar eylemlerinden dolayı ıstırap çektiğini görür. İkinci bölümde gösterildiği gibi, “hastalık” ve “acı” sürgünde İsrail'in maruz kaldığı ıstırap türlerine atıfta bulunmaktadır.

İkinci kısım: *“Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.”*

Uluslar, İsrail'i Tanrı'nın düşmanı, Tanrı'nın lanetlediği, terk ettiği bir ulus olarak gördüklerini itiraf etmektedir. Bu uluslar ister İsrail'i Moşe Rabbenu'ya verilen Tora'yı sözde tahrif etmiş, ona eklemeler yapmış sanan müslümanlar olsun, isterse tanrı-insan isa'yı reddettiği ve tanrıyı öldürdüğü (deicide) için Tanrı'nın İsrail'in lanetlendiğini sanan hristiyanlar olsun, bu uluslar İsrail'in çektiği ıstırapların nedenini Tanrı'nın onlara verdiği ceza sanmıştır. İsrail'in bütün acılarının, hatta uğradıkları soykırımın bile, onların dinlerini kabul etmedikleri için gerçekleştiğini düşünmüşlerdir. Oysa, İsrail'in çektiği acı, bir lanet sonucu değil, tam tersine, tövbe edip, ulusal günahlarının karşılığını ödeyip, tümüyle aklanmalarını sağlayan bir olanak, bir lütuftu.

Krallar şimdi, Kul/Hizmetkar ile ilgili manevi değerlendirmelerinin tamamen geride kaldığını anlamaktadır. Kul'un/Hizmetkar'ın alçaltıldığı dönemde onu tanıyanlar, sürekli ıstırapının, onun manevi olarak hasar almış olduğunu kanıtladığına inanıyorlardı. Aksi halde, neden bu ulus, Tanrı'nın gazabına maruz kalsın ki?

Ama şimdi, Kul'un/Hizmetkar'ın yükseltilmesi, yüceltilmesiyle birlikte, Kul'un/Hizmetkar'ın kendilerinden daha kötü değil, daha doğru olduğunu anlamaktadırlar. Tarih boyunca Kul/Hizmetkar hakkındaki değerlendirmeleri tersine çevrilir. İsrail'in yeniden tesis edilmesi ve Tanrı'nın görkemini Yeruslayim'deki Tapınak'ta tekrar görülmesi ile birlikte, dünya ulusları gerçek kutsallığı ve Tanrı ile gerçek bir bağlantıyı deneyimleyeceklerdir. Kendi eylemlerinin doğru olduğunu düşünmüş olsalar da, aslında eylemlerinin birçoğunun Tanrı'nın varlığının bu dünyada tezahür etmesini aktif olarak engellediğini anlayacaklardır.

Tanrı'nın varlığının bu dünyada tezahür etmesinden tüm insanlık yararlandığına göre, Tanrı için bir mesken hazırlama işine tüm insanlığın katılması doğrudur. Tanrı için olan bu Mabel'in hazırlanma şekli, insanlığın ortak kalbi arınmasını gerektirecektir. Tanrı için bu konutu inşa etmek için insanlığın, Tanrı'ya karşı alçakgönüllülük kazanmaya ve Tanrı'nın egemenliğini kabul etmeye çabalaması gerekecektir.

Fakat Tanrı bu görevi tüm insanlığın omuzlarına yüklemek yerine, bu görevi Kul'un/Hizmetkar'ın omuzlarına yüklemiştir. Tanrı, tüm insanlığın ortak kalbini

arındırma görevini, Kul'u/Hizmetkar'a vermeyi seçmiştir ve Kul'u/Hizmetkar'ı, tüm insanlığın geri kalanını bu gerçek ile aydınlatacaktır:

Yeşaya 60:3

"Uluslar senin ışığına, krallar sana doğan günün parlaklığına gelecekler."

Tanrı'nın, Kul'un/Hizmetkar'ın kalbini arındırmak için seçtiği yol, Kul'un alçaltılmasından geçmektedir:

Yeşaya 48:10

"İşte, seni tasfiye ettim, fakat gümüş gibi değil; seni sıkıntı ocağında denedim."

Kul'un/Hizmetkar'ın yüceltilmesiyle diğer uluslar, Tanrı'nın dünyadaki amacını Kul/Hizmetkar aracılığıyla tüm insanlığın yararına yerine getirdiğini anlayacaklardır. Kul'un/Hizmetkar'ın çektiği ıstıرابı tüm insanlık çekmeliydi ve diğer uluslar ıstıرابın yükünü taşımalıydı, çünkü Tanrı'nın dünyayla ilgili amacının önünde duran diğer ulusların kötülükleriydi.

Yeşaya 53:4 ayetinde yer alan *"Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı"* ifadesinin aynısı ve genel olarak Yeşaya 53:3-9 ayetlerindeki tema *"hastalıklı, kovulmuş, hor görülen, yüz çevrilen İsrail"* aynı biçimde Yeremya 30:17 ayetinde bulunur. Yeremya Peygamber, bahsettiği Kul'un kim olduğunu da açıkça söylemektedir: Siyon.

Yeremya 30:17

Çünkü sana şifa getireceğim ve yaralarını iyileştireceğim, diyor Rab, çünkü sana kovulmuş dediler, işte o Siyon, kimsenin aramadığı.

"Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık." Biz diğer uluslar ve krallar, Tanrı'nın İsrail'den günahlarından dolayı nefret ettiğini sanmıştık, ama şimdi görüyoruz ki, Yeşaya 53:5 ayetinde belirtildiği gibi bizim (diğer ulusların) günahlarımız için İsrail'in acı çektiğini anlıyoruz?

Bu tespit de ulusların başka bir yanılgısıdır. İsrail, şimdi diğer ulusların iddia ettiği gibi işlemediği günahlar için cezalandırılmış olamaz. Peygamber Hezekiel'in bildirdiği gibi:

"Ölecek olan günah işleyen kişidir. Oğul babasının suçundan sorumlu tutulamaz, baba da oğlunun suçundan sorumlu tutulamaz. Doğru kişi doğruluğunun, kötü kişi kötülüğünün karşılığını alacaktır" (Hezekiel 18:20).

Ya da Tora'nın belirttiği gibi,

"Babalar oğullar nedeniyle öldürülmeyecek ve oğullar babalar nedeniyle öldürülmeyecek. Herkes kendi günahı sonucu öldürülecektir" (Yasa'nın Tekrarı 24:16).

Hem bireyler hem de uluslar için durum buysa, İsrail başka bir ulusun günahı için ıstırap çekemez. Aksine, bu ayette diğer uluslar bir yanlış anlamadan diğerine geçmektedir. Önceki üç ayette İsrail'in alçaltılmış ve iğrenç olduğunu ve Tanrı'nın İsrail'i tamamen reddettiğini iddia etmişlerdi. Şimdi, Son Kurtuluş'a ve Tanrı'nın halkının büyüklüğüne tanık olduktan sonra, sürgünde İsrail'in çektiği acı için başka bir açıklama aramaktadırlar. İsrail'in inancının tek gerçek inanç olduğunu kabul edeceklerdir. Eğer öyleyse, diğer uluslar barış ve huzur içinde yaşarken, İsrail neden uzun yıllar boyunca sürgünde imanını koruduğu halde acı çekmiştir? Diğer uluslar, yine hatalı bir şekilde, İsrail'in diğer ulusların günahlarının aklanması veya kefareti amacıyla acı çektiği sonucuna varacaklardır.

Bu yorum aynı zamanda bir önceki ayette açıklamasını sürdüren Mahari Kara'nın görüşüyle de tutarlıdır.

Ara konu: Yeremya 30. Bölüm

Yeremya Peygamber 30. Bölüm'de Yeşaya 53. Bölüm'deki konular aynı biçimde tekrar edilmektedir. Üstelik Yeremya Peygamber kimden bahsettiğini açıkça söylemektedir:

Yeremya 30:1-4

Rab, Yeremya'ya şöyle seslendi:

"İsrail'in Tanrısı Rab diyor ki, 'Sana bildirdiğim bütün sözleri bir kitaba yaz.

İşte halkım İsrail'i ve Yahuda'yı eski gönençlerine kavuşturacağım günler yaklaşıyor' diyor Rab, 'Onları atalarına verdiğim topraklara geri getireceğim, orayı yurt edinecekler' diyor Rab."

İsrail ve Yahuda için Rab'bin bildirdiği sözler şunlardır:

Tanrı'nın İsrail halkı için söylediklerini okumaya devam edelim:

(Yeremya 30. Bölüm hristiyan çevirisidir)

Yeremya 30:7

*Ah, ne korkunç gün!
Onun gibisi olmayacak.
Yakup soyu için sıkıntı dönemi olacak,
Yine de sıkıntıdan kurtulacak.*

Yeşaya 53:3

Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.

Yeşaya 53:4:

Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

Yeşaya 53:5

Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

Yeşaya 53:6

Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

Yeşaya 53:7

Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.

Yeşaya 53:8

Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.

Yeremya 30:8

*“ ‘O gün’ diyor Her Şeye Egemen Rab,
‘Boyunlarındaki boyunduruğu kıracak,
Bağlarını koparacağım.
Bundan böyle yabancılar onları
Kendilerine köle etmeyecekler.*

Yeremya 30:9

*Onun yerine Tanrıları Rab’be
Ve başlarına atayacağım kralları Davut’a
Kulluk edecekler.*

Yeremya 30:10

*“ ‘Korkma, ey kulum Yakup,
Yılma, ey İsrail’ diyor Rab.
‘Çünkü seni uzak yerlerden,
Soyunu sürgün edildiği ülkeden kurtaracağım.
Yakup yine huzur ve güvenlik içinde olacak,
Kimse onu korkutmayacak.*

Yeremya 30:11

*Çünkü ben sizinleyim,
Seni kurtaracağım’ diyor Rab.
‘Seni aralarına dağıttığım bütün ulusları
Tümüyle yok etsem de,
Seni büsbütün yok etmeyecek,
Adaletle yola getirecek,
Hiç cezasız bırakmayacağım.’*

Yeşaya 54:3

*Çünkü sağa sola yayılacaksın,
Soyundan gelenler ulusları mülk edinecek,
İssiz kentlere yerleşecek.*

Yeşaya 54:4

*“Korkma, ayıplanmayacaksın,
Utanma, aşağılanmayacaksın.
Unutacaksın gençliğinde yaşadığın utancı,
Dulluk ayıbını artık anmayacaksın.*

Yeşaya 54:5

*Çünkü kocan, seni yaratandır.
O'nun adı Her Şeye Egemen RAB'dir,
İsrail'in Kutsalı'dır seni kurtaran.
O'na bütün dünyanın Tanrısı denir.”*

Yeşaya 54:6

*Tanrın diyor ki, “RAB seni terk edilmiş,
Ruhu kederli bir kadın,
Genç yaşta evlenip sonra dışlanmış
Bir kadın olarak çağırıyor:*

Yeşaya 54:7

*‘Bir an için seni terk ettim,
Ama büyük sevecenlikle geri getireceğim.*

Yeşaya 54:8

*Bir anlık taşkın öfkeyle senden yüz çevirmişt看,
Ama sonsuz sadakatle sana sevecenlik göstereceğim.’ ”
Seni kurtaran RAB böyle diyor.*

Yeremya 30:12

*“Rab diyor ki,
‘Senin yaran şifa bulmaz,
Beren iyileşmez.*

Yeremya 30:13

*Davayı görececek kimse yok,
Yaran umarsız, şifa bulmaz.*

Yeremya 30:14

*Bütün oynaşların unuttu seni,
Arayıp sormuyorlar.
Seni düşman vururcasına vurdum,
Acımasızca cezalandırdım.
Çünkü suçun çok,
Günahların sayısız.*

Yeremya 30:15

*Neden haykırıyorsun yarandan ötürü?
Yaran şifa bulmaz.
Suçlarının çokluğu ve sayısız günahın yüzünden
Getirdim bunları başına.*

Yeremya 30:16

*Ama seni yiyenlerin hepsi yem olacak,
Bütün düşmanların sürgüne gidecek.
Seni soyanlar soyulacak,
Yağmalayanlar yağmalanacak.*

Yeremya 30:17

*Ama ben seni sağlığına kavuşturacak,
Yaralarını iyileştireceğim' diyor RAB,
'Çünkü Siyon itilmiş,
Onu arayan soran yok diyorlar.'*

Yeremya 30:18

*"RAB diyor ki,
'Yakup'un çadırlarını eski gönencine kavuşturacağım,
Konutlarına acıyacağım.
Yeruşalayim höyük üzerinde yeniden kurulacak,
Saray kendi yerinde duracak.*

Yeremya 30:19

*Oralardan şükran ve sevinç sesleri duyulacak.
Sayılarını çoğaltacağım, azalmayacaklar,
Onları onurlandıracağım, küçümsenmeyecekler.*

Yeremya 30:20

*Çocukları eskisi gibi olacak,
Toplulukları önümde sağlam duracak;
Onlara baskı yapanların hepsini cezalandıracağım.*

Yeşaya 53:10

Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer (אָס) ruhunu Aşam (suç sunusu) yaparsa tohumunu (עָרֵי) görecek ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

Yeşaya 53:11

Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı.

Yeşaya 53:12

Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua / şefaattti.

Yeremya 30:21

*Önderleri kendilerinden biri olacak,
Yöneticileri kendi aralarından çıkacak.
Onu kendime yaklaştıracam,
Bana yaklaşacak.
Kim canı pahasına yaklaşabilir bana?' diyor Rab.*

Yeremya 30:22

*“ Böylece siz benim halkım olacaksınız,
Ben de sizin Tanrınız olacağım.’*

Yeremya 30:23

*İşte RAB’bin fırtınası öfkeyle kopacak,
Şiddetli kasırgası kötülerin başında patlayacak.*

Yeremya 30:24

*Aklının tasarladığını tümüyle yapana dek,
Rab’bin kızgın öfkesi dinmeyecek.
Son günlerde bunu anlayacaksınız.”*

Yeşaya 54:14

*Doğrulukla güçlenecek,
Baskıdan uzak olacak, korkmayacaksın.
Dehşet senden uzak kalacak, sana yaklaşmayacak.*

Yeşaya 54:15

*Sana saldıran olursa, benden olmadığını bil.
Sana saldıran herkes önünde yenilgiye uğrayacak.*

Yeşaya 53:16

*“İşte, kor halindeki ateşi üfleyen,
Amaca uygun silah yapan demirciyi ben yarattım.
Yok etsin diye yıkıcıyı da ben yarattım.*

Yeşaya 53:17

*Ama sana karşı yapılan hiçbir silah işe yaramayacak,
Mahkemede seni suçlayan her dili
Suçlu çıkaracaksın.
Rab’be kulluk edenlerin mirası şudur:
Onları haklı çıkarma Bana aittir*

53:5

Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

Bu ayet de iki kısımdan oluşmaktadır:

1. Ama isyanlarımız yüzünden (için) o yaralandı, günahlarımız yüzünden (için) o ezildi,
2. Esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

İlk kısımda, diğer ulusların İsrail'in neden bu acıları çektiğine dair iki görüşü bulunmaktadır. Ulusların birinci bakış açısına bakıldığında, uluslar hala İsrail'in neden acı çektiğini anlayamamışlardır; kendilerinin yerine Kul / Hizmetkar İsrail'in acı çektiğini düşünmektedirler. Bu durumda şöyle okuyoruz: "*Ama isyanlarımız için o yaralandı, günahlarımız için o ezildi.*"

Ulusların ikinci bakış açısına göre, İsrail'in çektiği acının nedeni bizim (diğer ulusların) günahkar davranışlarımızın sonucu olduğudur. Bu durumda şöyle okuyoruz: "*Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi.*" Bu görüş, diğer uluslar günah işledikleri ve böyle yaparak İsrail'in acı çekmesine neden oldukları anlamına gelir.

İkinci kısımda, ulusların ilk bakış açısına göre, Kul / Hizmetkar İsrail sayesinde diğer ulusların fiziksel ve ruhsal olarak esenliğe, barışa sahip olduğu ve yaralanmaktan kurtuldukları anlayışını görüyoruz: "*Esenliğimiz için terbiye onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.*" Örneğin, yaşadıkları sürgüne rağmen, diğer uluslarda önemli konumlara gelerek, buldukları ülkeyi ticari, siyasi, bilimsel alanlarda iyileştiren birçok Yahudi örneği bulunmaktadır.

İkinci bakış açısına göre, ikinci kısım diğer ulusların niyetlerini yansıtmaktadır. İsrail'in acı çekmesine neden olarak barışa kavuşacaklarını ve Tanrı'nın öfkesini çekmekten kurtulacaklarını sanmaktadırlar. "*Esenliğimiz için terbiye onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.*" Örneğin, sözde Tora'yı tahrif eden, ona eklemeler yapan, Tanrı'nın lanetlediği bir topluluğa düşmanlık ederek ya da Yahudiler'in kendi kitaplarındaki sözde peygamberlikleri göremeyip, "kalpleri örtülü" olduğu için tanrı-insanı reddedip, öldürdükleri iddiasıyla onları topraklarından kovan (1492'de İspanya, 1933-45 Almanya ve yüzyıllar boyunca diğer birçok ülkede) ulusların görüşü budur.

Yeremya 30:8-13

O gün' diyor Her Şeye Egemen Rab, 'Boyunlarındaki boyunduruğu kıracak, Bağlarını koparacağım. Bundan böyle yabancılar onları Kendilerine köle etmeyecekler. Onun yerine Tanrıları Rab'be Ve başlarına atayacağım kralları Davut'a Kulluk edecekler. " 'Korkma, EY KULUM YAKUP Yılma, EY İSRAEL' diyor Rab. 'Çünkü seni uzak yerlerden, SOYUNU sürgün edildiği ülkeden KURTARACAĞIM. Yakup yine huzur ve güvenlik içinde olacak, Kimse onu korkutmayacak. Çünkü ben seninleyim, Seni kurtaracağım' diyor Rab. 'Seni aralarına dağıttığım bütün ulusları tümüyle yok etsem de, Seni büsbütün yok etmeyecek, adaletle yola getirecek, Hiç cezasız bırakmayacağım.' "Rab diyor ki, 'SENİN YARAN ŞİFA BULMAZ, BEREN İYİLEŞMEZ. Davanı görecek kimse yok, YARAN UMARSIZ, ŞİFA BULMAZ.

Kul'un/Hizmetkar'ın yüceltilmesiyle, krallar sonunda, Tanrı'nın tüm insanlığı yönelttiği nihai amacın, kendi tapındıklarının yüceltmek olmadığını, İsrail'in Tanrı'ya olan bağlılığının yüceltilmesi olduğunu, tarihin sonunda Son Günler'de anlayacaklardır. Diğer uluslar, Tanrısal sandıkları şeylerin çoğunun Tanrı'nın planına doğrudan karşı olduğunu anlayacaklardır. Ve Kul'un/Hizmetkar'ın faaliyetlerinin baştan beri Tanrı'yı memnun ettiğini anlayacaklardır. Diğer uluslar, sahip oldukları herhangi bir nimetin, Kul/Hizmetkar ile olan birliktelikleri nedeniyle olduğunu kabul edeceklerdir. Kul'un/Hizmetkar'ın geçirmesi gereken arınma süreci, kendi yararından çok insanlığın genel yararına olduğunu sonunda anlayacaklardır.

Bu ayetin son cümlesindeki *"onun bereleriyle biz iyileştik"* ifadesinin gösterdiği gibi Kul'un/Hizmetkar'ın yüceltilmesiyle diğer uluslar Kul'un/Hizmetkar'ın faziletinin kendilerini her zaman koruduğunu ve Kul'un/Hizmetkar'ın kendi faziletine ve doğruluğuna çektiği ıstırapla ulaştığını anlayacaklardır.

Başka bir açıklama olarak, sadık dürüstlerin çektiği acı, bir aklanma, tövbe vasıtası olabilir. Yığınlar, sadık dürüstlerin çektiği acılara bakarak tövbe edebilir, Tanrı'ya dönebilir ve affedilirler. Böylece, sadık dürüstlerin çektiği ıstıraplar, yığınların tövbesini tetikleyici görev üstlenebilir.

Bu ayet, dünya liderlerinin, Yahudiler'in çektiği acıların, Yahudilerin inatçı, kör, kalpleri perdeli olması nedeniyle değil, *"bizim suçlarımız"* nedeniyle, yani ahlaksız Yahudi nefretinin doğrudan bir sonucu olarak meydana geldiğini nasıl itiraf ettiklerini anlatır.

Yeşaya 53:5 klasik bir hristiyan kasti yanlış tercüme örneğidir: Ayet, isa'dan bahsediyor gibi yorumlansın diye *"Ama isyanlarımız İÇİN o yaralandı, günahlarımız"*

İÇİN o ezildi" dememektedir. Bunun yerine, "*Ama isyanlarımız YÜZÜNDEN o yaralandı, günahlarımız YÜZÜNDEN o ezildi*" demektedir. Bu, Kul'un/Hizmetkar'ın başkalarının günahkarlığının bir sonucu olarak acı çektiğini belirtir. Hristiyanların iddia ettiği gibi, başkalarının günahlarının kefareti için acı çektiğini ifade etmez.

Aslında, söz konusu hristiyan iddiası, Tanrı'nın içtenlikle O'na dönen herkese bağışlamayı vaat ettiği şeklindeki temel Yahudi öğretisiyle doğrudan çelişmektedir. Dolayısıyla Mesih'in başkaları için kefaret etmesine gerek yoktur. Bakınız: Yeşaya 55:6-7, Yeremya 36:3, Ezekeil 18 ve 33. bölümler, Hoşea 14:1-3, Yunus 3:10, Özdeyişler 16:6, Daniel 4:24, 2 Tarihler 7:14.

Yeşaya 55:6-7

Kötü kişi kendi yolunu ve fesatçı kendi düşüncelerini bıraksın ve Rab'be dönsün ve ona merhamet eder ve Tanrı'mıza dönsün, çünkü bol bol bağışlar.

Yeremya 36:3

Herkes kötü yolundan dönsün diye, onlara yapmayı düşünmekte olduğum bütün kötülüğü Yahuda Evi belki işitir, ben de günahlarını ve suçlarını bağışladım.

Hoşea 14:1-3

Tanrın Rab'be dön, ey İsrail, Çünkü suçlarından ötürü tökezledin. Dualarla gidin, Rab'be dönün, O'na, "Bağışla bütün suçlarımızı" deyin, "Lütfet, kabul et bizi, boğalar yerine dudaklarımızın kurbanını sunalım."

Yunus 3:10

Tanrı Ninovalılar'ın yaptıklarını, kötü yoldan döndüklerini görünce, onlara acıdı, yapacağını söylediği kötülükten vazgeçti.

Özdeyişler 16:6

Sevgi ve bağlılık suçları bağışlatır, Rab korkusu insanı kötülükten uzaklaştırır.

Daniel 4:24

Gerçekten, ey kral, tavsiyem seni memnun etsin ve sadaka ile fakirlere merhamet ederek günahını ve suçunu ortadan kaldıracaksın; belki sükunetin sürer.

2 Tarihler 7:14

Adımla çağrılan halkım alçakgönüllülüğü takınır, bana yönelip dua eder, kötü yollarından dönerse, gökten onları duyacağım, günahlarını bağışlayıp ülkelerini sağlığa kavuşturacağım.

Yeşaya 53:3 *“Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.”*

ve

Yeşaya 53:5 *“Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi..”*

ayetlerinde hor görülen, reddedilen, itibar edilmeyen, ezilenin kim olduğunu ve bu eylemleri yapanın kim olduğunu birkaç bölüm sonra yine Yeşaya Peygamber tekrarlamaktadır:

Yeşaya 60:10-15

*YABANCILAR senin surlarını onaracak,
KRALLARI SANA HİZMET EDECEK.
Öfkelendiğimde seni cezalandırıdysam da,
Kabul ettiğimde sana merhamet göstereceğim.*

*Kapıların hep açık duracak,
ULUSLARIN SERVETİ VE ZAFER ALAYLARI ARDINDA YÜRÜTÜLEN YENİK KRALLAR
Gece gündüz açık kalan bu kapılardan girsin diye.*

*Çünkü SANA HİZMET ETMEYEN ULUS YA DA KRALLIK YOK OLACAK,
Evet, O ULUSLAR TAM BİR YIKIMA UĞRAYACAK.*

*“Lübnan’ın görkemi olan çam, köknar ve selvi ağaçları,
Tapınağımı süslemek için hep birlikte sana taşınacak.
Ayak bastığım yeri görkemli kılacağım.*

*SENİ EZENLERİN ÇOCUKLARI
GELİP ÖNÜNDE EĞİLECEKLER;
SENİ HOR GÖRENLERİN HEPSİ,
'Rab'bin kenti, İsrail'in Kutsalının Siyon'u'
Diyerek AYAKLARINA KAPANACAKLAR..*

*KİMSENİN UĞRAMADIĞI, TERK EDİLMİŞ,
NEFRET EDİLEN bir yer olduğun halde
Seni sonsuz bir övünç kaynağı,
Bütün kuşakların sevinci kılacağım.*

"Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik." Şimdi diğer uluslar, İsrail'in reddedildiği için ya da ulusların günahları için kefarete zorlandığı için acı çekmediğini kabul edeceklerdir. Aksine, Yahudiler'e haksız yere zulmetmekten kendileri suçluydu. İsrail bizim (diğer ulusların) asi günahları için değil, onlara kefarete olarak değil, diğer ulusların günahları aracılığıyla, günahları yüzünden ıstırap çekmiştir.

Abarbanel ayeti düz anlamıyla anlar: İsrail, diğer ulusların günahları aracılığı ile ezildi. Diğer uluslar şunu kabul etmektedir: "Bizim günahkarlığımız sonucunda onları dövdük, öldürdük, hapse attık ve onlara zulmettik."

Targum'a göre ayet günah ve cezadan bahsetmez. Aksine, günahlarımız tarafından kirletilen ve suçlarımız nedeniyle yok edilen Tapınağa atıfta bulunur. Mesih ise onu yeniden inşa edecektir.

Diğer uluslar: "Ona verilen ıstırap bizim yararımızaydı." Dünya barış içinde yaşayabildi çünkü İsrail sürekli bir ceza ile yaşadı. Dünya ulusları ile İsrail arasında zıt bir ilişki vardır. İsrail sürgünde diğer uluslar arasına dağılmanın acılarını çektiği sürece diğer uluslar için barış olacak, İsrail'in kurtuluşu ise diğer uluslar için bir sıkıntı zamanı olacaktır. Bu ilişki, Rivka'nın Yaakov ve Esav'a hamile olduğu ve aralarındaki rekabetin daha anne karnında başladığı zaman önceden haber verilmişti. Gücün sürekli olarak bir hükümdarlıktan diğerine geçeceği söylenmişti: "Tanrı ona "Rahminde iki ulus var" dedi. "Karnından iki farklı hükümdarlık çıkacak. Güç sürekli olarak bir hükümdarlıktan diğerine geçecek. Ve büyük olan, küçüğüne hizmet edecek"" (Yaratılış 25:23). Bilginlerimiz, ikisinin asla aynı anda güçlü olmayacağını açıklar (Megilla 6a). Biri ahlak ve adaletten, diğeri ise özgürlüğün kötüye kullanılması ve barbarlıktan yana olan iki rejim uzun süre bir arada yaşayamaz.

53:6

Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

Bu ayette, her ikisinin de aynı fikirde olduğu ve farklı bir bakış açısına sahip olduğu iki kısım bulunur:

1. Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük
2. Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

Her iki görüş de bu ilk *"Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük"* kısmını, İsrail'in lanetli olduğunu ve Tanrı'nın ulusların İsrail'e zulmetmesini, kovmasını ve öldürmesini arzu ettiğini düşünmekte nasıl yanıldıklarının bir göstergesi olarak görür. Uluslar kendi yollarına gitmişler ve gerçek Tanrı'yı asla tanımamışlardır.

İkinci kısım: *"Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi"* iki görüş tarafından farklı açıklanır. İlk bakış açısı, Tanrı'nın günahlarını İsrail'e yüklediğini ve İsrail'in diğer uluslara fayda veya aklanma sağlamak için acı çektiği biçimde açıklar. İkinci bakış açısı ise bunu alternatif anlamla görür: *"Tanrı hepimizin günahını onu buldu."* Anlamı, Tanrı'nın günahlarımızın onu bulmasına izin vermesidir; "Tanrı bu eylemleri (aslında günahları) işlememize ve İsrail'e baskı uygulamamıza izin verdi."

Kul'un/Hizmetkar'ın yüceltilmesiyle diğer uluslar, "Tanrı'ya itaat ettiklerine" inanırken, gerçekte kendi yollarını takip ettiklerini, çünkü Tanrı'nın onlara bu yollarda yürümelerini asla emretmemiş olduğunu anlayacaklardır. Diğer uluslar bu güne dek, kendi teolojilerine göre, kendi günahlarının kefareti kazandıklarını, günahlarının affedildiğini düşünmüşlerdir. Fakat şimdi, Tanrı'nın amacını yerine getirmek için hiçbir şey yapmadıklarını göreceklerdir. Tanrı'nın amacını yerine getirmede aracılık eden bu güne dek hor gördükleri Kul'dur/Hizmetkar'dır. Tanrı, Kul'un/Hizmetkar'ın kalbinde, tüm insanlığın yararına Tanrı'nın meskeni olarak hizmet edecek bir tevazu ve itaat köşesi hazırlıyordu. Ve tüm dünyayı Tanrı'ya isyandan arındırma süreci, Kul'un/Hizmetkar'ın kalbinde yer alıyordu.

"Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu." Diğer uluslar artık yanıldıklarını anlamaktadır. Lidersiz koyunlar gibi doğrudan saptıklarını kabul ederler.

"Tanrı hepimizin günahını ona vurdu, verdi." Diğer ulusların suçu, İsrail'i cezalandırmalarıydı. Böyle bir baskı genellikle "Tanrı'nın cezası" olarak tanımlanır:

"Vay haline Asur, öfkemin değneği! Elindeki sopa benim gazabımdır" (Yeşaya 10:5).

"Ya Rab, Tanrım, Kutsal Olan'ım sen ezelden beri değil misin? Biz ölmeyeceğiz. Ya Rab, onları hüküm için takdir ettin ve Ey Güçlü Tanrı, onları ıslah için yerleştirdin (Habakkuk 1:12).

Çünkü bunun olmasını Tanrı emretmiştir. Ancak zulmeden diğer uluslar sorumlu tutulur, çünkü Tanrı diğer ulusları buna zorlamamış, İsrail'e zulmetmeyi emretmemiştir. Diğer uluslar kendi özgür iradeleriyle günah işlemiştir. Örneğin, bir katil, Tanrı kendisine öldürme yeteneği, kapasitesi verdiği için suçsuz olduğunu ve kurbanın ölmesini Tanrı'nın emrettiğini iddia edemez.

53:7

Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.

Burada her iki görüş de, yüzyıllar boyunca İsrail'in pasifliğine tanıklık etmektedir. İsrail Krallığı'nı ve Tapınağı yeniden kurmaya çalışan Bar Kohba isyanından, 1948'de İsrail Devleti kuruluncaya kadar Yahudi halkı birçok ülkede ve birçok kez dönemde büyük acılar çekmiştir. Tüm bu yıllarda, zulüm, sınır dışı etme, haclı seferleri ve soykırımlara rağmen, 20. yüzyıldan önce askeri bir tavır alma girişimlerinin hiçbir örneği yoktur. Doğu Avrupa'da 6 milyon kişinin öldüğü İkinci Dünya Savaşı'nda bile Nazilere karşı neredeyse hiç direniş yoktur. Polonya, Rusya ve Macaristan'da milyonlarca insan savaşımadan hendeklere girerek veya trenlere binerek ölüme gitmiştir.

Yeşaya Peygamber, Kul'un/Hizmetkar'ın çektiği ıstırapı bu ayette anlatmaya devam etmektedir. Yeşaya Peygamber bunu Kul'a/Hizmetkar'a zulmedenlerin onu bir insandan aşağı gördüklerini anlamamız için anlatmaktadır. Kul'un düşmanlarının tutumu, tıpkı koyunlara baktıkları gibi Kul'un da bu dünyadaki yerinin güdülmek, kesilmek olduğu ve ıstırapının nedeninin de Kul'un diğer ulusların tanrılarına tapmadığı için takdir-i ilahi olduğu şeklindeydi. Ve Kul'un nefsi müdafaa olarak söyleyebileceği her şey, kendisine zulmedenler karşısında koyunların onları kırkılanların önünde melemesi kadar anlamsızdı, bu nedenle de ağzını açmadı.

Yeşaya Peygamber, Kul'un düşmanlarının elinden iki şekilde acı çektiğini belirtmek için kesme ve kırma metaforlarını kullanır. Bazen insanların koyunları kestiği gibi düşmanları da Kul'u öldürmüştü. Bazen de düşmanları onu öldürmeseler bile, tıpkı insanların koyunlarının yünlerini kestikleri gibi, Kul'u mallarından, sahip olduklarından koparırlardı.

Tanah, çeşitli bağlamlarda, Yahudi halkına atıfta bulunarak “kesime götürülen koyunlar” tasvirini kullanır. Örneğin:

Mezmurlar 44:9-22

Ne var ki, reddettin bizi, aşağıladın,

Artık ordularımızla savaşa çıkmıyorsun.

Düşman karşısında bizi geriletтин,

Bizden tiksinenler bizi soydu.

Kasaplık koyuna çevirdin bizi,

Ulusların arasına dağıttın.

Yok pahasına sattın halkını,

Üstelik satıştan hiçbir şey kazanmadan.

Bizi komşularımızın yüzkarası,

Çevremizdekilerin eğlencesi, alay konusu ettin.

Ulusların diline düşürdün bizi,

Gülüyor halklar halimize.

Rezilliğim gün boyu karşımda,

Utancımdan yerin dibine geçtim

Hakaret ve sövgü duya duya,

Öç almak isteyen düşman karşısında.

Bütün bunlar başımıza geldi,

Yine de seni unutmadık,

Antlaşmana ihanet etmedik,

Döneklilik etmedik,

*Adımlarımız senin yolundan sapmadı.
Oysa sen bizi ezdin, ÷lkemizi çakalların uğrağı ettin,
Üstümüzü koyu karanlıkla örttün.
Eğer Tanrımız'ın adını unutsaydık,
Yabancı bir ilaha ellerimizi açsaydık,
Tanrı bunu ortaya çıkarmaz mıydı?
Çünkü O yürekteki gizleri bilir.
Senin uğruna her gün öldürölüyoruz,
Kasaplık koyun sayılıyoruz.*

44. Mezmur ile Yeşaya 53. Bölüm arasında birçok benzerlik bulunmaktadır. Aynı temalar tekrar etmektedir: İsrail'in alçaltılması, diğer ulusların İsrail'den iğrenmeleri, onu hor görmeleri, ulusların arasına dağıtılmaları, diğer ulusların İsrail ile alay etmeleri, hakaret etmeleri, sövmeleri, İsrail ülkesinden çıkarılmaları ve diğer uluslar tarafından işgal edilmesi, koyunlar gibi öldürölmeleri vb.

Yeşaya 53:2 Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliğı yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.

53:3 Hor göröldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediğı biri olarak: hor göröldü ve biz ona itibar etmedik.

53:4 Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

53:5 Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

53:6 Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

53:7 Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürölen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.

53:8 Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.

53:9 Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte; şiddet uygulamadığı halde ve ağzında hile de yoktu.

53:10 Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi.

Yeşaya 53:7 "Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı" ayeti Yahudiler'in sürgünde katlandıkları hem fiziksel eziyet hem de ekonomik sömürü gibi birçok zorluğu anlatmaktadır. İronik olarak, bu peygamberlik, İsa adına Yahudiler'e zulmeden haçlılara, hristiyan ülkelere atıfta bulunmaktadır. Bugün ise İkinci Dünya Savaşı'nda neredeyse hiç direniş göstermeden ölüme giden Yahudiler'i anlatmaktadır.

Zekeriya 11:4-7

Tanrım Rab, "KESİME AYRILMIŞ SÜRÜYÜ sen güt" diyor, "SÜRÜYÜ satın alanlar KOYUNLARI kesiyor ama cezalarını çekmiyorlar. KOYUNLARI satanlar da, 'Tanrı'ya övgüler olsun, zengin oldum!' diyorlar. Çobanlar kendi SÜRÜLERİNE acımıyor. Çünkü ülkede yaşayan halka artık acımayacağım" diyor Rab, "Herkesi kendi komşusunun ve kralının eline teslim edeceğim. Ülkeyi ezecekler, ben de halkı ellerinden kurtarmayacağım." Bunun üzerine KESİME AYRILMIŞ SÜRÜNÜN özellikle EZİLENLERİNİ güttüm.

"Baskı gördü ve ezildi." İsrail hem fiziksel hem de sözlü tacize uğramıştır. Başka bir anlam olarak, önceki terim ekonomik sıkıntıya atıfta bulunur. Bakınız: "[Alacak konusunda] Bir yabancıyı sıkıştırabilirsin; ama kardeşindeki alacağından feragat etmelisin." Yasa'nın Tekrarı 15:3). İkincisi ise fiziksel ıstıraba atıfta bulunur (Radak, Abarbanel). Raşi'ye göre, ikinci terim alay etmeyi ifade eder.

Ayet, İsrail'in sürgündeki acıları karşısındaki çaresizliğine işaret etmektedir. Fiziksel acıya atıfta bulunarak, katliama götürülen bir koyun gibi sessizce acı çekmeye zorlandığı benzetme devam ediyor. Ekonomik sıkıntıdan dolayı yünü kırılan zayıf bir koyun gibi sessiz kalır. "Kırılmak" ekonomik olarak elindekilerinin alınmasını sembolize eder.

"Kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı." Bu tanım, sürgündeki Yahudi'nin alışılmış bir portresidir. Zulüm gördüğünde, yeryüzündeki en doğru kişi olmasına ve Tanrı'ya bağlı olmasına rağmen itiraz etmemiştir. Kendisi adına dua edecek kadar erdemli biri de yoktur. Böylece dilsiz gibi tanımlanır.

53:8

Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.

Bu ayet de iki kısımdan oluşmaktadır:

1. *Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı:*
2. *halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.*

İlk "*Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı*" kısmı konusunda her iki görüş aynı fikre sahiptir: Her iki görüş de bu kısmı İsrail'in çektiği acıyla ilgili olarak görmektedir: Baskı, yargılar, sürgün (Yaşam Ülkesi, İsrail Ülkesi'ni ifade eder Bkz. Mezmur 27:13, Mezmur 116:9) ve ölüm. O dönemde, bunun gerçek anlamını kim anlayabilirdi?

Mezmurlar 27:13

*İman etmedim mi
Yaşam ülkesindeki Aşem'in iyiliklerine bakınca*

Mezmurlar 116:9

Aşem'in önünde yürüyeceğim canlılar ülkesinde.

İkinci kısım hakkında uluslar arasında iki görüş bulunmaktadır. İlk görüşe göre, "*halkımın günahı için onlara bela geldi*", diğer uluslar, kendi günahları için İsrail'in acı çektiğini düşünmektedir. İkinci görüşe göre, "*halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi*", diğer uluslar, diğer ulusların günahları nedeniyle İsrail'in acı çektiğini anlamışlardır. "*lamo*" "למו" kelimesi kelimenin tam anlamıyla "onlara" anlamına gelir, ancak tekil olarak çevrilse bile, her iki çeviri de İsrail'i ifade eder çünkü Yeşaya 40-66. Bölümler arasında görüldüğü gibi İsrail, bir çok kez tekil halde "Kul / Hizmetkar" olarak tanımlanmaktadır.

Yeşaya Peygamber, Kul'a zulmedenlerin suçlu sınıfından ve toplumdan dışlanmış kişiler olmadığını açıklamaktadır. Kul'a zulmedenler, diğer ulusların hükümetleri ve

yargı sistemleridir. Kul'a zulmetmek sadece yasallaştırılmakla kalmamış, aynı zamanda dini bir emir, görev, erdem ve vatanseverlik gibi kabul edilmiştir.

Bu ayetin açılış cümlesinin "Baskıdan ve yargıdan alındı" alternatif bir yorumu, Yeşaya Peygamber'in bize Kul'un kendi hükümet ve adalet sisteminden yoksun bırakıldığını da aktarmaktadır.

Bu ayetteki ikinci ifade, "onun neslini kim konuşacak?" bize, Kul'un ıstırabının kimsenin kelimelerle ifade edemeyecek kadar şiddetli olduğunu öğretir.

Bu ayetteki üçüncü ifade "Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı" bize Kul'un basitçe öldürülmediğini, insanlığın geri kalanıyla birlikte kendi alanlarında yaşamasına bile izin verilmediğini aktarır. Kul'a zulmedenler, onu bu dünyada hiçbir yeri olmayan insandan aşağı bir yaratık olarak görmüştür.

Bu ayetteki dördüncü ifade, "halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi" Kul'un ıstırap çekmesinin kendi uluslarının suçundan kaynaklandığını kabul eden Yahudi olmayan kralların her birinin ifadesidir. Kul'a yapılan zulüm, kendisine zulmedenlerin kalplerindeki kötülükle doğru orantılıydı. Tarih boyunca bir toplum zulüm ve kötülük yapmaya geçtiğinde Yahudiler'e zulmetmiştir. Yerlerinden edilmiş, evlerine, mallarına el konmuş, sürülmüşlerdir. Örneğin, Katolik Kilisesi, Çarlar ve Naziler, Yahudi halkına yaptıkları muameleyle gerçek renklerini göstermiştir.

"Yaşam Ülkesi" (Eretz HaHayim) ifadesi, özellikle İsrail Ülkesi'ne atıfta bulunur. Dolayısıyla, "Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı" ifadesi, Kul'un/Hizmetkar'ın öldürüldüğü değil, İsrail topraklarından sürgün edildiği anlamına gelir.

Bu ayet, Yahudiler'in Vaat Edilen Topraklar'a dönüşüne tanık olmanın sonucunda dünyanın şaşkınlığını bir kez daha anlatmaktadır. "Zulmettiğimiz ulusun bu konuma geleceğine kim inanırdı?" Dünya liderleri çarpıcı bir itirafta bulunmaktadır: "Halkımın günahı yüzünden onlar (Yahudiler) ıstırap çektiler."

Burada ayet, zulmedilen Kul'un/Hizmetkar'ın tek bir birey değil, bir hak olduğunu kesinlikle, açıkça ortaya koymaktadır! Ayetin sonundaki, "onlar" anlamına gelen İbranice sözcük (*lamo* – לָמוֹ) her zaman bir gruba atıfta bulunur, asla bir bireye atıfta bulunmaz. (bkz: Mezmurlar 99:7)

Mezmun 99:7

Bir bulut kümesine O onlara (lamo – לָמוֹ) konuştu,

Antlaşmaya ve Verdiği Kanunlara itaat etiler.

Şimdi tutsaklıktan ve yarıdan kurtulduğuna göre, böyle bir nesli kim hayal edebilirdi? Uluslar o zaman İsrail'in sadık dürüstlerinin çağlar boyunca yaşadığı sıkıntılara hayret edecekler. Kurtuluş neslinin görkemine hayran kalacaklardır.

"Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı / kesildi." Yani, İsrail'in sürgüne gönderilmesi kararlaştırıldı.

Hafif bir değişiklikle, Radak bunu önceki düşüncenin devamı olarak anlar. Kurtuluşun büyüklüğünü gören diğer uluslar, İsrail'in Yaşam ülkesinden, İsrail topraklarından sonsuza dek kaldırıldığından emin olduklarını hayretle haykıracaklardır.

"Halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi." Halkımın günahı üzerlerine ıstırap getirdi. Her ulus kendi günahkar halkının, İsrail'in uğradığı belalardan sorumlu olduğunu söyleyecektir. Yüzlerce yıl İsrail'i küçümsedikten ve kınadıktan sonra, diğer uluslar sonunda İsrail'e karşı uyguladıkları acımasız zulmün sorumluluğunu taşıdıklarını anlayacaklardır. İsrail'in sürgünü kendi günahları nedeniyle hak ettiği doğrudur, ancak düşmanları tarafından kendisine dayatılan zulmu hak etmemiştir.

"Onlara" kelimesi, 53. Bölüm'de İsrail'e yapılan tek çoğul atıftır. Yeşaya Peygamber bu kelimeyi kullanarak, bölüm boyunca kullanılan tekil ifadenin tek bir kişiye değil, Yahudi halkına, kolektif İsrail'e atıf olduğunu tekrar netleştirmiştir.

53:9

Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte; şiddet uygulamadığı halde ve ağızında hile de yoktu.

Hristiyan çevirmenler, bu ayette de çoğul ifadeyi gizleyerek tekil hale dönüştürmüşlerdir. בְּמוֹתָיו (*b'motov*) kelimesi (ölüm-leri) demektir, (ölümü) değil. Eğer doğru biçimde çoğul olarak öldükleri olarak tercüme edilirse, buradaki kulun bir kişi olmadığı ortaya çıkacaktı.

Bu ayette, her iki görüş de İsrail'e atıfta bulunduğu konusunda hemfikirdir. İsrail halkını öldürdüklerinde, İsrail'i kötü görüyorlardı, İsrail zulme uğradığında da İsrail uğradığı zulmü haketmemiştir.

Tıpkı Paro'nun (Firavun'un) Yahudiler hakkında sürgün kararı olmasına rağmen Yahudiler'e zulmetmesi bir kötülüktü, burada da öyleydi. Daha önce gördüğümüz gibi, Yahudiler zulüm gördüklerinde suçlu değillerdi. Sürgün kararı vardı ama zulüm ve ölüm kararı değil. Babil'de olduğu gibi sürgünde de kendi evlerinde ve huzur içinde olmalıydılar.

Bu ayetlerde de tamamının daha önce açıkladığımız ayetlerle örtüştüğünü görürüz. Sadece diğer ulusların ifade ettiği görüşler arasında bazen iki anlayış bulunmaktadır. Diğer uluslar ya olan biteni anlamamaktadır ve İsrail'e verilen cezanın kendilerine yardım etmek amacını taşıdığını düşünmektedir ya da İsrail'in yaşadığı sürgünün barışçıl olması gerekirken İsrail'e ıstırap çektirenin kendi (diğer ulusların) günahları olduğunu anlamaktadır ve uluslar yaptıklarından pişmanlık duymaktadır.

Sonuç açıktır, başka bir alternatif yoktur. İstırap çeken Kul'un / Hizmetkar'ın, sürgündeyken diğer ulusların elinden yaşadıkları acıya katlanan ve bunu yaparak büyük ödülleri hak eden İsrail olduğunu söyleyebiliriz.

Yeşaya Peygamber, Kul'a zulmedenlerin zulmü nasıl meşrulaştırdığını ve yasal hale getirdiğini ortaya koymaktadır. Kul'un bir suçlu olduğuna ve hile yoluyla servet kazandığına inançları gereği inanıyorlardı ancak Kul bu iki suçlamadan da masumdu.

Dünya tarihi boyunca Yahudiler'in düşmanları, Yahudiler'in katil ve yalancı olduğuna inanmıştır. Örneğin Yuhanna İncili, bu suçlamayı dini bir dogma statüsüne yükseltir. Yahudiler'in iblisin hizmetkârı, katil ve yalancı olduğunu bir inanç şartı haline getirmiştir. ("*Siz babanız İblis'tensiniz ve babanızın arzularını yerine getirmek istiyorsunuz. O başlangıçtan beri katildi. Gerçeğe bağlı kalmadı. Çünkü onda gerçek yoktur. Yalan söylemesi doğaldır. Çünkü o yalancıdır ve yalanın babasıdır.*" Yuhanna 8:44) Dünyanın en popüler kitaplarından biri olan "Siyon Liderlerinin Protokolleri", insanların Son Günler'de Kul'un yüceltilmesine değin bu yalanlara inanmaya devam etmelerini sağlamaktadır.

Kul/Hizmetkar bu suçlamaların farkındaydı. Kul/Hizmetkar bu suçlamaların sonuçlarının da farkındaydı. İsrail'in sadık dürüstleri, Tanrı'ya olan sadakatlerinin,

bağlılıklarının ve diğer ulusların putlarına ve ideolojilerine boyun eğmeyi reddetmelerinin, kendilerin en korkunç şekillerde idama ve mezarlarının suçluların mezarı olarak işaretleneceğini anlamışlardı. Ve bu boyunduruğu isteyerek kabul etmişlerdir.

Tarih boyunca Yahudilere "din değiştirme ya da ölme" seçeneği verilmiştir. Yine de bu ayetin tanımladığı gibi, "ağzında hile yoktu." Yani sadık dürüst Yahudiler, putperest bir tanrıyı Tanrıları olarak kabul etmeyi reddettiler. Tanrı'nın Kutsal Adı'na saygısızlık etmek yerine, "*mezara teslim oldular*" ya da başka bir çeviri ile "*mezarı kötülerle birlikte kuruldu* - yani inançlarından vazgeçmek yerine ölmeyi seçtiler. Bu nedenle bu Yahudilerin uygun şekilde gömülmeleri genellikle reddedildi, "*ölülerinde zenginlerle birlikte*" mezara atıldılar.

Dahası, varlıklı Yahudiler "mezarı kötülerle birlikte kuruldu, şiddet uygulamadığı halde" - kötü egemenlik sahipleri zenginliklerine el koyabilsinler diye öldürülmüşlerdir.

"*Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu.*" Yahudiler sürgün döneminde dinlerinden vazgeçmeye zorlanmış aksi halde öldürülmüşlerdir. Yahudiler ise inançlarından vazgeçip ölümden kurtulmak yerine, bir suçluymuş gibi ölüme teslim olmuşlardır.

Başka bir açıklama olarak, yaşayan Tanrı'yı (inançlarını) inkar etmek yerine, kendilerini mezarlarında öldürülmeleri ve gömülmeleri için kötü kişilere teslim etmiştir.

Başka bir açıklama olarak, ayet "kötüler ile" anlamına gelir. Yahudiler, dağıldığı topraklardaki hayatından o kadar öğrenmişti ki, kendilerine zulmeden kötü zalim kişiler ile birlikte ölmek istemiştir.

"*Ve mezarı ... kuruldu, ölümlerinde zenginlerle birlikte.*" Yahudiler'in toplu biçimde öldürülmesi, birçok insanın birçok farklı şekilde öldürüldüğünü gösterir. Sıradan Yahudiler inançlarından vazgeçmek yerine adi suçlular gibi ölmeyi seçmiş, varlıklı Yahudiler de, mallarına el koymak için öldürülmüştür. Bu olayın tam karşılığı Naziler tarafından geçtiğimiz yüzyılda gerçekleştirilmiştir.

"*Şiddet uygulamadığı halde ve ağzında hile de yoktu.*" Yahudiler, etrafındakilerin yaptığı gibi hırsızlık suçunu işlemek veya onlara yaranmak veya zulümden kaçınmak için sahte tanrılara aldatıcı bir şekilde bağlılık göstermek yerine, yöneticiler tarafından kendileri için hükmedilen ölümlerden herhangi birine boyun eğmiştir.

Bu ayetteki aynı ifade Peygamber Sefanya tarafından tekrar edilir:

Sefanya 3:13

"Orada sadece benim adıma sığınan uysal ve alçakgönüllüleri bırakacağım. İsraililer'den geride kalanlar haksızlık etmeyecek, YALAN SÖYLEMEYECEK, AĞZINDA HİLELİ SÖZ OLMAYACAK, tok karna yatacaklar ve onları korkutan olmayacak."

İsrael'in kalan sadık dürüstleri arasında ne haksızlık ne de hile olmadığını söyleyerek bu ayeti tekrarlar.

Targum, ayeti İsrail hakkında değil, günahkarlar hakkında yorumlar. Kötüleri Gehinnom'a ve bizden zorla alınan mallar ile zengin olanları ölüme (tam yok oluş) gönderecek, öyle ki, günah işleyenler artık var olmasın ve ağızlarında hile olmasın.

Dördüncü Bölüm

İsrail'in İstirap Çeken Kul / Hizmetkar Olduğuna

Yapılan İtirazlara Yanıtlar

İtiraz 1: Kullanılan zamirler tekil haldedir.

Bu itiraz, ancak Yeşaya 53. Bölüm'den önceki ve sonraki bölümleri hiç okumamış birinin yapabileceği bir itirazdır. 53:8 ve 53:9 ayetlerindeki iki durum dışında zamirlerin hepsinin tekil olduğu doğrudur. Ancak Tanah'ı okuyan herhangi birinin size söyleyebileceği gibi, bir ulus olarak İsrail'den Tanah boyunca tekil biçimlerde bahsedilir.

Örneğin Yeşaya 52:1-2 ayetlerinde İsrail'e "Siyon, Yeruşalayim, Tutsak Kız" gibi tekil hallerde hitap edilmektedir:

Yeşaya 52:1

Uyan, EY SİYON, uyan, kudretini kuşan.

EY YERUŞALİM, kutsal kent, güzel giysilerini giy.

Çünkü sünnetsizlerle murdarlar

Kapılarından asla içeri girmeyecek artık.

Üzerindeki tozu silk!

Yeşaya 52:2

Kalk, EY YERUŞALİM, tahtına otur,

Boynundaki zinciri çöz,

EY SİYON, TUTSAK KIZ.

Örneğin Yeşaya 54:1 ayetinde İsrail'e "kısır kadın" olarak tekil halde hitap edilmektedir:

Yeşaya 54:1

“Çocuk doğurmayan EY KISIR KADIN,

Sevinç çiğlikleri at;

Ey doğum ağrısı nedir bilmeyen sen,

Sevinçle haykır, bağır.

Çünkü terk edilmiş kadının,

Evli kadından daha çok çocuğu olacaktır” diyor Rab.

Ayrıca Yeşaya 40-66. Bölümler arasında İsrail'e, tüm Yakup soyuna tekil halde hitap edilmektedir:

Yeşaya 41:8-9

Ama sen, EY KULUM İSRAEL, SEÇTİĞİM YAKUP SOYU, Dostum İbrahim'in torunları! Sizleri dünyanın dört bucağından topladım, En uzak yerlerden çağırdım. Dedim ki, 'Sen KULUMSUN, seni seçtim, Seni reddetmedim.'

Yeşaya 43:10

TANIKLARIM SİZLERSİNİZ” diyor Rab, “Seçtiğim KUL, SİZSİNİZ.. Öyle ki beni tanıyıp bana güvenesiniz, Benim O olduğumu anlayasınız. Benden önce bir tanrı olmadı, Benden sonra da olmayacak.

Yeşaya 44:1-2

Şimdi, EY KULUM YAKUP SOYU, Seçtiğim İsrail halkı, dinle! Seni yaratan, rahimde sana biçim veren, Sana yardım edecek olan RAB şöyle diyor: 'Korkma, EY KULUM YAKUP SOYU, Ey seçtiğim Yeşurun!

Yeşaya 44:21

EY YAKUP SOYU, EY İSRAEL, Söylediklerimi anımsayın, çünkü KULUMSUNUZ. Size ben biçim verdim, KULUMSUNUZ; Seni unutmam, EY İSRAEL!

Yeşaya 45:4

Sen beni tanımadığın halde KULUM YAKUP SOYU ve SEÇTİĞİM İSRAEL uğruna Seni adınla çağırıp onurlu bir unvan vereceğim.

Yeşaya 48:20

Babil'den çıkın, Kildaniler'den kaçın, Sevinç çığlıklarıyla ilan edin bunu, Haberini duyurun, dünyanın dört bucağına yayın. "Rab, KULU YAKUP SOYUNU kurtardı" deyin.

Yeşaya 52:4-5

Egemen Rab diyor ki, "Halkım gurbette yaşamak için önce Mısır'a inmişti. Şimdi de Asurlular ONU (TEKİL ŞAHİS) ezdi. Halkım BOŞ YERE alınıp götürüldü, Benim burayla ne ilgim kaldı?" diyor Rab, "ONUN (TEKİL ŞAHİS) yöneticileri feryat ediyor, Adıma gün boyu sövülüyor" diyor Rab.

Yeşaya 62:2-4, 12

ULUSLAR SENİN (TEKİL ŞAHİS) ZAFERİNİ, bütün KRALLAR GÖRKEMİNİ GÖRECEK. Rab'bin kendi ağzıyla belirlediği yeni bir adla anılacaksın. Rab'bin elinde güzellik tacı, Tanrın'ın elinde krallık sarığı olacaksın. Artık SANA "TERK EDİLMİŞ", ülkene "VİRANE" denmeyecek; Bunun yerine SANA "Sevdiğim", ülkene "Evli" denecek. Çünkü Rab SENİ seviyor, ülken de evli sayılacak.

Dolayısıyla, bu itiraz geçersizdir.

İtiraz 2: İsrail masum değildir oysa Kul / Hizmetkar doğru, dürüst, masum, günahsızdır.

Hristiyanlar, Yeşaya 53. Bölüm'deki Kul'un / Hizmetkar'ın masum ve günahsız olduğunu ve dolayısıyla İsrail olamayacağını iddia eder. İsrail günahsız değildir, çünkü bildiğimiz gibi, İsrail'in sürgüne olmasının nedeni İsrail'in işlediği günahlardır.

Bu iddiayı iki kısma ayırabiliriz:

1. İsrail masum, günahsız değildir.

Hristiyanlar burada Yeşaya 1:4 gibi ayetleri göstererek İsrail'in günah işlediğini gösterirler. İsrail elbette günahsız değildir. Yeşaya 53:10 ayetinin açıklamasında gösterilmiş olduğu gibi, "Kul'un ruhunu Aşam yapması" başkaları için değil, İsrail'in KENDİ GÜNAHLARI için kefarettini gösterir. Kul'un / Hizmetkar'ın günah işlediği açıktır. Yine Yeşaya 53:10 ayetinin açıklamasında Aşam'ı anlatırken, ne hayvanın ne de kurban sunan kişinin günahsız veya mükemmel olmasının gerekmediği gösterilmiştir.

2. Kul'un / Hizmetkar'ın doğru/dürüst/masum/günahsız olması gereklidir.

Bu iddia, Yeşaya 53:4-6'nın Kul'un çektiği acının başkalarının günahları için olduğunu gösteren sözleriyle desteklenir.

Yeşaya 53:4-6 ayetleri diğer ulusların sözleridir. Önceki bölümlerde bu ayetlerde konuşanın diğer uluslar olduğu gösterilmiştir. Bu sözleri söyleyenler, Tanrı'nın Kulu'nun / Hizmetkarı'nın acı çekmesine izin vermekteki amacını anlamayan ve bu görüşü benimseyen diğer uluslardır.

Hristiyanlar 53:9 ayetini de destek olarak sunmaya çalışsa da, bu ayet Kul'un / Hizmetkar'ın diğer ulusların çektiği ıstıraplardan masum olduğuna işaret eder. İsrail sürgünde olacaktı, ancak üçüncü bölümün başında gösterdiğim gibi, ulusların zulmü bunun bir parçası değildi.

İtiraz 3: İsrail günah işlediği için doğru/dürüst/masum olamaz.

Tam tersine, Tanah boyunca birçok insan günah işleseler de doğru/dürüst/masum olarak tanımlanmaktadır. Vaiz 7:20 ayeti bize, günah işlemeyen (tsadik) doğru kişi olmadığını söyler:

Vaiz 7:20 **Çünkü yeryüzünde hep iyilik yapan, hiç günah işlemeyen (tsadik) doğru insan yoktur.**

Aşağıda örneğini verdiğim doğru/dürüst kişilerin tamamı hayatlarının bir döneminde günah işlemişlerdir ancak Tanrı tarafından "doğru/dürüst" olarak tanımlanmaktadır:

Yaratılış 26:5 *Sırf baban Avraam, Sesim'e itaat ederek **Emanetim'i, Emirlerim'i, Hükümlerim'i ve Kanunlarım'ı koruduğu için!***

Çölde Sayım 14:24 *Ancak kulum Kalev – yanında farklı bir ruh olup, **Beni kalp bütünlüğüyle takip etmiş olmasının akabinde, onu gitmiş olduğu ülke'ye getireceğim ve soyu onu mülk edinecek.***

1 Krallar 15:11 *Ve **Asa, atası David gibi Rab'bin gözünde doğru olanı yaptı.***

2 Krallar 22:2 ***Yoşiya, Rab'bin gözünde doğru olanı yaptı. Sağa sola sapmadan atası David'in bütün yollarını izledi.***

2 Tarihler 29:2 ***(Hizkiya) Atası David gibi, o da Rab'bin gözünde doğru olanı yaptı.***

Görüldüğü gibi, Tanrı açısından bir kişinin doğru/dürüst sayılması için hiç günah işlememesi zorunlu değildir. Yeter ki tövbe etsin, kendi yollarından Tanrı'ya dönsün.

Şelomo (Süleyman) Peygamber bu konuda şöyle demektedir:

Özdeyişler 24:16 ***Çünkü doğru (tsadik) kişi yedi kez düşse yine kalkar, Ama kötüler felakette yıkılır.***

İsrael ile ilgili olarak, Peygamber Bilam'ın Çölde Sayım 23:21'deki sözlerinden gördüğümüz gibi, Tanrı'nın İsrail'i uluslara kıyasla "doğru/dürüst" olarak tanımlamaktadır:

Çölde Sayım 23:21 *"Kabahate bakmadı Yaakov'da, **Ve günah görmedi Yisrael'de.** Tanrısı Aşem onunladır, Kral'ın dostluğu ondadır."*

Tanrı, Yeşaya peygambere şöyle bildirir:

Yeşaya 60:21 *"**Halkının hepsi doğru "tsadikim" kişiler olacak;** el emeğim, görkemimi göstermek için diktiğim fidan, ülkeyi sonsuza dek mülk edinecek"*

Yeşaya Peygamber, 26:2 ayetinde de tüm İsrail ulusunu doğru "tsadik" olarak tanımlamaktadır:

Yeşaya 26:2 *"Kapıları açın ki, inancını koruyan **"tsadik" doğru/sadık ulus girsin."***

Görüldüğü gibi, İsrail bizzat Tanrı tarafından, birkaç kez Yeşaya Peygamber'in ağzından "tsadik" doğru/dürüst olarak tanımlanmaktadır.

İtiraz 4: Eğer Kul / Hizmetkar İsrail ise, İsrail, İsrail'in günahları için acı çekemez.

Hristiyan doktrinine göre, bir kişi tövbe ederek, kendi eylemleri ile kurtulması mümkün değildir:

Efesliler 2:8-9 *İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı'nın armağanıdır. Kimsenin övünmemesi için iyi işlerin ödülü değildir.*

Titus 3:5-6 *Bunu doğrulukla yaptığımız işlerden dolayı değil, kendi merhametiyle, yeniden doğuş yıkamasıyla ve kurtarıcımız İsa Mesih aracılığıyla üzerimize bol bol döktüğü Kutsal Ruh'un yenilemesiyle yaptı.*

Galatyalılar 2:16 *Bunun için biz de Yasa'nın gereklerini yaparak değil, Mesih'e iman ederek aklanalım diye mesih isa'ya iman ettik. Çünkü hiç kimse Yasa'nın gereklerini yaparak aklanmaz.*

Eğer insan kendini kurtarabilir ve Tanrı'ya doğrudan tövbe edebilirse, bir isa mitine neden ihtiyaç olsun ki?

Ancak hristiyan doktrini temel bir hataya sahiptir ve günah işleyenin, günahını ortadan kaldırmak için günahsız olması gereken başka birine ihtiyacı olduğuna inanırlar. Tora'ya göre bir kişi hırsızlık yaparsa, başkası değil, kendisi çaldığını geri ödemek zorundadır. Kurban getirmesi gerekse bile, hayvanı almak için parasını ödeyen günahı işleyen kişidir. Onu tapınağa kendisi getirmeli ve kendi günahlarını itiraf etmelidir. Bu işlerin hiçbirini onun için hiç kimse yapamaz. Her günah işleyen kişi kendi tövbe ile aklanma sürecinde aktif olarak yer almalıdır. Bu dünyada herkes sadece kendi günahlarının sorumluluğunu taşır ve Gelecek Dünya'da kendi günahlarından dolayı yargılanacaktır.

İtiraz 5: Yeşaya 49:5 ayetine göre Kul, İsrail olamaz. Kul, İsrail'i Tanrı'nın önünde toplayacağına göre, İsrail kendi kendini mi toplayacaktır?

Yeşaya 49:1-6'de Kul / Hizmetkar Kimdir?

Yeşaya 49:1 *Ey adalar, işitin beni, uzaktaki halklar, iyi dinleyin. Rab beni ana rahmindeyken çağırdı, annemin karnındayken adımları koydu.*

49:2 *Ağzımı keskin kılıç yaptı, elinin gölgesinde gizledi beni. Beni keskin bir ok yaptı, Kendi ok kılıfına sakladı.*

49:3 *Bana, "Kulumsun, ey İsrail, Görkemimi senin aracılığınla göstereceğim" dedi.*

49:4 *Ama ben, "Boşuna emek verdim" dedim, "Gücümü boş yere, bir hiç için tükettim. Rab yine de hakkımı savunur, Tanrım yaptıklarımın karşılığını verir."*

49:5 *Kulu olmam için, Yakup soyunu kendisine geri getirmem, İsrail'i önünde toplamam için rahimde beni biçimlendiren Rab şimdi şöyle diyor: –O'nun gözünde onurluyum, Tanrım bana güç kaynağı oldu.–*

49:6 *“Yakup’un oymaklarını canlandırmak, sağ kalan İsraililer’i geri getirmek için Kulum olman yeterli değil. Seni uluslara ışık yapacağım. Öyle ki, kurtarışım yeryüzünün dört bucağına ulaşsın.”*

Tanah'ta peygamberler ana rahminde çağrılan, biçimlendirilen, ayrılan (isim verilen) kişiler olarak tarif edilir. Örneğin Yeremya 1:4-5 ayetinde Yeremya Peygamber, şöyle tanımlanır:

Yeremya 1:4-5

Rab, bana şöyle seslendi:

“Ana rahminde sana biçim vermeden önce tanıdım seni.

Doğmadan önce seni ayırdım,

Uluslara peygamber atadım.”

Peygamberin ağız (sözü) Tanrı'nın amacını gerçekleştirmek için kullandığı bir araçtır:

Yeremya 1:9-10

Sonra Rab elini uzatıp ağızıma dokundu, “İşte sözlerimi ağızına koydum” dedi,

“Bak, ulusların ve ülkelerin kökünden sökülmesi, yıkılıp yok olması, yerle bir edilmesi, kurulup dikilmesi için bugün sana yetki verdim.”

Yeremya 1:17

“Sen kalk, hazırlan! Sana buyuracağım her şeyi onlara söyle. Onlardan yılma! Yoksa onların önünde ben seni yıldırım.”

Aynı biçimde, Yeremya Peygamber'i tarif eden sözler, Yeşaya 49. Bölüm'de Yeşaya Peygamber için kullanılmaktadır:

Yeşaya 49:1-6

Ey adalar, işitin beni, uzaktaki halklar, iyi dinleyin. Rab beni ana rahmindeyken çağırdı, annemin karnındayken adımı koydu. Ağzımı keskin kılıç yaptı, elinin gölgesinde gizledi beni. Beni keskin bir ok yaptı, Kendi ok kılıfına sakladı. Bana, "Kulumsun, ey İsrail, görkemimi senin aracılığınla göstereceğim" dedi. Ama ben, "Boşuna emek verdim" dedim, "Gücümü boş yere, bir hiç için tükettim. Rab yine de hakkımı savunur, Tanrım yaptıklarımın karşılığını verir." Kulu olmam için, Yakup soyunu kendisine geri getirmem, İsrail'i önünde toplamam için Rahimde beni biçimlendiren Rab şimdi şöyle diyor: –O'nun gözünde onurluyum, Tanrım bana güç kaynağı oldu.– "Yakup'un oymaklarını canlandırmak, Sağ kalan İsraililer'i geri getirmek için Kulum olman yeterli değil. Seni uluslara ışık yapacağım. Öyle ki, kurtarışım yeryüzünün dört bucağına ulaşsın."

Yeşaya Peygamber'in görevi öncelikle İsrail halkını Tanrı'ya geri döndürmektir. Çünkü, öncelikle muhatabı kendi neslindeki Yahudiler'dir. Ama, Tanah'taki tüm peygamberler gibi, Yeşaya Peygamber'in sözleri de belirli bir yer, dönem ve kuşak ile sınırlı değildir. Yeşaya, aynı zamanda Mesih Dönemi ile ilgili mesajı da tüm insanlığa aktarmaktadır. Yeşaya Peygamber'in yaşadığı dönemde henüz 1. Tapınak yerindedir ama Yeşaya tüm insanlığa sonuçta ulaşılabilecek nihai dünya idealini tüm insanlığa aktarmaktadır. Bu ideal, bugün New York'taki Birleşmiş Milletler binasının yanındaki duvarda yer almaktadır:

"İnsanlar kılıçlarını çekiçle dövüp saban demiri, mızraklarını bağcı bıçağı yapacaklar. Ulus ulusa kılıç kaldırmayacak, savaş eğitimi yapmayacaklar artık."

(Yeşaya 2:4)

Yeşaya'nın tüm insanlara hitap eden ideal dünya düzeni birçok ayette devam eder:

"Onun döneminde kurtla kuzu bir arada yaşayacak, Parsla oğlak birlikte yatacak, buzağı, genç aslan ve besili sığır yanyana duracak, Onları küçük bir çocuk güdecek.

İnekle ayı birlikte otlayacak, Yavruları bir arada yatacak. Aslan sığır gibi saman yiyecek.

Emzikteki bebek kobra deliği üzerinde oynayacak, Sütten kesilmiş çocuk elini engerek kovduğuna sokacak. Sürgünler Geri Dönecek.

Kutsal dağımın hiçbir yerinde Kimse zarar vermeyecek, yok etmeyecek. Çünkü sular denizi nasıl dolduruyorsa, Dünya da Rab'bin bilgisiyle dolacak."

Yeşaya 11:6-9

Nasıl ki Yeremya Peygamber 1:5 ayetinde uluslara peygamber olarak atanmıştır, Yeşaya ile aynı biçimde tariflenmiştir (Yeremya 1:4-5,9-10,17 vb.), yine Yeşaya gibi Yeremya Peygamber de bir yandan İsrail'i tövbeye davet ederken bir yandan da Son Günler'de erişilecek dünya idealini, Mesih Dönemi'ni tarif etmektedir: Örneğin, bakınız Yeremya 30-31. Bölümler.

Yeşaya 49. Bölüm'de 1-5. ayetlerde konuşan, adalardaki, uzaktaki halklara seslenen, uluslara ışık olarak atanan, tıpkı Yeremya Peygamber gibi bir yandan İsrail'i tövbeye davet ederken bir yandan da Son Günler'de erişilecek dünya idealini (küresel barış, Tanrı bilgisi vb.) Mesih Dönemi'ni tarif eden Yeşaya Peygamber'dir.

49:1-5 ayetlerinde konuşanın Yeşaya olduğu açık olmakla birlikte, Kul / Hizmetkar yine "İsrail" olarak tanımlanmaktadır (49:3).

Kul / Hizmetkar İsrail aynı zamanda biçimlendirildiği zamandan beri çağrılmaktadır (49:1,5).

İsrail'in biçimlendirilmesi ve o zamandan beri çağrılması sadece 49. Bölüm'de değil, şu ayetlerde de bulunmaktadır: 43:21; 44:2, 21, 24; 46:3.

Kul / Hizmetkar İsrail , "kılıç" ve bir "ok" olarak da tanımlanmaktadır (49:2).

Aynı şekilde, İsrail 52:11 ayetinde "*Rab'bin teçhizatlarının taşıyıcıları*" olarak adlandırılmaktadır ve 41:15 ayetinde de "*harman düveni*" olarak tanımlanmaktadır ki dağları harman edip ufalayacak, tepeleri samana çevirecektir.

Kul / Hizmetkar, Tanrı'nın gölgesinde korunduğu gibi (49:2) İsrail de Tanrı'nın gölgesinde korunmuştur (51:16).

Kul / Hizmetkar, emeğinin boşa gitmesinden korktuğu gibi (49:4), İsrail de emeğinin boşa gitmesinden korkmaktadır (40:27).

Kul / Hizmetkar nasıl uluslara ışık getirecekse (49:6), İsrail de uluslara ışık getirecektir (60:3).

Ve 49. Bölüm, İsrail'i teşvik etmek için söylenen bir dizi peygamberliğin ortasında yer almaktadır (48:20 ile 49:14 ayetleri arasında).

Nasıl ki bir peygamberin görevi, İsrail'i Tora'ya sadakatle uymaya ve Tanrı'nın belirtmiş olduğu biçimde yaşamaya davet edip, bu konuda bir model olmak ise, bir ulus olarak İsrail'in görevi de diğer uluslar için aynı vazifeyi yerine getirmektir. "Uluslara ışık olma" bu nedenle hem bir peygamberin hem de İsrail ulusunun görevidir. İsrail'e verilen bu görev, bir anlamda peygamberlik henüz Sinay'da Tora'yı almadan hemen önce Tanrı tarafından şöyle ifade edilmiştir:

"Siz Benim için bir Koenler krallığı (memleket kohanim) ve kutsal bir ulus olmalısınız"
Mısır'dan Çıkış 19:6

Bu ayette, tüm İsrail, koenler (görevliler) olarak tanımlanmıştır. Dar anlamdaki sadece Aaron'un oğullarının soyundan gelen ve Tapınak görevlileri olan koenler değil, tüm halk bu kutsal işle görevlendirilmiştir.

Dar anlamdaki ve Levi kabilesine ait olan koenler dışında tüm İsrail'in görevli (koen) olarak tanımlanmasına bir örnek, Yehusa kabilesine ait olan David'in oğullarının da "koen" olarak tanımlanmasıdır.

"Yehoyada oğlu Benaya Keretliler'le Peletliler'in komutanıydı. Davut'un oğullarıysa koendi (kohanim)."

2 Samuel 8:18

Tüm İsrail'in görevi tanıklık etmiş oldukları Tanrı'nın Tora'sının ışığını diğer uluslara ulaştırmaktır. Yeşaya Peygamber'in söylediği gibi:

Yeşaya 43:10

TANIKLARIM SİZLERSİNİZ” diyor Rab, “Seçtiğim KUL, SİZSİNİZ.. Öyle ki beni tanıyıp bana güvenesiniz, Benim O olduğumu anlayasınız. Benden önce bir tanrı olmadı, Benden sonra da olmayacak.

Özde, KUL / HİZMETKAR, tüm İsrail'i ifade etmez, yalnızca ulus içinde Tanrı'ya sadık kalmış, Tanrı'nın sözüne uymak uğruna, O'nun boyunduruğunu yüklenmiş ve bu uğurda diğer ulusların elinde ıstırap çekmeyi göze almış, Tanrı'nın "dostum" olarak tanımladığı Avraam'ın izinden giden kişilerdir:

Yeşaya 41:8

“Ama sen, ey KULUM İSRAEL, SEÇTİĞİM YAKUP SOYU, Dostum Avraam’ın (İbrahim’in) torunları!”

Nasıl ki Avraam birçok sınava tabi tutulmuş ama yine de Tanrı'nın emirlerini, hükümlerini ve kanunlarını koruduysa (Bkz. Yaratılış 26:5) İsrail'in sadık kalanları da çeşitli denemeler ile karşılaşacak, insanların elinden ıstırap çekecek ama Tora'dan sapmayacaklardır.

Sefanya Peygamber, İsrail'in sadık kalanlarını şöyle tarif etmektedir:

“Orada sadece benim adıma sığınan uysal ve alçakgönüllüleri bırakacağım. İsraililer’den geride kalanlar haksızlık etmeyecek, yalan söylemeyecek, ağızlarında hileli dil olmayacak, tok karna yatacaklar ve onları korkutan olmayacak.”

Sefanya 3:12-13

İsrail'in sadık kalanlar ile ilgili aynı ifade 53:9'da bulunur:

“...şiddet uygulamadığı halde ve ağızında hile de yoktu.”

Yeşaya 53:9

Özetle, İsrail'i teşvik, bir anlamda onların Tanrı'nın peygamberi olmaları nedeniyledir. Bir peygamberin Tanrı'nın sözünü taşıdığı gibi, İsrail de Tanrı'nın sözünü taşır ve peygambere Tanrı'nın sözünün gücü bahşedildiği gibi, İsrail'e de Tanrı'nın sözünün

kuvveti, gücü ve ebedi doğası bahşedilmiştir (Bakınız: *“Ot kurur, çiçek solar, ama Tanrımız’ın sözü sonsuza dek durur”* Yeşaya 40:8).

Öncelikle Yeşaya Peygamber (sonra bir ulus olarak İsrail’in sadık dürüstleri) Tanrı’nın sadık Kul’u / Hizmetkar’ı olabilmek için kendisine verilen görevi yerine getirmeli ve İsrail’i tövbeye, Tanrı’nın yoluna çevirmelidir. Ancak Yeşaya’nın görevi bununla sınırlı kalmayacaktır. Bugün, binlerce yıl sonra da tüm insanlığa ulaşılması gereken dünya idealini anlatmakta, insanlığa ilham vermekte, Tora’nın ışığını tüm dünyaya yaymaya devam etmektedir. Küresel barış ve Tanrı bilgisi gibi ideallerin gerçekleşeceği Mesih dönemi, tüm insanlığın kurtuluşu olacaktır.

Tanrı’nın Taşıyıcıları (Yeşaya 52:11) ve Tanrı Sözü

Peygamberin görevi, Tanrı'nın sözünü dünyaya aktarmaktır. Ancak peygamber taşıdığı söze bağlı olmayan sadece bir aktarım aracı değildir. Tanrı, Yeremya’ya şöyle demektedir:

“Sonra Rab elini uzatıp ağızıma dokundu, “İşte sözlerimi ağızına koydum” dedi, “Bak, ulusların ve ülkelerin kökünden sökülmesi, yıkılıp yok olması, yerle bir edilmesi, kurulup dikilmesi için bugün sana yetki verdim.” (Yeremya 1:9,10)

Tanrı'nın sözü, Tanrı'nın dünyadaki amacını gerçekleştirir: *“Ağızımdan çıkan söz de öyle olacaktır. Bana boş dönmeyecek, istemimi yerine getirecek, yapması için onu gönderdiğim işi başaracaktır”* (Yeşaya 55:11) ve Tanrı'nın işi, Tanrı'nın sözünü dünyaya getiren peygambere atfedilir.

Peygambere Tanrı'nın sözü emanet edildiği ve onu bu dünyaya getirmesi emredildiği gibi, aynı durum İsrail için de böyledir. İsrail'e, Tanrı'nın sözü verilmiştir:

“Ben bildirdim, Ben kurtardım, Ben duyurdum, aranızdaki yabancı ilahlar değil. Tanıklarım sizsiniz” diyor Rab, “Tanrı benim” (Yeşaya 43:12).

“Sözünü Yakup soyuna, kurallarını, ilkelerini İsrail’e bildirir. Başka hiçbir ulus için yapmadı bunu, onlar O’nun ilkelerini bilmezler. Rab’be övgüler sunun!” (Mezmun 147:19, 20).

İsrael, Tanrı'nın tanıkları olarak tanımlanmaktadır: (Yeşaya 43:10; 44:8; 45:19)

“Bana gelince, onlarla yapacağım antlaşma şudur: Üzerindeki Ruhum, ağzına koyduğum sözler şimdiden sonsuza dek senin, çocuklarının, torunlarının ağzından düşmeyecek.” (Yeşaya 59:21)

“Ve sözlerimi ağzına koydum ve seni ellerimin gölgesiyle örttüm ki gökleri dikeyim, ve yerin temellerini atayım ve Siyon’a şöyle diyeyim: “Sen benim halkımsın.” (Yeşaya 51:16)

Fakat İsrail, Tanrı'nın mesajını aktarıp, Siyon'a nasıl *“Sen benim halkımsın”* diyebilir? İsrail ve Siyon aynıdır. İsrail, kendi kendisine mi mesaj getirmektedir?

Peygamber Yeşaya bu soruya iki şekilde cevap verir. Yeşaya Kitabı boyunca, İsrail'in içerisinde peygamberle daha yakından ilişkili olan sınırlı bir grup olduğunu görürüz. Yeşaya 8. bölümde Yeşaya bize Tanrı'nın onu o halkın yolunda yürümemesi konusunda uyardığını söyler (Bkz. Yeşaya 8:11). Yeşaya bize Tanrı'nın uyarısını aktarmaya devam ederken, (8:11 ayette) tekil halde konuşmaktan 8:12 ve 13. ayetlerde çoğul hale geçer:

“Onların entrika dediği her şeye siz entrika demeyin; onların korktuğundan korkmayın, yılmayın. “Her Şeye Egemen Rab’bi kutsal sayın. Korkunuz, yalgınız O’ndan olsun.”

Yeşaya 8:12-13

Peygamber'in, İsrail içinde, ulusun geri kalanı yoldan çıktığında bile Tanrı'ya sadık kalan bir grupta daha yakından ilişkili olduğu açıktır. Aynı şekilde peygamber de bu sınırlı topluluğa şöyle seslenir:

“Aranızda Rab’den korkan, Kulu'nun sözünü dinleyen kim var?” (Yeşaya 50:10).

İsrael'in sadıkları Tanrı'dan korkar ve peygambere itaat eder. Yeşaya 40. Bölüm, Tanrı'nın bir grup insanı İsrail'i teselli etmeleri için teşvik etmesiyle başlar:

“Avutun halkımı” diyor Tanrınız, “Avutun! Yeruslayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, suçlarının cezasını ödediklerini, günahlarının cezasını Rab’bin elinden iki katıyla aldıklarını ilan edin.”

(Yeşaya 40:1-2).

Bu ayetlerden, Tanrı'ya sadık olanların, ulusun geri kalanına Tanrı'nın halkı olduklarını ilan etmelerinin emredildiğini anlayabiliriz.

Yeşaya Peygamber, İsrail'in kendi kendisine bir mesaj getirmek üzere nasıl atanabileceğini anlamının ikinci bir yolunu sunar: İsrail, sonsuza kadar yaşamayan insanlardan oluşan bir ulustur. İsrail'in amacı, yalnızca geçmişten geleceğe tüm nesillerinin birbiriyle bağlantısıyla gerçekleştirilebilir. Bu nedenle, İsrail'in teselli edildiği bu bölümlerde İsrail'in tohumundan çok sık söz edilir (Bkz. 43:5; 44:3; 54:3; 59:21; 61:9; 65:9, 23; 66:22). İsrail'in her nesli, bir sonraki nesile “Sen Tanrı'nın halkısın” demek üzere atanmıştır.

İtiraz 6: İsrail'in çektiği acılar, diğer ulusların günahlarının sonucu DEĞİLDİR.

Bu itiraz, İsrail'in diğer ulusların günahları için acı çekmediği, onların kefaretni ödemek amacıyla ıstırap çekmediği anlamındaysa, bu durumda bu ifade doğrudur. Üçüncü bölümde belirtilmiş olduğu gibi, bu anlayış sadece bazı uluslar tarafından ifade edilen yanlış bir görüştür.

Tanrı'nın görüşü, ikinci bölümde belirtilmiş olduğu gibi, İsrail'in kendi günahlarının cezası olarak sürgünü yaşadığıdır. ANCAK, Tanrı, İsrail'e Tanrı'nın istemediği şekillerde acı çektirdikleri için uluslara öfkeli. Örneğin, Avrupa'daki Yahudiler'in tövbe etmeleri için sürgünde acı çekmesi gerekmiş olabilir, ancak bu, Tanrı'nın Naziler'i ya da İsrail'e acı çektiren diğer ulusları kendi aracı olarak kullandığı ve diğer ulusların yaptıklarını onayladığı anlamına gelmez.

İtiraz 7: Yeşaya 53'teki kişi ölür ve halkının günahlarının

kefaretni ödemek için dirilir.

Bu anlamsız bir iddiadır. Bunun nedeni, Yeşaya 1-9'daki konuşan kişinin hristiyanların iddia ettiği gibi İsrail olduğunu varsayarsak, o halde İsa aslında SADECE İsrail için ölmüş demektir, tüm insanlık için DEĞİL!

53:4: *Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.*

53:5 *Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.*

53:6 *Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.*

Üçüncü ve ikinci bölümde belirtilmiş olduğu gibi, Kul / Hizmetkar kendi günahları için acı çekmiş ve ölmüştür ve İsrail'in diğer uluslar için acı çektiği görüşü sadece bazı milletlerin yanlış anlayışıdır.

İlginçtir ki dirilişten bahseden hiçbir ayet yoktur. Bunu üretmeleri gerekmektedir, çünkü sürekli öldürülen, acı çeken ve hala varlıklarını devam ettirebilen daimi bir halktan söz etmedikçe, ayetlerin hiçbir anlamı yoktur. Bu nokta, Mezmurlar 44:23'te açıkça belirtilir:

"Senin uğruna her gün öldürülüyoruz, kasaplık koyun sayılıyor."

(Karşılaştır: Yeşaya 53:6-7 "*Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi. Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırıkcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.*")

Ancak daimi bir halk, her gün öldürülebilir ve hala var olabilir. İsrail'in daimi olduğuna dair başka bir kanıt, Yeremya 31:35-37 ayetlerinde bulunmaktadır.

Yeremya 31:35-37

*Gündüz ışık olsun diye güneşi sağlayan,
Gece ışık olsun diye ayı, yıldızları düzene koyan,
Dalgaları kükresin diye denizi kabartan RAB
–O'nun adı Her Şeye Egemen RAB'dir– diyor ki,*

*“Eğer kurulan bu düzen önümden kalkarsa,
İsrail soyu sonsuza dek
Önümde ulus olmaktan çıkar” diyor Rab.*

*Rab şöyle diyor:
“Gökler ölçülebilse,
Dünyanın temelleri incelenip anlaşılabilse,
İsrail soyunu bütün yaptıkları yüzünden
Reddedirim” diyor Rab*

İtiraz 8: İsrail, şiddet göstermiştir ve aldatmıştır, bu nedenle

Yeşaya 53:9 ile çelişir.

Üçüncü bölümde bu konu açıklanmıştır. Yeşaya 53:9 ayetinin amacı, İsrail'in diğer ulusların elinde çektikleri acılar ile İsrail'in hakettiğini karşılaştırmaktır. Yeşaya 40 ve Zekeriya 1. bölümlerde gösterildiği gibi, ulusların da itiraf ettiği üzere, Tanrı, İsrail'e çektiydikleri acı için uluslara öfkelidir:

Yeşaya 40:2

*Yeruşalayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, **suçlarının cezasını ödediklerini**, günahlarının cezasını Rab'bin elinden **iki katıyla** aldıklarını ilan edin.*

Zekeriya 1. Bölüm:

1:14. *Bunun üzerine benimle konuşan melek, "Şunu duyur!" dedi, "Her Şeye Egemen Rab, 'Yeruşalayim ve Siyon için büyük kıskançlık duyuyorum' diyor,*

15 ***'Tasasız uluslara ise çok öfkeliyim; çünkü ben biraz öfkelenmişim, onlarsa kötülüğe kötülük kattılar.'***

16 *"Onun için Rab, 'Yeruşalayim'e sevecenlikle döneceğim' diyor, 'Tapınağım orada yeniden kurulacak ve Yeruşalayim üzerine ölçü ipi çekilecek!' Böyle diyor Her Şeye Egemen Rab.*

Tanrı'nın öfkeli olması, İsrail'in ulusların elinde çektiği acının Tanrı'nın isteği olmadığını göstermektedir.

İtiraz 9: 53:7'e göre "...açmadı ağzını." Kul, sessiz ve istekliydi.

Üçüncü bölümde belirtilmiş olduğu gibi, Bar Kohba zamanından İkinci Dünya Savaşı'na kadar, yüzlerce yıllık zulüm boyunca, Yahudi halkının bir bütün olarak direndiğini görmüyoruz, aksine acıyı kabul ettiğini görüyoruz. İkinci Dünya Savaşı'nda bile herhangi bir direnişin çok az örneği vardı. Kamplarda, gettolarda ve diğer yerlerde 6 milyon insan öldürüldü ve silaha sarılan binden fazla insan yoktu.

Bu itirazla ilgili sorunlardan biri, bu ifadeyi hristiyanların yaptığı gibi harfi harfine kabul edersek, isa'nın bunu yerine getirmiş olamayacağıdır. Davasında sessiz kalmamıştır. Yuhanna 18. Bölüm'de görüldüğü gibi düpedüz konuşandı. Peki ya çarmıhtaki sözleri? Bu konudaki geniş açıklama için hristiyan incili'ne göre isa'nın Yeşaya 53. Bölüm'deki ayetlere uygun davranıp davranmadığına ilişkin bölüme bakabilirsiniz.

İtiraz 10: Tanrı'nın İsrail'in çektiği acıyı istediği nasıl

söylenebilir?

53:10 *"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi"* ayetinde, Tanrı'nın Kul'un / Hizmetkar'ın acı çekmesini istediğini görüyoruz. Tora'da, Tanrı'nın Emirleri'ne eksiksiz itaat etmezlerse olacaklar konusunda Yahudiler'i uyardığı iki ünlü bölüm vardır. Biri Levililer 26. Bölüm, diğeri Yasa'nın Tekrarı 28. Bölüm'dür. Yasa'nın Tekrarı 28:63'te Yeşaya'nın burada tam olarak ne dediğini görüyoruz:

Yasa'nın Tekrarı 28:63:

Tanrı size iyilik yaparken ve sizi çoğaltırken sizin için nasıl sevinç duyduysa, Tanrı aynı şekilde, [düşmanlarınızı da] sizi yok ederken ve sizi imha ederken sizinle ilgili sevindirecek ve miras edinmek üzere gelmekte olduğun toprağın üzerinden sökülüp atılacaksınız.

Burada, İsrail'e sürgünün acısını yaşatırken aynı Yeşaya 53:10'da olduğu gibi bunun Tanrı'nın planı olduğunu görüyoruz. Bunun nedeni, ıstırapın bir amacının olması ve hedefin ancak bu ıstırapla gerçekleşebilmesidir.

Ayrıca, bu iki bölümde ıstırapın hastalık olarak adlandırıldığını da görüyoruz:

Levililer 26:16

Ben de size aynısını yapacağım. "Üzerinize panik duyguları; gözlere hasret, canlara ıstırap veren verem ve hummayı tayin edeceğim. "Tohumunuzu boşa ekeceksiniz; [veya] onları düşmanlarınız yiyecekler

Yasa'nın Tekrarı 28:22

Tanrı seni, veremle, hummayla, ateşli hummayla, [bedensel] kavrukluk ve kurulukla, [bitki örtüsünün] kavrulması ve solmasıyla vuracak ve [bu felaketler] seni, [sen] yok olana kadar kovalayacak.

Yasa'nın Tekrarı 28:60

Mısır'daki o karşılarında dehşete düşmüş olduğun tüm hastalıkları sende [belirecek şekilde] geri getirecek ve [bu hastalıklar] sana yapışacak.

Yasa'nın Tekrarı 28:61

Bu Tora kitabında yazılı olmayan her türlü hastalığı ve her türlü darbeyi de, sen imha olana kadar Tanrı senin üzerine musallat edecek.

Artık, "Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi" ifadesinin ne anlama geldiğini biliyoruz: Tanrı, onu hastalıkla ezmeyi istemiştir. Bunlar, sonuncu cezası

sürgün olan Tanrı'nın yasalarına uymamanın cezalarıdır. Cezaların amacı da tövbeye yöneltmektir.

Bununla birlikte Tanrı'nın Mesih'in çektiği acıdan sevinç duyduğunu, Mesih'in acı çekmesini istediğini gösteren Tanah'ta HİÇBİR AYET bulunmamaktadır.

İtiraz 11: 53:8 ayetindeki "halkım" ifadesi, Yeşaya'nın halkını kasteder, yani konuşan kişi Yeşaya'dır, "halkım" ifadesi de "İsrael"i kasteder.

İlk bölümde gösterilmiş olduğu gibi, 52:13-15 ve 53:1-3 ayetlerinde bulunan benzer kelimeler ve anlamları, 53:1-9 ayetlerindeki konuşan öznenin 52:15'te bahsedilen diğer uluslar olması gerektiğini açıkça kanıtlamaktadır.

52. Bölüm'ün son üç ayetine bakarsak ve 53. Bölüm'ün ilk üç ayetiyle karşılaştırsak aynı konuların tekrarlandığını görürüz. 52.Bölüm'de konuşan Tanrı ve sonra 53. Bölüm'de konuşmaya başlayan başka bir konuşan kişidir. Ayetlere bakalım:

52:13 *Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.*

52:14 *Birçokları sana şaştı: "Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki".*

52:15 *Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar:*

53:1 *"Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?"*

53:2 *Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.*

53:3 *İnsanlar tarafından küçümsendi ve reddedildi; acılar adamı, hastalığı bildi, yüzünü bizden gizleyen biri gibi küçümsendi ve onu saymadık.*

Benzerlikleri fark ettiniz mi?

1. 52:13 ayeti Kul'un / Hizmetkar'ın başarılı olacağını söylemektedir ve benzer bir ifadeyle 53:2 ayetinin ilk kısmı da başarılı olacağını söylemektedir.
2. 52:14 ayetinde, Kul / Hizmetkar hakkında 53:3 ayetinde ve 53:2 ayetinin ikinci kısmındaki ıstırap fikirlerinin aynısını anlatılmaktadır.
3. 53:1 ayetinde konuşan kişi, tam olarak 52:15 ayetinde gördüğümüz gibi, beklemediği bir şey gerçekleştiği için hayret içinde kaldığını ilan etmektedir.

Burada, Yeşaya 53. Bölüm'deki konuşmacı için açık bir bağlamsal ipucumuz bulunmaktadır. 52:15'te Tanrı, kimin hayretler içinde kalacağını açıkça söylemektedir: Diğer uluslar! Bu durum bizi Yeşaya 53:1-9'daki konuşmacının diğer uluslar olduğunu söylemeye zorlar. Bağlam dışına çıkıp, keyfi hikayelere başvurmadıkça veya ayetlerin söylediklerini inkar etmedikçe bu konuda başka seçeneğimiz yoktur.

Ayrıca, hristiyanların bu iddiası doğru olsaydı, Mesih'in yaptığıının SADECE İsrail için olduğu da gösterilmişti.

İtiraz 12: Kul / Hizmetkar ölür ve 53:8 ayetinde gömülür.

Bunun İsrail olmadığını söylemek için hiçbir sebep yoktur, çünkü her nesilde insanlar sürgünde ölmüştür ve ölmeye devam etmektedir. Yukarıda alıntılanmış olan Mezmur 44:23 ayeti bu noktayı açıkça göstermektedir:

"Senin uğruna her gün öldürülüyoruz, kasaplık koyun sayılıyoruz."

Ayrıca dirilişten asla söz edilmediğine dikkat ediniz. Bu nedenle sadece bir halktan bahsedilebileceğini, acı çektiklerini ve öldüklerini ve buna rağmen varlıklarını devam ettirdiklerini söyleyebiliriz.

İtiraz 13: Yeşaya 53:11 ayetinde "Dürüst kulum

birçoklarını bilgisiyle aklayacak" demektedir ancak İsrail'in

"bilgisi" yoktur.

Bu da son derece anlamsız bir iddiadır. Yasa'nın Tekrarı 4:6 şöyle demektedir:

[Tora'yı] Gözetin ve uygulayın, çünkü [diğer] halkların gözündeki bilgeliğiniz ve anlayışınızdır o. [Dünya ulusları] Tüm bu hükümleri duyup "Bu büyük ulus şüphesiz bilge ve anlayış sahibi bir halktır" diyecekler.

Yasa'nın Tekrarı 4:6

Yeşaya 53:11 ayetindeki "bilgi" ile Tanrı'nın Tora'sının bilgisinin kastedildiği açıktır.

İtiraz 14: Yeşaya 53:1 ayetinde "Verdiğimiz habere (haberimize)" demektedir. Bu haber, peygamberlik haberi, mesajıdır. Demek ki burada konuşan Yeşaya Peygamber'dir.

Bu iddiadaki çeviri apaçık bir sahtekarlık içermektedir.

53:1 ayetindeki İbranice kelime "לִשְׁמֹעַתְנֻ" (*liš·mu·'ā·tê·nū*), "duyduğumuz" anlamına gelir. Kelimenin kökü "שמע" (*šema*) "duymak" anlamına gelir.

Öyleyse, 53:1 ayetinde "**duyduklarına**" inanamayan birileri konuşmaktadır. Hemen bir önceki ayette kimin şaşırıp kalacağı, ağızlarını kapatıp, o zamana dek habersiz oldukları gerçekleri görüp, duyacağı bize söylenmektedir:

Yeşaya 52:15 Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar.

İtiraz 15: 53:8. ayetindeki "Yaşam ülkesi" ölüm anlamına gelir.

Üçüncü bölümdeki belirtilmiş olduğu gibi bu ayetin ikinci anlamı olarak ölümü varsaymakta bir sorun yoktur, ancak İbranice ארץ חיים (*eretz hayyim*) kelimelerinin doğru çevirisi "yaşayan toprak", fazladan "hey" harfini (İngilizce'deki "the" gibi belirlilik belirten) içermez. Buradaki ile aynı sözcük Hezekiel 26:30'da geçer:

"...ama yaşayan toprakta (חיים ארץ) güzellik bahşedeceğim."

Hezekiel 26:30 ayeti açık biçimde uluslar arasındaki sürgünü ve İsrail topraklarını (*eretz hayyim*) ifade etmektedir. Yeşaya 53:8 ayetinde konuşan da sürgüne gittikleri diğer uluslardır.

Mezmurlar 27:13

*İman etmedim mi
Yaşam ülkesindeki Aşem'in iyiliklerine bakınca*

Mezmurlar 116:9

Aşem'in önünde yürüyeceğim canlılar ülkesinde.

İtiraz 16: Yeşaya 52:15 ayetindeki "yazeh" (İbranice יזח)

kelimesi, "saçmak" olarak yanlış tercüme edilmiştir.

Raşi gibi bilginler bu kelimeyi "serpme" olarak görür ve bunu, sürgünün bitiminden önceki savaşta ulusların kanının dökülmesine atıfta bulunduğunu gördüğümüz Yeşaya 63:3 ile ilişkilendirmektedir:

"Kanları giysilerime sıçradı ve bütün elbiselerimi kirlettim."

İtiraz 17: Yeşaya 53:8 ayetindeki “onlara” "lamo" (İbranice למו) kelimesi çoğul değildir.

Bu kelimenin tekil olduğunu varsaysak dahi, bölümün anlamını değiştirmez.

Tanah'ı okuyan herhangi birinin size söyleyebileceği gibi, bir ulus olarak İsrail'den Tanah boyunca tekil biçimlerde bahsedilir.

Örneğin Yeşaya 52:1-2 ayetlerinde İsrail'e "Siyon, Yeruşalayim, Tutsak Kız" gibi tekil hallerde hitap edilmektedir:

Yeşaya 52:1

Uyan, EY SİYON, uyan, kudretini kuşan.

EY YERUŞALİM, kutsal kent, güzel giysilerini giy.

Çünkü sünnetsizlerle murdarlar

Kapılarından asla içeri girmeyecek artık.

Üzerindeki tozu silk!

Yeşaya 52:2

Kalk, EY YERUŞALİM, tahtına otur,

Boynundaki zinciri çöz,

EY SİYON, TUTSAK KIZ.

Örneğin Yeşaya 54:1 ayetinde İsrail'e "kısır kadın" olarak tekil halde hitap edilmektedir:

Yeşaya 54:1

“Çocuk doğurmayan EY KISIR KADIN,

*Sevinç çığlıkları at;
Ey doğum ağrısı nedir bilmeyen sen,
Sevinçle haykır, bağır.
Çünkü terk edilmiş kadının,
Evli kadından daha çok çocuğu olacaktır” diyor Rab.*

Çünkü, Tanah boyunca İsrail ulusundan tekil olarak söz edilir. Örneğin Yeşaya 41:8-9, Yeşaya 43:10, Yeşaya 44:1-2, Yeşaya 44:21, Yeşaya 45:4, Yeşaya 48:20 vb.

Bununla birlikte Yeşaya 53:8 ayetindeki "*lamo*" kelimesi çoğuldur ve "onlara" olarak anlaşılmalıdır. Sadece kulağa daha iyi geldiği için çevirilerde tekil olarak çevirildiğini görüyoruz.

Örneğini Kral James Versiyonu (KJV) aşağıda verilen ayetlerde "*lamo*" kelimesini "ONLAR" olarak çevirmiştir. Ancak, Yeşaya 53:8 'de bu çoğul ifadeyi gizlemiştir:

Yaratılış 9:26, Yasanın Tekrarı 32:35, Yasanın Tekrarı 33:2, Eyüp 6:19, Eyüp 14:21, Mezmurlar 2:4, Yeşaya 23:1, Yeşaya 16:4, Mezmurlar 88:8, Mezmurlar 119:165, Mezmurlar 78:24, Mezmurlar 44:4, Yeşaya 30:5, Yeşaya 44:7, Yeşaya 48:21, Ağıtlar 1:19, Habakkuk 2:7, Eyüp 24:17

Okuyucu tek tek kontrol etmelidir.

Kral James Versiyonu (KJV) neden Yeşaya 53:8 ayetine gelince çoğul "*lamo*" kelimesini tekil olarak çevirmeye gerek duymuştur?

Örneğin, Yeşaya 53. Bölüm'ün hemen öncesinde Yeşaya 48:21'i nasıl çevirmişler görelim:

"ONLAR için sular akıttı kayadan..." (Hristiyan Yeni Çeviri)

"ONLAR için kayadan sular akıttı.." (Hristiyan Kitab-ı Mukaddes Çevirisi)

İtiraz 18: Yeşaya 53:9 ayetindeki "ölümleri" "motav" (İbranice מוֹתָו) kelimesi tekil bir kişiyi ifade edebilir.

Bu iddianın nedeni kelimenin aslında olduğu gibi "çoğul" olması ve "ölümleri" anlamına geldiğinin kabul edilmesi durumunda hristiyanlar için yaratacağı sorunlardan kaçmaktır. Mezmur 44:23 ayeti de aynı fikri ifade etmektedir ve çoğuldur:

"Senin uğruna her gün öldürülüyoruz, kasaplık koyun sayılıyoruz."

İtiraz 19: Yeşaya 53:10 ayetindeki "tohum" "zera" (İbranice זֶרַע) kelimesi ruhsal çocuklar, öğrenciler anlamına gelir.

"Zer'a" kelimesi, gerçek, fiziksel soy veya torun anlamına gelir (Bakınız: Mezmurlar 22:31 (hristiyan incili'nde 22:30), Yeşaya 54:3). Yahudi Kutsal Kitabı'nda asla sembolik anlamda kullanılmamıştır.

Hristiyanlar, "tohumu görecek" sözünün sembolik olduğunu ve isa'ya inananların sayısının artmasını ifade ettiğini iddia ederler. Hristiyanlar, Kutsal Kitap'taki bazı ayetlerdeki (Yaratılış 3:15, 38:8; Yeşaya 1:4, 57:4; Malaki 2:15; Mezmurlar 22:31; Özdeyişler 11:21) tohum kelimesinin sembolik anlama sahip olduğunu iddia ederler. Oysa, bu ayetlerin her birinde "tohum" her zamanki gerçek fiziksel anlamıyla kullanılmaktadır ve hristiyan yorumu temelsizdir.

Yaratılış 15:2-4

Avram "Ey Tanrı Aşem!" dedi. "Çocuksuz olmaya devam ettiğim sürece bana ne vereceksin ki? Evimin tek varisi Şam'lı Eliezer!"

Avram devam etti: "İşte – bana çocuk (זֶרַע -tohum) vermedin. Bana ait olanı, evimdeki biri miras alacak".

Birden, Tanrı'nın Sözü ona geldi: "Mirasçın o olmayacak!" dedi. "Sana ait olanı, senin vücudundan çıkacak biri miras alacak."

Yeşaya 45:19

Yakup soyuna (לְגֵרַע -tohum), 'Beni olmayacak yerlerde arayın' demedim. Doğru olanı söyleyen, adil olanı bildiren Rab benim.

Ayrıca, örneğin şu ayetlerde de "zera" (לְגֵרַע -tohum) kelimesi daima fiziksel çocukları ifade eder:

Yaratılış 1:29, Yaratılış 15:3, Yaratılış 19:32, Yaratılış 21:12, Levililer 22:4, Çölde Sayım 5:28...

Örneğin, Yeşaya 57. Bölüm'de Yeşaya Peygamber, ebeveynlerinin putperest uygulamalarını sürdürdükleri için bazı bireyleri (bir bütün olarak ulusu değil) kınar. Bu ayetlerde, ana babalarının günahkar yollarını takip eden kötü soyu, tohumu sert bir şekilde kınar. Yeşaya bu kişileri "*falcı kadının çocukları, fahişelik ve zina edenlerin soyu*" olarak adlandırır (Bakınız Yeşaya 57:3).

Sonra Yeşaya Peygamber sorar: "*siz, günah çocukları değil misiniz? (halo aitem yildey pesa zere şeker?)*" (57:4) Yani, yalan, yanlış hayatlar yaşayan ana babaların çocukları değil misiniz? Bunlar, Yeşaya Peygamber'in daha önce "*kötülük yapanların soyu*" (Yeşaya1:4) dediği, yani kötü işler yapan ana babaların çocuklarıdır. Yeşaya 57'de bahsedilen insanlar zina ve fahişelikle gebe kalmıştır, onlar günah ve yalanın neticeleridir. Kelimenin tam anlamıyla, ebeveynlerinin yaptıkları günahların, yanlışların sonucu olarak doğan tohumlar, çocuklardır. Ana-babanın günahlarından bahsederken, bu zalimlerin kelimenin tam karşılığı olarak fiziksel çocukları oldukları için "*zer'a*" kelimesi kullanılır. Bununla birlikte bu çocuklar aynı zamanda büyücülerin (yani büyücülük ve falcılık yapanların) öğrencileridir, "*bene*" oğullarıdır").

"Benim" (İbranice)

"*Ben*" (kelimenin tam anlamıyla "oğul") kelimesi mecazi olarak "öğrenciler" anlamına gelebilir (Örneğin: 2 Krallar 2:3, 5, 7, 15). Ancak, "*zer'a*" ("tohum") kelimesi asla bu anlamda kullanılmaz. Örneğin:

Yaratılış 15:2-4

Avram "Ey Tanrı Aşem!" dedi. "Çocuksuz olmaya devam ettiğim sürece bana ne vereceksin ki? Evimin tek varisi Şam'lı Eliezer!".

Avram devam etti: "İşte – bana çocuk (עָרֵךְ -tohum) vermedin. Bana ait olanı, evimdeki biri miras alacak".

Birden, Tanrı'nın Sözü ona geldi: "Mirasçın o olmayacak!" dedi. "Sana ait olanı, senin vücudundan çıkacak biri miras alacak."

"Zer'a" her zaman tam anlamıyla fiziksel soy anlamında kullanılır. "Zer'a", kişinin fiziksel soyu anlamına geldiğine göre, Kul'un / Hizmetkar'ın çocukları olması gerekir. isa'nın kendi çocuğu olmadığı için, Kul'a "tohumu göreceğine" dair verilen vaat, isa'nın Yeşaya 53. Bölüm'deki Kul / Hizmetkar olma olasılığını ortadan kaldırır.

YEŞAYA 53 VE AFTARA

Hristiyanlar, sinagoglarda Yeşaya 52 ve 54. bölümlerin okunduğunu ama sözde isa'nın Mesih olduğunu göstereceği için Yeşaya 53. Bölüm'ün kasten okunmadığını iddia eder.

Bu iddia, Yahudi geleneklerinin nedenlerine dair zayıf bir bilgiye ve Yahudiler'e ve Yahudiliğe karşı derin bir nefrete dayanmaktadır. Bu sorunun cevabı, Aftara ile ilgili geleneğin tarihine, amacına ve uygulamasına bakıldığında kolayca bulunabilir.

Neden Aftara okuyoruz? Aftara okunması, hristiyanlığın ortaya çıkmasından çok önce, Hanuka bayramına yol açan travmatik olaylar sırasında, Antiochus Epiphanes IV (M.Ö. 175-164 yılları arasında hüküm sürmüştür), Yahudi inancını ortadan kaldırmak için Yahudiler'in Tora okuması yasaklanınca, halkın Tora'yı unutmaması için, o haftanın Tora kısmı (peraşası) ile ilgili konuyu içeren Peygamberler (Neviim) kitaplarından bir bölümün okunmasına karar verilmiştir. İşte, Peygamberler (Neviim) kitaplarından o haftanın konusu ile ilgili okunacak bu bölüme "Aftara" denir. Böylece, halk Aftara'yı okuyarak, Tora'daki bölümün hangisi olduğunu ve ana konusunu bilirdi. Bu yasak ortadan kalktıktan sonra da Aftara okunmasına devam edilmiştir.

Bu gelenek eski zamanlardan beri devam etmektedir. İki eski Midraş, Pesikta D'Rav Kahana ve Pesikta Rabbosei D'Rav Kahana'nın bu Aftaralar için bir dizi "vaazları" vardır. Hatta, hristiyan incili'nde Aftara'nın okunduğuna dair cümleler bulunur:

"Kutsal Yasa ve Peygamberler'in yazıları okunduktan sonra..." (Elçilerin İşleri 13:15)

Bu anlatımdan, bu geleneğin o dönemde alışlagelmiş bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır. Misyonerlerin sıklıkla öne sürdükleri bu iddia, sinagogda Aftara okuma geleneğinin hristiyanlık döneminden çok daha önce uygulandığını düşünürsek, mantık dışıdır. Hristiyan İncili'nde (Elçilerin İşleri 13:14-15) Aftara okuma geleneğinden oldukça açık bir şekilde bahsedildiğine göre, Yahudi halkının ileride sapkın bir kültün ortaya çıkıp Yeşaya 53. Bölüm'ü suistimal edeceğini tahmin ederek bu bölümü bu kültten iki yüz yıl önce yasakladığını iddia etmek akıl dışıdır.

Bütün bir yıl boyunca okunan tüm Aftaralar'a bakacak olursak, tüm Aftaralar Peygamberler (Neviim) kitaplarının çok küçük bir bölümünü oluşturmaktadır. Sadece Yeşaya 53. Bölüm'ünün değil, Yeşaya 3, 13, 23 veya 33. bölümlerinin de Şabat'ta Aftara'da okunmaması muhtemelen birçok misyoner için sürpriz olacaktır. Örneğin, misyonerlerin suistimal ettiği ve sözde üçlü birlik doktrinini desteklemek için kullandığı Yeşaya 9:5-6 ayetlerinin Aftara'da okunması gerçeğiyle kanıtlandığı gibi, hristiyan iddia ve iftiralarının Aftara seçiminde hiçbir önemi yoktur.

Konuyu daha iyi anlamak için Peygamberler kitaplarından hangi metinlerin seçildiğine bakmamız gerekir. Aftaralar 3 gruba ayrılır. Aftaralar'ın çoğunluğunu oluşturan ilk kısım, haftalık Tora okumalarıyla ilişkilendirilen kısımlardır. İlk 5 haftalık okumaya (peraşaya) ve Aftara'ya bakarsak şunları görürüz:

Bereşit – Yeşaya 42:5 - 43:10. Bereşit peraşası, dünyanın yaratılışıyla ilgilenir ve ilgili Aftara şu sözlerle başlar: "Gökleri yaratmış, ve onları yaymış, yeri ve ondan çıkanları sermiş olan..."

Noah – Yeşaya 54:1 - 55:5. Noah peraşası, Noah ve tufandan bahseder ve Yeşaya 54:9 ayeti tufandan bahseder: "Bu benim için Nuh tufanı gibidir."

Leh Leha – Yeşaya 40:27 - 41:16. Bu perasha, Avraam'ın yaptığı savaşlardan ve diğer olaylardan bahseder. Yeşaya 41:2-3'te bununla ilgili bir ipucu bulunmaktadır: "Doğudan adaleti harekete geçiren, hizmete koşan kim? Ulusları önüne katıyor,

krallara baş eğdiriyor. Kılıcıyla toz ediyor onları, yayıyla savrulan samana çeviriyor. Kovalıyor onları, ayak basmadığı bir yoldan esenlikle geçiyor."

VaYera – 2 Krallar 4:1 - 37. Bu peraşada Yitshak'ın doğacağına dair vaadi ve doğumunu öğreniyoruz ve ilgili Aftara peygamber Elişa'dan ve birinin bir oğul doğuracağına nasıl söz verdiğiinden bahsetmektedir.

Haye Sara – 1. Krallar 1:1 - 31. Bu peraşada, Avraam'ın yaşlanması ve ölümünden bahsedilir ve ilgili Aftara da Kral David ile ilgili olarak aynı konudan bahseder.

Ve böylece haftalık Tora konusu ile Peygamberler kitaplarından ilgili konu özel haftalar hariç tüm haftalar boyunca devam etmektedir. Ancak Yeşaya 53. Bölüm'de anlatılanlar ile haftalık Tora konusu örtüşmediği için Aftaralar'da 53. Bölüm okunmaz.

İkinci kısım, Yahudi bayramlarında okunan Aftaralar'dır:

Yom Kippur'da iki Aftara okunur. Sabah Yeşaya 57:14 - 58:14'ü, öğleden sonra da her ikisi de tövbe konusuyla ilgili olduğu için Yunus Kitabı'nı okuruz.

Sukot Bayramı'nın ilk günü, Sukot Bayramı'ndan bahseden Zekeriya 14:1-21'i okuruz.

Pesah Bayramı'nın ilk günü, Pesah Bayramı'nın kutlanmasından bahseden Yeoşua 3:5-7; 5:2:15; 6:1; 6:27'i okuruz.

Şavuot Bayramı'nın ilk günü, Tora'nın Sinay Dağı'nda verilmesi deneyimine benzeyen bir vahiy deneyiminden bahseden Hezekiel 1:1-28, 3:12'yi okuruz.

Üçüncü ve son kısım, Roş Aşana'dan önceki 10 hafta boyunca okunan Aftaralar'dır. Bu kısım, iki bölüme ayrılır. İlki, 9 Av oruç gününden önce okunan üç Aftara'dır. Bu, oruç gününe kadar uzanan bir yas dönemidir. Sonraki yedi Aftara, Roş Aşana'dan önceki Şabat'a kadar, 9 Av gününü takip eden Şabat'tan başlayarak okunur. Bunlar, Yahudi halkının yıkım sonrasında teselli edilmesiyle ilgili bölümlerdir. İlginçtir ki, hepsi Yeşaya Kitabı'ndan ve özellikle 40. bölümden sonra alınmıştır.

9 Av'dan önceki ilk üç Aftara, ceza uyarıları ile ilgilendir ve Yeruslayim'deki Tapınağın yıkımını anan 9 Av gününe giriştir.

Yeremya 1:1 - 2:3

Yeremya 2:4 - 28, 3:4

Yeşaya 1:1 - 27

Bu üç Aftara'yı takiben yedi teselli Aftarası okunur:

Yeşaya 40:1 - 26

Yeşaya 49:14 - 51:3

Yeşaya 54:11 - 55:5

Yeşaya 51:12 - 52:12

Yeşaya 54:1 - 10

Yeşaya 60:1 - 22

Yeşaya 61:10 - 63:9

Bu yedi teselli Aftarası'na bakarsak, hepsi Yeşaya Kitabı'nın son bölümünden alınmıştır.

Misyonerler, dördüncü ve beşinci hafta arasında Yeşaya 53. Bölüm'ün kasten dışarıda bırakıldığını iddia ederler. Ancak bu iddiayla ilgili birkaç sorun bulunmaktadır. İlk olarak, Yeşaya Kitabı'ndaki birçok bölümün atlandığını görüyoruz. Örneğin, 42 - 48 ve 55-59 bölümlerinin tümü Aftaralar'a dahil değildir. İkinci olarak, bu bölümler sürgündeki Yahudi halkı için teselli mesajları içermektedir. Bununla birlikte, Yeşaya 53. Bölüm teselli sözlerini değil, diğer ulusların ve Tanrı'nın sürgün dönemindeki İsrail ile ilgili görüşlerini içermektedir.

Ölü Deniz Parşömenleri de rabbilerin, Yeşaya 53. Bölüm'ün Yahudi halkı için teselli sözlerini içermediği görüşünü desteklemektedir. Aşağıdaki liste, 4QTanhumin (Tanhumin, "teselli edici" demektir) olarak adlandırılan 4Q176 belgelerinden alınmıştır. Bilim adamları bu parşömeni İsrail'i teselli eden ayetler derlemesi olarak

görmektedir. Yeşaya Kitabı'ndan hangi bölümlerin dahil edildiğine ve bu bölümlerin sırasına dikkat etmek çok ilginçtir:

1. Yeşaya 40:1-5, Yeşaya 41:8-9, Yeşaya 49:7, 13-17 (Parça 1+2)
2. Yeşaya 43:1-2 (Parça 3)
3. Yeşaya 43:4-6 (Parça 4+5)
4. Yeşaya 51:22-23 (Parça 6+7)
5. Yeşaya 52:1-3, 54:4-10 (Parça 8-11. Bu iki bölümün Ölü Deniz Parşömeni parçalarında bitişik olarak görünmesi ilginçtir.)

Ne tesadüftür ki teselli Aftaraları'nın ilk beşinin tamamı burada bulunmaktadır. Ve ne ilginçtir ki, Ölü Deniz Parşömenleri'nde, hristiyanlık adlı bir din ortaya çıkmadan önce Yeşaya 53. Bölüm Aftaralar'da yer almamaktadır! Ölü Deniz Parşömenleri'ni derleyenler de rabbilerin ileride kuracağı komplonun! bir parçası mıydı?

Buradan da görüyoruz ki, rabbiler yılın o dönemine uygun okunması gereken Aftaralar'ı seçmiştir, insanları kandırmak veya bazı konuları gizlemek için değil.

Yeşaya 53'ün Mesih'e Atıfta Bulunduğunu İfade Eden

Rabbînik Yorumlar:

Rabbînik düşünceye göre, Yeşaya "Kul / Hizmetkar'dan"dan bahsettiğinde, bu canladırıcı peygamberlik şarkıları tüm İsrail'den değil, İsrail'in sadık kalanlarından, ulusun en dindarlarından bahsetmektedir. İsrail'in Tanrı uğruna kabul ederek ıstırap çeken sadık üyeleri Tanah'ta Tanrı'nın Kul / Hizmetkar'ı olarak tanımlanır. Bu kişiler, "*Tanrı'nın Adıyla anılan/çağrılan*" (Yeşaya 43:7), O'nun Bir oluşuna tanıklık eden ("*Ben, yalnız ben Aşem'im, BEN'DEN BAŞKA KURTARICI YOKTUR*" Yeşaya 43:11) ve bu nedenle Yaakov'un (Yakup'un) geri kalanını geri getirmekle görevlendirilen ("*Kulu olmam için, Yakup soyunu kendisine geri getirmem, İsrail'i önünde toplamam için rahimde beni biçimlendiren Rab şimdi şöyle diyor: –O'nun gözünde onurluyum, Tanrım bana güç kaynağı oldu*" Yeşaya 49:5) dindar sadık kişilerdir.

"**TANIKLARIM SİZLERSİNİZ**" diyor Rab, "**Seçtiğim KUL, SİZSİNİZ.. Öyle ki beni tanıyıp bana güvenesiniz, Benim O olduğumu anlayasınız. Benden önce bir tanrı olmadı, Benden sonra da olmayacak**" (Yeşaya 43:10)

Esasen, Tanrı'nın Kul / Hizmetkar'ı , Yüce Tanrı'nın "**Dostum**" dediği Avraam'ın (İbrahim'in) izinden yürüyen Tanrı'ya sadık az sayıdaki inananlardır.

"**Ama sen, EY KULUM İSRAEL, SEÇTİĞİM YAKUP SOYU, Dostum İbrahim'in torunları!**" (Yeşaya 41:8)

Kul / Hizmetkar Ezgileri / Şarkıları, yalnızca Yahudi halkının ilk atası Avraam'ı (İbrahim'i) taklit eden İsrail'in sadık inananlarına hitap eder. Nasıl ki Avraam, Tanrı'yla birlikte yürürken denemelere ve sıkıntılara katlandıysa, İsrail'in sadık kalanları olan Kul / Hizmetkar'ı da Tanrı yolunda yürürken çilelere ve sıkıntılara katlanacaktır (Yeşaya 49:3; 51:21; 54:11; Mezmur 44:11-15).

Peygamber Sefanya, İsrail'in sadık kalanlarını şu şekilde anlatır:

"**Orada sadece benim adıma sığınan uysal ve alçakgönüllüleri bırakacağım. İsraililer'den geride kalanlar haksızlık etmeyecek, yalan söylemeyecek, ağızlarında hileli dil olmayacak, tok karna yatacaklar ve onları korkutan olmayacak.**"

Sefanya 3:12-13

İsrail'in sadık kalanlar ile ilgili aynı ifade Yeşaya 53:9'da bulunur:

"**...şiddet uygulamadığı halde ve ağızında hile de yoktu.**"

Yeşaya 53:9

Rabbînik düşünceye göre, Yahudi olmayan ulusların da Tanrı'ya sadıkları (Bkz. Zekeriya 13:8-9:) Tanrı adına ıstıraplara katlanacaktır (Bkz. Yeşaya 40:2; Zekeriya 1:15).

Yeşaya 40:2

Yeruşalayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, SUÇLARININ CEZASINI ÖDEDİKLERİNİ, GÜNAHLARININ CEZASINI RAB'BİN ELİNDEN İKİ KATIYLA ALDIKLARINI ilan edin.

Zekeriya 1:15

Tasasız ULUSLARA ise çok öfkeliyim; çünkü ben biraz öfkelenmişim, ONLARSA KÖTÜLÜĞE KÖTÜLÜK KATTILAR.

Bu gibi, Moşe Rabbenu (Musa) Talmud Sota 14a'da, Yeremya Peygamber Rabbi Saadya Gaon tarafından, Rabbi Akiva Yeruşalayim Talmudu Şekalim 5:1'de, Maşiah ben Yosef ve Maşiah ben David gibi gelecek kişiler de rabbinik yazında Tanrı adına kabul ederek ıstırap çeken "Kul / Hizmetkar" olarak tanımlanmaktadır.

Yeruşalayim Talmudu Şekalim 5:1, Yeşaya 53:12 ayetini Rabbi Akiva hakkında, Talmud Sota 14a, Yeşaya 53:12 ayetini Moşe Rabbenu (Musa) hakkında olarak açıklar. *"Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak..."* (Yeşaya 53:12) ayetindeki büyükleri Tora ve mitsvalar konusunda "güçlü" olan ataları Avraam, Yitshak ve Yaakov (İbrahim, İshak ve Yakup) olarak açıklar.

"...çünkü ruhunu ölüme döktü..." (Yeşaya 53:12), yani kendisini Yahudi halkı adına ölüme teslim etmişti, ölümü kabul etmişti. Yazılmış olduğu gibi: *"Şimdi; eğer günahlarını bağışlarsan [çok iyi]. Yoksa, lütfen beni yazmış olduğun Kitabın'dan sil!"* (Mısır'dan Çıkış 32:32).

Bu nedenle, Talmud Sanhedrin 98a, Mesih'in Tanrı tarafından çağrılmayı beklerken içinde bulunduğu ıstırapı şöyle tarif etmektedir:

...diğer yoksulların arasında oturuyor, hepsi de hastalığa yakalanmış. Ancak, geri kalanların hepsi aynı anda bandajlarını bağlayıp çözerken, Mesih, bir an önce kurtuluşa çağrılсын diye, bandajlarını birer birer değiştirir.

Sanhedrin 98a'da ilgili bölüm şöyledir:

Rabbi Yeoşua ben Levi, İlyas'a (Peygamber Eliyahu) şöyle dedi: "Mesih ne zaman gelecek?" İlyas ona dedi ki: "Git ona sor." Rabbi Yeoşua ben Levi şöyle sordu: "Peki

nerede oturuyor?" İlyas ona şöyle dedi: "Roma şehrinin girişinde." Rabbi Yeşua ben Levi ona şöyle sordu: "O'nu aracılığıyla onu tanıyabileceğim tanımlayıcı işareti nedir? (O'nu nasıl tanıyacağım?)" İlyas şöyle cevap verdi: "Hastalanan yoksullar arasında oturuyor. Ve hepsi sargılarını çözer ve hepsini bir kerede bağlar, ama Mesih bir sargıyı çözer ve birer birer bağlar. Mesih şöyle der: "Kurtuluşu sağlamak için hizmet etmeye çağrılabilirim. Bu nedenle gecikmemek için asla birden fazla bandaj bağlamayacağım.""

Bu hikaye alegorik olarak anlaşılrsa da, mesajı açıktır: Mesih, İsrail'in diğer acı çeken üyeleri gibi, aynı diğer inananlar gibi, inananlara verilen ıstırap ve denemelere katlanmaktadır. Bununla birlikte, tüm sargılarını yeni bir sargıyla değiştirmeden önce tamamen çıkaran diğer acı çeken kulların/hizmetkarların aksine, Mesih her sargıyı birer birer düzenli olarak değiştirmektedir. Yani Mesih, Tanrı'nın diğer sadık kullarından/hizmetkarlarından daha fazla veya daha az acı çekmez. Talmud'a göre, Mesih diğer Tanrı adamlarından farklıdır çünkü kuşatılmış halkın kurtuluşunu başlatmak için her an hazır olması gereklidir. Her zaman kurtuluş için çağrılmaya hazır olduğu için, asla bandajlarını tamamen çıkarmaz.

Bu nedenle, Yeşaya, İsrail'in ıstırap çeken sadık kalanları hakkında konuştuğunda, buna Mesih de dahildir. David'in (Davut'un) tahtının son varisi, İsrail'in dindar kişilerinin elbette ki ayrılmaz bir üyesidir. Rabbinik açıklamaya göre bu, Yeşaya 52:13-53:12'deki metnin düz anlamıdır. Bu nedenle, hem eski hem de modern rabbinik yorumcular metnin açık, düz anlamını açıkladıklarında, Yeşaya 53'teki ıstırap çeken Kul'u/Hizmetkar'ı İsrail ulusu olarak açıklar.

Üstelik Ezekeil, doğru kişilerin kötüler için asla acı çekemeyecekleri veya bir kurban kefareti olarak ölemeyeceklerini açıkça belirtirken (Bkz. Ezekeil 18. Bölüm), Talmud da şunu öğretir:

"Kim sadık/dürüst kişinin [ıstırabına] ağlarsa, bütün günahları bağışlanır." (Talmud, Şabat 105b)

Bu nedenle, bir yandan Talmud, Zohar ve diğer kadim rabbinik metinler, Yeşaya 53'ün kul/hizmetkarının Yahudiler'in sadık kalanlarına atıfta bulunduğunu açıkça belirtirken, aynı kaynaklar sık sık İsrail'in ünlü kul/hizmetkarlarını bu kul/hizmetkarın modelleri olarak işaret eder. Bu erdemli kişiler arasında Musa, İlyas, Yeremya, Rabbi Akiva ve Maşiah ben Yosef, Maşiah ben David gibi kişiler bulunur. Her biri, Tanrı'nın Kul'u/Hizmetkar'ının, İsrail'in dürüst, sadık kalanlarının mükemmel bir örneğini oluşturmaktadır.

Yeşaya 53 ile ilgili rabbinik açıklamanın iki yönlü veya çok taraflı olmadığını unutmayın. Yani, eski rabbilerimiz, Yeşaya 53'ün ya İsrail'in dürüst, sadık kalanları hakkında ya da Musa, Yeremya veya meshedilmiş bir lider hakkında olduğunu öne sürmemiştir. Tam aksine, dört kul/hizmetkar ezgisi/şarkısının tümünde kul/hizmetkar, İbrahim'in sadık torunlarıdır. Yeşaya 53, tüm insanlığın dünya çapında benzeri görülmemiş tövbesini, diğer ulusların Yahudiler'in başından beri haklı olduğunu sonunda anladığını, tarihte başka hiçbir doğru kişinin başaramadığı bir başarıyı anlatır. Bu nedenle, rabbilerimiz, Mesih'ten Tanrı'nın diğer sadık kul/hizmetkarlarının adlarından daha sık bahsetme eğilimindedir.

Rabbilerimizin açıklamalarının büyük çoğunluğu peşat'ı (düz anlamı) sağlamaya çalışmakla birlikte, "draş" adını verdiğimiz ikinci bir yorum katmanı da vardır. Genel anlamda, "draş" Tanah'ı yorumlamak için kullanılan derin, ancak çoğu zaman daha az kesin olan ders verme yöntemidir. Bu yoruma "midraşik" denir, kelimenin tam karşılığı ile "draş'tan çıkarılan." Türkçe'de kullanılan "ders" kelimesi aynı kökten gelir. Arapça'dan geçen "medrese, tedris, müderris" kelimeleri gibi.

Yahudi düşüncesinde peşat (düz anlam), Tanah'taki herhangi bir metnin temel anlayışını aktarır; Bu, bir ayetin açık ve temel anlamını açıklayan yorumdur. Bilgelerimizin Talmud'da bildirdiği gibi, "Bir ayet, düz anlamından ayrılamaz." (Şabat 63a; Yevamot 11b, 24a). Bir ayetin midraşik yorumu hiçbir zaman bir metnin düz anlamını geçersiz kılmayı, çelişmeyi amaçlamasa da, peşat her zaman bir ayetin birincil anlamını sağlar. Ayrıca, bir metnin basit anlamını kavramadan ve kabul etmeden midraşik yorumu tam olarak kavramak mümkün değildir.

Öte yandan, Midraş'ın aydınlatması olmadan, Tanah'taki çeşitli ayetlerdeki ufuk açıcı, görünüşte bağlantısız ilkeleri uyumlaştırmak ve tam olarak anlamak zor olabilir. Başka bir deyişle, yalnızca peşat yorumuyla, Tanah ilkeleri bağımsız olarak incelendiğinde ancak temel düzeyde anlaşılabilir. Yine de, peşatın doğrudan yorumları, midraşik yorum olmaksızın, Tanah'ın diğer bölümlerinden uyumsuz ve kopuk görünebilir. Genel olarak konuşursak, Midraşik yorum, Yahudiliğin Yazılı ve Sözlü geleneğini özenle birleştirir. Midraş, rabbinik düşünceyi kapsayıcı, bütünsel ifadesiyle aydınlatığı için, Tora öğrencisi için hayati bir araçtır.

Örneğin Midraş, Yeşaya 53'ün derin, ancak çoğu zaman gözden kaçan ana temasını aydınlatır: Tarihte daha önce hiçbir zaman Tanrı'nın hiçbir Kul'u/Hizmetkar'ı, Yahudi olmayan ulusların toplu biçimde tövbesini sağlamamıştır. Atamız Avraam (İbrahim) Haran'da sadece 70 ruhu kurtarmışken, David Evi'nin gelecekteki evladı, dördüncü Kul/Hizmetkar Ezgisi'nde/Şarkısı'nda canlı bir şekilde anlatıldığı gibi, diğer ulusların Yahudi olmayan krallarının tövbe edeceği eşi görülmemiş bir çağ başlatacaktır. Başka

bir deyişle, Mesih, Yeşaya 53'te anlatılanların gerçekleşeceği bir çağı getirecektir: Gerçekleşecek olan bu olay, Yahudi olmayan diğer ulusların hatalarını anlayıp, tövbe etmeleridir.

Moşe Rabbenu (Musa) Mısır'dan yalnızca tek bir ulusu kurtarıırken, Mesih diğer ulusları da kurtaracaktır. Gelecekteki bu destansı kurtuluş anında, tüm uluslar Yahudiliğin tek gerçek inanç olduğunu kavrayacaklardır:

Çünkü o zaman halkları, hepsi Rab'bi adıyla çağırсын diye onları saf bir dile dönüştüreğim, O'na bir uyumla ibadet edecekler. (Sefanya 3:9)

Mesih çağında, Yahudi olmayan diğer uluslar Yeşaya 53'te anlatılan pişmanlık ve tövbe içeren sözleri yüksek sesle haykıracaklardır. Tarihler boyunca daha önce hiç olmamış olan olacaktır: "*Uluslar senin ışığına, krallar sana doğan günün parlaklığına gelecekler*" (Yeşaya 60:3).

İşte bu dönemde Mesih, diğer dindar Yahudiler'den daha sık ve belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır, çünkü Yeşaya 53. Bölüm Mesih döneminde gerçekleşeceklerden bahsetmektedir ve bu dönemdeki en önde gelen kişi doğal olarak Mesih olacaktır. Geçmişte hiçbir dönemde gerçekleşmemiş nihai kurtuluşu, küresel tövbeyi yalnızca Mesih ateşleyecektir.

"Kulum yücecek ve yükselecek ve İbrahim'den çok yüksek olacak, Musa'dan daha yüce, meleklerden daha yüksek olacak."

(Yalkut 2:571)

Targum Yonatan ben Uziel

Hristiyan misyonerliği sektöründe en sık alıntılanan rabbinik metin, M.S. 2.yüzyılda yazılmış Targum Yonatan ben Uziel'dir. "Targum" kelimesi "çeviri" anlamına gelse de, Targum Yonatan ben Uziel kesinlikle Tanah'ın kelimesi kelimesine çevirisi değildir. Bu gerçek, hem hristiyan misyonerler hem de akademik dünyada bilinmektedir:

Talmudik alıntılar, Kutsal Kitap metninin kesin yorumları anlamına gelmez, ancak genellikle serbest çağrışımlara ve kelime oyunlarına dayanır.

Michael Brown, "Answers to Jewish Objections to Jesus", Cilt 2, Sayfa 225

Midraş, yasal düzenleme ve hükümlerle ilgili olmayıp, yalnızca yasaların anlam ve önemini araştırır veya yalnızca Kutsal Kitap sözlerini ahlaki bir öğretiyi veya dini bir buyruğu ve teselliği iletmek için bir araç olarak kullanır. Buna "Midraş Agada", Agada'nın bir yorumu, dini ders yorumu denir.

Moses Mielziner, "Talmud'a Giriş" sayfa 118

Bu, en iyi şekilde Targumik açıklamalarının mükemmel bir örneğidir. Bu bir çeviri değildir, gevşek anlamsız bir yorum değildir, Targumist'in vermek istediği şeyi elde etmek için metnin yeniden işlenmesidir.

Samson H. Levey, "The Messiah: An Aramic Interpretation; The Messianic Exegesis of the Targum", Sayfa 66

Targum, Tanah'ın "Peygamberler" bölümü ile ilgili olarak yazılmış, metnin hem peşat hem de draş açıklamalarını birleştiren bir yorumdur.

Yukarıda açıklanmış olan nedenle, Mesih Çağı'ndaki olayları anlatan bir bölümün açıklanmasında, en önde gelen figür olan Mesih'ten, Targum Yonatan ben Uziel'de Yeşaya 52:13'te Tanrı'nın Kul'u/Hizmetkar'ı olarak bahsedilir. Ancak hemen bir sonraki ayette, Yeşaya 52:14'te Targum, bu defa ıstırap çeken Kul/Hizmetkar olarak İsrail'i tanımlar.

Beklendiği gibi, sektör temsilcileri olan misyonerler, sürekli olarak Targum Yeşaya 52:13'ten alıntı yaparlar. Targum'daki ilgili yorum şöyle tercüme edilebilir:

"İşte kulum Mesih başarılı olacak; yüksek olacak, büyüyecek ve çok güçlü olacak."
Targum Yeşaya 52:13.

Targum, hemen bir sonraki ayete açıklamasında ise İsrail'i ıstırap çeken ve hor görülmüş Kul/Hizmetkar olarak tanımlar:

"İsrail Evi'nin birçok gün ona baktığı gibi, çünkü halklar arasında yüzleri karardı, ve görünüşleri insanoğlunun ötesindeydi (karardı)." Targum Yeşaya 52:14

Targum'a göre, buradaki Kul/Hizmetkar, İsrail'dir. İsrail'in sürgünde Maşiah'ın gelmesini beklerken nasıl suistimale uğradığını görüyoruz.

Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar. Yeşaya 52:15

Bu yüzden birçok insanı dağıtacak; krallar ona karşı susacak ve ellerini ağızlarına koyacaklar, çünkü kendilerine söylenmeyi gördüler ve duymadıklarını fark ettiler. Targum Yeşaya 52:15

Targum'a göre buradaki Kul, Maşiah'tır. Maşiah'ın tüm düşmanlara karşı savaşta nasıl galip geleceğini görüyoruz. Bu, Rambam'ın Mişna'ya yorumunda yazdığı açıklamayı yansıtır: *"Ona karşı ayaklanan her kimse, Tanrı tarafından yok edilecek ve onun eline teslim edilecektir."*

Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı? Yeşaya 53:1

Bu iyi haberimize kim inandı? ve Rab'bin güçlü kolunun gücü, kime böyle açığa çıkarıldı? Targum Yeşaya 53:1

Targum'un bu yorumu Rambam'ın şu sözlerine benzemektedir: *"O'nun büyük doğruluğu ve getireceği harikalar, bütün halkların onunla barış yapmasına neden olacak ve bütün ülkeler ona hizmet edecektir."*

Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım. Yeşaya 53:2

Dürüst kişiler, onun önünde büyüyecek, evet, çiçek açan filizler gibi ve köklerini akarsulara salan bir ağaç gibi çoğalacaklar – ülkede ona muhtaç olan kutsal neslin; çehresi dinsiz bir çehre değil ve ona karşı duyulan korku, sıradan bir insana duyulan korku değil; görünümü kutsal bir görünüm olacak ve onu gören herkes ona özlemle bakacak.

Targum Yeşaya 53:2

Targum'a göre bu ayetteki kul, İsrail'in dürüst kalanlarıdır. Bu ayet, Raşi'nin Kul'un sadece İsrail değil, İsrail'in dürüst kalanları olduğunu söylemesinin kaynağıdır. 52:13'te bahsedildiği gibi, sadece Maşiah'ın değil, İsrail'in tüm dürüst kalanlarının o zaman yüceltileceğini görüyoruz.

Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.

Yeşaya 53:3

O zaman hor görülecek ve bütün krallıkların görkemini yok edecek; onlar acı adamı gibi ve hastalıklara yazgılı biri gibi yere kapanacak ve yas tutacaklar; ve Şekina'nın varlığı bizden uzaklaşmış gibi, küçümsenecekler ve saygı görmeyecekler.

Targum Yeşaya 53:3

Targum'a göre buradaki Kul, diğer ULUSLAR'dır, Targum yorumunda ilginç bir ani dönüşür. Bu, İsrail'e ıstırap çektiren ulusların boyun eğdirileceğini gördüğümüz 52:15'in devamı gibi görünmektedir.

Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık.

Yeşaya 53:4

O zaman günahlarımız için dua edecek ve günahlarımız onun hatrına bağışlanacak, oysa bizler yaralı, Rab'bin huzurunda vurulmuş ve ezilmiş sayılmış olsak da.

Targum Yeşaya 53:4

Targum'a göre, Kul'un buradaki görevi hem Maşiah hem de İsrail ile ilgilidir. Mişne Tora, Krallar 11:4'te Rambam şöyle der: "Tüm Yahudiler'i Tora'ya döndürecek, Tora'nın yasalarına uyulmasını güçlendirecektir." Maşiah'ın burada yaptığı şey budur. Targum ayrıca İsrail'in sürgündeki ıstıraplarını ve ulusların onlar hakkında söylediklerinden bahsetmektedir.

Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.

Yeşaya 53:5

Ama günahlarımız nedeniyle kirletilen ve kötülüklerimiz nedeniyle düşmana teslim edilen Kutsal Mekan'ı inşa edecek; ve onun talimatıyla üzerimizdeki barış artacak ve sözlerine bağlılıkla günahlarımız bağışlanacak.

Targum Yeşaya 53:5

Targum'a göre buradaki Kul, Maşiah'tır. Maşiah'ın "görevini" tanımladığını görüyoruz. Neredeyse tam olarak Rambam'ın belirttiği şey budur: Krallar 11:4 "Aşağıdaki koşulları yerine getiren bir kişinin Maşiah olduğunu varsayabiliriz: Atası David gibi Tora'ya ve onun emirlerine dalmış, David'in soyundan bir hükümdar olmalıdır. Ayrıca hem Yazılı hem de Sözlü Tora'yı takip etmeli, tüm Yahudiler'i Tora'ya döndürmeli, Tora'nın yasalarına uyulmasını güçlendirmeli ve Tanrı'nın savaşlarını yerine getirmelidir. Kişi bu koşulları yerine getirirse, onun Maşiah olduğunu varsayabiliriz. Bunları başarılı bir şekilde yaptıktan sonra, ardından Tapınağı ilk yerinde yeniden inşa ederse ve dağılmış tüm Yahudiler'i toplarsa, o zaman onun Maşiah olduğundan emin olabiliriz. Sonra tüm dünyayı mükemmelleştirecek ve tüm insanları birlik içinde Tanrı'ya hizmet etmeye getirecektir."

Hepimiz koyun gibi yoldan saptık, her birimiz kendi yoluna döndük ve Tanrı hepimizin günahını ona vurdu / verdi.

Yeşaya 53:6

Bütün koyunlar gibi dağılmıştık, her birimiz kendi yoluna sapmıştık; ama O'nun hatırı için hepimizin günahlarını bağışlamak Rab'bin büyük bir lütfuydu.

Targum Yeşaya 53:6

Targum'a göre burada İsrail'in sürgündeki durumunu ve İsrail'in günahlarının bağışlandığını görüyoruz. (Sonraki ayetlerde Maşiah'ın buna sebep olmak için neler yaptığını görüyoruz: dua etmek ve insanlara Tora'yı öğretmek.)

Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı.

Yeşaya 53:7

Dua etti ve cevaplandı ve daha ağzını açmadan kabul edildi; halkların kudretlisini koyun gibi kesime ve kırkıcılarının önünde dilsiz bir kuzu gibi teslim edecek; ondan önce ağzını açmayacak ya da bir kelime söylemeyecek.

Targum Yeşaya 53:7

Targum'a göre buradaki kul yine diğer uluslardır. Bu ayette Maşiah'ın rolüyle ilgili olarak, Rambam şöyle der: "Kim ona karşı ayaklanırsa, Tanrı tarafından yok edilecek ve onun eline teslim edilecektir."

Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.

Yeşaya 53:8

Azap ve cezanın sonunda tutsaklarımızı yaklaştıracak; onun günlerinde bize yapılan harika şeyleri kim anlatabilir? Çünkü ulusların egemenliğinin İsrail topraklarından geçmesine neden olacak ve halkımın işlediği günahları onlara aktaracak.

Targum Yeşaya 53:8

Targum'a göre buradaki Kul, İsrail'dir. İsrail'in sürgündeki ıstırapı sona erecektir. Maşiah ile ilgili olarak burada söyledikleri, Rambam'ın Krallar 11:1 kitabında söylediklerini takip eder. "Maşiah, David'in krallığını eski haline döndürecek bir kral olacaktır. Tapınağı yeniden inşa edecek ve nereye dağılmış olurlarsa olsunlar tüm Yahudiler'i bir araya toplayacaktır." Ayrıca Mişna hakkındaki yorumunda şöyle der: "Mesih Dönemi'nin temel yararı, tüm emirleri yerine getirmemizi engelleyen yabancı yönetimlerin boyunduruğu altında artık olmayacak olmamızdır."

Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte; şiddet uygulamadığı halde ve ağzında hile de yoktu.

Yeşaya 53:9

Günah işleyenler yeleşik kalmassınlar, ve ağızlarıyla hileler söylemesinler diye, kötüleri Gehinnom'a, ve mal bakımından zenginleri mutlak yıkımın ölümüne teslim edecek.

Targum Yeşaya 53:9

Targum'a göre buradaki Kul, uluslardır. Bu, Yahudi olmayan uluslara karşı kazanılan zaferle ilgili önceki ayetin devamıdır.

Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer ruhunu Aşam kurbanı (suç sunusu) yaparsa tohumunu görecektir ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak.

Yeşaya 53:10

Ancak, canlarını günahattan temizlemek için, halkının geri kalanlarını arındırmaya çalışmak Rab'bin büyük bir lütfudur; bunlar Maşiahları'nın Krallığı'na bakacaklar, onların oğulları ve kızları çoğalacak, onların ömürleri uzayacak ve Rab'bin Yasasını yerine getirenler O'nun rızasıyla başarılı olacaklar.

Targum Yeşaya 53:10

Targum'a göre buradaki Kul, İsrail'dir. Görüyoruz ki sürgünde çekilen ıstırap İsrail'in iyiliği içindir ve onlar çok çocuk sahibi olmaya layık olacaklar ve Tora'ya uyanlar (dürüstler) sonunda başarılı olacaktır.

Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı.

Yeşaya 53:11

Ulusların boyunduruğundan ruhlarını kurtaracak, kendilerinden nefret edenlerin cezasını görecektir, ve krallarının ganimeti ile tatmin olacaklar; birçoklarını yasaya boyun eğdirmek için bilgeliğiyle suçsuzları suçsuz tutacaktır; ve günahları için yalvaracaktır.

Targum Yeşaya 53:11

Targum'a göre buradaki kul hem İsrail hem de Maşiah'tır. Burada İsrail düşmanlarının sonunun geleceği ve İsrail'in ganimeti bu düşmanlardan alacağını tekrarlar.

Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua / şefaatt etti.

Yeşaya 53:12

O zaman birçok halkın ganimetini ona pay edeceğim, ve güçlü şehirlerin mallarını av olarak bölüşecek, çünkü ruhunu ölüme teslim etti, ve asileri Yasa'ya bağlı kıldı: birçok günah için yalvaracak, ve onun hatrına asiler affedilecek.

Targum Yeşaya 53:12

Targum'a göre, buradaki kul, Maşiah'tır. Yukarıda 53:5 ve 53:11'te söylenenlerin tekrarıdır.

Tabii ki, Targum Yonatan ben Uziel'in Yeşaya 52:14 hakkındaki yorumu, misyonerlik pazarlama broşürlerinin hiçbir yerinde bulunmaz. Targum'un Yeşaya 53:10 hakkındaki yorumunu aktaran tek bir kilise görevlisi de yoktur.

Her ne kadar hristiyan misyonerler, Targum Yonatan ben Uziel'in Yeşaya 53:10 hakkındaki yorumunu görmezden gelse de, bu iki bin yıllık mesaj ölümsüz olmaya devam etmektedir. Tanrı'nın Kul'u/Hizmetkar'ı İsrail ulusu, Son Günler'de Maşiahları'nın Krallığı'na bakacaklar, onların oğulları ve kızları çoğalacak, onların ömürleri uzayacak ve Rab'bin Yasasını yerine getirenler O'nun rızasıyla başarılı olacaklardır.

Yeruşalayim halkına dokunaklı sözler söyleyin. Angaryanın bittiğini, suçlarının cezasını ödediklerini, günahlarının cezasını Rab'bin elinden iki katıyla aldıklarını ilan edin.

Yeşaya 40:2

Basitçe söylemek gerekirse, Targum'un Yeşaya 53 (52:13-15 ve 53:1-12) hakkındaki açıklamasında 15 ayet vardır, ancak misyonerler bir tanesi hariç, kalanın hepsini görmezden gelir. Bu da sadece Yeşaya 52:13 ile ilgili yorumudur. Hemen sonraki ayete bakılsa dahi ortaya çıkacak bu hilenin amacı, bilgisiz kişileri rabbilerin Yeşaya 53'ün aslında isa'dan bahsettiğini gizlediği yalanı ile aldatmaktır. Elbette ki hiçbir şey gerçekten daha uzak olamaz.

Talmud'da ve Midraşim'de Yeşaya 53

Misyonerler tarafından ileri sürülen en akıl dışı iddialardan biri, Raşi'den (M.S. 1040 - 1105) önce, Talmud ve Midraş'ta Yahudi rabbilerinin Yeşaya 53'ün sadece Mesih hakkında olduğuna inandığı iddiasıdır. Örneğin, tanınmış bir Yahudi hristiyan akademisyen şöyle yazmaktadır:

"Raşi (Rabbi Şlomo Yitshaki) ve sonraki rabbilerden bazıları, Yeşaya 53. Bölüm'ü İsrail'e atıfta bulunarak yorumlamaya başladılar. Eski yorumlarda o bölümün Mesih'ten bahsettiğini biliyorlardı." [Kaynak: Rachmiel Frydland, 'The Rabbis' Dilemma: A Look at Isaiah 53' adlı makalesinde. <http://www.iclnet.org/pub/resources/text/m.sion/frydis53.htm>]

Bu iddianın doğru olup olmadığını göreceğiz. Kaynakları inceleyeceğiz ve gerçekte ne gösterdiklerini göreceğiz. Hristiyanlar ve Mesihçi Yahudiler, Driver ve Neubauer tarafından yazılan "*Yahudi Yorumculara Göre Yeşaya'nın Acı Çeken Kul'u/Hizmetkar'ı*" (*The Suffering Servant of Isaiah According to the Jewish Interpreters*) adlı bir eserden birçok kez alıntı yapmaktadır. Aşağıda verilen makalede Rabbi Moshe Shulman bazı sorunlara dikkat çekmiştir: <http://judaismsanswer.com/ldlDriver.htm>.

Buradaki sorun, kendi tezlerinin aksini gösteren kaynakları dışarıda bırakmalarıdır. Bu eksik kaynaklar olmasa bile, belirtmiş oldukları kaynaklar içinde Raşi'den önce Yeşaya 53'ün İsrail'e atıf yaptığını belirten erken dönem kaynaklar bulunmaktadır.

Gerçek şu ki, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğu şeklindeki rabbinik yorum, Raşi'nin zamanında zaten iyi bilinen ve eski bir inançtı. Gerçeği araştırmak isteyen herhangi bir hristiyan bunu biliyor olmalıydı. 3. yüzyılın ortalarında yazan Origen, pagan Celsus'tan şunları aktarır:

Şimdi, bir keresinde, bilge sayılan bazı Yahudilerle yaptığım bir tartışmada bu peygamberlikleri aktardığımı; Yahudi rakibimin, bu peygamberliklerin, Yahudiler'in birçok putperest milletler arasında dağılmasından dolayı ve birçok Yahudiliğe geçiş yapmış kişiyi kazanmak amacıyla bir dağılma ve ıstırap halinde olan ve tek bir birey olarak ifade edilen bütün bir halka atıfta bulunduğu cevabını verdiğini hatırlıyorum. (Contra Celsum Kitap 1, Bölüm 55)

Celsus'un burada modern Yahudiler'in söylediklerinin aynısını aktardığını açıkça görebiliriz. Bir putperest olan Celsus'a YAHUDİLER ile yaptığı bir tartışma sırasında kendisine anlatılmıştır. Celsus'un Yahudi görüşü ile ilgili olarak yalan söylemesi veya bunu çarpıtması için hiçbir sebep yoktu.

Bu yazıda önce Midraş'tan alıntı yapacağım, ardından Midraş'ın bir analizini yapacağım. Bu analizde aşağıdaki konuların bazılarını veya tümüne odaklanacağım:

1. Bu Midraş'ın amacı nedir? Bize ne öğretmeye çalışıyor?
2. Bu yorum, bölümün düz anlamına ve bağlamına uyuyor mu? Bu öğreti, ayetin anlamını ortaya çıkarmak için miydi, yoksa ayet belirli bir öğretiyi ortaya çıkarmak için bir araç olarak mı kullanıldı?
3. Midraş ayetin anlamını nasıl anlamamız gerektiği konusunda bize bir şey söylüyor mu?
4. Bu midraş, Yeşaya 53'ün yorumu hakkında ne söylüyor? Ölecek ve dirilecek bir Mesih olacağını veya İsrail ile ilgili olduğunu desteklemek için kullanabilir mi?

Kaynakların sırası önem sırasına göre. Önce Talmud'daki aggadaları, sonra Midraş Rabba'yı ve sonra diğer büyük Midraşim'i alıntılacağım. Toplam 21 ayrı orijinal öğreti vardır:

1. Talmud – 6 bölüm
2. Midraş Rabba – 4 bölüm [Bir tanesi Talmud'dan bir tekrardır]
3. Tanhuma – 1 bölüm
4. Sifre – 2 bölüm

5. Tanna D'Bei Eliyahu – 3 bölüm

6. Midraş Tehillim - 2 bölüm [Sadece bir tanesi doğrudan Yeşaya 53 ile ilgilidir.]

7. Minör Midraşim - 4 bölüm

Talmud

Talmud, iki kısma ayrılır: Yasalar ile ilgili veya Alaha kısmı ve ders verme ile ilgili veya Aggada kısmı. Alıntı yapacağım tüm Talmud bölümleri Aggada kısmındandır. Talmud'da Yeşaya 53'ten alıntı yapan altı öğreti vardır: Babil Talmudu'nda Yeşaya 53'e atıfta bulunan dört bölüm ve Yerusalayim Talmudu'nda Yeşaya 53'e atıfta bulunan bir bölüm bulunur. Sonucu alıntı Talmud metninde açık değildir, ancak Talmud metninin açıklanmasında Raşi'den iki yorumda ve Yoma traktatının sonunda Tosefos'ta görünmektedir.

Yerusalayim Talmudu'ndaki tek bölüm Rabbi Akiva ile ilgilidir:

Şekalim Bölüm 5 Alaha 1

"Rabbi Yonah dedi ki, "Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak" (Yeşaya 53:12). Bu ayet, Midraş, Alaha ve Aggada'yı öğreten Rabbi Akiva ile ilgilidir "[Şekalim Bölüm 5 Alaha 1. Rabbi Moşe Şulman'ın elindeki baskıda sayfa 18a, ancak standart yoktur.]

Burada Midraş, Yeşaya 53:12 ayetindeki Kul'u/Hizmetkar'ı bir öğretmen olarak ele alır. Rabbi Akiva, Yahudi din öğretmenin zirvesidir. Bu öğretimin amacı, Rabbi Akiva'nın ne kadar büyük olduğunu ve ödülünün ne kadar büyük olduğunu bize bildirmektir.

Bu öğretiyeye bakarsak, Rabi Yonah'ın, Rabi Akiva'nın büyüklüğünü ortaya koymak için ayeti nasıl kullandığını görürüz. Burada Yeşaya'nın ilgili bölümünü yorumladığını söyleyemeyiz; metnin kendisiyle bağlam olarak ilgili olmayan bir noktaya değinmek için bu ayeti kullanmaktadır. Rabi Akiva ve hayatı hakkında pek çok hikaye vardır ve Talmud'un en büyük rabbilerinden biri olarak kabul edilir. Ancak ayeti Yeşaya'daki ayetin anlamını açıklamak için değil, Rabi Akiva'nın büyüklüğünü öğretmek için bir araç olarak kullanıldığı açıktır. Bu nedenle, Yeşaya 53'ü nasıl anlamamız gerektiği konusunda bize hiçbir şey söylemez.

Bu öğretiyeyi gördüğümüz tek yer burasıdır.

Talmud'daki bir sonraki bölüm Berahot traktatındandır:

Berahot 5a

"Rav Huna adına söyleyen Rav Sohras adına Rava şöyle dedi: "Kutsal Olan Kutsanmıştır O, kime dilerse ona dilediği gibi ıstırap gönderir: *"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi"*" (Yeşaya 53:10).

Bunları sevgiyle kabul etmese de bunun geçerli olduğunu düşünebiliriz. Ancak ayet bize şunu öğretir: *"Eğer ruhunu suç sunusu yaparsa (Aşam kurbanı)"* Tıpkı Aşam'ın bilgiyi gerektirdiği gibi, ıstırap da bilgiyi gerektirir. Ve onları kabul ederse, ödülü nedir: *"tohumunu görecektir ve günleri uzayacaktır"* [Berahot 5a].

Bu Aggada bize önemli bir ders vermektedir: Tanrı, ıstırapın sevgiyle kabul edilmesi için ıstırap vermeyi ister. Negatif olmaktan çok, olumlu bir eylem ve Tanrı'nın sevgisinin bir işaretidir. Çekilen ıstırapın değerli olabilmesi için, ıstırap çekenin ıstırapın Kaynağı'nı ve ardındaki niyeti kavraması gerektirir. Eğer kabul edilirse, ıstırap çekene bir ödül vardır.

Burada, Rabbinik yazın içerisinde birçok yerde bulacağımız bir konunun ilk işlenişini görürüz: Yahudilere, onu sevgiyle kabul etmeleri için ıstırap gönderilir. Bu kabul olursa karşılığında bir ödül alırlar. Talmud bu bölümü, Tanrı tarafından kendilerine gönderilen ıstırapı sevgiyle kabul edenler için işlemektedir. Yeşaya 53 hakkındaki bu

kitapta buraya kadar yazılanlarda gördüğümüz gibi, bu görüş Tanrı'nın görüşüyle ve ayrıca Raşi ve sonraki yorumcuların Yeşaya 53'ü nasıl anladıklarıyla tam tutarlıdır.

Bu örnek, Talmud'un metnin gerçek anlamını açıkladığı bir bölümdür. Sadık dürüstlerin (İsrael'in) ıstırabını işleyen Yeşaya 53 fikrinin Talmud'da nasıl yer aldığına örnektir.

Aynı bölüm, Midraş Yalkut Şimoni'de [Cilt 2 #476] bir kez daha geçer.

Bir sonraki bölüm de Traktat Berahot'tandır. Daha sonra Midraşim'de bahsedilecek olan Yeşaya 53 ile ilgili en çok alıntılanan Talmud öğretisi budur:

Berahot 57b

Hasta olan biri için iyiye işaret olan altı şey vardır (yani iyileştiğini gösterirler): Örneğin, istem dışı boşalma. Yazılmış olduğu gibi “tohumunu göreceksin ve günleri uzayacak” (Yeşaya 53:10) diye yazıldığı gibi istem dışı bir seminal emisyon. [Berahot 57b]

Bu örnek, Midraş'ın bilinen bir vakayı, yani hasta olan bir kişinin fiziksel arzuları kendisini göstermeye başladığında, bunun onun iyileşmeye başladığını gösterdiğini alıp, bir ayetin nasıl aynı fikri gösterdiğini işlemektedir. Bu konunun, Talmud'un Yeşaya 53'ü nasıl anladığı ile hiçbir ilgisi yoktur. Talmud, bilinen bir vaka ile bir ayetin nasıl uyduğunu göstermek için bir ayeti kullanmaktadır.

Bu aynı zamanda diğer Midraşim'de dört kez görülür; Bereşit Rabba [Standart sürümde Bölüm 20 paragraf 10], Pesikta D'Rav Kahana [Buber baskısında 140a. Piska 19'un ortasında] ve Yalkut Şimoni'de [Cilt 1 #33 başlangıcında ve Cilt 2 #442] iki kez geçmektedir.

Bir öncekine benzer çok ilginç bir öğreti bulunmaktadır. Yeşaya, Talmud'da açıkça alıntılanmamıştır, ancak hem Raşi hem de Tosefos şu öğretiyi Yeşaya 53:10'a atıfta bulunuyor olarak anlamıştır:

Rav Nahman'ın önünde bir öğretmen şöyle öğretti, "Birisi Yom Kippur'da istem dışı boşalma görürse, günahları affedilir."

(Buna itiraz edilir) Bir Tanna'dan şöyle öğrendik, "Günahları kendisi için sıraya koyulur."

(Gemara cevaplar:) "Onun için sıraya koyulur" ne anlama gelir? (Şu anlama gelir:) Affedilmek üzere sıraya koyulurlar.

Rabbi Yişmoel şunu öğretti: "Eğer bir kişi Yom Kippur'da istem dışı boşalma görürse, o yıl boyunca endişeli olmalıdır. O yıl yaşarsa, Gelecek Dünya'da bir yeri olacağından emin olur."

Rav Nahman bar Yitzchok, "Bütün dünyanın açlık içinde olduğunu ve kendisinin tatmin olduğunu bilmeli" dedi.

Rav Dimi geldi ve şöyle dedi: "Uzun yaşayacak, ondan çok ve çok gelecek." (Yoma 88a)

Raşi'nin bu noktada önemli olan iki yorumu bulunmaktadır:

Günahları bağışlanmıştır: Bu onun için iyi bir işarettir "*tohumunu görecektir ve günleri uzayacak*" denilmesinin anlamı budur. (Yeşaya 53:10)

Ondan çok ve çok gelecek: Çocukları ve torunları ile. Bunun işareti şudur: "*tohumunu görecektir ve günleri uzayacak*" (Yeşaya 53:10)

Tosefos da Raşi'nin anlayışı ile aynı fikirdedir. Burada, Yeşaya 53'teki 53:10 ayetinin Berahot 57b'dekine benzer bir şekilde anlaşıldığını görmekteyiz. Bu, belirli bir kişi

hakkında bir peygamberlik değil, bir kişinin durumu ile ilgili bir işarettir. Daha önce de belirttiğim gibi bu, Yeşaya 53'ün bir açıklaması değildir.

Talmud'daki bir sonraki bölüm en ilginçlerinden biridir. Talmud'da düzenli bir yorum biçimine sahip olan Yeşaya 53'ten alıntı yapan tek yer şurasıdır:

Sota 14a

Rabbi Simlai şöyle öğretti: "Neden öğretmenimiz Moşe, İsrail topraklarına girmek istedi? Onun meyvelerinden yemesi mi gerekiyordu? Ülkenin iyi ürünleriyle kendini tatmin etmesi mi gerekiyordu?"

Ama Moşe'nin dediği şudur: "İsrail'e verilen ve ancak İsrail topraklarında uygulanabilecek birçok mitsva vardır. Ülkeye gideceğim ve onları yapacağım."

Kutsal Olan, Kutsanmıştır O, ona şöyle dedi: "Ödül olarak hiçbir şey istemedin mi? Bunları sen yapmışsın gibi değerlendireceğim. Dediği gibi: *"Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua / şefaatt etti."* (Yeşaya 53:12).

"Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım." Kişi bunun önceki nesiller için değil, sadece sonraki nesiller için geçerli olduğunu düşünebilir. Ayet bize, *"ganimeti güçlülerle paylaşacak"* demektir. Bu, Tora'da ve mitsvalarda güçlü olan Avraam, Yitshak ve Yaakov'dur.

"Çünkü ruhunu ölüme döktü." Kendisini ölüme verdi, söylediği gibi: *"Şimdi; eğer günahlarını bağışlarsan [çok iyi]. Yoksa, lütfen beni yazmış olduğun Kitabın'dan sil!"* (Mısır'dan Çıkış 32:32).

"ve günahkarlarla sayıldı." Çölde ölenlerle bir sayıldı.

"birçoklarının günahını taşıdı." Altın buzağı günahını işleyenler için (Tanrı'nın) bağışlamasına neden oldu.

"günahkarlar için dua / şefaati etti." İsrail'in günahkarlarının tövbe ederek Tanrı'ya dönmeleri için merhamet diledi." (Sota 14a)

Yeruşalayim Talmudu'nda Rabbi Akiva hakkındaki bölüm gibi, bu bölüm de bize Moşe Rabbenu'nun büyüklüğünü anlatmaktadır. Ancak önemli olan bir fark bulunmaktadır. Burada ayet ayrıntılı olarak açıklanmakta ve onu düz anlamı ile anlamamız isteniyor görülmektedir. Yeşaya 53'teki ayetleri Moşe Rabbenu ile benzer şekilde ilişkilendiren başka Midraşimler de göreceğiz.

Bu bölüm Yalkut Şimoni'de [Cilt 1 # 816 ve Cilt 2 # 476] iki kez bulunmaktadır.

Babil Talmudu'ndaki şu bölüm misyonerler tarafından çok sık kullanılmaktadır:

Sanhedrin 98b

"Rabbiler, 'Rebbi'nin evindeki cüzzamlı' adının onun (yani Mesih'in) adı olduğunu söylüyorlar, çünkü "Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz onu cüzzamlı, Tanrı tarafından vuruldu ve ezildi saydık" (Yeşaya 53:4)." [Sanhedrin 98b]

Eziyet etmek, bela vermek gibi anlamlara sahip "negah" (נגע) kelimesi Talmud'un bu bölümünde "cüzzamlı" olarak çevrilmiştir. Burada "cüzzamlı" olarak tercüme edilen kelimenin gerçek anlamı modern insanın cüzzam olarak düşündüğü bir cilt hastalığıyla yani "tsaraat" ile ilgilidir. "Tsaraat"ın nedeni ise manevi hastalıklardır. Tsaraat, dedikodu, cinayet, yalan yere yemin etme, yasak cinsel ilişkiler, kibir, hırsızlık, hasetlik gibi manevi hastalıklar nedeniyle oluşur (Bakınız Levililer 13 ve 14. Bölümler) Talmud, burada bir kelime oyunu yapmaktadır.

Bu bölümü anlamak için, Talmud üzerine bir yorum olan Margulious HaYom adlı yapıttan bir alıntı yapalım:

“Yeruşalayim Talmudu Traktat Hagiga bölüm 2, Alaha 1'e bakın. Orada Rabbi'nin onayı olmadan “Savaş Arabasının İşleri” (Maaseh Merkavah) [Halka açık olarak öğreilmeyecek bir Kabalistik çalışma] üzerine ders veren özel bir öğrencisi olduğunu ve bunun için söz konusu öğrencinin tsaraat hastalığına yakalandığını görürüz. Hastalığa yakalanan bu öğrenciye "Rabbi evinin cüzzamlısı" denmektedir ve onun için "Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı" dediler.”

Burada Talmud'da bahsi geçen şahsın, beklediğimiz "Mesih" değil, tarihi bir şahsiyet olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu bu öğretinin amacı Yeşaya 53:4 ayetini açıklamak değildir, daha önce örneklerini gördüğümüz gibi söz konusu ayeti bir ders vermek için kullanmaktadır. Benzer örnek, Rabbi Akiva hakkında Yeruşalayim Talmudu'nda gösterilmişti. Yeruşalayim Talmudu Şekalim 5:1, Yeşaya 53:12 ayetini Rabbi Akiva hakkında olarak bir ders vermek amacıyla kullanmaktaydı.

Bu örnek aynı zamanda, çeşitli ayetleri kullanarak ve çeşitli rabbilerin Mesih olmaya layık olduklarını ima eden önceki bölüme de bir cevaptır. Bu tür spekülasyonlara karşı çıkan bir görüş olarak bu tür spekülasyonlara biraz da mizahi bir taşlama yapmaktadır:

Bu hikayede rabbiler Mesih'in ismi hakkında konuşmaktadır. Rabbiler, Mesih'in ismi için farklı isimler önermektedir ve her bir rabbi Mesih'in ismi olarak kendi öğretmenlerinin ismini, okullarının kurucusu rabbilerinin ismini Tanah'tan ayetler vererek önermektedir. Amaç, bu tür spekülasyonların nasıl üretilebileceğini, ayetleri kullanarak Mesih'in ismi hakkında yapılan spekülasyonların faydasız olduğunu anlatmaktır. Rabbiler, kelime oyunu yapmaktadır ve her biri diğerinden farklı öneriler sunmaktadır ve sonunda Mesih için en az olası isim ile taşlamayı bitirirler: “Rabbi evinin cüzzamlısı”:

David, Daniel, Moşe'ye ilave olarak,

[*Kelime oyunlarına dikkat ediniz*]

Şila Okulu, “Şilo” der.

Yannay Okulu, “Yinnon” der.

Hanina Okulu, “Hanina” der.

Başka okul, "Mehanem" der.

Sonuncusu, "Rabbi evinin cüzzamlısı" der.

Rabbi Hillel, Hezekiya'nın hükümdarlığı sırasında onu çoktan deneyimledikleri için İsrail için Maşiah olmayacağını savundu

Yani Hillel, Maşiah (Hezekiya döneminde) çoktan geldi demektedir. Rabbi Hillel'in söylediğine karşı çıkılır, çünkü Hezekiya'dan sonra yaşayan çeşitli peygamberler Maşiah hakkında gelecekle ilgili peygamberlikte bulunmuştu (Hezekiya "Maşiah" olamazdı ve Rabbi Hillel elbette bunu kesinlikle biliyordu).

O'nun [Maşiah'ın] adı nedir? – Rabbi Şila Okulu şöyle dedi: Adı Şilo'dur, çünkü "*Şilo gelene kadar*" diye yazılmıştır. (Yaratılış 49:10)

Rabbi Yannay Okulu şöyle dedi: Onun adı Yinnon'dur, çünkü "*Güneş durdukça adı var olacak, adı Yinnon'dur*" diye yazılmıştır. (Mezmur 72:17)

Rabbi Hanina Okulu şöyle dedi: Onun adı Hanina'dır, yazılmış olduğu gibi, "*Size Hanina'yı vermeyeceğim.*" (Yeremya 16:13)

Başkaları şöyle der: Adı Hezekiya'nın oğlu Menahem'dir, çünkü "*Menahem [avutucu] ruhumu rahatlatır*" diye yazılmıştır. (Ağıtlar 1:16)

Rabbiler şöyle dediler: Onun adı "Rabbi evinin cüzzamlısıdır", yazılmış olduğu gibi, "Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz onu cüzzamlı, Tanrı tarafından vuruldu ve ezildi saydık" (Yeşaya 53:4)

Rabbi Nahman şöyle dedi: Eğer [Maşiah] [bugün] yaşayanlar arasındaysa, yazılmış olduğu gibi, Ve soyluları kendilerinden olacak ve yöneticileri onların arasından çıkacak.

Rav şöyle dedi: Eğer yaşayanlar arasında ise, bizim kutsal efendimiz olmalı; eğer ölülerden ise, en beğenilen adam Daniel olurdu.

Rabbi Yahuda Rabbi adına şöyle dedi: Kutsal Olan, Kutsal olsun, bizim için başka bir David'i yükseltecek. Yazmış olduğu gibi, *"Ama onlar Tanrıları Rab'be ve benim yükselteceğim kralları David'e hizmet edecekler"* (Yeremya 30:9) "Yükselttim" değil, *"yükselteceğim"* denmiştir.

Rabbi Papa, Abaye'ye şöyle dedi: Şöyle yazılmıştır: *"Ve kulum David sonsuza dek onların prensi [nasi] olacak"* (Ezekiel 37:24).

Bu bölümden çıkan sonuçları şöyle özetleyebiliriz:

1. Talmud'da, başka bir öğretiyi aktarmak için Yeşaya 53'ten bir ayetin kullanıldığını görürüz.
2. Berahot 5a, acı çekmeyi kabul etmekle ilgilidir ve bölümü açıklayan bir yorum gibi görünmektedir. Yeşaya 53'ün İsrail'in ya da acı çeken sadık dürüst kişilerin kastedildiği ile uyumludur.
3. Sota 14a'da Moşe Rabbenu (Musa) ile ilgili olan açıklama Yeşaya 53'ün düz anlamı ile ilgilidir. Yeşaya 53'ü Moşe Rabbenu (Musa) ile ilgili olarak açıklayan birkaç kaynak daha göreceğiz.
4. Yeşaya 53'ü Mesih ile ilgili kullanan tek kaynak Sanhedrin 98b'in, kelimenin tam karşılığı ile anlaşılması amaçlanmamaktadır.

Midraş Rabba

Midraş Rabba, Midraş öğretilerinin önemli bir derlemesidir. Tora'nın Beş Kitabı'nı ve Ester, Ezgiler Ezgisi, Rut, Ağıtlar ve Vaiz kitaplarını kapsar. Yetkisi tartışılmaz ve

Midraşim'in en çok atıfta bulunulan derlemelerinden biridir. Ayetlere yaklaşımı Talmud'un Aggadik bölümlerine çok benzer ve gördüğümüz gibi bu, bir ayetin düz anlamı olması gerektiğini gösterir.

Bereşit Rabba Bölüm 20

Midraş Rabba'dan gelen ilk Midraş, Bereşit Rabba Bölüm 20'dendir. Yukarıda bahsettiğimiz Talmud Berahot 57b'deki geçen ifadeleri kelime tekrar eder.

Bir sonraki midraş, Ezgiler Ezgisi Kitabı'ndandır:

Bamidbar Rabba 13:2

"Gümecimi, balımı yedim, şarabımı, sütümü içtim." (Ezgiler Ezgisi 5:1). "Çünkü ruhunu ölüme döktü" (Yeşaya 53:12) dediği gibi İsrail sürgünde ruhlarını ölüme döktü ve bal gibi tatlı olan Tora ile meşgul oldu. Bu nedenle gelecekte Kutsal Olan, onlara yaratılışın altı gününden kalma üzümlerinde saklanan şaraptan içirecektir." [Bamidbar Rabba 13:2]

Burada zaten bildiğimiz fikirleri yeniden açıkça görürüz: İsrail sürgünde acı çekmektedir ve bunun ödülü olarak ve Tanrı'nın Torası'na sınıksız sarılmaları ödülünü almaktadır. Bu öğretiyi, Yeşaya 53:12 ayetinin kelimenin tam karşılığı ile anlaşılmadığı kullanımına örnektir.

Bir sonraki, Devarim Rabba'dan, Lieberman tarafından yayınlanan bir metinden [Bu, Oxford Kütüphanesi'ndeki 147. el yazmasındandır]. Burada Tanrı ile Moşe Rabbanu arasında bir tartışma görürüz:

Devarim Rabba

"Bana, 'Geçmeyeceksin' dedin" (Yasa'nın Tekrarı 31:2). Bu nedenle, "*Diyorum ki, hepsi bir*" (Eyüp 9:22).

Bütün bunlardan sonra, "*Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldım*" (Yeşaya 53:8). Bana bu ülkeye girmememi emrettin. "Geçmeyeceksin"[Lieberman, Devarim Rabba sayfa 51.]

Eyüp Kitabı'ndaki ayet, sonunda doğruların da kötülerin öleceği gerçeğinin burada öğretilen fikre uyduğundan bahseder. Ayrıca Yeşaya 53'ün Moşe Rabbenu ile ilişkilendirilebileceği fikri Talmud Sota 14a bölümünü de tekrarlamaktadır. Bu Midraş kabul edilen bazı temaları da yansıtmaktadır. Örneğin, birçok açıklamada görüldüğü gibi "Yaşam ülkesinden uzaklaştırılmayı" "sürgün" olarak açıklar.

Rut Rabba

Sonuncu örnek Rut Rabba Kitabı'ndandır. Pazarlamacı misyonerler tarafından birçok kez alıntılananlardan biridir, ancak ASLA tamamını alıntılanamazlar. Önemi nedeniyle önce misyonerlerin nasıl alıntı yaptığını görelim:

Rut 2:14'un beşinci yorumu Mesih'e atıfta bulunur: "Buraya gel, ve ekmekten ye, ve lokmanı sirkeye batır." "Buraya gel" yani tahta yaklaş, "ekmekten ye" yani egemenliğin ekmeğini ye, "ve lokmanı sirkeye batır" ifadesi ise çektiği acılara atıfta bulunur. Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi (Yeşaya 53:5).

Ancak, tam metni görürsek, farklı bir anlayışa sahip oluruz:

"Ve Boaz yemek vaktinde ona dedi: buraya gel..." (Rut 2:14)

Rabbi Yohanan, bu altı ifadeyi David'e atıfta bulunarak açıkladı...

"Başka bir açıklama. "Buraya gel" Şlomo'dan (Süleyman'dan) bahsediyor..."

"Başka bir açıklama. "Buraya gel" Hizkiyahu'dan (Hizkiya'dan) bahsediyor..."

"Başka bir açıklama. "Buraya gel" Manaşşe 'den bahsediyor..."

"Başka bir açıklama. Kral Mesih'ten bahsediyor."

Buraya gel, ve ekmekten ye, ve lokmanı sirkeye batır

"Buraya gel" beni krallığa getir.

"*Ve ekmekten ye*" krallık ekmeğini ifade eder.

"*Ve ekmeğini sirkeye batır*", denildiği gibi acılara işaret eder, "*ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı*" (Yeşaya 53:5).

"*Orakçıların yanında oturdu*" çünkü gelecekte krallığı kısa bir süre için elinden alınacak. Söylendiği gibi, "*Yeruşalayim'e karşı savaşmaları için bütün ulusları bir araya getireceğim. Kent ele geçirilecek, evler yağmalanacak*" (Zekeriya 14:2).

"*Ve ona kavrulmuş başak uzattı*", çünkü gelecekte ona, "*dünyaya ağzının değneği ile vuracak*" dendiği gibi kendisine iade edilecektir.(Yeşaya 11:4)

Rabbi Brahya, Rabbi Levi adına şöyle dedi: "Son kurtarıcı, ilk kurtarıcı gibi olacak. Tıpkı ilk kurtarıcının gelip ondan sonra gitmesi gibi. Ne kadar zaman uzakta kaldı? Dediği gibi üç ay," *Moşe ve Aaron'un karşısında dikildiler*" (Mısır'dan Çıkış 5:20). Aynı şekilde son kurtarıcı da gelecek ve sonra gidecek.

Ne kadar uzakta kalacak?

Rabbi Tanhuma, Rabbiler adına şöyle dedi: "Kırk beş gün, dediği gibi, "Ve daimi yakılan sununun kaldırıldığı zamandan başlayarak...Dayanıp yetişene ne mutlu!..."(Daniel 12:11-12)

Nedir bu fazladan kırk beş gün?

Rabbi Yitshak ben Kartzartah, Rabbi Yona adına şöyle dedi: İsrail'in ot çıkarıp yiyeceği kırk beş gün bunlardır, söylendiği gibi "Çalılık yanında ebegümece koparıyorlar; Ve onların yiyecekleri retem çalısının köküdür" (Eyüp 30:4).

Onları nereye götüreceksin?

(İsrail'in) topraklarından Yahudiye çölüne, söylendiği gibi: "İşte onlarla konuşacağım ve onları çöle götüreceğim" (Hoşea 2:16).

"Başka bir açıklama. "Buraya gel" Boaz'dan bahsediyor...(Rut Rabba 5:6)

Midraş'ın tam metnine bakıldığında, ayetlerin kelime karşılığının kullanılmadığı hemen görülür. Midraş, "Yemek vakti gelince Boaz ona (Rut'a), buraya gel ve ekmekten ye ve lokmanı sirkeye batır" diyen Rut 2:14 ayetini yorumlamaktadır.

Ayetin düz anlamı, Mesih'e veya Midraş'ın atıfta bulunduğu diğer kişilerden herhangi birine atıfta bulunmamaktadır.

Söz konusu Midraş, bu ayeti Kral David'in soyundan gelenlerin birçoğuna ve onların özel acılarına ilişkin olarak yorumlamaktadır. Şu kişilere atıfta bulunmaktadır: Kral David, Kral Şlomo, Kral Hizkiyahu, Manaşşe, Kral Mesih, Boaz. Bu Midraş, aslen Boaz soyunun büyük adamlarının, yaşayacakları acı dönemleri bakımından benzer olacaklarını anlatmaktadır.

İlginç olan, Mesih'in acılarının ne olduğunu ve ne kadar süreceğini açıklıyor olmasıdır. Bu süre 45 gündür ve çölde gerçekleşir. Bu, Maşiah ben David'in İsrail halkının birçoğuyla birlikte çöle kaçtığı ve orada onlarla birlikte acı çektiği görüşünü desteklemektedir. Bu Midraş'tan asla çıkarılamayacak olan kavram, pazarlamacıların

iddia ettiği Kral Mesih'in öleceği ve dirileceği şeklindeki hristiyan kavramıdır. Bu Midraş ayrıca, rabbilerin Yeşaya 53'ü Mesih'e atıfta bulunarak yorumladıklarını kanıtlamaz.

Rut Rabba'da Mesih'ten bahseden bölüm, ilgili bölümü açıklama amacı taşımamaktadır. Amaç, Mesih'in çekeceği fiziksel acıyla ilgili Rabbinik inancı netleştirmektedir. Mesih çöle gider ve orada Son Kurtuluş gelinceye kadar Yahudi halkının geri kalanıyla birlikte acı çeker.

Midraş Tanhuma

Midraş Tanhuma, Tora'nın Beş Kitabı ile ilgili başlıca Midraş'tır. Midraş Tanhuma'nın iki versiyonu bulunmaktadır. Bu özel Midraş öğretisi en önemlilerinden biridir. Muhtemelen misyonerler tarafından en çok alıntılanan Midraş'tır ve ayrıca birçok Rabbinik yorumda da rol oynamıştır. Targum'un Yeşaya 52:13 ayetini Mesih'e atıf yaparak yorumlamasına benzer. Midraş Tanhuma'nın [ikinci versiyon, bazı küçük farklılıkları olan Buber baskısıdır] standart baskılarında bulunan versiyon şudur:

"Bir Basamak Şarkısı. Gözlerimi dağlara doğru kaldırıyorum, Yardımım nereden gelecek?" (Mezmur 121:1)

Ayetin söylediği şudur: *"Sen kimsin, ey büyük dağ? Zerubavel'in (Zerubbabil) önünde bir ova olacaksın!" (Zekeriya 4:7)*. Bu, ayet Maşiah ben David'e atıfta bulunmaktadır. Ve neden ona "büyük dağ" deniyor? Çünkü O, Atalarımız'dan üstündür, denildiği gibi, *"Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak"* (Yeşaya 52:13).

Avraam'dan daha yüksek, Yitshak'tan daha yükselmiş ve Yaakov'dan daha yüksek olacak.

Avraam'dan daha yüksek olacak, söylediği gibi, *"Elimi Yüce Tanrı Aşem'e – göklerin ve yeryüzünün Sahibi'ne kaldırdım!"* (Yaratılış 14:22).

Moşe'nin üzerine yükseltilecek, kendisine denildiği gibi: "*Onları koynunda kaldır*" (Çölde Sayım 11:12).

Haklarında "*Tekerlek çemberleri ise,yüksekti ve korkunçtu*" (Ezekiel 1:18) diye yazılan hizmet meleklerinden daha yücedir.

Bu yüzden "*Sen kimsin, ey büyük dağ?*" demektedir.

Ve kimden gelmektedir? Zerubavel'den (Zerubbabil).

Adı neden "Zerubavel"dir? Çünkü Bavel'de (Babil) doğdu.

Ya o kimdi? David'den geliyordu: "*Rehavam Süleyman'ın oğluydu. Aviya Rehavam'ın, Asa Aviya'nın, Yehoşafat Asa'nın*", "*Elyoenay'ın oğulları: Hodavya, Elyaşiv, Pelaya, Akkuv, Yohanan, Delaya, Anani. Toplam yedi kişiydi*" (1 Tarihler 3:10,24).

Anani ne demek? Bu Maşiah'tır..." [Midraş Tanhuma sayfa 48b, Toledot Peraşası #14.]

Zekeriya Kitabı'ndaki ayet Mesih ile ilgili değildir, ama bu Midraş ayeti bu açıdan yorumlamaktadır. Zerubavel (Zerubbabil) son savaşın ve etrafındaki olayların ayrıntılı bir tanımını veren, kendi adıyla anılan da dahil olmak üzere, Son Günler ile ilgilenen Midraşim'lerin bazılarında çok popülerdir.

Metnin ikinci versiyonu Aggadot Bereşit'te [Bölüm 22] yer almaktadır. Tanhuma'nın kısaltılmış bir versiyonu Yalkut Şimoni [Cilt 2 #476 ve 571]'de yer almaktadır.

Bir yandan, Ramban'ın Pablo Christiani ile yaptığı tartışmada Pablo Christiani bu midraştan bahsetmiş ve bu midraşı Mesih'in Tanrı olduğunu kanıtlamak için kullanmaya çalışmıştır. Abarbanel kitabında [Yeshuos Meshicho Soruşturması Bölüm 1 başında] buna atıfta bulunur ve şöyle der:

"Dinden dönen bu kişi, bu Midraş'ı (Ramban ile yaptığı tartışmada) Mesih'in yaşayan Tanrı ve Dünya'nın Kralı olduğunu göstermek için kullandı. Çünkü o, hizmet

meleklerinden daha üstündür. Bu, kadından doğan hiç kimse için söylenemez, çünkü Moşe bile onlardan daha büyük olamaz ve Tora'nın "Yisrael'de Moşe gibi bir peygamber daha çıkma-yacak" (Yasa'nın Tekrarı 34:10) dediği kişidir. bundan da öte, meleklerden daha büyük kimse olmayacaktır."

Hem Ramban tartışmasında hem de Abarbanel "Yeshuos Meshicho" adlı eserinde bu iddiaya cevap vermektedir. Ramban, "Disputation of the Rambam", Rambam Tartışması, Ramban'ın Toplu Yazıları Cilt 1 Sayfa 312 Paragraf 53'da şöyle açıklar: İlk önce Moşe'nin meleklerden üstün olduğunu gösteren "Yasa'nın Tekrarı üzerine Sifre"yi gösterir [Nitsavim Peraşası 305. paragraf]. Bu Midraş'ta Moşe Rabbenu (Musa) meleklerle oturmalarını emreder, çünkü o oturduğunda ayakta durmalarına izin verilmez. Ramban, daha sonra Midraş Tanhuma'yı, bahsedilen karakterlerin her birini Tanrı'nın ilanının dünya üzerindeki etkisiyle ilgili olarak açıklar. Avraam (İbrahim) sadece Nimdod (Nemrut) ve az sayıda insanla etkileşimde bulunmuştur. Moşe Rabbenu (Musa) Paro'nun (Firavun'un) huzurunda duruşu ve Tora'yı vermesiyle daha fazla sayıda insanla etkileşimde bulunmuştur. Ancak Maşiah (Mesih), Papa'nın ve tüm dünya krallarının huzurunda durup, Tanrı'yı tümüne ilan edecektir. Mesih'in daha büyük olması bu açıdandır.

Abarbanel bu Midraş hakkında değindiği ikinci noktasında Ramban'ın bu görüşünü genişletir (benzer bir görüş Ralbag'ın Yasa'nın Tekrarı 34:10 açıklamasında yer alır.) Sadece bu açıdan Mesih'in Moşe Rabbenu'dan daha büyük olduğuna, ancak peygamberlik seviyeleri açısından Moşe Rabbenu ile aynı olamayacağına işaret eder. Ayrıca Tora düzeyinde ve Moşe'nin diğer insanlardan üstün olduğu diğer niteliklerde, örneğin bilgelik ve alçakgönüllülük açısından da Moşe Rabbenu'dan daha büyük olmayacaktır. Bu nedenle bu Midraş, Moşe'nin Mesih de dahil olmak üzere başka herhangi bir insandan her zaman daha büyük olduğunu ve olacağını belirten Tora ile gelişmez.

Sonuç olarak Tanhuma, Targum gibi, Yeşaya 52:13'ü Mesih'e atıf yaparak yorumlamakta, onun nasıl yüceltileceğini ve ıstırap çeken İsrail ayetlerini göstermektedir.

Sifre

Sifre, Çölde Sayım ve Yasa'nın Tekrarı kitaplarının Midraşik bir yorumudur. Sifre'de konu ile ilgili iki bölüm bulunmaktadır. Birincisi bunu Pinehas ben Eliezer [Moşe Rabbenu'nun kardeşi Aaron'un torunu] ile ilgili olarak yorumlar:

"[Bu antlaşma] Hem o hem de ardından [gelecek] soyu için ebedi bir Koenlik antlaşması olacaktır" (Sayılar 25:13). Bu, koenlere verilen 24 koenlik armağanına atıfta bulunur.

"[Kendisi bunu,] Tanrısı Adına ödün vermeden hareket edip Bene-Yisrael için onarım sağlamanın karşılığında [hak etmiştir]" (Sayılar 25:13).

İsrael'in günahlarının onarımını sağlamak için "Çünkü ruhunu ölüme döktü" (Yeşaya 53:12). İsrailoğulları'nın kefareti ödeneceğinden başka bir şey söylemiyor. Şimdiye kadar hareket etmedi, ama orada duruyor ve ölümler diriltinceye kadar kefareti ediyor." [Sifre Pinehas Peraşası Paragraf 131]

Bu midraş, Yeşaya 53'ün düz anlamının açıklaması olmasa da, Yeşaya 53'ü yorumlaması, daha önce yaptığımız Yeşaya 53 açıklamaları ile tam bir uyum içindedir.

Bu midraş aynı zamanda Yalkut Şimoni [Cilt 1 #771]'de de bulunur.

Bir sonraki midraş, aynı Talmud Sota 14a'da olduğu gibi Yeşaya 53:12 ayetini Moşe Rabbenu (Musa) ile ilgili olarak yorumlar:

"Halkın başları [olarak] geldi" (Yasa'nın Tekrarı 33:21)

Başka bir açıklama: Bu bize Moşe'nin her grup için halkın başında geleceğini öğretmektedir; Tanah öğrenenler grubunun başında; Mişna öğrenenler grubunun başında; Talmud öğrenenler grubunun başında. Her biri ile ödülünü alacaktır. Bu yüzden şöyle demektedir: "Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak" (Yeşaya 53:12). [Sifre Vezot Aberaha peraşası Paragraf 355]

Bunun daha kısa bir biçimi Yalkut Şimoni'de [Cilt 1 #962] ve ayrıca Midrash Yilomdeinu'dan yapılan eklemelerde [Bu, Yalkut paragraf 55, Cilt 1'in sonunda yer almaktadır].

Midraş Eliyahu Rabba

Bir sonraki büyük Midraş'a Tanna D'Bei Eliyahu denir. Bu çok ilginç bir derlemedir. Önceki Midraşim'den farklı olarak, Tanah'ın kitaplarından herhangi biri için düzenlenmemiştir. İki bölümü vardır: Eliyahu Rabba ve Eliyahu Zuta. Çok çeşitli dini ve teolojik konularda vaazlar veya açıklamalar şeklinde öğretiler içerirler. Yahudilik için temel olan ve büyük popülariteye sahip birçok fikir içerir.

İlk bölüm şudur:

Neden *"Ve Aşam-korbanının kanunu şudur"* diyor? [Levililer 7:1. Aşam genellikle "suç sunusu" olarak tercüme edilir.]

Böylece Kutsal Olan Kutsanmış'tır O, İsrail'e şöyle dedi, "Oğlum, sana dedim ki, ben yalnızca günahı olmayanları kutsamak istiyorum. Ama bu konudaki sözlerimi geri aldım. Biri diğerinden daha büyük yüz günah işlese, bunlardan yüz çevirip teşuva (tövbe) yapsa ve kendini yeryüzüne alçaltsa [yani kendini alçaltsa] ve her gün şüpheli günah için bir Aşam getirmesi gerektiğini düşünür [Kazara günah işlenip işlenmediğini bilmediğinde de getirilen bir sunudur], şefkatle onun yanındayım! Onun teşuvasını kabul edeceğim ve ona güçlü ve Tora ile meşgul ve emirleri yerine getiren çocuklar vereceğim ve Tora'nın sözlerini sonsuza dek onların ağızlarına yerleştireceğim. Söylediği gibi, *"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer ruhunu Aşam korbanı (suç sunusu) yaparsa tohumunu görecek ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak"* (Yeşaya 53:10).

Başka bir açıklama: Bu dünyada *"tohumunu görecek"*, gelecek dünyada *"günleri uzayacak."* Bu nedenle, *"Ve Aşam-korbanının kanunu şudur"* der. [Tanna D'Bei Eliyahu Rabba, 6. bölüm sonlara doğru.]

Bu Midraş, tövbe ve alçakgönüllülüğün önemini göstermektedir. Yeşaya 53'ün ulusla ilgili olarak gösterdiğine benzer biçimde, bireyler açısından da sonuçlar çıkarır. Ayrıca ayetlerin anlamını daha önce açıkladığımız benzer şekillerde açıklamaktadır.

İkinci bölüm şudur:

Aaron onun yüzünden İsrail'in başına büyük bir şey geldiğini biliyordu [Onları Altın Buzağı ile günaha sokmuştu.] bu yüzden beline demirden bir kemer bağladı ve İsrail'in bütün evlerine gitti. Şema söylemeyi bilmeyen herkese öğretti. Nasıl dua edileceğini bilmeyen herkese Şema söylemeyi ve dua etmeyi öğretti. Tora'yı nasıl öğreneceğini bilmeyen herkese öğretti.

Bu sadece Aaron için değil, Tanrı uğruna İsrail'e toplum içinde Tora öğreten ve kimin zengin veya fakir olduğunu hesaba katmadan, herkese Tora'yı ve herkese Mişna'yı öğreten herhangi bir bilgin için geçerlidir. Aşem ona merhamet eder ve ona bilgelik, anlayış, bilgi ve zeka verir. Ve ona sadıklar arasında, Avraam, Yitshak ve Yaakov ile birlikte bir pay verir. Ayet onun hakkında şöyle der: *"Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı"* (Yeşaya 53:11). [Tanna D'Bei Eliyahu Rabba 13. bölümün ortası]

Bu Midraşın amacı başkalarına Tora öğretmenin büyük önemini öğretmektir. Diğer Midraşlarla benzerlikleri vardır. Ama Yeşaya 53'ün düz anlamını anlatmaz.

Eliyahu Rabba'da Yeşaya 53. Bölüm'den alıntı yapılan son bölüm şudur:

Bu Midraş'ın ne anlama geldiğini tam olarak anlamak için, genellikle yaptığımdan daha fazla alıntı yapmam gerekiyor. Bu, Eliyahu Rabba'nın tarzının ve konusunun klasik bir örneğidir.

"Bir kimse, gençken babasına ve anasına hürmet ettiğinde, hatta ihtiyarlığında daha da fazla hürmet ettiği zaman, geleneğimizde onun hakkında şöyle söylenmektedir. Peygamber Yeşaya şöyle demektedir: *"Kendi ekmeğini aç olanla paylaşmak ve evinize inleyen yoksullarla ve çıplağı görünce üstünü örtmek, ve kendi etinden olandan (örneğin, yakınlarınızdan) kaçınmamak değil mi?"* (Yeşaya 58:7).

Bir kimsenin evinde fazladan yemek varsa ve kendi malından başkalarına pay vermek için onunla sadaka yapmak isterse; ne yapmalıdır? Önce babasına ve annesine destek

vermelidir. Fazlası varsa kardeşlerine destek olmalı, ailesindeki diğer kişileri desteklemesi ve gerekenden fazlasına sahipse, kendisi ile aynı binada yaşayanlara destek olması, gerekenden fazlasına sahipse mahallesinde yaşayanları desteklemesi gereklidir. Diğer insanlara da bu şekilde davranmaya devam etmelidir. Bu yüzden Yeşaya “*evinize inleyen yoksullar*” demektedir.

“inleyen yoksullar” ile ne kastedilmektedir? Kişi kendi başına yemek yerken; kalbi huzur içindedir [Midraş burada, başkalarına dayanmak zorunda olanların aksine, kendine yetenlerin tatminini karşılaştırmaktadır], ancak başkalarının ona verdiği yemek zorunda kalırsa, ihtiyacı olan kalbi sıkıntıya girer. Aşem'in yolunda gidenlere, evlerinde yiyecekleri çok olup ve hizmetçileri ve evlerinin diğer üyeleri sofrasından keyif almak için onlara gelenlere övgüler olsun. Böyle bir kişi hakkında ayet şöyle der: “*Yükselişler Şarkısı. Mutludur Aşem'den korkan herkes, O'nun yollarında yürüyenler. Elinin emeğinin meyvesini yediğinde, mutlusundur ve her şey senin için iyidir*” (Mezmun 128:1-2).

İsrael ile göklerdeki Babaları arasında, bir adam ve arkadaşı arasında, karı koca arasında dünyada barışı çoğaltmak isteyen kişi Başkahin Aaron gibi olur.

İsrael'de sadakayı çoğaltmak isteyen kişi İsrail Kralı David gibi olur.

Öğrencilerine neşe getiren Rabbi Yohanan ben Zakkay gibi olur. Onun hakkında şöyle yazılmıştır: “*Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak*” (Yeşaya 53:11).

Buradan, bir nesildeki Tora bilginlerinin, içinde gizlice yaşadıkları neslin günahlarını (cezalarını) taşıdıklarını ve Aşem'den başka hiçbir kişinin onları tanıyamadığını söylüyoruz. Bu nedenle onun hakkında ayetin devamında şöyle yazılmıştır: “*Onların günahlarını o taşıdı*” (Yeşaya 53:11).

Bunu yapan on kişi varsa, hatta bunu yapan bütün bir cemaat varsa, onlara dokunabilecek düşman yoktur, söylenmiş olduğu gibi, “*Sana karşı yapılan hiç bir silâh işe yaramıyacak; ve hükümde sana karşı kalkan her dili suçlu çıkaracaksın. Tanrı kullarının mirası budur, ve onların ödülü bendendir, Tanrı diyor*” (Yeşaya 54:17). [Tanna D'Bei Eliyahu Rabba 27. bölüm başlangıcı.]

Burada, Yeşaya 53'te, İsrail ulusunun üzerine gelecek olan ıstırapı engelleyen doğruların ıstırapıyla ilgili bir ayet görmekteyiz. Bu fikir, Yeşaya 53'ü İsrail'in veya

İsrael'in sadık dürüstlerinin çektiği acılarla ilişkilendirdiğini gördüğümüz diğer kaynaklarla ve bunun neslin acısını nasıl hafiflettiğiyle aynı görünmektedir. Ancak bu Midraş da Yeşaya 53'ün düz anlamını anlatmaz.

Eliyahu Rabba'daki bu üç bölüm, başka bir Midraş kaynağında bulunmaz.

Midraş Tehillim

Midraş Soher Tov olarak da adlandırılan Midraş Tehillim, Mezmurlar kitabına dayanan çok eski bir Midraş derlemesidir. Pek çok kaynakta kabul görmüş ve alıntılanmıştır. Alıntı yapacağım iki bölümden biri Yeşaya 53. Bölüm'den bir ayet içermektedir. Birincisi şudur:

"Hükmü ilan edeceğim, Aşem bana, "Sen benim oğlumsun dedi"" (Mezmur 2:7). Bu, Tora'nın bir hükmü, Peygamberler'in bir hükmü ve Yazılar'ın bir hükmü ile ilgilidir.

Tora'nın hükmünde şöyle yazılmıştır: *"Tanrı şöyle diyor: Yisrael Benim Oğlum; Behorum'dur"* (Mısır'dan Çıkış 4:22).

Peygamberler'in hükmünde şöyle yazılmıştır: *"Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yüksecek ve çok yüksek olacak"* (Yeşaya 52:13). Ve sonra şöyle yazılmıştır: *"İşte, kendisine destek olduğum kulum; canımın kendisinden razı olduğu seçtiğim kulum"* (Yeşaya 42:1).

Yazılar'ın hükmünde şöyle yazılmıştır: *"Aşem efendime dedi: Sağıma otur"* (Mezmur 110:1). Ve şöyle yazılmıştır: *"Aşem bana, "Sen benim oğlumsun" dedi."* Başka bir ayette şöyle yazılmıştır: *"İşte,göklerin bulutları ile"* (Daniel 7:13) [Midraş Tehillim bölüm 2, ayet 2:7 (Buber baskısı paragraf 9'da)]

Bu, karmaşık bir Midraş'tır ve amaç net değildir. Midraş üç bölüme ayrılmıştır. İlk ayetin (Mısır'dan Çıkış 4:22) bağlamı açıkça İsrail hakkındadır. Anlayış Tanhuma ve Targum'u takip ederse, ikinci ayet (Yeşaya 52:13) hem İsrail hem Mesih şeklinde

yorumlanabilir. Son öğreti daha Mesihçi gibi görünmektedir. Bu da ne demeye çalıştığını anlamayı zorlaştırmaktadır. Ama en olası görüneni, yani onun Mesih'e atıfta bulunduğu görüşünü alırsak, o zaman ayetlerin harfi harfine kastedilmediği açıktır. Böyle bir yoruma göre Midraş'ın söylemeye çalıştığı şey, Mesih'in Tanrı ile yakın bir ilişkisi olduğudur.

Yeşaya 52'deki ayete gelince, Targum ve Tanhuma gibi, Yeşaya 52:13 ayetini Mesih ile ilgili olarak yorumluyor, ancak acı çekme ile ilgili bölümlerin Mesih ile ilgili olmadığı bir görüşü aktarıyor olabilir. Yeşaya'dan alıntı yapılan ikinci ayet (Yeşaya 42:1), görevini tamamlamadan Kul'a hiçbir şey olmayacağını ima eder [Birçok Yahudi yorumcu, Yeşaya 42'deki bu ayetlerin Mesih'e atıfta bulunduğunu ve görevini tamamlamadan acı çekmeyeceğini veya ölmeyeceğini belirtir]. Bu, kulun, yani bu yorumda Mesih'in acı çekmeyeceği, ancak tamamlaması gereken tüm işlerinde başarılı olacağı anlamına gelir.

Buradan çıkarılabilecek sonuç, ayetler kelimenin tam anlamıyla ifade etmese de, bu Midraş'ın Yeşaya 52:13'ü Targum ve Tanhuma gibi, Mesih ile ve onun ulaştırılacağı yüksek konum ile ilgili olarak yorumluyor olması güçlü bir olasılıktır.

Bu, yalnızca Yalkut Şimoni'de [Cilt 2 #621] bir kez daha görünür.

Bu sonraki Midraş, Yeşaya 53'ten bahsetmemekle birlikte, aynı Mezmur ile ilgili Midraş'ta bulunur. Bu midraşın önemi, bu midraşı şu ya da bu biçimde getiren kaynakların sayısından anlaşılabilir. Midraş Tehillim'de iki yerde görülür, ikincisi önemli bir ilaveye sahiptir.

Rav Huna şöyle dedi: [Bu Midraş'ın farklı versiyonları onu farklı isimlerle ve biraz farklı ifadelerle anlatıyor, ancak fikir aynıdır. Bu, diğer versiyonların kaynağıdır.] "İstiraplar üç kısma ayrılmıştır; Birincisi Atalarımız ve tüm nesiller tarafından alınmıştır; ikincisi zorla dinleri değiştirilenler neslinde alınmıştır; üçüncüsü Kral Mesih'in neslinde alınmıştır."

[Zorla dinleri değiştirilenler neslinde sırasında ne yaptılar? Demir küreler aldılar, sonra beyaz renge ulaşınca dek onları ısıttılar, ayaklarının altına koydular ve onlardan canlarını aldılar. Döndüler ve odun kıymıkları alıp tırnaklarının altına koydular ve bundan dolayı Tanrı'nın Adı'nı kutsal kılmak için öldüler. [Bu, tekrar görüldüğü 16. bölümde (Buber paragraf 4'te) eklenmiştir.]]

Yeşaya 53'e atıfta bulunmadığından ve Mesih zamanında meydana gelecek olan ıstıraptan artık haberdar olduğumuz için, sürgündeki ıstırap hakkındaki açıklamaların nedeni bu Midraş'ın ve Yeşaya 53'ün ilişkisine arka plan katmaktır.

Bu Midraş [Midraş Şmuel'de ve ayrıca Yalkut'taki üç örnekten birinde (# 620) şu sözleri ekler: *"Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi"* (Yeşaya 53:5). Bu sözlerin ardından Midraş Tehillim'de geçen açıklamaya devam ederler. Çoğu metin aynı olduğu için tekrar yazmadım ve en eski metinlerde (Midraş Tehillim) bulunmamaktadırlar. Yalkut'un bu öğretiyi üç kez aktardığını ve her seferinde bazen kendine özgü olan farklı bir ifadeye sahip olduğunu belirtmek gerekir.] Midraş Şmuel'de aktarılmıştır. [Bu, Samuel Kitabı'na dayanan Midraşik öğretilerinin bir derlemesidir. Pirke Avot hakkındaki yorum olan Midraş Şmuel ile karıştırılmamalıdır. Buna bazen Şmuel hakkında Midraş Soher Tov denir.] Yalkut Şimoni'de üç kez [Cilt 2 # 476, 620 ve 621] biraz farklı bir biçimde aktarılır.

Önemli Küçük Midraşim

Midraş Lekah Tov:

Midraş Lekah Tov, Tora'nın Beş Kitabı'na dayanan Midraş öğretilerinin çok önemli bir derlemesidir. Tora'nın bir yorumuna çok benzer [Birçok yönden Raşi'ye benzer, çünkü daha önceki Midraş kaynaklarından çok daha fazla düz anlama yönelir. Raşi'nin zamanında yaşamıştır], ancak yoruma Midraşim'i de eklemiştir. Daha önceki kaynaklara dayanarak Rabbi Tovia bar Eliezer tarafından derlenmiştir.

"Kuyularından sular aksın" (Çölde Sayım 24:7): İsrail'deki yoksullardan. Buradan şöyle derler: "Ülke halkının çocuklarına dikkat edin [Buradaki kelime: *הארץ עמי* kelime anlamı olarak "ülke halkı" anlamına gelir, ancak bilgi bakımından yoksul sayılan cahillere atıfta bulunmaktadır], çünkü yasa onlardan çıkar.

"Ve tohumları bol suda [yeşerecek]": İsrail krallığı dünyanın tüm krallıklarının üzerinde olacak,

“Agag’dan üstün olacak kralı”: Amalek kralı Agag'ın günlerinden itibaren İsrail krallığı başladı.

“Ve krallığı yükselecek”: Mesih'in günlerinde. Söylediği gibi, *“Bakın! Kulum başarılı olacak”* (Yeşaya 52:13). [Midraş Lekah Tov, Çölde Sayım 24:7, cilt 2 sayfa 257]

Midraş şöyle demektedir: Agag zamanında başlayan İsrail krallığı, Mesih geldiğinde yüceltilecektir. Bu tema, Yahudi Midraşim'de çok yaygındır. "Söylediği gibi" sözü, bu Midraş'ta ifade edilen düşünceyi desteklemek için getirilen bir ayete işaret etmektedir: İsrail, Son Günler'de, Mesih geldiğinde, yüceltilecektir. Mesih ile ilgili herhangi bir anlatım bulunmamaktadır. Bu Midraş'ın genel doğası gereği, kelimenin düz anlamıyla kastedildiğini söylememiz gerekir. Bu, Bilam'ın Tora'daki bu kehanetinin, Son Günler'deki gerçekleşecek bir kehanet olduğu için geçerlidir.

Midraş Tanaaim:

Midraş Tanaaim, daha eski olan Midraş HaGadol'dan alınan Yasa'nın Tekrarı Kitabı ile ilgili Midraşim'in bir derlemesidir. Nadiren alıntılanır, ancak Yeşaya 53'ten bahseder.

Her ikisi de Talmud Sota 14a ve Sifre'den ikinci örnekte yapıldığı gibi Yeşaya 53'ü Moşe Rabbenu'dan (Musa'dan) bahsediyor olarak açıklayan iki bölüme sahiptir. İlk bölüm şöyledir:

""Onlarla gideceğim ve gelecekte bir ödül almak için onlarla mitsvaları yapacağım." Kutsal Olan Kutsanmıştır O, ona şöyle dedi: "Buna üzülme, peygamberler aracılığı ile tüm mitsvaların senin tarafından verildiğini yazacağım. İsrail'den bir kişi bile gidip mitsvalardan birini yerine getirirse, gelecekte onunla birlikte sana ödül vereceğim. Söylediği gibi *“Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım”* (Yeşaya 53:12)." [Sayfa 17]

İkincisi şöyledir:

""İsrael topraklarına gitmezsem, başarısız, ödölsüz gideceğim." Kutsal Olan Kutsanmıştır ona dedi ki, "Gelecek dünyada sana İsrail'in herhangi birinden daha fazlasını, tam bir ödöl vereceğim." Söylediği gibi, "Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım" (Yeşaya 53:12). "[Sayfa 179]

Bereşit Rabbosei:

Bereşit Rabbosei, Rabbi Moshe HaDashin'in kaybolan daha büyük bir çalışmasına dayanan bir Midraşim derlemesidir. Sadece Yaratılış Kitabı ile ilgili Midraşim'i içerir. Bölüm şudur:

Şöyle öğretili: "Ölümü tatmayan 13 kişi vardır ve bunlar: ... Maşiah (Mesih) ... Avraam'ın hizmetkarı Eliezer...

Neden Mesih? Kötü insanlardan oluşan bir nesilde yaşadığı ve atalarını gördüğü için, David Evi'nin kralları putlara tapmıştı ve onlardan öğrendi ve O, Aşem'i seçti. İsrail için merhamet istedi; oruç tuttu ve onlar için dua etti. Söylediği gibi: "Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik." (Yeşaya 53:5). Bu nedenle gizlendi, sürgünlerin toplanmasında onları kurtarmak ve ölülerin dirilişinde onlarla birlikte sevinmek için." [Yaratılış 24:34 ile ilgili sayfa 96-97.]

Bu öğretinin Eha (Ağıtlar) Rabba [Bölüm 2 paragraf 51]'deki bir Midraş'a dayandığı görölmektedir. Orada Menahem ben Hezkiya'nın [Bazı Rabbinik Midraşim'de Mesih'in isimlerinden biridir] tapınağın yıkıldığı gün nasıl doğduğunu ve kurtuluşun geleceği zamana kadar beklemek üzere canlı olarak göklere götüröldüğünü anlatılmaktadır. İlginçtir ki, Rambam'ın yaptığı tartışmada Ramban'a bu Midraş gösterilmiş ve kelimenin düz anlamıyla kastedildiği için reddedilmiştir. Kelimenin düz anlamıyla kastediliyorsa, Mesih'in 1000 yaşından büyük olduğunu ima ettiğini söylemiştir. Bu Midraş'ın incelenmesi, ayetin Yeşaya 53 bağlamında anlaşılmadığını gösterir. Onun çektiği acılar, daha çok psikolojik acıyken, Yeşaya 53, Kul'un/Hizmetkar'ın fiziksel acıları olduğunu gösterir.

Talmud ve Midraşim'de Yeşaya 53 Konusuna Sonuç

Bu yazıda şunu gösterdik ki Midraş'ın öğretmeye çalıştığı konu ile kullandığı ayetlerin düz anlamı arasında bir ayırım yapmamız gerekir.Yukarıdaki tüm kaynakları gözden geçirdiğimizde vardığımız sonuçlardan birincisi, ayetlerin düz, kelime anlamını aktarmayan birçok midraş bulunduğudur. Bunlar, rneğin Yeşaya'daki anlatıları Rabbi Akiva ile ilgili olarak Yeruşalayim Talmudu'nu ve bunu Pinehas ben Eliezer ile ilgili olarak açıklayan Sifre'yi içerir.

Örneğin, Rut Rabba'da ayetlerin tam anlamıyla kastedilmediğini ve dahası oradaki ıştırabın belirli bir döneme atıfta bulunularak belirtildiğini görürüz. Bereşit Rabbosei'de ayet, Mesih'in neden diri diri göge alındığını açıklamak için kullanılır. Bunlar, Yeşaya 53' kelimenin düz anlamıyla açıklamaya çalışmazlar.

Rabbiler birçok kaynakta Yeşaya 53'n acı çeken Kul'u/Hizmetkarı'nın gerçek, düz anlamını İsrail olarak değerlendirmiştir. Bu, pagan Celsus'un söylediklerini doğrular.

Yeşaya 52:13'n Mesih ve Moşe Rabbenu hakkında düşünülebileceğine dair alternatif yorumlar vardır.

Kesin olarak söyleyebileceğimiz, rabbilerin Talmud ve Midraş'ta Yeşaya 53'n acı çeken Kul'u/Hizmetkarı'nın aslen Mesih olduğunu söylediği iddiası DOĞRU OLMADIĞIDIR. Tüm Midraşim'de, bu görüş çoğunlukta bile değerildir.

Mesih'in (ben David) Yeşaya 53'e dayanarak öleceğini, dirileceğine dair gördüğümüz HIBİR rnek yoktur. Rabbinik görüş ile ilgili misyoner iddialarının asırsız olduğu açıktır.

Zohar ve Yeşaya 53

İDDİA: Zohar, Yeşaya 53'n Mesih hakkında olduğunu söyler.

[Zohar gibi Rabbinik metinlerin doğası hakkında biraz arka plan için midraşik yöntemi ve bunun düz anlam olmadığını gösterdiğimiz "Talmud'da ve Midraşim'de Yeşaya 53" başlıklı yazı okunabilir. Bu Zohar için de geçerlidir.]

Misyonerlik pazarlama sektöründe Kabalistik eserlere başvurma eğilimi vardır. Bunun açık nedeni, bu metinlerde ne anlatıldığı ve ne anlama geldikleri hakkında fikri olan çok az insan bulunmasıdır. Bu, misyonerin pazarlama yaparken istediği her iddiayı yapmasını kolaylaştırır. Zohar'ın bu sektörde özel bir yere sahip olmasının nedeni anlaması zor ve alegorik bir dil kullanmasıdır. Bağlamından koparılan bir veya iki cümle alınır ve bu iddia Zohar'ın başka yerlerde açıkça söyledikleriyle açıkça çelişse bile misyonerin istediğini söylüyormuş gibi görünmesini sağlar.

Yahudi geleneğine göre Zohar'ın Yazarı, M.S. 2. yüzyılda yaşamış olan Rabbi Şimon bar Yohay'dır.

Zohar çeşitli kitaplardan oluşur. Üç kısımdan oluşuyormuş gibi bahsedebiliriz. (Bundan daha fazlası olmasına rağmen.) Birincisi Kutsal Zohar'ın kendisidir. Bu kitap, Tora üzerine üç ciltlik bir Kabalistik Midraşik yorumdur. İçinde birkaç alt bölüm bulunur, bazıları diğerlerinden daha ezoterik anlatıma sahiptir. Bazıları standart bir Midraş'tan farklı görünmez, ancak çoğu ezoterik doğaya sahiptir. İkinci kitabın adı Tikunei HaZohar. (Zohar'ın Onarımları.) Bu kitap, ezoteriktir ve Tora'nın emirlerinin birçoğunun Kabalistik tartışmalarını ve anlayışlarını içerir. Tora'daki ilk kelimenin tartışmalarına dayanmaktadır. Çeşitli uzunluklarda 70 bölüm veya Tikkunim'e sahiptir. Ardından arkada birkaç ekleme gelir. Üçüncü bölüme Zohar Hadaş (Chadash) denir. Zohar gibidir ama daha küçüktür. Ayrıca 5 Megilla'nın üçü ile ilgili (Rut, Ezgiler Ezgisi, Ağıtlar) Midraşik içeriği ve kendi Tikkunim'lerine sahiptir.

Yaklaşık 1000 sayfalık bu derlemede, Yeşaya 53'teki ayetlerden bahsedildiği birkaç bölüm bulunmaktadır. Atıfta bulunulan kişi her zaman aynı değildir. Yapacağım, bazı açık nedenlerden dolayı misyonerler tarafından belirtilmeyen tüm referansları göstermek ve sonra bahsedilenleri anlatmaktır.

Kabalistik kavramların tartışılmasında Yeşaya Kitabı'na 4 atıf bulunmaktadır:

Yeşaya 52:13 Zohar Cilt III 246b'de.

Yeşaya 53:1 Tikunei HaZohar sayfa 28a'da; Zohar Cilt I 253a.

Yeşaya 53:5 Zohar Hadaş (Chadash) sayfa 91a'da

Yeşaya 53:7 Zohar Cilt I 137b.

Yeşaya 53:10 ayeti Zohar Cilt II sayfa 168a'da ruha atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır.

Zohar, Yeşaya 53'ü birçok kişiye atıf yapıyor olarak yorumlamaktadır:

Yeşaya 52:13-14, Zohar Cilt I 182a'da Melek Metatron'a atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır..

Yeşaya 53:5, Zohar Cilt II 115b'de Peygamber Eliyahu (İlyas'a) atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır.

Yeşaya 53:5, Zohar Cilt III 276b'de Maşiah ben Yosef'e atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır.

Aşağıdaki ayetler Moşe Rabbenu'ya (Musa'ya) atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır. Moşe Rabbenu'ya sekiz adet atıf bulunmaktadır:

Yeşaya 52:13 Zohar Cilt III sayfa 153b.

Yeşaya 52:13, 53:2,5, Zohar Cilt III 280a'da.

Yeşaya 53:1 Tikunei HaZohar sayfa 43a.

Yeşaya 53:5 Tikunei HaZohar sayfa 54b ve 112a'da.

Yeşaya 53:5,9 Zohar Cilt III 125b'de.

Yeşaya 53:5,6,9 Zohar Cilt III 282b'de.

Yeşaya 53:12 Zohar Hadaş (Chadash) sayfa 15a'da

Zohar Cilt II 29b'de Yeşaya 53:7 İsrail'e atıf yapıyor olarak yorumlanmaktadır.

İsrail'in sadık dürüstlerine 7 atıf bulunmaktadır:

Yeşaya 52:13 Zohar Cilt I 181a'da.

Yeşaya 53:5 Zohar Cilt III 218a, 231a, 247b'de

Yeşaya 53:10 Zohar Cilt I 140a'da; Cilt II 244b; Cilt III 57b.

Özetlemek gerekirse: Yeşaya Kitabı'na yapılan atıfların beş tanesi Kabalistik konularla ilgilidir ve insanlara atıfta bulunmaz. Yeşaya 53'ün Zohar'daki en yaygın konusu, İsrail'in erdemlilerine yapılan yedi atıf ve İsrail'e atıfta bulunan bir tanedir. Ayrıca Moşe Rabbenu'ya (Musa'ya) sekiz atıf yapılmaktadır. Diğer beş atıftan dördü, Yusuf oğlu Mesih'e (Maşiah ben Yosef) (Nevat oğlu Yarovam'ın soyundan), biri melek Metatron'adır. Peygamber Eliyahu (İlyas) ve ruh için birer atıf bulunmaktadır. Sadece bu farklı kişilere atıfların bulunduğunu öğrenmek bile, " Zohar, Yeşaya 53'ün Mesih hakkında olduğunu söyler" iddiasında bulunmanın doğru olmadığını göstermektedir.

Yine de misyoner pazarlamacılar tarafından kullanılan bir bölümü ele alalım. Bu bölüm bize bazı çok önemli teolojik konuları öğretir ve diğer Rabbinik eserlerde bulunan birçok şeyi anlamamızı sağlar.

Bu bölüm Zohar Cilt II 212a'da yer alır ve Yeşaya 53:4,5 ayetlerine atıfta bulunur. [Alıntı yaptığım bölümde Yeşaya ayetlerinden birinin yer almadığına dikkat edilmelidir. Daha sonra tam bir çeviri yaptığımda, bu ayeti Zohar bağlamında göreceğiz.] Bu bölüm, Zohar'a göre Yeşaya 53'ün acı çeken Kul'un/Hizmetkar'ın Mesih olduğuna dair bir "kanıt" olarak birçok kez alıntılanmıştır. En sık kullanılan İngilizce versiyonuna bakalım:

"Eden Bahçesi'nde Hastalık Oğulları Sarayı adında bir saray vardır. Mesih bu saraya girer ve İsrail'in her acısını ve her azabını çağırır. Bunların hepsi O'na gelir ve O'na dayanır. Ve onları Kendi üzerine alarak böyle hafifletmemiş olsaydı, İsrail'in yasayı çiğnediği için cezasını taşıyabilecek hiç kimse olmayacaktı; yazıldığı gibi, "*Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı*" (Yeşaya 53:4).

Bu bölümü açıklamadan önce, metnin kısaltıldığını ve bu nedenle önemli bağlamın çoğunun kaybolduğunu bilmemiz gerekir.[Bu, gerçekleri çarpıtmak için yapılmaz. Örneğin Patai, "Mesih Metinleri" adlı eserinde bu bölümü örnek olarak getirir ve üç nokta ile gösterdiği bir kısmı eksiktir. Bu eksik bölüm önemli bağlamsal bilgiler içermektedir, ancak kitabının konusu bu olmadığı için onu dışarıda bırakmıştır. Bu bölümden alıntı yapacağız çünkü Zohar'ın bize ne söylemeye çalıştığını anlamamıza yardımcı olur.]

Bu bölümü tam olarak anlamak için, rabbilerin Yeşaya 53'ün acı çeken Kul'unun/Hizmetkarı'nın Mesih olduğu konusunda hemfikir olduklarını kanıtlamak için alıntılanan başka bir Rabbinik metni açıklamamız gerekmektedir. Bu Yom Kippur için musaf duasıdır. [Bu bölüm, Yeşaya 53'teki ayetlerden alıntı yaptığını, o ayetleri açıkladığını iddia etmese de, bu ayetlere atıfta bulunduğu için dahil edilmiştir. Şiirsel bir bölüm olduğu için, Rabbilerin Yeşaya 53'ün ne hakkında olduğunu açıkladığına dair herhangi bir kanıt sağladığını söylemek zor olacaktır.]

Genellikle alıntılanan metin şudur:

“Dürüst meshedilmişlerimiz bizden ayrıldılar; bizi dehşet sardı ve bizi haklı çıkaracak kimsemiz yok. O bizim suçlarımızın boyunduruğunu ve suçlarımızı yükledi ve bizim suçumuzdan dolayı yaralandı. Günahlarımızı omzunda taşır ki, günahlarımıza af bulsun. Ebedi Olan, O'nu (Mesih'i) yeni bir yaratık olarak yaratacağı zaman, onun yarasıyla iyileşeceğiz. Ey onu dünyanın çemberinden çıkar. Yinnon'un eliyle bizi ikinci kez Lübnan Dağı'nda toplamak için onu Seir'den yukarı kaldırın.” [Philips, A. Th. Machzor Leyom Kippur, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Baskı (New York: Hebrew Publishing Company, 1931), s. 239. Bu bölüm, örneğin 1937 baskısında da bulunabilir. Ayrıca, Driver ve Neubauer, s. 399.]

Bu bölümü anlamak için biraz tarihsel arka plan vermemiz gerekmektedir. Bu payyut'un (dini şiir) yazarı Eleazar HaKalir'dir. Bir Kabalitti ve bazıları onun Rabbi Şimon bar Yohay'ın oğlu olduğuna inanır, ancak bazıları onu M.S. 9. yüzyıla yerleştirmektedir. Yukarıdaki bölüm, "Az MeLifnei Beraishis" (Dünya Yaratılmadan Önce) olarak adlandırılan payyut'un sadece küçük bir kısmıdır. Dört bölümden oluşur ve bir dizi Yahudi cemaatinde Yom Kippur'un Musaf duasında Keduşa'nın ortasında söylenir.

Yukarıdaki bölümün geçtiği bölümün tamamını tercüme edelim:

Sonra, Yaratılış'tan önce;

Kutsal Tapınak ve Yanin hazırlandı;

Başlangıçtan beri yüce bir dua yeri;

Herhangi bir insan veya dil yokken hazırlandı.

Şehina'nın orada kalabileceği kadar güçlüydü;

Kasıtlı olmayan günahkarlara doğru yol gösterildi;

Günahları kırmızı olan günahkarlar;

Eskisi gibi olacak şekilde yıkandı ve saflaştırıldı.

O, korkutucu bir öfkeyle öfkelenmişse de;

Kutsal Olan, tüm öfkeni gösterme;

Bu zamana kadar çalmaya devam etsek de;

Kayamız bize hastalık getirmeyecek.

Dürüst Maşiah'ımız bizden uzaklaştırıldı;

Yenildik ve kimse doğruluğumuzu savunmak için burada değil;

Günahlarımız ve isyanımızın boyunduruğu onun üzerindedir;

İsyanımız yüzünden yaralandı.

Onu yerden çıkar,

Seir'den yükselt;

Bizi Lübnan Dağı'nda bir araya getirmek için, (Rabbilik yazın içinde Kutsal Tapınak için kullanılan başka bir isimdir.)

Yine Yanin'in eliyle.

Bu duanın basit anlamı, kefaret için Kutsal Tapınağımız vardı ama şimdi sürgündeyiz ve Maşiah geldiğinde bizi Kutsal Tapınağa (Lübnan Dağı) geri götürecektir. Elbette bu bölüme, önceki ve sonraki metinlerin bağlamında bakıldığında, misyonerlerin ne demeye çalıştıklarını anlamak biraz zordur.

Bu payyut (dini şiir), standart İbranice baskıdaki Midraş Tanhuma Naso Peraşası 11, sayfa 506'daki öğretiye dayanmaktadır. Orada şöyle demektedir:

""Bize öğret, rabbimiz, dünya yaratılmadan önce kaç şey yaratıldı?" Rabbilerimiz şöyle öğretiler: "Dünya yaratılmadan önce yedi şey yaratıldı. Bunlar: (1) Görkem

tahtı (2) Tora (3) Tapınak (4) Atalarımız (Avraam, Yitshak ve Yaakov) (5) İsrail halkı (6) Maşiah'ın (Mesih'in) adı (7) Tövbe.""

Payyut'a baktığımızda her bölümde bunlardan bazılarının bahsedildiğini görürüz. İlk bölüm: Görkem tahtı ve Tora. İkincisi: Atalarımız ve İsrail. Üçüncüsü: Maşiah (Mesih) ve Tapınak. Dördüncüsü: Tövbe.

Yahudi halkının tüm tarihi bu Midraş'ın içine işlenmiştir.

Bu Midraş'ta ve ayrıca rabbilerin neye inandığı konusundaki tartışmalarda ortaya çıkan payyut'ta ilginç ve önemli olan birkaç şeye dikkat çekmek istiyorum. Bunlar, bu payyut'un anlamının ne olduğu konusundaki anlayışımızla doğrudan ilgilidir.

1. Bu 7 şey, dünyanın var olabilmesi ve dünyanın yaratılma amacına ulaşması için gerekli kabul edilmiştir.

2. Midraş'ta Mesih'in kendisinin değil, yalnızca Mesih'in ADI'nın önceden yaratılmış olduğuna dikkat ediniz (Ancak Atalarımız ve İsrail önceden var olarak kabul edilir.)

3. Midraş'taki Mesih'in adının önceden var olmasının kanıtı, Mezmurlar 72:17'nin yorumuna dayanmaktadır:

"Adı sonsuza kadar kalacak, adı Güneş durdukça adı var olsun."

Rabbiler şöyle yorumlamaktadır: *"Adı sonsuza dek kalacak, güneş (yaratılmadan) önce Yanin onun adıydı."*

Rabbilerimizin birçok kez manevi dersler vermek amacıyla ayetleri bağlamından kopardıklarını belirtmiştim. Bu ayet de buna bir örnektir. Bu amaç aslında payyut'taki bir bölümde görünmektedir.

4. Payyut'un her bir kısmı, Keduşa duasının bir kısmı ile ilgilidir.

a. İlk bölüm, Aşem'in görkeminin dünyayı nasıl doldurduğundan ve Aşem'in varlığının örnekleri olan Tora ve Görkem Tahtı ile ilgilidir.

b. İkinci bölüm, Aşem'in birliğinin ilan edilmesiyle, Aşem'in Adı'nı kutsayan ve O'nun Birliğini ilan eden Atalarımız ve İsrail ile ilgilidir.

c. Üçüncü bölüm, sürgünden nasıl çıkarılacağımız, Tapınak ve Mesih ile ilgilidir.

d. Son bölüm, tövbe ile ilgili olan Tanrı'nın krallığını ilan etme, Tanrı'yı Kral olarak kabul etme ve O'nun emirlerini yerine getirme ile ilgilidir.

5. Payyut'un son bölümünde sadece tövbe teması bulunur. Bu bölümü okursanız, söz konusu yedi kavramın en önemlisinin tövbe olduğunu görürsünüz.

6. Önemli bir şekilde, üçüncü ve dördüncü bölüm günah hakkında konuşur, şu farkla ki üçüncü bölüm günahı sürgün ve Tapınağa dönüş ile ilgili olarak tartışırken, dördüncü bölüm günahı bireysel tövbe ile ilgili olarak tartışır. Bunlar ayrı konular olarak ele alınırlar.

Bu noktaları göz önünde bulundurarak, Tanah'ta öğretilen, ancak sıklıkla gözden kaçırılan önemli bir ilkeyi ele alalım. Yahudilik'te hem teolojide hem de dualarımızda önemli bir yeri vardır. Bu kavram "günah" kavramıdır. Ama sadece günah değil, ortak, toplumsal günah kavramı. "*Biz ve Atalarımız günah işledik*" kavramı (Yeremya 3:25).

Ara konu: Bireyin Günahı ve Ulusun Sorumluluğu

Yeriho'da meydana gelen mucizevi ve yankı uyandıran zaferin sonrasında Kenaaniler'in morali tamamen sıfırlanmış, Bene-İsrail ise daha fazla özgüven kazanmıştır. Bu elbette Kenaaniler'in kayıtsız şartsız teslim olmaya veya evlerini terk edip Ülke'den kaçmaya hazır oldukları anlamına gelmemektedir. Ne de olsa insanlar evleri ve aileleri için savaşma eğilimi gösterirler. Ancak olayların gelişimi şüphesiz, istilacılara karşı savaşma azimlerini kırmış ve ittifak kapasitelerini zayıflatmıştır.

Resmin diğer tarafında İsrail için, bir sonraki hedefi ele geçirme amacıyla tüm askeri gücü toplama gereği artık yok gibi görünmektedir. Tanrı'nın yardımı ve İsrail'in üstünlüğü Yeriho'da her türlü şüphenin üstünde kanıtlanmıştır.

Ama tüm bu varsayımlar Ay şehrine yapılacak harekatta buharlaşacak, normalde küçük ve kolay bir hedef olan Ay halkı Bene-İsrael'i mağlup edecektir. Yeoşua için bu mağlubiyetin askeri etkenlerden kaynaklanmadığı aşikardır. Asıl sebebin İsrail'in günahı olduğunu bilmektedir. Tanrı ona suçluyu bulması talimatını verecek ve sorumlunun, tek bir bireyin açgözlülüğü olduğu ortaya çıkacaktır. Bu olay toplumsal sorumluluk hakkında, tek bir bireyin günahının bile nasıl tüm toplumun eksikliklerinin aynası olabileceği hakkında bir ders sağlamaktadır.

İlk ayet halk içinde günah işleyen Ahan adlı bir bireyin ismini ve günahını açıklıyor olsa da, bundan önce, söz konusu günahın tüm halkı sorumlu tutmaktadır: "Bene-Yisrael hereme el uzatmıştı." Bunun bir sonucu olarak, sıradaki Ay savaşında, İsrail ordusu bozguna uğramış, otuz altı kişi ölmüştür. Acaba neden bir kişinin kabahatinden tüm halk sorumlu tutulmuştur? Daha da şaşırtıcı olanı, Ahan'a savaşta hiçbir şey olmamıştır. Öyleyse neden günahı işleyen kişi bir sıyrık bile almamışken, ulus bu şekilde cezalandırılmıştır?

Ralbag şöyle açıklar: Ahan'ın günahı nedeniyle Tanrı, İsrail ordusuna verdiği cömert yardımını geri çekmiş, bunun sonucu olarak Ay'a karşı girişilen hareket mucizeler olmaksızın gerçekleşmiş ve askerler de savaşın normal gidişatı içinde ölmüştür. Her şey doğal yollarla gerçekleştiğinden, çarpışmaların zorlu kısımlarında rol almış olmayan Ahan'a da bir şey olmamıştır. [Sonuçta Ay'daki bozgun bile Bene-İsrael için iki konuda ders teşkil etmiştir: Yeriho gibi muazzam korunaklı bir şehir bile Tanrı'nın yardımını olduğu zaman kolayca düşmüştür; ama Ay gibi kolay bir hedef bile, Tanrı yardımını geri çektiği zaman kendilerini bozguna uğratabilmiştir.]

Böylece buradan Tanrı'nın cezalandırma yöntemiyle ilgili bir şeyler öğrenmiş bulunuyoruz: Tanrı'nın fiilen verdiği bir cezayla, yakın nezaretini geri çekmesinden kaynaklanan ceza arasında fark vardır. Tanrı fiilen ceza verdiği zaman bu cezadan yalnızca cezanın hedefi olan birey etkilenir. Örneğin hereme el uzatma günahı nedeniyle sonradan yalnızca Ahan cezalandırılmıştır. Buna karşılık Tanrı ceza olarak yakın nezaret ve korumasını geri çektiğinde, işler doğal akışına göre ilerler ve doğanın normal gidişatı neyi gerektiriyorsa o olur (Malbim).

Mihtar MeEliya, İbn Ezra'nın Mısır'dan Çıkış 20:14'teki açıklamasını temel alarak, halkın sorumluluğu hakkında farklı bir olasılık öne sürer. İnsanlar, yasak bir davranışın tamamen kabul edilmez görünmediği durumlarda günah işlerler, ama evrensel olarak nefret uyandırıcı sayılan bir hareketi kimse yapmaz. Örneğin günümüz toplumunda dedikodu, aslında öyle olması gerekmesine rağmen, nefret uyandıran bir şey olarak görülmez, ama mesela yamyamlık öyle bir şeydir. Bu nedenle dedikodu yaygındır, ama yamyamlık görülmemiş bir şeydir. Benzer şekilde, eğer İsrail ulusu bir bütün olarak Yeoşua'nın Yeriho'nun mallarını yasaklayan yeminine gereken saygıyı

gösteriyor olsaydı, bu mallardan birkaç parçayı çalan bir Ahan olmazdı. Dahası, anlaşıldığı kadarıyla Ahan'ın ailesi ve başkaları da durumun farkında olmalarına rağmen onu engellemiş değillerdir. Bu da aslında tüm ulusta eksik bir şeylerin olduğuna işaret etmektedir ve Tanrı bu nedenle korumasını geri çekmiştir.

Yine de bu olayda iki nokta sıra dışı niteliktedir: Öncelikle, üç milyonu aşan nüfusa sahip bir ulus içinde, sahipsiz kalan bir şehrin zenginlikleriyle karşılaşp da bundan kendisini zengin etmeye teşebbüs eden yalnızca tek bir kişi olmuştur. İnsani zaaf lar ve paragözlüğün ne olduğu hakkında en ufak bir tecrübesi olan herhangi biri için bu inanılmaz derecede dikkat çekicidir. İkinci olarak, tüm ulus o kadar yüksek bir erdem standardına sahiptir ki, tek bir günahkarın para hırsından hepsi sorumlu tutulabilmiştir (Artscroll).

Sonuç itibariyle, Bene-İsrael Kutsal Topraklara yeni girdikleri bu aşamada, birbirlerine ne kadar bağımlı oldukları hakkında önemli bir ders almışlardır. Bu, fiziksel anlamda birbirlerine yardım etmeyi gerektiren türdeki bir bağımlılık değil, manevi bir bağımlılıktır. Yahudi ulusu Tanrı'nın gözünde tek bir vücut gibidir. Tek bir hasta olduğu zaman nasıl tüm beden bundan istirap duyarsa, aynı şekilde tek bir birey günah işlediği zaman da tüm İsrail halkı bundan zarar görür. Kimse kendisini toplumdan ayırıp "Günahımla yalnızca kendi ruhuma zarar veriyorum. Bu beni ilgilendirir ve bunun sonuçlarına tek başıma katlanacağım" diyemez. Herkes şunu anlamalıdır ki, İsrail toplumunun bir parçası olarak, davranışları toplumun diğer tüm fertlerini de doğrudan etkileyecektir. Dürüstlüğü ve Tanrı'ya bağlılığı için hak ettiği ödülü tüm toplum paylaşacağı gibi, eğer günah işlerse bunun ceremesini de tüm toplum onunla birlikte çekecektir (Meam Loez). Zira "Kol Yisrael Arevim Ze Baze - Tüm İsrail Birbirinden Sorumludur" (Talmud Sanedrin 27b vb.; bkz. Levililer 26:37). Ayrıca bkz. Yasa'nın Tekrarı 29:9. (Gözlem Gazetecilik, Yeoşua Kitabı)

Tanah'ta bir ilke açıktır ve o da şudur: Eğer bir kişi günah işlerse, günahlarından tövbe etmedikçe cezalandırılacaktır. Ezekeil 3. Bölüm'e bakalım:

Ezekeil 13. Bölüm

18 *Kötü kişiye, 'Kesinlikle öleceksin' dediğim zaman onu uyarmaz, yaşamını kurtarmak amacıyla onu kötü yolundan döndürmek için konuşmazsan, o kişi günahı içinde ölecek; ama onun kanından seni sorumlu tutacağım.*

19 *Ancak kötü kişiyi uyardığın halde kötülüğünden ve kötü yolundan dönmezse, o günahı içinde ölecek. Ama sen canını kurtarmış olacaksın.*

20 *"Doğru kişi doğruluğundan döner de kötülük yaparsa, onu yıkıma uğratacağım, o da ölecek. Onu uyarmadığın için günahı içinde ölecek, yaptığı doğru işler anılmayacak. Ancak onun kanından seni sorumlu tutacağım.*

21 *Ama doğru kişiyi günah işlemesin diye uyarırsan, o da günah işlemese, kesinlikle yaşayacak. Çünkü o uyarılara kulak vermiştir; sen de canını kurtarmış olacaksın."*

Ezekiel 33:11-20:

11 *Onlara de ki, 'Varlığım hakkı için diyor Egemen RAB, ben kötü kişinin ölümünden sevinç duymam, ancak kötü kişinin kötü yollarından dönüp yaşamasından sevinç duyarım. Dönün! Kötü yollarınızdan dönün! Niçin ölesiniz, ey İsrail halkı!'*

12 *"Sen, ey insanoğlu, halkına de ki, 'Doğru kişi Tanrı'ya başkaldırırsa, doğruluğu onu kurtarmaz. Kötü kişi kötülüğünden döndüğü zaman kötülüğü yıkımına neden olmaz. Doğru kişi Tanrı'ya başkaldırırsa, doğruluğu yaşamasını sağlamaz.'*

13 *Doğru kişi için, 'Kesinlikle yaşayacak' desem, ama o doğruluğuna güvenip de kötülük yapsa, yaptığı doğru işlerin hiçbiri anımsanmayacak. Yaptığı kötülükten ötürü ölecek.*

14 *Kötü kişiye, 'Kesinlikle öleceksin' desem, ama o günahından dönüp adil ve doğru olanı yapsa,*

15 *aldığı rehini geri verse, çaldığını ödese, yaşam veren kurallar uyarınca davranıp günah işlemese kesinlikle yaşayacak, ölmeyecektir.*

16 *İşlediği günahlardan hiçbiri ona karşı anımsanmayacaktır, adil ve doğru olanı yapmıştır; kesinlikle yaşayacaktır.*

17 *"Senin halkın, 'Rab'bin yolu doğru değil' diyor. Oysa doğru olmayan onların yolu.*

18 *Doğru kişi doğruluğundan döner de kötülük yaparsa, yaptığı kötülüğün içinde ölecektir.*

19 *Kötü kişi yaptığı kötülükten döner de adil ve doğru olanı yaparsa, yaptığı bu işlerle yaşayacaktır.*

20 *Ey İsrail halkı, 'Rab'bin yolu doğru değil' diyorsun. Her birinizi kendi yoluna göre yargılayacağım."* (hristiyan çevirisi)

Bu bölümlerden kötülerin günahlarından dolayı öldüklerini görüyoruz. Bu ölüm ruhun kesilmesi, ruhsal ölümdür. Kanıt: Çölde Sayım 15:30-31.

30 *"Öte yandan; ister doğuştan Yahudi ister Ger [olsun, bu günahı] arsızca işleyen kişi, Aşem'e küfretmiş olur. Bu can halkının içinden kesilip atılacaktır;*

31 *zira Tanrı'nın Sözü'nü aşağılamış, Emri'ni ihlal etmiştir. Bu can tamamen kesilip atılacaktır. Günahı kendisindedir."*

Günahlar için de BU dünya da açık bir ceza vaadi vardır. Bu, Tora'da Yasa'nın Tekrarı Kitabı gibi birçok yerde bulunur. Bakınız Yasa'nın Tekrarı 28:15-68. Buradan günahın İKİ yönü olduğunu görürüz. Gelecek Dünya'da manevi bir ceza ve bu dünyada ıstırap çekme cezası bulunur. Ama bu cezalar farklı günahlar içindir. Göreceğiz ki bu dünyadaki sürgün ve ceza öncelikle toplumsal günahlar içindir ve Gelecek Dünya'daki manevi ceza ise SADECE bireysel günahlar içindir.

Soru şudur: Bir günahkarın ruhsal ölüme veya Kutsal Kitap'taki herhangi bir cezaya maruz kalmaması için günahkarın aklanmasını sağlamak için başka biri onun yerine bu dünyada ölebilir veya acı çekebilir mi? Cevap: Kesinlikle HAYIR. Tanah'ta, bir kişinin günah işlemesi ve başka bir kişinin bu kişinin günahı için cezalandırılması veya bir kişinin başka bir kişinin günahının cezasını ve kefaretinin üzerine alması gibi bir örnek yoktur. Tora açıkça,

"Babalar oğullar nedeniyle öldürülmeyecek ve oğullar babalar nedeniyle öldürülmeyecek. Herkes kendi günahı sonucu öldürülecektir" (Yasa'nın Tekrarı 24:16) demektedir.

Bu kavram, şurada daha da açık bir şekilde ifade edilmektedir:

Hezekiel 18:1-4:

Rab bana şöyle seslendi: "İsrael için, 'Babalar koruk yedi, Çocukların dişleri kamaştı' diyorsunuz. Bu deyişle ne demek istiyorsunuz? Varlığım hakkı için" diyor Egemen Rab, "İsrael'de artık bu deyişi ağızınıza almayacaksınız. Her yaşayan can benimdir. Babanın canı da, çocuğun canı da benimdir. Ölecek olan, günah işleyen candır."

Hezekiel 18:19-23

"Ama siz, 'Oğul neden babasının işlediği suçlardan sorumlu tutulmasın?' dersiniz. Bu oğul adil ve doğru olanı yapmış, bütün kurallarımı dikkatle izlemiştir. Böyle biri kesinlikle yaşayacaktır. Ölecek olan günah işleyen kişidir. Oğul babasının suçundan sorumlu tutulamaz, baba da oğlunun suçundan sorumlu tutulamaz. Doğru kişi doğruluğunun, kötü kişi kötülüğünün karşılığını alacaktır. "Kötü kişi işlediği bütün günahlardan döner, buyruklarıma uyar, adil ve doğru olanı yaparsa, kesinlikle yaşayacak, ölmeyecektir. İşlediği günahlardan hiçbiri ona karşı anılmayacaktır. Doğruluğu sayesinde yaşayacaktır. Ben kötü kişinin ölümünden sevinç duymam, ancak kötü kişinin kötü yollarından dönüp yaşamasından sevinç duyarım." Egemen Rab böyle diyor.

Hezekiel 18. Bölüm, babaların (ve dolayısıyla başka herhangi bir kişinin) günahlarının oğullarını etkilemediğini Tanrı adına açıkça belirtir.

Peki ya kurbanlık sunular? Kurbanlar, bir başkasının (kurban durumunda bir hayvanın) ölmesine ve günah işleyen kişinin kefaretinin ödenmesine örnek değil midir? Cevap: Kesinlikle HAYIR. Kurbanın geçerli olması için günah işleyen kişinin Levililer 5:5 ayetinde söylediği gibi öncelikle günahını itiraf etmesi gereklidir:

Bunlardan birinden [dolayı] suçlu duruma düştüğünde, hakkında hata ettiği [günahla ilgili olarak] itirafta bulunmalıdır.

Levililer 5:5

Günah işleyen kişi tövbe etmeli ve yüreğini değiştirmelidir. Kendi yolundan Tanrı yoluna dönmelidir. Aksi takdirde kurban sunamaz. hem günahkar olup, bir yandan da kurban getirip kabul edilmesini bekleyemezsiniz.

Peygamber Yeşaya'nın birinci bölümdeki mesajı budur:

Yeşaya 1. Bölüm

11 *“Kurbanlarınızın sayısı çokmuş, Bana ne?” diyor RAB, “Yakmalık koç sunularına, Besili hayvanların yağına doydum. Boğa, kuzu, teke kanı değil istediğim.*

12 *Huzuruma geldiğinizde Avlularımı çiğnemenizi mi istedim sizden?*

13 *Anlamsız sunular getirmeyin artık. Buhurdan öğreniyorum. Kötülük dolu törenlere, Yeni Ay, Şabat Günü kutlamalarına Ve düzenlediğiniz toplantılara dayanamıyorum.*

14 *Yeni Ay törenlerinizden, bayramlarınızdan nefret ediyorum. Bunlar bana yük oldu, Onları taşımaktan yoruldum.*

15 *“Ellerinizi açıp bana yakardığınızda Gözlerimi sizden kaçıracağım. Ne kadar çok dua ederseniz edin dinlemeyeceğim. Elleriniz kan dolu.*

16 *Yıkayıp temizlenin, Kötülük yaptığınızı gözüm görmesin, Kötülük etmekten vazgeçin.*

17 *İyilik etmeyi öğrenin, Adaleti gözetin, zorbayı yola getirin, Öksüzün hakkını verin, Dul kadını savunun.”*

18 RAB diyor ki, "Gelin, Şimdi davamızı görelim. Gnahlarınız sizi kana boyamıŐ bile olsa Kar gibi ak olacaksınız. Elleriniz kırmız böceği gibi kızıl olsa da Yapağı gibi bembeyaz olacak.

19 İstekli olur, söz dinlerseniz, ülkenin en iyi ürünlerini yiyeceksiniz.

20 Ama direnip baŐkaldırırsanız, Kılıç sizi yiyip bitirecek." Bunu söyleyen RAB'dir. (hristiyan evirisi)

KiŐinin tövbesi olmadan kurban hićbir iŐe yaramaz.

Ve daha da önemlisi, bir kiŐinin günah iŐleyebileceęini, baŐka bir kiŐinin bu günah iŐin kurban sunabileceğini ve bunun günah iŐleyen kiŐi iŐin iŐe yarayacağını gösteren hićbir örnek kesinlikle yoktur. KiŐi DAİMA kendi günahından sorumludur. Eęer tövbe etmezse, sadece fiziksel değil, ruhsal ölüme de maruz kalır.

Bu gerçekte yeni bir Şey değildir. Ancak, tüm Yahudi halkının bu dünyada birkaç kişinin günahından dolayı cezalandırılıp cezalandırılmayacağı sorusu başka bir konudur. Yeoşua 7.Bölüm'e bakarsak, tek bir kişinin, Ahan'ın günah işlediğini ve Tanrı'nın emrine uymadığını, ancak tüm halkın suçlandığını görürüz.

Yeoşua 7:1

Bene-Yisrael hereme el uzatmıştı: Yeuda kabilesinden Zerah'ın oğlu Zavdi'nin oğlu Karmi'nin oğlu Ahan heremden almış ve AŞem'in fkesi Bene-Yisrael'e karşı alevlenmiŐti.

Yahudi halkı savaşa gitti ve başarılı olamadılar. Öldürülen çok sayıda Yahudi vardı. Bundan sonra AŞem 11-12 ayetlerinde Şöyle der:

Yeoşua 7:11-12

Yisrael günah işledi; onlara emretmiŐ olduğum antlaŐmamı da ihlal etti; heremden de aldılar; aldılar da, inkar da ettiler ve kaplarına da koydular.

[Bu nedenle] Bene-Yisrael düşmanlarının önünde ayakta duramayacaklar; düşmanlarının önünde enselerini dönecekler, çünkü herem haline geldiler. Eğer iŐinizden heremi imha etmezseniz sizinle birlikte olmaya devam etmeyeceğim.

AMA sadece bir kişi günah işlemiştir.

Burada azınlığın günahları için cezalandırılan topluluğun açık bir örneğini görüyoruz. Aslında bu, Yasa'nın Tekrarı 28. Bölüm'de açıkça tartışılır, burada onlara ceza ve sürgünün, Tanrı'nın emirlerine uymamanın sonucunun olacağı söylenir. Tanah'ta, Babil'e olan ilk sürgünün Manaşşe'nin günahlarından kaynaklandığını görürüz:

2 Krallar 23:26-27

26 Oysa Manaşşe işlediği suçlarla RAB'bi öyle öfkelenmişti ki, RAB Yahuda'ya karşı alevlenen öfkesinden vazgeçmedi

27 ve "İsrail'i nasıl huzurumdan attımsa, Yahuda'yı da öyle atacağım" dedi, "Seçtiğim bu kenti, Yeruslayim'i ve 'Orada bulunacağım' dediğim tapınağı kendimden uzaklaştıracağım."

Yeremya 15:1-4

1 RAB bana dedi ki, "Musa'yla Samuel önümde durup yalvarsalar bile, bu halka acımayacağım; kov onları önümden, gitsinler!"

2 Sana, 'Nereye gidelim?' diye sorarlarsa de ki, 'RAB şöyle diyor: "Ölüm için ayrılanlar ölüme, Kılıç için ayrılanlar kılıca, Kıtık için ayrılanlar kıtlığa, Sürgün için ayrılanlar sürgüne.'

3 "Onların başına dört tür yıkım getirmeye karar verdim" diyor RAB, "Öldürmek için kılıcı, paralamak için köpekleri, yiyip bitirmek, yok etmek için yırtıcı kuşlarla yabancı hayvanları salacağım üzerlerine."

4 Yahuda kralı Hizkiya'nın oğlu Manaşşe'nin Yeruslayim'de yaptıklarından ötürü onları dünyanın bütün krallıkları arasında dehşete düşürecekim.

Toplu bir ceza olarak sürgün, birkaç kişinin günahlarından kaynaklanmıştır. Toplu ceza, bireylerin günahlarından başka günahlardan kaynaklanabilir.

Hiç kimse bir başkasının kefareti için ölemez veya acı çekemez, ancak bireylerin günahları nedeniyle tüm topluluk bu dünyada ölüme ve sürgüne uğrayabilir. Bireyin günahının bir bütün olarak Yahudi halkı üzerindeki etkisi budur.

Peki ya tersi durum geçerli midir? Tek bir kişinin ölümü toplumu aklayabilir ve ortak günah için kefarete getirebilir mi? Cevap: Kesinlikle HAYIR. Tanah'ta böyle bir örnek yoktur. Sadık dürüst kişinin ölümü toplumun günahlarının bağışlanmasını sağlayamaz.

Aslında Tora'da bir örnekte, bunun açık kanıtını görürüz: İsrail, Altın Buzağı günahını işlediğinde, Moşe Rabbenu (Musa) onların aklanmasını sağlamak için Tanrı'nın Huzuru'na çıkar. Moşe Rabbenu, Aşem'in Kitabı'ndan silinmesini (yani ruhunun yok edilmesini) ve İsrail'in günahlarından dolayı cezalandırılmamasını ister. Ama Tanrı ona "Hayır" der, kim günah işlerse, Kitabı'ndan o kişinin silineceğini söyler.

Mısır'dan Çıkış 32:30-35

30 Ertesi gün, Moşe halka "Siz çok büyük bir günah işlediniz" dedi. "Şimdi Tanrı'nın Huzuruna çıkacağım. Belki günahınıza karşı bağışlanma sağlayabilirim."

31 Moşe, Tanrı'ya geri döndü ve [şöyle] dedi: "Yalvarıyorum! Bu halk büyük bir günah işledi. Kendilerine altın bir ilah yaptılar.

32 Şimdi; eğer günahlarını bağışlarsan [çok iyi]. Yoksa, lütfen beni yazmış olduğun Kitabı'ndan sil!"

33 Tanrı, Moşe'ye "Kim Bana karşı günah işlediyse, kitabımdan onu silerim" dedi.

34 Şimdi git! Halkı söylemiş olduğum [ülkeye doğru] yönlendir. Meleğim önünde gidecek. Yine de [her] hesap günümde, onlar adına bu günahlarını hesaba katacağım!"

35 Tanrı, Aaron'un yapmış olduğu buzağıyı yaptıkları için, halkı [bir salgınla] vurdu.

Günah işleyenler cezalandırılacaktır; bir kişi onlar için aklama sağlayamaz!

Bununla birlikte, toplumu etkileyen sadık dürüst kişilerin ölümü veya acı çekmesi bir değer taşır. Geride kalan insanların sadık dürüst kişilerin ölümü veya acı çekmesine bakıp, kötülüklerinden tövbe etmeleri için Tanrı'nın dünyadan sadık dürüst kişileri alacağı zamanlar vardır. Bu durum, Yeşaya 57:1'de açıkça belirtilmiştir. Burada sadık dürüst kişilerin dünyadan alındığını görüyoruz ve Yeşaya Peygamber, Tanrı'nın bunu yaptığından ve hiç kimsenin mesajı anlamadığından şikayet etmektedir. Kendileri doğruymuş gibi davranırlar, ki değillerdi ve tövbe etmeleri gerekirdi.

Yeşaya 57:1-2

1 Doğru kişi ölüp gidiyor, kimsenin umurunda değil. Sadık adamlar da göçüp gidiyor; kimse doğru kişinin göçüp gitmekle kötülükten kurtulduğunun farkında değil.

2 Doğru kişi esenliğe kavuşur, doğru yolda yürümüş olan mezarında rahat uyur.

Rabbînik yazın içinde, sadık dürüst kişilerin günah işlemedikleri halde bile acı çekmelerinin nedeni olarak onların acılarını görenlerin günahlarından tövbe etmeleri gerektiği gösterilmektedir. Bu, Yeşaya 57. Bölüm'ün mesajıdır. Bu, kasıtsız bir günah için kurban sunulmasının nedenine benzer. Masum hayvana bakıp günahlarından tövbe edip, onun yerine ben kurban olmalıydım demelidir. Bu, Zohar'da (III 57b) açıkça belirtilir:

"Sadık dürüstlerin ıstırapına bakıp ıstırap çekenlerin günahları dünyadan silinir... Sadık dürüstlerin ölümünden ıstırap çekenler ya da onlar için gözyaşı dökülenler için Tanrı şöyle ilan eder, "Günahların ortadan kalktı, kötülüklerin ortadan kalktı." Sadece bu da değil! Çocukları da onun günlerinde, (yaşam süresi içinde) ölmeyecektir. Söylediği gibi: "*tohumunu görecek ve günleri uzayacak*" (Yeşaya 53:10).

Sadık dürüstlerin ıstırapı diğer kişilerin aklanmasını sağlamaz. Sadık dürüstlerin ıstırapı diğer kişilerin tövbesine yol açarsa, diğer kişilerin aklanmasını sağlayabilir. Aklanmayı sağlayan ıstırap değil, tövbedir.

Bu tövbe, sadece bir kişinin günahlarıyla değil, Zohar'ın belirttiği gibi (III 118b) toplumun günahlarıyla ilgilidir:

"Eğer dünyada günahlar çoğalırsa, o zaman nesli onarmak (tövbesini sağlamak) için bütün sadık dürüstler acı çeker. Fakat günahın miktarı çok olmadığına, o zaman bir sadık dürüst kişi acı çeker ve diğer sadık dürüstler huzur içinde kalır çünkü dünya onların acılarına ihtiyaç duymaz. İnsanlar iyileşirse (yani tövbe ederlerse) o zaman sadık dürüst kişiler de iyileşir. Sadık dürüst kişilerin o nesli korumak için tüm yaşamları boyunca acı çektikleri zamanlar vardır. Günahlar çok büyüdüğünde sadık dürüstler ölür ve bu da kalanların (tövbesine) onarımına yol açar ve affedilirler."

Burada, sadık dürüst kişilerin ıstırapıyla ilgili üç fikir görürüz:

1. Onların ıstırapı, neslin geri kalanının ortak günahlar için acı çekmesine gerek kalmamasını sağlar.

2. ıstırapın nedeni, o nesil görsün ve tövbe ile günahlarından şifa bulsun dıyedir.

3. İstırap çekmesi gereken doğru kişi sayısı, neslin günahkarlığına bağlıdır.

Mesih'le olan ilgisi dışında, payyutu anlamak için neredeyse tüm parçalara artık sahibiz. Bu dünyaya hiç gelmemiş biri ne tür acılar çekebilir? Aslında bu payyut'un temeli olan bir kaynak var, ancak onu anlamak için Talmud Sanhedrin 98a'daki ünlü bölüme bakmamız gerekiyor. Burada Rabbi Yeoşua ben Levi'nin Peygamber Eliyahu (İlyas) ile (Gan Eden'in (cennetin) kapılarında) bir dizi görüşmesi olduğunu görürüz.

"Rabbi Yeoşua ben Levi, Peygamber Eliyahu'ya İlyas'a sordu, "Mesih ne zaman gelecek?"

O (İlyas) "Git ona sor" cevabını verdi.

Rabbi Yeoşua ben Levi, "Nerede oturuyor?" diye sordu.

"Roma'nın kapılarında"

"Onu nasıl tanıyacağım?"

"Hastalık çeken yoksullarla oturur. Onlar bütün bandajlarını bir kerede çıkarırlar, O (Mesih) ise birer birer çıkarır ki, eğer zamanı gelirse, geç kalmasın diye."

Rabbi Yeoşua ben Levi, O'na gitti ve "Esenlik olsun efendim ve öğretmenim" dedi.

Mesih, "Selam sana Levi'nin oğlu" yanıtını verdi.

"Efendi ne zaman gelecek?"

"Bugün."

Rabbi Yeoşua ben Levi, İlyas'a döndü.

İlyas ona, "Ne dedi?" diye sordu.

"Selam sana Levi'nin oğlu" dedi.

"Bu, hem sana hem de babana, Gelecek Dünya'da bir yerin olacağına dair güvence verdiği anlamına geliyor."

"Bana yalan söyledi. Bugün geleceğini söyledi ve gelmedi!"

"Bugün sesimi (Aşem'in sesi) dinlerseniz" (Mezmurlar 95:7) dedi.

Bunu anlamak için Yahudi teolojisindeki bir konuyu hatırlamamız gerekiyor. Ruhlar, kişinin dünyaya gelmesinden önce vardır. Buna elbette Mesih'in bedeninden önce var olan ruhu da dahildir. Hatta Talmud, tüm bu ruhlar bu dünyaya gelmeden Mesih'in gelmeyeceğini bile belirtir.

Bu kavramı, Rabbi Hayim ben Attar'ın, "Or HaHayim" adlı çalışmasında çok açık bir şekilde ortaya koyduğunu görüyoruz. Yasa'nın Tekrarı 15:7'de ayet, "Seninle, kardeşlerinizden aranızda bir yoksul olursa..." demektir ve bunu Mesih ile ilgili bazı kavramlar için bir Remez olarak açıklamaktadır. Şöyle demektir:

"Remez yöntemine göre bu, bir kişi hakkında, insanlar arasında heyecanla beklediğimiz o özel kişi hakkında bize büyük ilham vermek için bize bir remezdir. Bu, İsrail Kralı, yoksul bir adam olan Maşiah'ımızdır. O, zaten bir yoksula benzetilmiştir: "Eşek üzerinde yoksul bir adam" (Zekeriya 9:9) Ve remez şudur ki, Maşih bizim yüzümüzden yoksullaşmıştır.

Ve "seninle" demektir. Bu, "senin yüzünden" demektir. Günahlarımız Son Günler için sürenin uzamasına neden olmuştur. Ayrıca "seninle" sözü, yoksulun bizimle birlikte olduğunun bir ifadesidir. Bizi sürgünden kurtarabileceği zamanın gelmesini şiddetle arzu etmektedir. Bunu rabbilerimizin Rabbi Yeoşua ben Levi'nin hikayesiyle

ilgili öğrettiklerinden öğrenmelisiniz. Kral Maşiah onu gördüğünde, Yahudiler'in dünyada nasıl olduğunu sordu. Rabbi Yeoşua ben Levi, onların oturup Maşiah'ın gelmesini beklediklerini söyledi. Dindar kişi (Maşiah) bunu işitince, gelip onları sürgünden kurtarmak için duyduğu büyük arzudan dolayı çok ağlamaya başladı.”

Biri Talmud diğeri Kabala'ya dayanan bu iki kaynaktan, Mesih'in ruhunun bu dünyaya bir an önce gelmek istediği için acı çektiğini ve dünyaya gelmeyi beklediğini görüyoruz. Mesih'in çektiği acıya bir son vermek için herkesin tövbe etmesi gereklidir ve sürgünün sonu gelecektir.

Şimdi pazarlamacı misyonerler tarafından Mesih ile ilgili payyut için kullanılan bölüme bakabiliriz. Zohar'da (II 212a) şöyle der:

"Bundan sonra onlar (yani bu canlar) yolculuk ederler ve ıstırap çekenlere, hasta olanlara ve Efendileri'nin (Aşem) Birliği uğrunda acı çekenlere bakarlar. Sonra dönerler ve bunu Mesih'e anlatırlar. Sürgündeki İsrail ve aralarında bulunan ve Efendileri'ni (Aşem) tanımaya çalışmayan kötülerden Mesih'e bahsettiklerinde, Mesih sesini yükseltir ve aralarındaki kötüler için ağlar, söylediği gibi: "Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi" Sonra ruhlar yerlerine dönerler.

"Gan Eden'de (Cennet) bir salon vardır ve ona "hasta salonu" denir. Mesih bu salona girdiğinde, İsrail'in tüm hastalıklarını, tüm acılarını ve tüm ıstıraplarını üzerine gelsinler diye çağırır. Onları İsrail'den alıp kendi üzerine almasaydı, hiç kimse İsrail'in "*Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı*" (Yeşaya 53:4) dediği gibi acılarına dayanamazdı. Ve tıpkı bunun gibi, Ülke'de Rabbi Elizer. Çünkü insanın başına her gün gelen ıstırapların bir ölçüsü yoktur ve hepsi Tora verildiğinde dünyaya gelmiştir. İsrail, Kutsal Topraklardayken, bu dualar ve sundukları kurbanlar, dünyanın tüm hastalıklarını ve acılarını onlardan aldı. Şimdi Mesih onları dünyadan alır, bir kişi dünyayı terk edip cezasını alana kadar. Söylediği gibi, eğer günahları daha fazlaysa, mertebelerin en aşağısına Gehinnom'a (cehennem) götürülür ve ruhundaki "kirin" büyüklüğünden dolayı orada pek çok cezaya çarptırılır. Sonra bu "kiri" yakmak için daha büyük ateş yakarlar."

Burada birkaç konuyu görmekteyiz:

1. Bu dünyada Tanrı uğruna acı çeken kutsal insanlar vardır.

2. Hristiyan teolojisinin inanmamızı istediği gibi ölen bir Kul/Hizmetkar hakkında hiçbir şey bulunmamaktadır.

3. Mesih'in ıstırabı, iki tür ıstırabı ortadan kaldırmak içindir:

a. Toplu günahlar için olanlar. Bireysel günahlar ortadan kalkmaz ve kişi öldüğünde karşılığını alır.

b. Günahları olmadığı halde, Tanrı uğruna ıstırap çeken kutsal insanlar vardır.

4. Sunulan kurbanlarla ilişkilidir (tıpkı payyut'ta olduğu gibi).

5. Bu dünyaya girmeyi bekleyen Mesih'in ruhunun çektiği ıstırap ile başka herhangi bir sadık dürüst kişinin çektiği acı arasında hiçbir fark yoktur. Bu açıdan her ikisi de aynı işlevi yerine getirir.

Zohar bize, Mesih'in bu dünyaya gelişini bekleyen kendi ruhu da dahil olmak üzere, sadık dürüst kişilerin çektiği acının amacını öğretmektedir. Bu payyut, gerçekleşmiş olan sürgünün ve Tapınağın yıkımının nedeninin yalnızca günahları için tövbe etmemeleri ve atalarının işlemiş günahlar olduğunu hatırlatmak için söylenir. Ancak, bunu (tövbeyi) bugün yaparlarsa, Mesih gelecektir ve Tapınak yeniden inşa edilecektir. Peygamber'in Hoşea 3:4-5'te söylediği de budur. Şöyle söylemiştir:

Hoşea 3:4-5

4 Çünkü İsraililer uzun süre kral, önder, kurban, dikili taş, efod, aile putu olmadan yaşayacak.

5 Sonra dönüp Tanrıları Rab'bi, kralları David'i arayacaklar. Son günlerde korkarak Rab'be ve O'nun iyiliğine yönelecekler.

Saadya Gaon ve Yeşaya 53

Rabbi Saadya Gaon, misyonerler tarafından Yeşaya 53'ün Mesih'e atıfta bulunduğu bir kanıtı olarak gösterilmez. Bununla birlikte, eski rabbilerin Yeşaya 53'te bahsedilen Kul'un/Hizmetkar'ın Yeremya olduğunu belirttiğini ve bu nedenle İsrail'in veya diğer herhangi bir insan grubunun Kul/Hizmetkar olamayacağını iddia etmek için kullanılır. Ancak bu, onların uydurduğu kadar basit değildir ve metnin incelenmesi iddianın abartıldığını göstermektedir.

Rabbi Saadya Gaon'un bu konudaki açıklamasını üç hususa dikkat ederek incelememiz gerekir:

Yeşaya 53'ün tek bir kişi hakkında olduğu fikrini destekliyor mu yoksa buna itiraz mı ediyor?

Yeşaya 53'ün Mesih hakkında olduğu fikrini destekliyor mu yoksa buna itiraz mı ediyor?

Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğu fikrini destekliyor mu yoksa buna itiraz mı ediyor?

Bu konuyla ilgili iki kaynak bulunmaktadır. Birincisi, Emunah v'Deos adlı eseridir [The Book of Beliefs and Opinions]. Bu çalışma, Yahudi inancının tüm başlıklarını tartışmaktadır [Maimonides'in belirttiği sırada olmasa da, Maimonides'in Yahudiliğin 13 temel ilkesinin tümünün orada bulunabileceğini belirtmek ilginçtir.] İkinci eser, Yeşaya Kitabı hakkındaki açıklamasının Arapça'dan İbranice'ye tercümesidir. [Yehudah Ratzavi'nin Yeshayahu Rav Saadiah adlı tefsiri, Machon Mishnas HaRambam tarafından yayınlandı, 1994]

Emunah v'Deos adlı çalışmasında, Mesih'in iki yoldan biriyle gelebileceğine dair klasik Yahudi görüşünü takip etmektedir. Rabbi Saadya Gaon'un eserlerinde de David (Davut) oğlu Mesih'in acı çekeceğine dair hiçbir iz yoktur. Bu nedenle, Yeşaya 53'ten bahsettiğinde, ya acı çeken olarak Mesih'ten söz etmediğini ya da Yosef oğlu Mesih'ten (Maşiah ben Yosef'ten) bahsettiğini bekleyebiliriz.

Rabbi Saadya Gaon, Yeşaya 52:13 ayetinde bu perşayı Yeremya'ya bağladığını söyleyerek başlar. Yeşaya 52:13 ayetinden başlayarak bölümün sonuna kadar olan ayetlerin Peygamber Yeremya için nasıl geçerli olabileceğini gösteren çeşitli ayetleri sunar. Bunu takiben " Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yüksecek ve çok yüksek olacak" ayetinin belki de Moşe Rabbenu'ya bir ima olduğunu belirtir. Sonra, bu ayetin Eliyahu (İlyas), Ezeziel, and Mihayahu ben Yimla [Bakınız 2 Tarihler 18.Bölüm] için geçerli olabileceğini söyler. Sonra bir sonraki sayfada bu ayeti Yeşaya, Yoel ben Pituel, Nahum, Sefanya, Zekeriya ve tekrar Ezeziel (onu Yeşaya ve Yeremya ile karşılaştırarak) gibi tüm peygamberlere uygular. Daha sonra 52:15. ayetine

dönerek "Çünkü onlara söylenmemiş olanı görecekler" ayetini Kutsal Kitap tarihinin çeşitli dönemlerine nasıl uygulandığını gösterir. Bunu bir bütün olarak İsrail'e ve çeşitli bireylere uygular.

Bunu takiben Yeşaya 53. bölüme döner ve bu bölümü Yeremya Peygamber'e uygulayarak açıklamaya başlar. Hiçbir durumda Yeremya'nın (ya da Yeşaya 53'ün konusu olan kişi veya topluluğun) öleceğini belirtmez. Ne yazık ki, tartışmasının sonunda metinde birkaç satır eksik vardır. Sonra belki de "sadık dürüstlerden birine" atıfta bulunduğunu söyleyebileceğimizi belirtir. Bundan sonra Avraam'dan bahsetmeye başlar, ancak metin biter ve hangi diğer erdemli insanları kastettiğini veya diğer insan gruplarını mı tartıştığını yoksa İsrail'den mi bahsetmeye başladığını bilmiyoruz.

Rabbi Saadya Gaon'un yorumuyla ilgili açık görünen iki konu bulunmaktadır:

1. Daha sonraki yorum tarzları ve Midraşim ile karşılaştırsak, bu yorumun bir açıklamadan çok Midraş'a daha yakın olduğunu görürüz.

2. Ana konusu Yeremya Peygamber iken (Bunun bariz bir nedeni, Yeremya Peygamber'in hayatı hakkında hemen hemen diğer tüm peygamberlerden (Moşe Rabbenu hariç) çok daha fazla ayet olmasıdır), bu konuda dışlayıcı olmaktan uzaktır. Ayetler peygamberler, sadık dürüstler ve hatta tüm İsrail için geçerlidir.

Misyonerlerin kendi iddialarına destek olması için Rabbi Saadya Gaon'u istismar etmesinin birkaç nedenden dolayı geçersiz olduğunu söyleyebiliriz:

1. Yeşaya 53'ü yalnızca bir birey hakkında olarak yorumlamaz, insan gruplarını ve ayrıca tüm İsrail'i içererek yorumlar.

2. Yeşaya 53'ü yorumlarken, Mesih'ten açıkça hiç bahsetmez.

3. Yeşaya 53'ü yorumlarken İsrail'den az bir kez bahsettiği için, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğu fikrini dışlamak veya buna itiraz etmek için kullanılamaz.

Raşi ve Yeşaya 53

Birçok misyonerlik propagandasında Raşi'nin Yeşaya 53'ü Yahudi halkıyla ilişkilendiren ilk Yahudi rabbi olduğu iddiasını görürüz. Bu iddia propaganda stratejisi olarak misyonerler tarafından o kadar çok kez dile getirilmiştir ki, insanlar bunun gerçek olduğunu sanmaya başlamıştır. Bu iddianın bir örneği şudur:

“Raşi (Rabbi Şlomo Yitshaki, 1040 -1105) ve daha sonraki rabbilerden bazıları bu bölümü İsrail'e atıfta bulunarak yorumlamaya başladılar. Eski yorumların onu Mesih'e atıfta bulunarak açıkladığını biliyorlardı.” [Rachmiel Frydland, “The Rabbis Dilemma: A Look at Isaiah 53” adlı makalesinde.]

Burada, Yeşaya 53'ün "eski" yorumlarının Yeşaya 53'ü yalnızca Mesih'e atıfta bulunarak açıkladığını, ancak Raşi'den gelen sonra rabbilerin bir kısmının söz konusu bölümü İsrail ile ilgili olarak açıklayarak bölüme yeni bir yorum getirdiği iddiasının yapıldığını görüyoruz. İşte bir iddia daha:

“İlginç bir şekilde, ulusal yorum Talmud'larda, Targum'larda veya midraşimlerde bir kez bile bulunmaz (başka bir deyişle, klasik, temel, oyetki sahibi Yahudi yazılarının tamamında bir kez bile bulunmaz). [Dr. Michael Brown, "Dr. Michael Brown, Answering Jewish Objections to Jesus", Cilt 3 sayfa 41.]

Dr. Michael Brown'ın iddiasına göre Raşi'den önce, Yeşaya 53'ün İsrail ile ilişkilendirildiği hiçbir kaynak yoktur. Buna Talmud, Targum ve herhangi bir Midraş da dahildir. Bu iddia, Raşi daha önceki herhangi bir rabbinik kaynaktan kendi görüşüne herhangi bir destek OLMADAN yorum yaptığı anlamına gelir. Dr. Michael Brown'ın iddiasına göre tüm bu kaynaklar Yeşaya 53'ü sadece Mesih'e atıfta yaparak yorumlamakta ancak asla İsrail'e atıfta yapmamaktadır.

Bu iddialar doğruysa, Raşi'nin bir tür komplo başlattığını gösterir. Aslında böyle bir komplo iddiası, Victor Buksbazen'in "The Prophet of Isaiah" adlı daha büyük bir çalışmasından "alıntılanmış ve revize edilmiş" olan "Isaiah's Messiah" adlı bir eserde yapılmış gibi görünmektedir. Söylediklerinin bir kısmı şöyledir:

“Ancak M.S. 11. yüzyılın sonunda bir değişiklik oldu. Yahudi yorumcular, Yeşaya'nın tüm ulusların günahları yüzünden masumca acı çeken İsrail'den bahsettiğini iddia etmeye başladılar. Hristiyanlar ise, eski Yahudi geleneğini takip ederek, Yeşaya 53'ün Mesih'ten bahsettiğini iddia ettiler.” [Sayfa 8.]

Ve Hristiyanlar, Yahudi halkıyla sık sık anlaşmazlıklarında, İsa'nın mesihliği konusundaki ana iddialarından biri olarak Yeşaya 53'ü kullandıkları için, Yahudiler bu peygamberliği Hristiyan iddialarını köreltecek şekilde yeniden yorumlamak zorunda hissettiler. O zamandan beri, Yeşaya 53 konusu hararetli bir polemik ve duygusal karakter kazandı. Tartışmalı bölümün Mesih yorumunu terk etmek için bir başka zorlayıcı neden de, birçok Yahudi'nin, Hristiyan konumu için inandırıcı ve güçlü bir argümanın var olduğuna ikna olmalarıydı.... Her halükarda, M.S. 1096'dan beri, Yahudi yorumcular, Yeşaya'nın acı çeken Kul'u/Hizmetkarı'nın Mesih olmadığını, daha çok İsrail'e zulmedildiğini ve acı çektiğini öğretmeye başladılar.” [Sayfa 12-13]

“Mesih ile ilgili olmayan, bir topluluk ilgili yorumun baş temsilcisi, Raşi olarak bilinen 11. yüzyıl Fransız-Yahudi bilgini Rabbi Şlomo Yitshaki (1040-1105) idi. Zamanla, Yeşaya 53'ün Mesih ile ilgili olmayan yorumu, Yahudi halkının çoğu arasında pratikte resmi bir dogma haline geldi.” [Sayfa 16-17.]

Burada açıkça şu iddiayı görüyoruz: Yahudi rabbiler, Yeşaya 53'ün gerçek eski yorumunun Mesih hakkında olduğunu BİLİYORDU. Ancak gerçeği Yahudi halkından gizlemek ve "hakikate" dönmelerini engellemek için doğru yorumu değiştirdiler. Aslında "kusurlu" olan, Raşi adındaki 11. yüzyıl rabbisidir. Ve o zamandan beri tüm Yahudi halkı bu aldatmacaya kapılmıştır.

Bu yazıda, bu iddiaların düpedüz bir yalan olduğunu şüpheye yer kalmayacak biçimde kanıtlayacağız. Şu soruları ele alacağız:

1. Raşi'nin Yeşaya'yı da içerecek şekilde yaptığı yorumların amacı ve doğası nedir?
2. Raşi'nin yorumunu dayandırdığı herhangi bir rabbinik kaynak veya gelenek var mıydı? Varsa bunlar nelerdir?

Gerçek şu ki, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğu şeklindeki inanç, Raşi'nin zamanında zaten iyi bilinen ve eski bir inançtı. 3. yüzyılın ortalarında Origen, pagan Celsus'tan şunları aktarır:

Şimdi, bir keresinde, bilge sayılan bazı Yahudilerle yaptığım bir tartışmada bu peygamberlikleri aktardığımı; Yahudi rakibimin, bu peygamberliklerin, Yahudiler'in birçok putperest milletler arasında dağılmasından dolayı ve birçok Yahudiliğe geçiş yapmış kişiyi kazanmak amacıyla bir dağılma ve ıstırap halinde olan ve tek bir birey olarak ifade edilen bütün bir halka atıfta bulunduğu cevabını verdiğini hatırlıyorum. (Contra Celsus Kitap 1, Bölüm 55)

Burada, "bilge sayılan bazı Yahudiler'in" Yeşaya 53'ün Raşi'den yüzlerce yıl önce İsrail hakkında olduğunu söylediğine dair tarihsel kanıtlar görüyoruz. Tarihsel araştırmalarda, özellikle böyle tarafsız bir ortamda, bir görüşten alıntı yapan ikincil bir kaynak her zaman gerçek olarak kabul edilir. Celsus yalan söylemedi ve kendisinden alıntı yapan Origen, Yahudilerin böyle bir inanca sahip olduğunu kabul etmişti.

Yahudilikte, Tora'nın öğrenilmesi, Tanrı'nın Yahudiler'e emrettiği tüm emirlerin kaynağı olduğu için birinci derecede önemlidir. Bir kişinin bilmediği emirleri yerine getirmesi imkansızdır. Bu nedenle Tora'yı her hafta okunan bölümlere ayırırız. Her Yahudi, Tanrı'nın ne istediğini bilmek için o haftanın peraşasını öğrenmek zorundadır. Haftanın peraşasını Onkelos'un Aramice tercümesi (Targum) ile birlikte öğrenmek gibi kadim bir gelenek bulunmaktadır. Bunun amacı, okunan kısımda ne anlatıldığını tam olarak anlayabilmemizdir. Bu daha sonra Yahudi yasa kodlarında belirtilmiştir [Orah Hayim bölüm 285.]. Aramice, Yahudi halkının ortak diliyken zamanla bu değişti. Bu yükümlülüğü yerine getirmek için Raşi'nin açıklaması, Targum'un yerine geçebilir olarak kabul edildi [Targum'un yerine geçmediği, ancak Targum'a ek olduğu yönünde de görüşler vardır.]. Bu durum Yahudi yasa kodlarında belirtilmiştir:

"Bir kimse peraşayı Raşi'nin açıklamasıyla öğrenirse bu kişi Targum'u okumuş gibi olur" [Tur Orach Hayim #285, ayrıca Şulhan Aruch 285:2'de alıntılanmıştır.]

Burada Raşi'nin yorumunun, Targum'a bir alternatif olduğunu görüyoruz. Bu bize Yahudiliğin onun yorumuna verdiği yüksek itibarı göstermektedir. Bunun nedeni, Raşi'nin yorum yönteminin bağlamı takip etmek ve düz anlamı öğretmek olmasıdır; sadece nadiren metnin düz anlamıyla ilgili olmayan yorumlar getirirdi. Haftalık bölümü öğrenmenin amacı, metinden ne kastedildiğini net bir şekilde anlamak olduğundan, Raşi'nin açıklaması bir çeviri kadar iyi kabul edilmiştir. İster Tanah ister Talmud üzerine olsun, Raşi'nin açıklamalarının tümü aynı yöntemi takip eder. Açıklamasını metnin ve yazarının ne demek istediğinin düz anlamını açıklamaya dayandırdı.

Tarihsel olarak, Raşi'nin açıklaması bu yöntemi izleyen ilk açıklamalardan biriydi. Ancak Raşi'yi önemli kılan başka bir konu daha vardır. Alaha yorumu olan Magen Avraam, Şulhan Aruh'taki yasayı açıklar:

Raşi'nin açıklamasıyla ilgili olarak: Esas açıklama o olduğu için; çünkü o, Talmud'un temelleri üzerine inşa edilmiştir. [Orah Hayim 285:3]

Bu, Mahtzos HaŞekel olarak adlandırılan Magen Avraam'ın yorumunda daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır:

“Raşi'nin açıklaması diğer açıklamalardan daha temeldir, çünkü Raşi'nin açıklaması diğer açıklamalardan farklı olarak Talmud temelleri üzerine inşa edilmiştir. Raşi bir yönden Targum'dan daha iyidir, çünkü Raşi'nin açıklaması Targum'dan daha fazlasını açıklar...”

Raşi'nin açıklamasına en büyük övgülerinden biri Chida [Rabbi Hayim Yosef David Azulay, büyük Sefarad Kabalisti ve Alaha Otoritesi] tarafından Şem HaGadolim adlı eserinde yapılmıştır.

“Düz anlamı (peşat) açıklamak için yazılan tüm eserlerin başı, rabbi üstadımız Şlomo ben Yitshak tarafından yazılan eserdir.”

Buradan, Raşi'nin eserlerinin neden bu kadar itibarlı kabul edildiğini açıklayan üç neden olduğunu görüyoruz:

1. Metinlerin düz anlamı üzerinde yoğunlaşmıştır. Onun yorumu, bazen metnin gerçek anlamını geride bırakan daha önceki çalışmaların aksine bağlama dayanmaktadır.

2. Düz anlam üzerine yoğunlaşmasına rağmen, açıklamaları rabbinik öğreti ve gelenek temeline sahipti.

3. Onun açıklaması, metni net bir şekilde açıkladığı için, bu açıdan sade bir çeviriden daha üstündü.

Yukarıdakileri göz önünde bulundurarak şimdi Raşi'nin Yeşaya 53 hakkındaki yorumunu incelemeye başlayabilir ve bunun temelini anlayabiliriz. Göz önünde bulundurulması gereken iki husus vardır: Bağlam ve Geleneksel kaynaklar.

Aslında bu, metne Raşi ile aynı şekilde yaklaşan diğer Yahudi yorumcuların yaklaşımıdır. Yeşaya 53 hakkında bu kitapta daha önce gösterildiği gibi, Yeşaya 40 - 66. bölümlerin bağlamı, Yeşaya 53'de bahsedilen Kul'un/Hizmetkar'ın İsrail olduğunu kuvvetle desteklemektedir. Yeşaya 40 ila 66. bölümler arasına bakar ve "Acı çeken kimdir? Daha sonra kim yüceltilecektir?" sorularını sorarsak cevap İsrail'dir. Yeşaya 53'ün bağlamını anlamak için sadece bir önceki 52. Bölüm ve bir sonraki 54. Bölüm'e bakarsak sonuç yine aynıdır. Düz anlamı iletmekle ilgilenen Raşi, bu bölümleri okuyup aynı sonuca varırdı: Yeşaya 53, İsrail'in sürgünde acı çekmesiyle ilgiliydi.

Gördüğümüz gibi, Raşi'nin açıklamasının rabbinik kaynaklarda bulunduğunu göstermeden önce pagan Celsus'un eski Yahudi rabbiler tarafından kendisine söylenenleri anlattığı Origen'deki bölüme yeniden bakmakta fayda vardır:

"Şimdi, bir keresinde, bilge sayılan bazı Yahudilerle yaptığım bir tartışmada bu peygamberlikleri aktardığımı; Yahudi rakibimin, bu peygamberliklerin, Yahudiler'in birçok putperest milletler arasında dağılmasından dolayı ve birçok Yahudiliğe geçiş yapmış kişiyi kazanmak amacıyla bir dağılma ve ıstırap halinde olan ve tek bir birey olarak ifade edilen bütün bir halka atıfta bulunduğu cevabını verdiğini hatırlıyorum. Ve bu şekilde, "*Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki*" sonra, "*Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?*" ve "*Acı çeken bir adam*" sözlerini açıkladı." (Contra Celsum Kitap 1, Bölüm 55)

Burada, daha sonra Raşi'nin açıklamalarında görünen aynı temaları bulabiliriz:

1. İsrail ulusunun bir bütün olarak sürgündeki acılarına atıfta bulunduğu genel fikrini görüyoruz. Bu temayı Raşi'nin Yeşaya 52:13 ve Yeşaya 53'teki daha sonraki birçok ayeti açıklamasında da görüyoruz.

2. Yeşaya 52:14 "*Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu*". Raşi de aynı ayetin İsrail'in acılarına atıfta bulunduğunu belirtmektedir.

3. Yeşaya 53:1 "*Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?*" Raşi de aynı ayetin İsrail'e atıfta bulunduğunu belirtmektedir.

4. Yeşaya 53:3 "Acı çeken bir adam." Raşi de aynı ayetin İsrail'in acılarına atıfta bulunduğunu belirtmektedir.

Her durumda, Raşi yüzyıllar önceki rabbiler ile aynı anlayışa sahiptir. Celsus'un rabbilerden duyduğunun gerçek bir Yahudi geleneği olduğu ve Raşi'nin bu geleneğin bir taşıyıcısı olduğu açıktır.

Raşi'nin rabbinik gelenekten gelen görüşlerinin kaynağı için önceki Targum Yonatan, Talmud ve Midraş yazılarına bakabilirsiniz. Şimdi Raşi'nin bazı yorumlarını gözden geçireceğim ve bu kaynakların nerede olduğunu göstereceğim.

Yeşaya 52:13 "*Bakın! Kulum başarılı olacak, yücelecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.*" Raşi, ayetin İsrail halkının, özellikle de İsrail'in sadık dürüstlerinin yüceltilmesiyle ilgili olduğunu belirtir:

"Bakın! Kulum başarılı olacak: İşte, Son Günler'de, Kul'um Yaakov (Yakup), [yani] içindeki sadık dürüstler başarılı olacaktır.

Rabbinik eserlerde bu anlayış için iki kaynağı kolaylıkla bulabiliriz. Birincisi Midraş Lekah Tov'dandır.

"Ve O'nun (İsrail'in) krallığı yüceltilsin": Mesih'in günlerinde. Söylediği gibi, "Bakın! Kulum başarılı olacak, yücelecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak."

[Midraş Lekah Tov, Çölde Sayım 24:7, cilt 2 sayfa 257]

Özellikle sadık dürüslere yönelik atıf, Targum Yonatan Yeşaya 53:2'de bulunur:

"Dürüst kişiler, onun önünde büyüyecek, evet, çiçek açan filizler gibi ve köklerini akarsulara salan bir ağaç gibi çoğalacaklar – ülkede ona muhtaç olan kutsal neslin; çehresi dinsiz bir çehre değil ve ona karşı duyulan korku, sıradan bir insana duyulan korku değil; görünümü kutsal bir görünüm olacak ve onu gören herkes ona özlemle bakacak."

Targum'a göre bu ayetteki kul, İsrail'in dürüst kalanlarıdır. Bu ayet, Raşi'nin Kul'un sadece İsrail değil, İsrail'in dürüst kalanları olduğunu söylemesinin bir kaynağıdır. 52:13'te bahsedildiği gibi, sadece Maşiah'ın değil, İsrail'in tüm dürüst kalanlarının o zaman yüceltileceğini görüyoruz.

Bir sonraki Yeşaya 52:14 ayetinde Kul/Hizmetkar'ın çektiği ıstırabın tanıtıldığını görüyoruz ve Raşi bu ayetin İsrail'e atıfta bulunduğunu belirtmektedir:

Yeşaya 52:14 *“Birçokları sana şaştı: “Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki”.*

Birçokları sana şaştı: Pek çok halk, onları alçakgönüllü hallerinde gördüklerinde onlara şaştılar ve birbirlerine şöyle dediler: [İsrail'in] görünüşü, bir insanınkinden ne kadar bozuk! Gözlerimizle gördüğümüz gibi, özelliklerinin diğer insanlardan daha kararmış olduğunu görün.

Targum'un şu ayetteki sözlerinde Raşi'nin sözlerinin bulunduğunu görüyoruz:

Targum Yeşaya 52:14. *“İsrail Evi'nin birçok gün ona baktığı gibi, çünkü halklar arasında yüzleri karardı, ve görünüşleri insanoğlunun ötesindeydi.”*

Targum'a göre, buradaki kul, İsrail'dir. İsrail'in sürgünde Maşiah'ın gelmesini beklerken nasıl suistimale uğradığını görüyoruz.

Yeşaya 53:2 ayetinde, Raşi'nin de haklı olarak işaret ettiği gibi Yeşaya 52:13'te bahsedilen ifade tekrarlanmaktadır:

52:13 **Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak.**

52:14 **Birçokları sana şaştı: “Görünüşü bir adamdan ve biçimi insanoğullarından öyle bozuldu ki”.**

52:15 **Öyle ki birçok ulusu saçacak, onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar:**

53:1 **“Duyduğumuza kim inandı? Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?”**

53:2 *Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım.*

53:3 *İnsanlar tarafından küçümsendi ve reddedildi; acılar adamı, hastalığı bildi, yüzünü bizden gizleyen biri gibi küçümsendi ve onu saymadık.*

"*Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı*": Bu halk, bu büyüklük kendisine gelmeden önce, çok alçakgönüllü bir halktı ve ağaçların fidanlarından bir fidan gibi ortaya çıktı.

Raşi, İsrail'i ve sadık dürüstleri birbirinin yerine geçecek biçimde kullandığından, burada da Targum'un aynı fikri söylediğini görüyoruz:

Targum Yeşaya 53:2 "*Dürüst kişiler, onun önünde büyüyecek, evet, çiçek açan filizler gibi ve köklerini akarsulara salan bir ağaç gibi çoğalacaklar – ülkede ona muhtaç olan kutsal neslin; çehresi dinsiz bir çehre değil ve ona karşı duyulan korku, sıradan bir insana duyulan korku değil; görünümü kutsal bir görünüm olacak ve onu gören herkes ona özlemle bakacak.*"

Bu sonraki ayet Yeşaya 53 Kul'un/Hizmetkar'ın çektiği acıya döner, Raşi de İsrail'e atıfta bulundur:

Yeşaya 53:3 "*Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik.*"

"*Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi*": Bu peygamberin (Yeşaya) adeti böyledir: Bütün İsrail'den tek bir kişi olarak söz eder, örneğin, Yeşaya 44:1: "*EY KULUM YAKUP SOYU, Seçtiğim İsrail halkı*" Yeşaya 44:2: "*Korkma, EY KULUM YAKUP SOYU*". Burada da Yeşaya 52:13'te, "*Bakın! Kulum başarılı olacak*" dedi. Bunu Yakup'un Evi hakkında söyledi. "יִשְׁכְּלִיל", refahın bir ifadesidir. Aynı kelime 1 Samuel 18:14'te bulunur: "*Ve David her yönden başarılıydı (יִשְׁכְּלִיל).*"

"*insanların yüzünü gizlediği biri olarak*": Onlar, çok utanmaları ve alçakgönüllülükleri nedeniyle yüzünü bizden gizleyen kimseler gibiydiler. Hastalıklı bir adamın, onun yüzünü görmememiz için yüzünü gizlemesi gibi yüzünü gizler ve bakmaya korkardı.

Aynı fikir Targum'da da bulunur:

Targum Yeşaya 53:3. *"O zaman hor görülecek ve bütün krallıkların görkemini yok edecek; onlar acı adamı gibi ve hastalıklara yazgılı biri gibi yere kapanacak ve yas tutacaklar; ve Şekina'nın varlığı bizden uzaklaşmış gibi, küçümsenecekler ve saygı görmeyecekler."*

Yeşaya 53:4 *"Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı. Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık."*

Her Şeye Kadir Olan tarafından nefret edildiğini düşündük, ama öyle değildi, ama bizim suçlarımızdan dolayı acı çekti ve günahlarımız yüzünden ezildi.

Aynı fikir Targum'da da bulunur:

Targum 53:4 *"...oysa bizler yaralı, Rab'bin huzurunda vurulmuş ve ezilmiş sayılmış olsak da."*

Sonraki birkaç ayette Raşi, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu göstermeye devam etmektedir ve ardından 8. ayete gelir.

Yeşaya 53:8 *"Baskıdan ve yargıdan alındı: ve onun neslini kim konuşacak? Yaşam ülkesinden uzaklaştırıldı: halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi."*

"Baskıdan ve yargıdan alındı": Peygamber şöyle bildiriyor ve diyor ki: Kafirler (diğer uluslar) bunu Son Günler'de söyleyecekler. Ellerinde tutulduğu hapisten ve yargıdan, şimdiye kadar çektiği eziyetlerden alındığını görecekler.

"ve onun neslini": Üzerinden geçen yıllar.

"kim konuşacak?": Başına gelen sıkıntıları. Çünkü başlangıçtan beri, İsrail toprakları olan "Yaşam ülkesi"nden kesildi ve sürgün edildi, çünkü halkımın günahı yüzünden bu hastalık aralarında bulunan sadık dürüslere geldi.

Aynı şekilde Targum Yonatan, bu ayeti İsrail'in sürgünden kurtulması olarak anlatır:

Targum Yeşaya 53:8. *"Azap ve cezanın sonunda tutsaklarımızı yaklaştıracak; onun günlerinde bize yapılan harika şeyleri kim anlatabilir? Çünkü ulusların egemenliğinin İsrail topraklarından geçmesine neden olacak ve halkımın işlediği günahları onlara aktaracak."*

Targum'a göre buradaki Kul, İsrail'dir. İsrail'in sürgündeki ıstırapı sona erecektir. Maşiah ile ilgili olarak burada söyledikleri, Rambam'ın Krallar 11:1 kitabında söylediklerini takip eder. "Maşiah, David'in krallığını eski haline döndürecek bir kral olacaktır. Tapınağı yeniden inşa edecek ve nereye dağılmış olurlarsa olsunlar tüm Yahudiler'i bir araya toplayacaktır." Ayrıca Mişna hakkındaki yorumunda şöyle der: *"Mesih Dönemi'nin temel yararı, tüm emirleri yerine getirmemizi engelleyen yabancı yönetimlerin boyunduruğu altında artık olmayacak olmamızdır."*

Şimdi, Tanrı'nın söyledikleri olduğu için çok kritik olan son üç ayete geliyoruz. Yeşaya 53:10 ayette Raşi, sürgündeki acıların nedeni olarak İsrail'in tövbe etmesi ve affedilmesi olduğuna dikkat çeker:

Yeşaya 53:10 *"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer ruhunu Aşam kurbanı (suç sunusu) yaparsa tohumunu görecektir ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak."*

"Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi": Kutsal Olan, Kutsansın O, onu ezmek ve tövbe etmesi sağlamak istedi; bu yüzden ona hastalık verdi.

"Eğer ruhunu suç sunusu yaparsa": Kutsal Olan, Kutsansın O, dedi ki: O mübarek olsun, "Ruhunu, Bana ihanet ettiği her şeyin onarımı olarak Bana geri vermek için kutsallığımla birlikte verecek ve teslim edecek mi göreceğim. Ona karşılığını ödeyeceğim, o da çocukları görecektir."

Bu kelime אָשָׁם (aşam) Peliştiler hikayesinde bahsedilen konuya benzer şekilde, günah işlediği kişiye ödediği, kusurlardan arınmak için verilen bir fidye ifadesidir.

1 Samuel 6:3: "Onu boş gönderme, fakat onunla birlikte bir suç sunusu (זֶשֶׁן) göndereceksiniz."

Targum Yonatan da sürgünün acısının nedeni olarak günahlardan arınmayı görür:

Targum Yeşaya 53:10 "Ancak, canlarını günahattan temizlemek için, halkının geri kalanlarını arındırmaya çalışmak Rab'bin büyük bir lütfudur; bunlar Maşiahları'nın Krallığı'na bakacaklar, onların oğulları ve kızları çoğalacak, onların ömürleri uzayacak ve Rab'bin Yasasını yerine getirenler O'nun rızasıyla başarılı olacaklar."

Targum'a göre buradaki Kul, İsrail'dir. Görüyoruz ki sürgünde çekilen ıstırap İsrail'in iyiliği içindir ve onlar çok çocuk sahibi olmaya layık olacaklar ve Tora'ya uyanlar (dürüstler) sonunda başarılı olacaktır.

Sadık dürüstlerin (İsrail) ıstırapı fikri ve onun aşam kurbanı (suç sunusu) ile ilişkisi Talmud'da da bulunur:

"Rav Huna adına söyleyen Rav Sohras adına Rava şöyle dedi: "Kutsal Olan Kutsanmıştır O, kime dilerse ona dilediği gibi ıstırap gönderir: "Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi"" (Yeşaya 53:10).

Bunları sevgiyle kabul etmese de bunun geçerli olduğunu düşünebiliriz. Ancak ayet bize şunu öğretir: "Eğer ruhunu suç sunusu yaparsa (Aşam kurbanı)" Tıpkı Aşam'ın bilgiyi gerektirdiği gibi, ıstırap da bilgiyi gerektirir. Ve onları kabul ederse, ödülü nedir: "tohumunu görecek ve günleri uzayacak" [Berahot 5a].

Raşi'nin "Aşam" hakkında söyledikleri, Midraş Eliyahu Rabba'da bulunan fikri yansıtmaktadır:

Neden "Ve Aşam-kurbanının kanunu şudur" diyor? [Levililer 7:1. Aşam genellikle "suç sunusu" olarak tercüme edilir.]

Böylece Kutsal Olan Kutsanmıştır O, İsrail'e şöyle dedi, "Oğlum, sana dedim ki, ben yalnızca günahı olmayanları kutsamak istiyorum. Ama bu konudaki sözlerimi geri

aldım. Biri diğlerinden daha büyük yüz günah işlese, bunlardan yüz çevirip teşuva (tövbe) yapsa ve kendini yeryüzüne alçaltsa [yani kendini alçaltsa] ve her gün şüpheli günah için bir Aşam getirmesi gerektiğini düşünür [Kazara günah işlenip işlenmediğini bilmediğinde de getirilen bir sunudur], şefkatle onun yanındayım! Onun teşuvasını kabul edeceğim ve ona güçlü ve Tora ile meşgul ve emirleri yerine getiren çocuklar vereceğim ve Tora'nın sözlerini sonsuza dek onların ağızlarına yerleştireceğim. Söylediği gibi, "*Ama Tanrı onun ezilmesini, hastalanmasını istedi. Eğer ruhunu Aşam kurbanı (suç sunusu) yaparsa tohumunu görecektir ve günleri uzayacak ve Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınacak*" (Yeşaya 53:10).

Başka bir açıklama: Bu dünyada "tohumunu görecektir", gelecek dünyada "günleri uzayacak." Bu nedenle, "Ve Aşam-kurbanının kanunu şudur" der. [Tanna D'Bei Eliyahu Rabba, 6. bölüm sonlara doğru.]

Bir sonraki ayet olan Yeşaya 53:11 ile ilgili olarak Targum'un söylediği ve daha sonraki birçok rabbinik açıklamada yer alan Son Günler'de İsrail tarafından diğer ulusların ganimetlerinin toplanması yer alır.

Yeşaya 53:11 "Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak. Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı."

"Ulusların boyunduruğundan ruhlarını geri alacak, onlardan nefret edenlerin cezasını görecekler ve krallarının ganimeti ile tatmin olacaklar."

Ganimet hakkında ve Tanah'ın diğer ayetlerinde nasıl yer aldığı hakkında daha fazla bilgi için Yeşaya 53:12 ayeti açıklamasına bakınız.

Son olarak Yeşaya 53:12 ayetinde Raşi, ayetin bize İsrail'in aldığı ödüllerin, kendi üzerine aldıkları acılara bağlı olduğunu bize bildirir:

Yeşaya 53:12: "*Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak; çünkü ruhunu ölüme döktü; ve günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı ve günahkarlar için dua / şefaati etti.*"

Bu nedenle bunu yaptığı için, Ataları ile birlikte ona bir miras ve pay vereceğim.

Aynı fikir, Ezgiler Ezgisi Kitabı hakkındaki Midraş Rabba'da da bulunur:

"Gümecimi, balımı yedim, şarabımı, sütümü içtim." (Ezgiler Ezgisi 5:1). "Çünkü ruhunu ölüme döktü" (Yeşaya 53:12) dediği gibi İsrail sürgünde ruhlarını ölüme döktü ve bal gibi tatlı olan Tora ile meşgul oldu. Bu nedenle gelecekte Kutsal Olan, onlara yaratılışın altı gününden kalma üzümünde saklanan şaraptan içirecektir."
[Bamidbar Rabba 13:2]

Burada, İsrail sürgünde acı çekmektedir ve bunun ödülü olarak ve Tanrı'nın Torası'na sınımsız sarılmaları ödülünü almaktadır.

Açıktır ki yukarıdaki örnekler bu konuyu objektif olarak inceleyen herkese, Raşi'nin önceki rabbinik geleneklerden, özellikle de Targum Yonatan'dan geniş bir desteğe sahip olduğunu göstermektedir. Raşi'nin ayetlerin düz anlamları ile ilgili açıklamaları, rabbilerin çeşitli erken dönem öğretileriyle oldukça uyumludur. Her ne kadar açıklamasını sunum yöntemi yeni bir çığır açsa da, Raşi'nin açıklamasında "yeni" bir şey yoktu. Misyonerlerin iddialarına ve düzmece komplo teorilerine bakılmaksızın, Raşi önceki nesillerin izinden gidiyordu.

1. Rachmiel Frydland, "The Rabbis' Dilemma: A Look at Isaiah 53" adlı makalesini yazarken yanıliyordu. Raşi'nin yorumunu yazarken görmezden geldiği eski bir gelenek yoktu.

2. Dr. Michael Brown, Rashi'nin görüşünün "İlginç bir şekilde, ulusal yorum Talmud'larda, Targum'larda veya midraşimlerde bir kez bile bulunmaz" dediğinde yanıliyordu.

3. Victor Buksbazen, "The Prophet of Isaiah" adlı çalışmasında yanıliyordu. Yeşaya 53'ün sürgündeki İsrail hakkında olduğu fikri, Raşi tarafından hristiyan inançlarına karşı çıkmak için icat edilmedi. Rabbiler, eski inançlarını terk etmek zorunda hissetmediler. Raşi bunları yalnızca net bir şekilde ifade etti. Bu da bazı hristiyanları onun hakkında yanlış iddialarda bulunacak kadar rahatsız ediyor görünmektedir.

Raşi'nin söylediği, Yeşaya 53'ün düz anlamının ne olduğu konusunda Yahudilik'teki gerçek inançtır ve sonsuza kadar öyle kalacaktır.

Raşi'den Sonraki Rabbilerin Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

Raşi'nin zamanından beri düzinelerce yorum yazılmıştır, ancak çok azı yetkili olarak kabul edilir. Bu nedenle çalışmalarını nasıl değerlendirmemiz gerektiğini ve ne kadar ciddiye alınmaları gerektiğini açıklamak istiyorum

Hiç kimse, Karl Marx'ın Yahudilik konusunda söylediklerini yetkili kabul etmeyi düşünmediği gibi, aynı şekilde dindar olmayan veya Ortodoks Yahudi olmayan Yahudiler'in görüşlerinin yetkili kabul edilmemesi gerektiği açıktır. Aynı şekilde, yetkili olarak kabul edilen ve Yahudi halkının büyük bir kısmı tarafından tanınan bir rabbinin görüşleri, kendi neslinde veya daha sonra ciddiye alınmayan belirsiz bir rabbiden daha çok ciddiye alınmalıdır. Bu değerlendirmenin temel amacı budur..

Yetki konusunda dikkate alınması gereken iki konu vardır:

Birinci kriter çalışmanın türüdür. Çalışmanın amacı gerçek bir yorum mu yoksa bir tartışmanın ortasından alıntılanan tek bir ayet mi? Bir örnek dışında bu yazıda anlatacağım tüm çalışmalar Driver ve Neubauer'in ["Yahudi Yorumculara Göre Yeşaya'nın Acı Çeken Kulu" (The Suffering Servant of Isaiah According to the Jewish Interpreters). İlk olarak KTAV tarafından 'Yahudi Yorumculara Göre Yeşaya'nın Elliüçüncü Bölümü' adı altında yayınlandı ve 1999'da Wipf ve Stock Publishers tarafından yeniden yayınlandı. Malbim'in yorumu Önsöz'de geçse de onu kullanmayı reddettiler] çalışmasında bulunmaktadır.

Copyrighted Material

THE
Suffering Servant
OF ISAIAH
According to the Jewish Interpreters

Translated by
SAMUEL R. DRIVER
and
ADOLF NEUBAUER

Copyrighted Material

Bu çalışmada her ikisinin de örneklerini buluyoruz. Bu yazıda sadece gerçek yorumları ele alacağım ve bağlamından koparılan, tartışmanın ortasından alıntılanan ayetleri ele almayacağım.

İkinci konu ise yazarın kendisidir. Yahudilikte tüm rabbiler eşit bilgiye sahip değildir [Bu sadece yorumlar için değil, aynı zamanda Yahudi yasası eserlerinde de geçerlidir]. Örneğin Rambam'ın (Maimonides) görüşü, daha az bilgili bir rabbiden daha fazla ağırlığa sahiptir. Driver'ın kitabı karışık bir derlemedir ve Ortodoks olmayan ve bu nedenle Yahudilik için yetkili olamayacak insanlardan birçok yorum içerir.

Aşağıda, eserleri bilinen ve her zaman önemli kabul edilen rabbiler olacaktır. Baktığım iki ana eser, Rabbi Hayim Yosef David Azulay (Chida) tarafından yazılan Şem HaGadolim ve Sefer HaDoros'tur. Bu eserlerin birinde veya her ikisinde önemli olan veya önemli bir kitap yazan herkesten bahsedilir.

Aşağıda, hakkında çok az şey bildiğimiz belirsiz kişiler veya bilinmeyen eserler vardır. Çalışmasının önsözünde Driver, kaynaklarından ve yazarlarından bahseder. Birçoğu, geniş çapta kabul görmedikleri için kim olduklarını bilmek imkansızdır. Bu nedenle, söylediklerinin yetkili olduğunu söyleyemeyiz.

Bunların altında, Rabbinik Yahudilikte hiçbir yetkisi olmayan ve görüşlerinin ağırlığı olmayan Karay yazarları veya Ortodoks olmayan yazarlar bulunmaktadır. Ortodoks Yahudiler açısından onlara yetkili olarak bakmak, Karl Marx'a Yahudilikte bir otorite olarak bakmak gibidir.

Driver ve Neubauer'da alıntılana tüm seçimleri inceleyeceğim ve bunları en yüksek otoriteden en düşüğe doğru sıralayacağım. Her yazar hakkında görüşlerinin yanı sıra (varsa) biraz bilgi vermeye çalışacağım.

BÜYÜK RABBİLER:

Öncelikle Yahudi geleneğinde ve Ortodoks Yahudilik'te yetkileri tartışılmaz olan rabbileri incelemek istiyorum. Önce Mikros Gadolos'ta bulunanları ve ardından açıklama yazan diğer büyük rabbileri gözden geçireceğim.

Mikros Gadolos:

Rabbi Yosef Kara [Driver XI sayfa 41.]: Raşi zamanında veya ondan biraz önce yaşamış Fransız Tora yorumcusudur. Yeşaya 53'ü İsrail'e atıfta bulunarak açıklar.

Rabbi Abraham İbn Ezra [Driver XII sayfa 43]: 12. yüzyıl'de yaşamış İspanyol rabbi, Tanah üzerine bir yorum, gramer ve diğer konularda çeşitli eserlerin yazarıdır. İbn Ezra, Yeşaya 53'ü İsrail'e atıfta bulunarak açıklar.

Rabbi David Kimchi [Driver XIII sayfa 49]: RaDaK olarak da bilinir, 13. yüzyılda yaşamıştır ve Tanah ve dilbilgisi üzerine önemli bir yorum yazmıştır. Radak, Yeşaya 53'ü İsrail'e atıfta bulunarak açıklar.

Rabbi Yehiel Hillel ben David [Driver XLVII sayfa 367]: 18. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir ve Metzudos David ve Metzudos Tzion adlı yorumların yazarıdır. İlk çalışma metnin bir açıklamasıdır ve sonraki çalışma ise gramer ve kelime anlamı konuları ile ilgilenir. Yeşaya 53'ü İsrail'e atıfta bulunarak açıklar.

Rabbi Meir Leibiş Malbim [Önsözünün xx. sayfasında Driver, Malbim'in yorumunu kullanmayı "felsefi" olduğu için reddettiğini özellikle belirtmektedir. Bu yanlıştır. Malbim, Mikros Gadolos'un daha modern versiyonlarının çoğuna eklenmiştir, çünkü dili çok açıktır ve anlaşılması kolaydır.] 19. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Yorumları, kelimelerin ve gramerlerinin açıklamalarını ve metnin anlamını içeren basit bir yorum içerir. Malbim, Yeşaya 53'ü İsrail'e atıfta bulunarak açıklar.

Bazıları burada bir komplo çıkarıp, tümünün Raşi'yi tekrar ettiğini iddia edebilir. Ancak bu komplo, bazı hristiyanların Mesih ile ilgili olarak öngördüğü başka bir peygamberliğe bakılarak ortadan kaldırılabilir: Yeşaya 42:1-4. Raşi, İbn Ezra'nın yaptığı gibi bu ayetlerin İsrail'e atıfta bulunduğunu söylerken, Rabbi Yosef Kara bunun Koreş hakkında olduğunu söylemektedir ve Radak, Metzudos ve Malbim ise bu ayetlerin Maşiah (Mesih) hakkında olduğunu söylemektedir. Bu rabbiler elbette ki Raşi'yi taklit etmediler. Metni dikkatlice incelediler ve düz anlam Raşi'nin söylediğinden farklı görüldüğünde, her zaman farklı fikirlerini belirtmeye hazır dılar. Yeşaya 53'ün kimin hakkında olduğu konusunda hepsinin aynı fikirde olması, en bilgili kişilerin bölümün düz anlamı konusunda tek bir sonuçta birleşmesi bize apaçık biçimde şunu göstermektedir: Yeşaya 53, İsrail hakkındadır. İnceleyeceğimiz diğer rabbiler için de durumun böyle olduğunu göreceğiz.

Büyük rabbilerin çoğu, Talmud veya Yahudi yasası üzerine yazıları için bu statüye ulaşmıştır [Rambam (Maimonides) bu konuda iyi bir örnektir. Rambam, bir Tanah yorumu yazmamıştır]. Mikros Gadolos'ta olmayan ama Yeşaya 53'ün yorumuna sahip çok az sayıda büyük rabbi vardır.

Rabbi Moşe ben Nahman (Nahmanides) [DriverXX sayfa 78.]: Talmud ve Tora üzerine yaptığı önemli yorumlarıyla tanınan 13. yüzyılda yaşamış bir rabbidir.

Rambam'ın yazdığı bir cevaptır, yorum değildir. Bu cevap, dinden dönmüş Pablo Christiani ile yaptığı tartışmada kendisine karşı Yeşaya 52:13'ü Mesih ile ilgili yorumlayan Midraş Tanhuma kullanıldığı için bu iddiaya karşı yazılmıştır. Bunun, İşaya 53'ün Mesih hakkında olduğunun bir kanıtı olması gerekiyordu. Ramban, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu, ancak Midraş'a göre açıklayabileceğini ve bu midraşın hristiyanların iddia ettiği gibi Mesih'in öleceği fikrini asla desteklemediğini belirtti. Driver'ın yaptığı alıntı, daha sonra yazdığı açıklamadır.

Don Yitshak Abarbanel [Driver XXIX sayfa 153]: 15./16. yüzyıl yorumcusu ve İspanya'nın Ferdinand ve Isabella'nın sarayındaki siyasi bir kişidir. Tanah üzerine geniş ölçüde kabul görmüş yorumları yazmıştır. Yeşaya 53 hakkındaki yorumu polemikle başlar ve alternatif olarak Kral Yoşiya'dan bahsetmesine rağmen, bu bölümün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Moşe (Alshich) Alşih: Safed'de 16. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Yorumu daha çok Midraşik bir öğretiler ve Yeşaya 53'ü sadık dürüstlerin acılarına atıfta bulunan bir Midraş'a dayanarak açıklar.

Bu rabbilerin açıklamaları incelendiğinde, sekiz tane yorumun altı tanesinin düz anlamının açıklaması olduğu, diğer ikisinin Midraşik olduğu görülebilir. Ramban'ın, bahsedilenin Mesih olduğuna dair Midraşik görüşü incelendiğinde bunun asla hristiyan görüşünü desteklemediğini görülebilir. Tartışma sırasına rakibi hristiyan kişi tarafından ileri sürülen Midraş'ın hristiyan görüşünü desteklemediğini defalarca kez göstermiştir. Sonuncusu, (Alshich) Alşih tarafından yapılan yorum da bir ders vermek amacıyla yapılan Midraşik bir yorumdur ve ıstıraptan bahsedilen bir Midraş'a dayanan sadık dürüstlerin ıstırap çekmesi hakkındadır.

DIĞER RABBİLER:

Bu rabbiler, Driver tarafından bahsedilen ve Chida tarafından yazılan Şem HaGadolim veya Seder HaDoros gibi Ortodoks kaynaklarda bahsedilen rabbilerdir. Bu rabbilerin yorumu genellikle sadece onların kitaplarıyla ilgiliydi, ancak bazen bu eserlerde bu rabbiler hakkında biyografik bilgiler yer almaktadır. Eserlerin çoğu tartışmalıdır:

Rabbi Jacob bar Reuben [Driver XIV sayfa 57]: Bu, 1170'de yazılan Rab'bin Savaşları adlı önemli polemik çalışmasından alınmıştır. Bu eser, Yahudiler'in hristiyanlarla tartışmaya zorlandıkları sonraki nesillerde çok fazla etki yaratmıştır. Bu çalışma, Yahudiliği savunmak için bir hristiyan rakibe karşı yazılmıştır. Yeşaya 53'ün isa için geçerli olmadığını, ancak İsrail'e atıfta bulunduğunu savunmaktadır.

Rabbi Yeşaya m'Trani [Driver XIX sayfa 75]: 13. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Bu, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu söylediği Yeşaya Kitabı hakkındaki yorumundan alınmıştır.

Nizzahon Vetus [Driver XXII sayfa 90]: Dr. David Berger'e göre [Orta Çağ'da Yahudi-Hristiyan Tartışması sayfa 17] bu, Aşkenaz toplumundan [Almanya/Fransa] 12. ve 13. yüzyıldan kalma bir çalışmadır. Zorla yaptırılan tartışmalarda kullanılmak üzere toplanmıştır. Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Şem Tov ibn Şaprut [Driver XXIII sayfa 99]: 14. yüzyıl İspanyol Talmud bilgini ve filozofudur. İspanya'daki diğer birçok rabbi gibi, hristiyanlarla tartışmalara katılmıştır. Onlar hakkında yazılmış bir eserden geliyor. Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Tordesilla'lı Rabbi Moşe Kohen [Driver XXIV sayfa 115]: 14. yüzyıl İspanyol rabbisidir ve Yahudiliği hristiyan saldırılarına karşı savunan Ezer Emunah (İmana Yardım) adlı eserin yazarıdır. Dahil olduğu bir dizi tartışma üzerine kurulmuştur. Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Şlomo Astruc [Driver XXV sayfa 129]: 14. yüzyıl'da yaşamış İspanyol rabbidir ve Midraşay HaTora'nın yazarıdır. Bazen ona En Şlomo Astruc da denir. Chida'ya göre "En" kelimesi büyük insanlar için kullanılan bir ünvanıdır. Hazırlamış olduğu yorumu karışıktır: Yeşaya 52:13 Mesih hakkındadır; Yeşaya 52:14 İsrail; Yeşaya 52:15 her ikisi hakkında, bölümün kalanı İsrail'in çektiği acılarla ilgilidir.

Rabbi Yom Tov Lipmann Muhlhausen [Driver XXVIII sayfa 147]: 15. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Ona yapılan atıf, Yahudiliği hem hristiyanlara hem de Karaitlere karşı savunan "Nizzahon" adlı çalışmasından gelmektedir. Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Avraam Farisol [Driver XXXIII sayfa 221]: Avignonlu, 16. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Hristiyanlarla bir tartışma olan Avraam'ın Kalkanı "Shield of Avraham" adlı eserin yazarı. Bu bölümün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Meir Aramah [Driver XXXV sayfa 240]: Yeşaya Kitabı hakkında "Urim v'Tummim" adında bir yorum yazmıştır. Bu bölümün sürgündeki İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Samuel ben Avraam Laniado [Driver XL sayfa 295]: Halepli, 16. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Farklı yorumcuların çeşitli görüşlerini tartıştıktan sonra, bu bölümü sadık dürüstlerin acısını tarif ederek açıklar.(Alshich) Alshich'in açıklamasında kullandığı aynı Midraş'a atıfta bulunur ve bunu benzer bir şekilde açıkladığı için, bu konuda Alshich'ten etkilenmiş görünmektedir.

Rabbi Naftali ben Aşer Altşuler [Driver XLIII sayfa 318]: Neviim ve Ketuvim üzerine bir yorum yazmış 17. Yüzyıl başlarında yaşamış bir rabbidir. Yeşaya 53 hakkındaki yorumunda Yeşaya 52:13 Mesih ben David hakkında, Yeşaya 52:14 İsrail hakkında, Yeşaya 52:15 Mesih ben David hakkında; Yeşaya 53:1-2 İsrail hakkında, Yeşaya 53:3 Mesih ben David ve İsrail hakkında, Yeşaya 53:4-8 Mesih ben Yosef hakkında, Yeşaya 53:9 İsrail veya Mesih ben Yosef hakkında, Yeşaya 53:10 İsrail (kesin değil) hakkında, Yeşaya 53:11-12 Mesih ben David hakkında olarak ayetleri açıklar.

Rabbi Solomon ben Isaac (Şlomo ben Yitshak) de Marini [Driver XLIV sayfa 324]: 17. yüzyılın sonunda Padua'da yaşamış bir rabbidir. Yeşaya Kitabı hakkında "Tikkun Olam" adlı bir eser yazmıştır. Bu bölümün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Rabbi Menaşa ben Yisroel [Driver sayfası 436]: Amsterdam'da 17. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Birçok eser yazdı ve kendi matbaası vardı. Kendisine yapılan atıfta, Yeşaya 53'ün İsrail hakkında olduğunu belirtir.

Burada sözü edilen 13 eserden 7'si polemik niteliğindedir ve bunların tümü, bu bölümün İsrail hakkında olduğunu belirtmektedir. Diğer 4'ü, acı çeken Kul'un/Hizmetkar'ın İsrail olduğu görüşünü izleyen düz anlamın yorumlardır. Bunlardan biri Yeşaya 52:13 ve 52:15'i Mesih ile ilişkilendirir. Son ikisi Midraşik yorumlardır. Biri Alshich gibi sadık dürüstler hakkında olduğunu belirtir. Diğerleri ise çeşitli ayetleri İsrail, David oğlu Mesih, Yosef oğlu Mesih hakkında olarak yorumlar.

Tanınmış rabbiler ilgili bu iki bölümde, Yeşaya 53'ün düz anlam yorumlarında acı çeken Kul'un/Hizmetkar'ın İsrail olduğu fikrini desteklediklerini görüyoruz.

Pek Tanınmayan Yahudi Kaynakları:

Buradaki rabbilerden Driver'ın kitabında bahsedilmektedir, ancak söz konusu rabbiler hakkında Ortodoks kaynaklarda ve başka hiçbir kaynakta herhangi bir bilgi bulamadım.

Judah ben Balaam [Driver LII sayfa 550]: 11. yüzyıl dilbilgisi uzmanı ve şairidir. Bütün Tanah üzerine bir yorum yazdığı tahmin edilmektedir. Yeşaya 53. Bölüm'ün gramerini derinlemesine incelemektedir ve Yeşaya 53. Bölüm'ün Yeremya'dan bahsettiğini belirtir.

Beaugenci'li Eliezer [Driver XVII sayfa 66]: Ezekiel Kitabı ve diğer kitaplar hakkında da bir yorum yazan Fransız bilgindir. Yeşaya 53. Bölüm'ü, peygamberler ile ilgili olarak yorumladığı için Saadya Gaon'a benzer şekilde anlaşılır.

Yeruşalayim'li Tanhum [Driver LIII sayfa 553]: 13. yüzyıl'da yaşamıştır. Yorumu gramer üzerinedir ve bir bireyden bahsettiğini belirtir, ancak kimi kastettiğine dair bir açıklama yoktur.

Yosef ben Natan [Driver XVIII sayfa 71]: Sens'te, 13. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Yeşaya 53. Bölüm'ü İsrail ile ilgili olarak yorumlayan bir yazmıştır.

Rabbi Yitshal Eli Kohen [Driver XXVI sayfa137]: 14. yüzyılın başlarında yaşamış bir rabbidir, Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar.

Rabbi David de Rocca Martini [Driver XXX sayfa 198]: Tarihi bilinmeyen "Zechus Adam" adlı eserin yazarıdır. Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar.

Rabbi Saadya ibn Danan [Driver XXXI sayfa 202]: Grenada ve daha sonra Oran'da 15. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. Yeşaya 53'ü Kral Hizkiyahu (Hizkiya) ile ilgili olarak açıklar.

Rabbi Şlomo (Solomon) ben Meleh [Driver XXXII sayfa 217]: "Machlol Yofi" adlı bir Kutsal Kitap yorumunun yazarıdır. Yeşaya 53'ün dilbilgisi üzerine bir yorum yazmıştır ve ıstırap çekenin İsrail olduğundan bahseder.

Gerşom ben Natan [Driver LV sayfa 561]: 16. yüzyıl'da yaşamıştır. Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar.

Rabbi Şlomo ben Yitshak Levi (Solomon ben Isaac Levi) [Driver XXXVIII sayfa 275]: Selanik'te, 17. yüzyıl'da yaşamış bir rabbidir. (Alshich) Alşih'in yorumuna benzer bir yapıdadır. Yeşaya 52:13-15 ayetlerini Mesih hakkında olarka yorumlar. Yeşaya 53:1-12'den itibaren İsrail'den (özellikle 1-2.ayetler) ve ayrıca sadık dürüstlerden bahseder. Ayrıca Yeşaya 53:12. ayette Moşe Rabbenu'dan (Musa) bahseder.

Rabbi Avraam (Avraham the Proselyte). Yahudiliğe geçiş yapmış bir kişidir. [Driver XXXIX sayfa 290]: Giriş, 17. yüzyıldan kalma bir İspanyolca metinden alıntı yapmıştır. Yazar hakkında hiçbir şey bilinmemektedir. Polemik bir yazıdır. Yeşaya 53. Bölüm'ün isa ile ilgili olmadığını gösterir ve ardından bu bölümün İsrail ile ilgili olduğunu belirtir.

Avraam ben Yehuda Hazan (Avraham ben Judah Hazan) [Driver XLII sayfa 314]: Peygamberler ve Yazılar bölümleri hakkında bir yorum yazmış, 16. yüzyılın sonlarında yaşamıştır. Yeşaya 52:13 ayetini sadık dürüstler ve Mesih ile ilgili olarak yorumlar. Yeşaya 53'ün geri kalanını İsrail olarak açıklar.

Rabbi Yitshak (Isaac) Lopez [Driver XLV sayfa 340]: 17. yüzyılın sonlarında 18. yüzyılın başlarında Halep'te yaşamış bir rabbidir. Yeşaya 53 ile ilgili hristiyan iddialarını yanıtlar ve ardından bu bölümün İsrail ile ilgili olduğunu açıklar.

Rabbi Yeoşua (Joshua) Segre [Driver XLVII sayfa 355]: 18. yüzyılın sonlarında "Aşem Toli" adlı bir polemik eserin yazarıdır. Bu giriş son derece polemik. Yeşaya 53 ile ilgili hristiyan iddialarını yanıtlar ve ardından Yeşaya 52:13 ve 15. ayetlerini Mesih ile ilgili olarak yorumlar ve diğer ayetlerin tamamının İsrail ile ilgili olduğunu açıklar.

Rabbi Yosef (Joseph) Passini [Driver XLIX sayfa 406]: 19. yüzyılın ortalarında Roma'da yaşamış bir rabbidir. Yeşaya 53'ü Kral Hizkiyahu (Hizkiya) ile ilgili olarak yorumlar.

Pek tanınmayan söz konusu rabbilerin açıklamalarında da hristiyan iddialarına herhangi bir destek bulunmamaktadır.

Bilinmeyen Kaynaklar:

Bunlar, Driver'ın el yazması biçiminde bulduğu kaynaklardır. Hiçbirinde yazarın kim olduğu söylenmemektedir.

Anonim Arapça Çeviri [Driver XVI sayfa 64]: Yeşaya, Yeremya ve daha kısa olan Peygamberler kitapları üzerine Arapça bir yorumun parçasıdır. Yeşaya 52:13 ayetini Mesih ile ilgili, bölümün kalanını İsrail veya İsrail'in sadık dürüstleri ile ilgili olarak açıklar.

Anonim [Driver XXXIV sayfa 229]: Abarbanel'den bahsedildiği için en azından 16. yüzyıla ait olması gereken bir el yazmasıdır. Açıkça Raşi, İbn Ezra, Radak ve Abarbanel'i takip eder ve Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar.

Anonim - Fuente Claro [Driver LI sayfa 429]: Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar. Tarihi bilinmeyen İspanyol el yazmasıdır.

Bu üç el yazması da Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak açıklar. Biri Yeşaya 52:13 ayetini Mesih ile ilgili olarak, bölümün kalanını İsrail/sadık dürüstler ile ilgili olarak açıklar.

Karaitler (Karaylar) ve Ortodoks Olmayan Kaynaklar

Aşağıdaki kaynaklar, Karaitler (Karaylar) de dahil olmak üzere "Ortodoks olmayan" yazarlara aittir. Misyonerler tarafından Yahudiler açısından yetkili olduğu sanılan üç kaynağı içerirler. Biri Karay, diğeri Ortodoks olmayan Yahudiler'dir.

Yafet (Yaphet) ben Ali [Driver VI sayfa 19]: Saadya Gaon'un çağdaşı bir Karay'dır (10. yüzyılın başları). Yeşaya 53'ü Mesih ile ilgili olarak yorumlar. İlginç bir şekilde, Saadya Gaon'un Yeşaya 53. Bölüm'ün tüm peygamberler ve özellikle Yeremya için geçerli olduğu görüşünden bahseder. Ayrıca diğer Karayların Yeşaya 53. Bölüm'ün sadık dürüstler hakkında olduğunu söylediğini de belirtir.

Yaakov ben Reuven (Jacob ben Reuben) [Driver XV sayfa 61]: 12. yüzyıl'da yaşamış bir Karay'dır. Yeşaya 53. Bölüm'ün, "bilge" (yani sadık dürüstler) hakkında olduğunu belirtir.

Aaron Ben Yosef the Elder [Driver XXI sayfa 86]: "Mivchor Yashirim" adlı eserin Karay yazarıdır. Yeşaya 53. Bölüm'ün, "bilge" (yani sadık dürüstler) hakkında olduğunu belirtir.

Moşe İbn Crispin [Driver XXIVa sayfa 115]: Ortodoks Yahudiliğin "dışında" bir filozoftu. Rabbilere saldırmaktadır. Yeşaya 53. Bölüm'ü, Mesih ile ilgili olarak yorumlar.

Yitshak (Isaac) Troki [Driver XXXVI sayfa 243]: "Faith Strengthened" adlı klasik dini savunma eserinin yazarı 16. yüzyıl Karay bilginidir. Yeşaya 53. Bölüm'ün İsrail hakkında olduğunu açıklar.

Herz Homberg [Driver XLVIII sayfa 400]: 18. yüzyılın sonları 19. yüzyılın başlarında yaşamış Avusturyalı eğitimcidir. Avusturya'da Galiçya'daki Ortodoks yeşiva sistemine müdahale etmeye ve onu kapatmaya çalışan bir hareketin ön saflarında yer alan bir "Reformcu"ydü. Raşi'ye ve diğer büyük rabbilere saldırır ve Yeşaya 53. Bölüm'ü, Mesih ile ilgili olarak yorumlar.

Samuel David Luzzatto [Driver L sayfa 412]: 19. yüzyıl'da yaşamış İtalyan Yahudi bilgin ve şairdir. Yeşaya 53. Bölüm'ü sürgündeki İsrail ile ilgili olarak açıklar.

Raşi'den Sonraki Rabbilerin Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

Konusuna Sonuç:

Yukarıdaki örneklerden birkaç basit sonuca varabiliriz.

1. Rabbilerin büyük çoğunluğu Yeşaya 53'ün düz anlamını İsrail ile ilgili olarak açıklamaktadır.

2. Bazı kaynaklar Targum/Tanhuma'yı takip ederek Yeşaya 52:13 ayetini Mesih ile ilgili olarak yorumlar. (Bazen birkaç ayeti de eklerler.) Ancak Yeşaya 53. Bölüm'ün kalanını İsrail ile ilgili ve özellikle de ıstırap çeken İsrail ile ilgili olarak açıklar.

3. Sadık dürüstlerin de Kul/Hizmetkar olarak kabul edildiği birkaç durum bulunmaktadır.

4. İstırap çeken Kul'un/Hizmetkar'ın sadece İsrail olduğu konusunda hemfikir olmayan sadece üç rabbi görürüz. Ama bunların hiçbiri düz anlamı değildir.

5. Tanınmış olmayan ve Ortodoks olmayan bazı kişilerin yazılarında daha fazla çeşitlilik vardır.

6. Misyonerlerin görüşlerini desteklemek için alıntıladıkları kaynaklar ya çarpıtılmış, öncesinden-sonrasından koparılmış ya da Ortodoks olmayan kaynaklardan alınmıştır.

Rambam'ın (Maimonides) Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

Misyoner İddiası: Rambam (Maimonides) Raşi ile kesinlikle (!) aynı fikirde değildir ve Yeşaya 53'ün Mesih ile ilgili olduğu şeklindeki eski inancı sürdürmüştür.

Bu, misyonerler tarafından yapılan sahtekarlıklar içinde en bariz örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir

Aşağıda yer alan misyonerlik siteleri, Rambam'ın Yeşaya 53'ün Mesih hakkında olduğu fikrini desteklediğini iddia etmektedir:

<http://isaiah53.com>

<http://jewsforjesus.org/answers/prophecy/isaiah53chart>

http://jewsforjesus.org/publications/issues/13_6/isaiah53

<http://www.chaim.org>

<http://www.gotquestions.org/suffering-servant-Isaiah-53.html>

<http://www.hopeinmessiah.org>

<http://carm.org/does-isaiah-53-predict-jesus-mesiah>

http://www.hearnow.org/isa_com.html

Jews for Jesus şöyle iddia etmektedir:

“Bununla birlikte, aynı dönemde ve sonrasında -Maimonides de dahil olmak üzere- diğer birçok rabbi, Raşi'nin görüşlerinin tutarsızlıklarını fark etti ve orijinal mesih yorumlarını terk etmedi.” [http://jewsforjesus.org/publications/issues/13_6/isaiah53]

Başka bir kaynak da şöyle iddia etmektedir:

“Ancak Raşi'nin görüşleri, büyük rabbi Maimonides'in Raşi'nin iddialarına şiddetle karşı çıkmasıyla şiddetli tartışmalara yol açtı.” [<http://carm.org/does-isaiah-53-predict-jesus-mesiah>]

Bu iddiayı bu kadar gerçek dışı kılan, bu iddiada bulunan kişilerin Rambam'ın kim olduğu ve ne tür eserler yazdığı konusunda bilgisiz olmaları ya da okuyucularının araştırmayacağına olan güvenleridir. Rambam, Raşi'nin aksine, Tanah hakkında bir yorum YAZMAMIŞTIR. En çok üç büyük eseriyle tanınır: Birincisi Mişna hakkındaki

yorumudur. İkincisi, "Mişna Tora" adlı Yahudi yasaları üzerine bir çalışmadır. Üçüncüsü, "Şaşırmişler için Kılavuz" (*More Nevuhim*) adlı felsefe ve teoloji üzerine çalışmasıdır. Bu üçünün yanı sıra, bazıları yasa ile ilgili soruları yanıtlayan ve bazıları da dini öneme sahip konularla ilgilenen farklı topluluklara yönelik çok sayıda mektubu bulunmaktadır.

Mektuplarının en ünlülerinden birine "*Iggeret Teiman*" veya "Yemen'e Mektup" denir. Bu mektup Yemen'de meydana gelen iki olaya cevaben gönderilmiştir. İlk olarak, oradaki müslüman hükümdar, oradaki Yahudiler'i İslam dinine geçmeye zorluyordu. [Bu olay, Rambam'ın doğduğu müslüman İspanya'da da meydana gelmişti ve sonunda, Sultan'ın Yahudilere karşı daha özgürlükçü davrandığı Mısır'a gitmişti.] İkincisi, Yemen'de insanların Mesih olduğunu iddia ettiği bir adam ortaya çıkmıştı ve Rambam'a bunun hakkında soru sorulmuştu. Bu mektupta misyonerler tarafından alıntılanan şu bölüm yer almaktadır [İngilizce çevirisi, Abraham Halkin'in "Crisis And Leadership: Epistles of Maimonides" JPS 1985'teki çevirisinden alınmıştır. Bu çeviri doğrudan Arapça orijinalinden yapılmıştır.]:

"Mesih, hakkında falanın veya falanın ailesinin oğlu olacağı tahmin edilen bir kimse değildir. Bilakis, gelişinden önce meçhul olacak, ancak gerçek Mesih olduğunu mucizeler ve harikalarla ispatlayacaktır. Tanrı, gizemli soyuna atıfta bulunarak şöyle der: "İşte Dal adındaki adam! Bulunduğu yerde filizlenecek" (Zekeriya 6:12). Benzer şekilde Yeşaya, Mesih'in gelişine atıfta bulunarak, ne babasının ne annesinin, ne de akrabalarının bilinmeyeceğini ima eder, çünkü onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıkacaktır (Yeşaya 53:2)"

Bu paragrafın son satırı, genellikle misyonerler tarafından alıntılanan kısımdır. Aynı mektupta aşağıdakileri de okuruz ki bu kısım genellikle misyonerler tarafından alıntılanmaz:

"(Krallar) O'na ne hakaret edecekler, ne de iftira edeceklerdir, çünkü yapacağı mucizeler onları korkutup susturacaktır. Yeşaya, şu ayette kralların kendisine (Mesih'e) boyun eğmesine atıfta bulunur: "Onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar" (Yeşaya 52:15).

Bu iki alıntıya baktığımızda, misyoner iddiasının bazı temelleri olduğu görülmektedir. Burada Mesih'i Yeşaya 53 ile ilişkilendiren iki ayet, görünüşe göre bağlam içindedir. Ancak bununla ilgili sorunlar vardır. Rambam, Yemen'e yazdığı mektubun biraz ilerisinde, bu sahte Mesih'in takipçilerinin bazı iddialarından söz etmektedir:

"Bu yüzden [Yemenli sahte Mesih'in destekçileri] şöyle dediler: "Buradaki bu adam, David'in (Davut'un) soyundan, dindar ve erdemli olduğunu bildiğimiz bu adam, geceleri cüzzamlı olduğunu bildiğimiz bu adam, ertesi sabah sağlıklı kalktı." Onlar, cüzzamın Mesih'in özelliklerinden biri olduğuna inanıyorlardı [Sanhedrin 98b'ye bir gönderme yapmaktadır] ve şu ayette buna atıfta bulundular: "Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi saydık" (Yeşaya 53:4), bunun nedeni cüzzamdır. Bilgeler onlara bu yorumun yanlış olduğunu ve Mesih'in tüm özellikleri bir kenara dursun, Mesih'in bir özelliğinden bile yoksun olduğunu açıkladılar."

Rambam'ın bir yerde Yeşaya 53'ü Mesih'e bağladığını ve bir başka yerde bu ilişkiyi reddettiğini görüyoruz. Bu iki ayeti nasıl uzlaştırabiliriz? Birkaç olasılık vardır. Ama önce Rambam'ın diğer yazılarından bazılarında Mesih'i ve onun gelişini nasıl tanımladığını görmemiz gerekmektedir. Mişna Tora, Kralların Kanunları'nda (Melahim uMilhamot) adlı eserinde Mesih konusunu işlemiştir. Bu konudaki görüşü için en güvenilir kaynak budur. Mişna Tora'sında şöyle der:

11:4. *"David Evi'nden, Yazılı Yasa'ya ve Sözlü Yasa'ya uygun olarak, atası David gibi Tora'yı çalışmak ve Mitzvaları uygulamakla meşgul olan bir kral çıkarsa; ve bütün İsrail'i (Tora'ya) uymaya ve onu yerine getirmelerinde güçlendirirse ve eğer Tanrı'nın savaşlarında savaşarsa; onun Mesih olduğu varsayılır. Bunları yerine getirirse ve başarılı olursa, yerine Tapınağı inşa eder ve İsrail'i sürgünden geri getirirse , o zaman kesinlikle Mesih'tir."*

Mişna Tora'nın sansürlenmemiş eski versiyonlarında aşağıdakiler eklenmiştir [Burada tüm bölümün sansürlenmesine neden olan isa'ya atıfta bulunmaktadır.]:

"Eğer bu derecede tamamını yerine getirememişse ya da öldürülmüşse, o zaman kesinlikle Tora'nın vaat ettiği kişi olmadığını biliriz. O, David Evi'nin onurlu ve dürüst ölen tüm kralları gibidir. *"Bilgelerden kimisi tökezleyecek; öyle ki, son gelinceye dek arınıp temizlenebilsin, lekesiz duruma gelebilsinler. Çünkü son yine de belirlenen zamanda gelecek"* (Daniel 11:35) [Metin, sansürlendiği için standart baskılarda görünmeyen metinden alınmıştır. <http://www.mechon-mamre.org/i/e511.htm>]

Mesih'in tüm gerekenleri yerine getirmeden başarısız bir şekilde ölmeyeceğini burada açıkça görüyoruz. Rambam'da Mesih hakkında başka bir bilgi kaynağı daha vardır. Mişna hakkındaki yorumunda Sanhedrin'in 10. bölümüne bir giriş yapmıştır. Orada Yahudiliğin 13 esasını ayrıntılı olarak tartışır. Bunlardan biri de Mesih'in geleceğine olan inançtır. Başarısını ve hükümdarlığının süresini tartıştıktan sonra şöyle demektedir:

“Ve Mesih ölecek ve onun yerine oğulları hüküm sürecek. Peygamber onun ölümünü zaten açıklamıştır: *"Yeryüzüne adalet getirmediğe zayıf düşmeyecek ve ezilmeyecek"* (Yeşaya 42:4). Ve onun krallığı çok uzun sürecek ve insanların yaşamları da aynı şekilde uzayacaktır...”

Burada açıkça görüyoruz ki, Mesih acı çekmeyecek ve yerine getirmesi gerekenleri yerine getirmeden önce ölmeyecektir. Dünyevi krallığını kurana kadar yaşayacak ve daha sonra da uzun bir süre yaşayacaktır. Bu, Rambam'ın Yeşaya 53'ün Mesih hakkında olduğuna inanmadığı anlamına gelir, çünkü Rambam'a göre Mesih bu dünyada acı çekmeyecek veya zamanından önce ölmeyecektir. Bu nedenle, bu çelişiklere bazı cevaplar aramamız gerekmektedir. Burada dört olasılık vardır:

İlk olasılık, Rambam'ın Targum'un fikirlerini takip etmesidir. Targum'da yüceltme ile ayetlerin Mesih'e, acıların İsrail'e atfedildiğini görüyoruz.

Ayrıca Mesih'e atfettiği ayetlerin tümü Yeşaya 52. Bölüm'de bulunduğu için Yeşaya 52:13-15 ayetlerini 53. Bölüm'den ayırmış olması da mümkündür. İlkinin Mesih'e, sonrakini de İsrail'e atfeder.

Bir başka olasılık da Rambam'ın Yeşaya Kitabı'nın tamamının İsrail hakkında olduğuna inanmasıdır. Yeşaya 53'teki ıstırap, sürgündeki İsrail'in ıstırapına atıfta bulunur. Ancak 52:13-15 ayetleri İsrail'in sürgünden kurtuluş zamanı için geçerlidir. Yüceltme ayetleri kolayca Mesih'e uygulanabilir, çünkü İsrail yükseldikçe Mesih de yüceltilecektir.

Bu üçü mümkün olsa da, misyonerler açısından ciddi sorunlar bulunmaktadır. Rambam, Yeşaya 53'ten alıntı yaptığında, bunun bir şekilde kendi görüşünü yansıttığını varsaymaktadırlar. Ancak bu varsayım, onu başka yerlerde yazdığı şeylerle çelişkiye düşürür. Yemen'e yazdığı mektupta, Mesih hakkında "Kendisinin gerçek Mesih olduğunu mucizeler ve harikalarla ispat edecektir" ve ayrıca “çünkü yapacağı mucizeler onları korkutup susturacaktır” demiştir. Ancak, Mişna Tora, Kralların Kanunları'nda (Melahim uMilhamot) adlı eserinde şöyle demektedir:

11:3 *"Kral Mesih'in işaretler ve harikalar yapması, bu dünyada yeni şeyler yaratması, ölüleri diriltmesi ya da buna benzer şeyler yapması gerektiğini düşünmeyin. Durum böyle değildir, çünkü Rabbi Akiva'nın Mişna alimleri arasında büyük bir bilgin olduğunu ve Bar Kozibah'ın (Kohba'nın) gıysilerini taşıdığını görüyoruz. Ve onun Kral*

Mesih olduğunu söylemişti. Ve ona ve neslinin tüm bilginlerine, günahları yüzünden öldürülünceye kadar Kral Mesih gibi gelmiştir. Öldürüldüğünde ise onun (Mesih) olmadığını anladılar. Ve bilgiler ondan bir işaret ya da bir mucize göstermesini istememişlerdi."

Rambam, Yemen'e yazdığı mektupta Mesih'in mucizeler gerçekleştirmesi gerektiğini yazar, ancak en güvenilir kaynağı olan Mişna Tora'da Mesih'in işaretler veya harikalar yapması gerektiğini reddeder. İlave olarak Rambam, mucizelere ihtiyaç olmadığını kanıtlamak için Rabbi Akiva'yı örnek gösterir.

Yemen'e yazdığı mektupta şöyle demişti: "Mesih, hakkında falanın veya falanın ailesinin oğlu olacağı tahmin edilen bir kimse değildir." Ama daha önce Mişna Tora'da şöyle okumuştuk: 11:4 David Evi'nden, bir kral çıkarsa.." Burada ise ailesi bilinmektedir.

Ancak Yemen'e gönderilen mektubun sadece sahte bir Mesih iddiasında bulunanları uyarmak ve iddiada bulunulan kişiyi itibarsızlaştırmak için yazıldığını hatırlarsak, Mesih olduğu iddia edilen kişinin kendisi için geçerli olduğunu iddia ettiği ayetleri Rambam'ın o kişinin aleyhine kullanması ve bunun tam tersini yaptığını göstermesi mümkündür. Yeşaya 53'teki bir ayete dayanarak bu sahte Mesih'in cüzzamlı olduğu için Mesih olduğu iddiasına Rambam'ın verdiği karşılık budur. Sonuç olarak Yemen'e Mektup, Rambam'ın Yeşaya 53 hakkında neye inandığına dair bize hiçbir şey söylemez.

Alıntılanan diğer kaynaklardan (ve mektubun kendisinde Yeşaya 53'ten bir örnekte), Rambam'ın Yeşaya 53'ü Mesih ile ilişkilendirmediği açıktır. Mektupta alıntılanan ayetler, bir açıklama ya da bölümün düz anlamını anlatmak için değil, polemik amaçlı kullanılıyordu.

Bu nedenle, Rambam'ın Raşi ile "kesinlikle" aynı fikirde olmadığını iddia etmenin temelsiz olduğunu görüyoruz. Misyonerler her zamanki gibi metni bağlamdan koparmakta, dinleyicilerinin metnin tamamını okumayacaklarına, araştırmayacaklarına, karşılaştırma yapmayacaklarına güvenmektedirler.

Ramban'ın (Nahmanides) Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

İddia: Ramban (Nahmanides), Yeşaya 53'ün Mesih'e atıfta bulunduğuna inanıyordu.

Ramban, misyonerler için en popüler rabbilerden biridir. Misyonerler arasındaki popülaritesini bu kadar tuhaf kılan, Barselona'daki zorunlu bir tartışmanın kahramanı olmasıdır. Bu tartışmada, onun muhalifi, din değiştirmiş bir Yahudi olan Peder Paul, dinleyenleri (ve Ramban'ı) eski rabbilerin bir zamanlar hristiyanlarla aynı fikirde olduklarına ve bu nedenle Yahudiler'i hristiyan olmaları gerektiğine ikna etmek için Talmud ve Midraş'tan birçok bölüm aktarmıştır. Ünlü bir karşılıklı Ramban, geçmişteki bu rabbilerin nasıl hristiyanlar gibi inanabildiklerini ve buna rağmen bunca yıl boyunca nasıl hala Yahudi kalabildiklerini sordu. Peder Paul sorusunu görmezden geldi. O zaman soruyu yeniden ifade edebiliriz: Eğer Ramban, Yeşaya 53'ün Mesih'in ölümüyle ilgili olduğuna inanıyorsa, o zaman neden hristiyanlığa geçmedi? Cevap, misyonerlerin iddiasında yanlış bir şey olduğudur.

Misyonerin bu yorum hakkındaki bilgisi, onun Driver'ın kitabında [The Suffering Servant of Isaiah 53, Driver & Neubauer, Wipf and Stock Publishers 1999 tarafından yeniden basılmıştır] sayfa 78 – 85'de yer almasıdır. Ancak eksik olan bu yorum tarihidir. Tümüne bakıldığında sonuç farklıdır. Sorunun ortaya çıktığı Barselona'daki tartışmasına geri dönmeliyiz. Orada şunları okuyoruz: [Paragraf numaraları, Mosod HaRav Kook tarafından yayınlanan "The Writings of the Ramban", Ramban of Chaim Dov Chavell, 1. ciltteki İbranice baskısından alınmıştır, sayfa 302 – 320. Yorumun kendisi 321 – 326. sayfalardaki tartışmadan sonra ortaya çıkar. Littman Yahudi Yazını Kütüphanesi tarafından 1996 yılında yayınlanan "Judaism on Trial", Hyam Maccoby, 102 – 146. sayfalarında İngilizce çevirisi vardır]:

(25) O kişi (Master Gillam) şunu savundu: "Bakın! Kulum başarılı olacak" bölümünde [Yeşaya 53'e atıfta bulunuyor ve bu ayet Yeşaya 52:13 ayetidir] Mesih'in ölümüyle ilgilidir ve düşmanlarına nasıl verildiğini ve isa'ya yapıldığı gibi kötülerin yanına nasıl yerleştirildiği anlatılmaktadır. Bu bölümün Mesih hakkında olduğuna inanıyor musunuz?

(26) Ona dedim ki: Gerçek manasına göre, sadece genel olarak Yahudi halkından bahsetmektedir. Peygamber, onlara sürekli olarak "Kulum İsrail" (Yeşaya 41:8), "Kulum Yakup" (Yeşaya 44:1) diye hitap eder.

(27) Peder Paul dedi: Bilgelerinin sözlerinden onun Mesih'ten söz ettiğini göstereceğim.

(28) Ona dedim ki: Doğrudur, rabbilerimizin (hatıraları kutsansın), Agada eserlerinde [Bu, daha sonra 39. paragrafta belirttiği gibi, rabbilerin Alaha ile ilgili olmayan eserlerine atıfta bulunur; burada, bunların dini dersler olduğunu ve onları düz anlamı ile kabul etmemizin gerekmediğini belirtir.] Mesih hakkında bir draş (ders) bulunur; ancak düşmanları tarafından öldürüldüğünü asla söylemezler. [Daha sonra bir Draş'ı dini ders olarak açıklar.] Kitaplarda, Yahudi kitaplarında, Talmud'da ve Agada'da David oğlu Maşiah'ın (Davut oğlu Mesih'in) öldürüleceğine dair hiçbir yazı yoktur, asla! Mesih, ne düşmanlarının eline verilecektir ne de kötülerle birlikte gömülecektir! Kendiniz için yarattığınız Mesih bile gömülmedi. Bu bölümü (Midraş'a göre) dilerseniz güzel bir anlatımla anlatacağım. Yarattığınız Mesih'inize yapıldığı gibi öldürüleceğine dair hiçbir ima yoktur. Ancak beni dinlemek istemediler.

Burada birkaç sonucu görürüz:

1. Ramban'ın görüşü, Yeşaya 53'ün gerçek manasının, düz anlamının, Mesih'e DEĞİL, tüm İsrail'e atıfta bulunduğu.

2. Mesih'e atıfta bulunduğunu belirten Midraşimler vardır, ancak Ramban onların gerçek anlayış, düz anlam (peşat) olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

3. Ramban, Midraşik görüşe göre bir açıklama yapabilirdi, ancak Barselona'da buna izin verilmedi.

Daha sonra aslında böyle bir açıklama yaptı ve misyonerlerin atıfta bulunduğu açıklama da budur. Şöyle demektedir:

"*Bakın! Kulum başarılı olacak*". Bu bölümü anlamanın doğru yolu, "Korkma, ey kulum Yakup" (Yeşaya 44:2), "*Bana, "Kulumsun, ey İsrail, Görkemimi senin aracılığınla göstereceğim" dedi*" (Yeşaya 49:3) dediği gibi tüm Yahudi ulusuna atıf yaptığını anlamaktır. Ancak Midraş'a göre bu ayet Mesih ile ilgili olarak yorumlanır. Kitapların (Midraşim) sözlerine göre açıklamak zorundayım. Tam bir ittifakla bu sözlerin hakkında yazıldığı David oğlu Maşiah'ın (Davud oğlu Mesih'in) yenilmeyeceğini, düşmanlarının elinde ölmeyeceğini söylüyorlar ve yazılar bu açıklamayı gösteriyor.

Ramban'ın görüşünü hiç değiştirmediğini görüyoruz. O hala Yeşaya 53'n gerçek anlamının İsrail'e atıf olduğunu savunmaktadır. Tek yaptığı, hristiyanların bu Midraş'ı kullanmalarının onların görüşlerinin bir kanıtı olmadığını göstermektir. Söz konusu Midraş, Yeşaya 53'n hristiyan görüşünü desteklememektedir.

Ramban, Yeşaya 53'n Mesih hakkında olduğuna inanmamaktadır. Bunu bir kereden fazla açık açık söylemiştir. Peşat olmayan bir Midraş ile karşı karşıya kalmış ve O da Midraş'ın görüşünün, Yeşaya 53' Yahudiliğin ğrettikleriyle çelişmediğini, aksine hristiyan iddialarıyla çeliştiğini göstermek istemiştir. Ramban'ın görüşü ile ilgili değildir. Ramban, Yeşaya 53'n Mesih hakkında olduğuna inanmamaktadır.

Rabbi Moşe Alşih'in Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

Rabbi Moşe Alşih, Yeşaya 53 ile ilgili olarak misyonerler tarafından en sık alıntılanan (yanlış alıntı yapılan) rabbilerden biridir. Aşağıda alıntılایacaęım kısa bir yarım cümle dışında, onun hakkında çok az şey bilirler.

Alşih, 16. yüzyılda Safed'deki en önemli rabbilerden biriydi ve büyük Kabalist Yitshak (Isaac) Luria'yı (Kutsal Ari) evreleyen grup arasındaydı. Safed'de Ari, liderleri gibiydi. Rabbi Yosef Karo [şulhan Aruh'un yazarıdır] Yahudi yasalarıyla ilgili sorulara karar veren rabbiydi. Alşih, dini dersler veren Maggid'di [O grupta Leha Dodi'nin yazarı Rabbi şlomo Alkabetz gibi, "Hareidim" adlı ahlaki eserin yazarı Rabbi Elazar Ezkari ve Ari'den önce lider olan Rabbi Moşe Cordevero gibi başka büyük insanlar da vardı.] Göreceğimiz gibi, yorumunun biçimi ve içeriği, dini derslerinden birine çok benzer ve hiçbir şekilde metnin gerçek, düz anlamını anlatmak için yazılmamıştır.

Misyonerler Alşih'in Yeşaya 53'n Mesih hakkında olduğunu öğrettiğini iddia ederken şu alıntıyı yaparlar:

"Rabbilerimiz, Peygamberin Mesih'ten söz ettiği fikrini tek bir ağızdan kabul ve tasdik ederler ve biz de aynı görüşe bağlı kalacağız." [Bu alıntı, Dr. Michael Brown'ın "Answering Jewish Objections to Jesus" kitabının 3. cildinde, sayfa 49'da bulunmaktadır. Dr. Michael Brown bu alıntıyı Driver ve Neubauer'in, "'The Suffering Servant of Isaiah According to the Jewish Interpreters" (Yahudi Yorumculara Göre Yeşaya'nın İstirap eken Hizmetkarı), sayfa 258'den yapmaktadır.]

Ne kadar da net (!) değil mi? Misyonerler, Alşih'in hristiyanlarla aynı görüşte olduğunu büyük başarıyla tespit etmişler. Meğer Alşih, kendisinden önceki rabbilerin tamamının kabul ettiği gibi Yeşaya 53'ün sadece Mesih hakkında olduğunu açıklamış! AMA, kaynağın tamamını okumak için gerçekten zaman ayıran herkesin görebileceği gibi hikayede daha fazlası var. Dr. Michael Brown metni kesip, apaçık biçimde sahtekarlık yapmaktadır. Driver ve Neubauer şöyle devam ediyor:

"Rabbilerimiz, Peygamber'in Mesih'ten söz ettiği fikrini tek bir ağızdan kabul ve tasdik ederler ve biz de aynı görüşe bağlı kalacağız: Çünkü Mesih, iyi bilindiği gibi David'dir (Davut'tur) "meshedilmiştir." ve Rab'bin adıyla konuşan Peygamber'in açıkça, "*Kulum Davut onların kralı olacak, hepsinin tek çobanı olacak*" dediği bir ayet vardır (Hezekiel 37:24). Bu nedenle, (Yeşaya 53'teki) "Kulum" ifadesi haklı olarak David'e atfedilebilir....[Driver-Neubauer, sayfa 258]."

Gördüğümüz gibi bu yorumun devamı vardır. Bu ifadenin Yeşaya 52:13 "Bakın! Kulum başarılı olacak, yücecek ve yükselecek ve çok yüksek olacak" ayeti ile ilgili söylendiğini ve sadece bu ayet için geçerli olduğunu göreceğiz. O zaman misyonerlerin nasıl metni kırparak insanları aldatmaya çalıştıkları netleşecektir. Metnin devamından iki konuyu görürüz:

1. Bu ifadeyi alıntılaman misyonerler dürüst davranmamaktadır. Driver-Neubauer'ın kitabına sahip olanlar metnin anlamını çarpıtmaktan suçludurlar.

2. Alşih buna gerçek bir yorum, düz anlamı olarak değil, dini bir ders vermek amacıyla yaklaşmaktadır. Rabbilerin Yeşaya 53'ün ne anlama geldiğini düşündükleri ile ilgisi yoktur.

Alşih'in düz anlamını kastetmediğinin bir başka kanıtı da ünlü bir Midraş'tan alıntı yapması ve buna ilginç bir açıklama getirmesidir:

"Rabbilerimiz, dünyaya gelen tüm ıstırapların üçte birinin David (Davut) ve Atalarımız [Avraam, Yitshak ve Yaakov ile Yeşaya 53:9-12 ayetlerinde söyledikleri bağlamında Moşe Rabbenu'ya (Musa'ya) da atıfta bulunuyor] için olduğunu söyler. Üçte birinin sürgündeki nesil için [Ona karşı hüküm verilen nesil. Bu, Yeşaya 53:2-9'daki tema olan sadık dürüstlerin ıstırapına bir atıftır] ve üçte birinin Kral Mesih için olduğunu söyler [Driver-Neubauer, sayfa 259]."

Bu, birkaç kaynakta görünen Midraş Tehillim'deki bir Midraş'a benzer [Bunlar, Yeşaya 53 ve Talmud ve Midraş hakkındaki yazıda bahsedilmiştir. Genel fikir aynı olmasına rağmen buradaki versiyonun kaynaklardakilerin hiçbiriyle uyuşmadığına dikkat edilmelidir.]. Daha sonra bu metnin anlamının ne olduğunu açıklamaya devam ediyor ve bu bize burada neyi açıklamaya çalışacağına dair bir fikir verecektir:

"Bu sözün manasını incelersek, kötülüğe verilen cezalar vardır, sevgileri nedeniyle katlandıkları vardır, sadık dürüstlerin de kendi neslinin kötülüğünden dolayı katlandıkları cezalarının da olduğunu görürüz. Şimdi, sadık dürüstlerin mükafatının gerçekten ne kadar arttığını bilmeyenler buna şaşırıyorlar... Tanrı bu ayetlerde (örneğin; Yeşaya 53) kendi çağlarının günahları için bu şekilde acı çekenlerin faziletlerinin etkilerini ne kadar genişleteceğini bildirmektedir... [Driver-Neubauer, sayfa 259]

Burada birkaç konuyu görüyoruz:

1. Bağlama bağlı, gerçek, düz anlamdan değil, diğer herhangi bir dini dersin olduğu gibi, bazı teolojik ilkelere dayanan bir yorumla karşı karşıyayız.

2. Ayrıca, Yeşaya 53'ün temel temasını, herhangi bir belirli kişi veya kişiler hakkında değil, sadık dürüstlerin ıstırapı olarak anladığını da açıkça görüyoruz.

Metnin tamamı incelendiğinde bu tespitler hemen doğrulanır. Alşih, Yeşaya 52:13-53:12 ayetlerini üç bölüme ayırmıştır. Bunlar: ilk olarak 52:13-53:1, ikincisi 53:2-8 ayetleri ve üçüncüsü 53:9-12 ayetleridir. Şimdi her birini tek tek gözden geçirelim ve bölümlerin her birinin ana noktalarını ortaya koyalım:

Yukarıdaki alıntılar Alşih'in Yeşaya 52:13 ayeti hakkındaki yorumlarının başında yer alır ve Yeşaya 52:13 ayetine bir giriş niteliği taşır. Yeşaya 52:13 ayeti ile ilgili olarak Mesih'in yüce statüsüyle ilgili ünlü Midraş Tanhuma'dan alıntı yaparak başlar [Bu Midraş'ı Yeşaya 53 ve Midraş başlıklı yazımda yaptığım gibi açıklar]. Ardından, Mesih'in ne kadar büyük olduğuna dair bir tartışma gelir.

Bir sonraki ayet, Yeşaya 52:14'ün bize Mesih'in neden bu kadar yüceltildiğini anlatmaktadır, şöyle açıklamaktadır:

"Ancak o [Mesih] tüm buna [bu yüce statüye] hangi kaynağa göre layıktır? Bunun nedeni, [Tapınağın] iki yıkılışında birçok kişinin sana (yani İsrail'e) şaşırması değil mi? ("Birçokları sana şaştı" Yeşaya 52:14)"

Burada ayetin bir kısmının İsrail'in dışlanması ve bunun etkisi ile ilgili olarak anlaşıldığını görüyoruz. Alşih, Mesih'in sadık dürüstlerle birlikte acı çektiğini ve acı çekmenin ilk bölümün ana teması gibi görüldüğünü zaten belirttiğinden, bu kesinlikle ilginç bir değişimdir. Burada yine bu yorumun Midraşik doğasını göstermektedir.

Daha önce Maşiah ben David'in çektiği acıyla ilgili olarak Zohar konusunda bahsettiğim gibi, Mesih'in ruhu şimdi Zohar'a göre [Zohar'da bu ilişkiyi Yeşaya 53:4. ayetinde görüyoruz] ruhsal dünyada acı çekmektedir. Bu ruhsal acı, bu dünyada sadık dürüstlerin çektiği acı gibidir. Safed'in Kabalistik topluluğunun bir parçası olarak, Alşih de böyle bir inancı sürdürmüştür.

Daha sonra Yeşaya 52:15. ayetine geliyoruz. Burada, Alşih diğer ulusların, Mesih'in onları savaşta yendiğinde yaptıklarına şaşırıldıklarını söylediğini açıklıyor ki bu daha önce hiç duymadıkları bir şeydir. Açık ki, İsrail'in Son Günler'de Mesih'in yönetiminde kazandığı zaferler ve başarı, diğer ulusların beklentileriyle uyuşmamaktadır.

Son olarak Yeşaya 53:1 ayetinde şunu görüyoruz:

"İsrail için (daha önce söylendiği gibi) sevgilerin karşılığında gördüklerine katlanma erdemleri sayesinde bu onuru kendisi için elde etmiş olmasıdır" [Driver-Neubauer, sayfa 263].

Bu ayet, Mesih'in çektiği acı temasına geri döner. İsrail'in çektiği acıdan çok az bahsedilmesinin dışında, bu dört ayet Mesih hakkındadır ve Mesih'in büyüklüğünü açıklamak için kullanılır.

İkinci bölüm, Yeşaya 53:2-8 (Mesih haricinde) sadık dürüstlerin ıstırapı hakkında olarak açıklanmıştır [Bir keresinde Dr.Michael Brown ile bu konuda tartışmıştık ve Alşih'in gerçekte ne söylediğini ona gösterdikten sonra o da aynı fikirde olmuştu (Rabbi Moshe Shulman'ın sözü)]. Alşih'in dediği gibi:

Rabbilerin Mesih ile ilgili önceki ayetleri açıkladıkları gerçeğinden, bunların, bu dünyada sevgilerin karşılığında çektiklerine katlanan sadık dürüstlerden söz ettikleri görülebilir ve bu nedenle, bu noktaya kadar Mesih'in büyüklüğünü ilan eden Tanrı'nın sözlerine sahip olduğumuzu savunuyorum...[Driver- Neubauer, sayfa 263-264]

Sözüne sadık kalarak, sadık dürüstlerin ıstırapıyla ilgili ayetleri açıklar. 4. ayeti tartışırken, Rabbi Şimon'un oğlu Rabi Elizar'dan ve onun sevgisi nedeniyle nasıl acı çektiklerinden özellikle bahseder. Bu açıkça gösteriyor ki, Mesih'in ve sadık dürüstlerin acılarını açıklarken Alşih'in aklında Zohar vardır:

"Gan Eden'de (Cennet) bir salon vardır ve ona "hasta salonu" denir. Mesih bu salona girdiğinde, İsrail'in tüm hastalıklarını, tüm acılarını ve tüm ıstıraplarını üzerine gelsinler diye çağırır. Onları İsrail'den alıp kendi üzerine almasaydı, hiç kimse İsrail'in "*Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı*" (Yeşaya 53:4) dediği gibi acılarına dayanamazdı. Ve tıpkı bunun gibi, Ülke'de Rabbi Elizer..." [Zohar II 212a]

Burada, Rabbi Elizer gibi sadık dürüstlerin acısını açıklamak için bu ikinci bölümün kaynağını ve amacını görüyoruz.

Son ayetleri Moşe ile ilgili olarak açıklar. Bu konu, Yeşaya 53 ve Talmud ve Midraşim hakkında daha önceki bir makalede gördüklerimizle uyumludur. Şöyle diyor:

İki yerde gördüm ki rabbilerimiz 12. ayeti efendimiz Moşe (Musa) ile ilgili olarak açıklamışlar. Ben de bunun tam olarak ona atıfta bulunduğunu düşünüyorum. [Driver-Neubauer, sayfa 269-270]

Alşih, görünüşe göre sadece Talmud ve Midraş'taki açıklamaları takip etmektedir ve buna göre açıklamayı genişletmektedir.

Alşih'in Yeşaya 53'ü Midraş'ın ıstırapla ilişkilendirmesi bağlamında açıkladığı açıkça görülmektedir. Alşih, Yeşaya 53'ü Midraş'ın üç bölümüne karşılık gelecek şekilde üçe böler. Midraş'ın ilk kısmı (David ve Atalarımız) Yeşaya 53:9-12: Moşe Rabbenu hakkında olarak açıklar. İkinci kısım (sürgündeki nesil) Yeşaya 53:2-8: İsrail'in sadık dürüstleri hakkında olarak açıklar. Üçüncü kısım (Kral Mesih) Yeşaya 52:13-53:1: Mesih hakkında olarak açıklar.

Bu analizden öğrendiklerimiz şunlardır:

1. Yeşaya 53'ün tamamını Mesih'e atıfta bulunarak açıklamaz, sadece Yeşaya 52:13-53:1 ayetlerini Mesih hakkında olarak açıklar. Orada bile konu, Mesih'in yüceltilmesidir, bununla birlikte Yeşaya 52:14 ayetinde İsrail'in diğer uluslar tarafından reddedildiğinden de söz eder.

2. Yeşaya'yı Midraş'a karşılık gelecek biçimde açıklamak için üç kısma ayırır. Bu bölümlerin hiçbiri metnin herhangi bir doğal bölümüne karşılık gelmez. Yeşaya 53'ü, Midraş'ı açıklamak için kullanır, Yeşaya 53'ü açıklamak için Midraş'ı kullanmaz.

3. Yeşaya 53'ün bir bütün olarak, nasıl sevgileri nedeniyle ıstırap çeken sadık dürüstler hakkında olduğunu ve bu ıstırapın Mesih'e özgü veya özel bir şey olmadığını anlar.

4. Yeşaya 53'ün tamamının Mesih hakkında olduğunu söylediğini veya Mesih'in ölümüyle ilgisi olduğunu söylediğini iddia etmek açıkça yanlıştır. Bunu iddia edenler ya ilgili kısmı tam okumamışlardır ya da yalan söylemektedirler.

5. Yeşaya 53'ün genel olarak sadık dürüstler hakkında değil, Mesih hakkında olarak açıkladığını iddia etmek, gerçeği çarpıtmaktır.

6. Zohar açısından Mesih'in ve sadık dürüstlerin ıstırapını anlıyor gibi görünmektedir. Bu da Mesih'in ıstırapının fiziksel nitelikte olmadığı, ruhsal olduğu anlamına gelmektedir.

Bu metni, Mesih'in acı çekmesi/ölümüne ilişkin hristiyan doktrini için bir tür destek olarak veya bir rabbinin Yeşaya 53'ün Mesih hakkında olduğunu iddia ettiğinin bir kanıtı olarak kullananların, gerçekleri çarpıtığı çok açıktır.

Moşe Kohen İbn Crispin'in Yeşaya 53 Hakkındaki Yorumları

Yeşaya 53 konusunda misyonerler tarafından "Rabbi" Moşe Kohen İbn Crispin kadar sık alıntılanan başka bir Yahudi yorumcu olmayabilir. Misyonerler rabbilerin Yeşaya 53 hakkında söylediklerini sözde aktarıırken her zaman İbn Crispin ismini öne sürerler. Ancak tüm bu alıntılarında, yaşadığı yüzyıl dışında bu kişinin kim olduğu hakkında hiçbir şey söylememektedirler.

Misyonerler, onu ve yorumunu "büyük" rabbiler ile birlikte sunar. Bir misyoner web sitesi [<http://www.salam-shalom.net/salam-shalom/010318.html>] şunları söylemektedir:

"Pek çok büyük rabbi'nin (Rambam, Saadya İbn Danan, Cordoba İspanya'dan Moşe Kohen İbn Crispin) geçmişte şöyle söylemişti."

Başka bir kaynak, İbn Crispin'i, kendi dönemlerinin en büyük rabbilerinden olan Ramban (Nahmanides) ve Moshe Alşih ile birlikte listeler! [Bkz. Dr. Michael L. Brown, "Answering Jewish Objections to Jesus", Cilt. 3 sayfa 58.]

Dr. Michael L. Brown, Yeşaya 53'ü tartışırken, "Bazı geleneksel Yahudi yorumcular çok geride kalmadılar. Rabbi Moşe İbn Crispin'in (ondördüncü yüzyıl) yazdıklarına bir bakın..." [Answering Jewish Objections to Jesus, Cilt 2, sayfa 215.]

Kendisine atıfta bulunulan sayıya bakarsak, "önemli bir yorumcu" olarak kabul ediliyor gibi görünmektedir. [Brown, İsa'ya Yahudi İtirazlarına Cevap Veriyor (Cilt 2 sayfa 227):

"Bu önemli bölümü Davut oğlu Mesih'in acılarına atıfta bulunarak yorumlayan diğer önemli yorumcular arasında Rabbi Moşe İbn Crispin bulunur..."

Özel bir e-posta tartışmasında bunun bir hata olduğuna dikkat çektim (Rabbi Moshe Shulman) ve o bu kelimeleri gelecekte kaldıracağını söyledi. Umarım bu makaleyi

okuduktan sonra, tüm misyonerler tarafından İbn Crispin'e yapılan tüm referansları ortadan kaldıracak entelektüel dürüstlüğe sahip olur.

İbn Crispin'in yorumunda ne söylediğini tartışmadan önce, onun kim olduğunu açıklığa kavuşturmak gereklidir. Bu önemlidir, çünkü mesele Rabbinik Yahudiliğin Yeşaya 53'ün anlamı hakkındaki hakiki öğretilerin ne olduğudur. Birisi Rabbinik Yahudiliğin görüşünü sunmuyorsa, sözleri bu tartışma için anlamsızdır. Misyoner literatüründe, bu yazarın Rabbinik Yahudiliği temsil eden biri olup olmadığını dikkate alınmamaktadır. Bunun çok önemli örnekleri vardır.

Alıntılanan ve hiçbir dayanağı olmadan bir örnek, Yeşaya 53 hakkında önemli sayıda misyoner kaynağında yer alan Yafet ben Ali'dir. Birçoğu Yafet ben Ali'nin bir rabbi olmadığını göz ardı etmektedir. Rabbinik Yahudiliğin karşısında yer alan biriydi. Bir Karay'dı. Bu durum, bir tartışmada bir Baptist'e otorite olarak bir Mormon'dan alıntı yapmaya benzer. Rabbinik Yahudilik ile bu kişinin söylediğinin ilgisi yoktur.

Sıklıkla bahsedilen başka bir "Rabbi" [Yukarıdaki kaynaklar hem İbn Crispin ve hem Homberg'den alıntı yapıyor] 18. yüzyılın sonlarındaki Reformist akımın bir üyesi olan Naftali Herz Homberg'dir. [Bu bilgi Encyclopedia Judaica 8:940-942'den alınmıştır.] Almanya'dan ayrıldıktan sonra yaptığı birçok faaliyet Avusturyalı Yahudiler arasında fikirlerini yaymak, Yahudilik öğretisinden yoksun bir okullar sistemi kurmak, Yahudi kitaplarını sansürlemek ve tüm yeşivaları kapatmaya çalışmak da vardı. Dört oğlu hristiyan oldu. İnançları üzerine yazdığı 'Benei Zion' kitabında bir Mesih inancını reddetti, tüm geleneksel Yahudi geleneklerini reddetti ve Yahudilik ile hristiyanlığın özünde aynı olduğunu savundu. Misyonerler için bu kişi Yahudiliğin yetkili sesidir!

Mesele şu ki, eğer "rabbilerin" neye inandığını tartışacaksak, alıntılanan bu kaynakların gerçekten rabbiler veya saygın ana akım Ortodoks din alimleri olduğunu bilmemiz gerekiyor. Ortodoks Yahudilik tarafından kabul edilmeyen, saygı gösterilmeyen ya da rabbilerin gerçekten ne öğrettiği konusunda bilgisiz olan insanların neye inandığını değil. Sadece bir Yahudi olarak doğmak insanı Yahudiliğin öğrettiği şeylerde uzman yapmaz ve kişinin "Yahudilik" başlığı altında yazdıklarını "Yahudilik" yapmaz. Artık Moşe İbn Crispin incelememize başlayalım.

Misyonerler, Yeşaya 53 ile ilgili Rabbinik alıntılarının çoğunu Driver ve Neubauer tarafından yazılan "Yahudi Yorumculara Göre Yeşaya'nın Acı Çeken Kul'u/Hizmetkar'ı" (The Suffering Servant of Isaiah According to the Jewish Interpreters) adlı bir çalışmadan alırlar. Kitabın Giriş kısmında, yazdıklarını çevirdikleri belirli ybir azar hakkında bilgi içeren kısa genel bakış paragrafları verirler. Moşe İbn Crispin hakkında ilginç bir durum vardır. "Rabbi Moşe Kohen"den iki alıntı bulunur.

Yazarlık konusunda kafalarında bir karışıklık var gibi görünmektedir. [Bu kişileri iki farklı yazar olarak görme kararlarını, burada göstereceğim gibi daha sonraki akademisyenlerin söyleyecekleri doğrulamaktadır.] Önsözde söyledikleri şudur: [Driver-Neubauer, sayfa x-xi.]

24A. Toledo'dan sonra Rabbi Moşe Kohen "Cordoba'dan İbn Crispin'in" yorumu, yaşamının bir döneminde Valencia'da ikamet etmiş ve burada kinayeli bir soruya cevap yazmıştır. Ayrıca Rabbi Yitshak İsrail'in "Cennet Kapısı" (Gate of Heaven) üzerine notlar yazdı. Bunların onun ilk eseri olması mümkündür.

24B. Leon ve sonrasında Avila krallığında Otor-Sillas'lı (Torresillas) Rabbi Moşe'nin, Yahudiliği terk eden ve kralın izniyle Yahudileri tartışma amacıyla bir araya getiren iki yurttaşı ile yaptığı bir tartışmadan sonra 1375 yılında derlenen "İmana Yardım"ın (Aid to Faith) kırk ikinci bölümü. Yazarın adından bahsetmeden "Rab'bin Savaşları"ndan (Wars of the Lord) ve Abner'in Moreh Zedeq'inden bahseder. [Bu, Burgos'lu dinden dönmüş ünlü Abner'dir] Kendi kitabını ünlü Toledo'lu Don David 'İbn Ya'ish'e adadı. İlk başta A ve B'nin iki baskısının aynı elden olduğu kanısındaydım ve onları buna göre tek bir başlık altında sınıflandırdım; ama şu anda bu konuda tereddüt duyuyorum, ancak sorunun henüz kesin olarak çözülmüş olduğu söylenemez. Üç el yazması harmanlanmıştır. [Yehuda Shamir, bu çalışmanın eleştirel baskısında bu üçünü içeren 14 el yazması kullandı.]

Bu açıklamadan, iki Rabbi Moşe arasında bir takım farklılıklar görebiliriz. İbn Crispin yorumunun kökeni ve amacı belirsizdir, ancak ikinci Rabbi Moşe'ninki bir tartışma ve gerçekleşmiş olayların yayınlanması ile ilişkilidir. Tordesillas'lı Rabbi Moşe'nin hayatını ve karakterini araştırmak ve ardından onu Moşe İbn Crispin ile karşılaştırmak öğretici olacaktır.

1972'de Yehuda Shamir'in Tordesillas'lı Rabbi Moşe ile ilgili bir kitap [Tordesillas'lı Rabbi Moşe Ha-Kohen ve kitabı Ezer Ha-Emunah – Yahudi-hristiyan Tartışmasının Tarihinde Bir Bölüm] yayınladığı için şanslıyız. İçinde, bu kişi hakkında oldukça fazla şey öğreniyoruz. Shamir, Rabbi Moşe'nin kitabı Ezer ha-Emunah'ın doğasını tanımlarken şunları söylüyor:

"Dönemin Yahudi ve hristiyan ideolojileri, 1391'deki kitlesel din değiştirmenin arifesinde İspanya'daki Yahudi rabbinik aydınlar topluluğunun bir üyesinin gözünden yansıtıldığı gibi sunuluyor." [Sayfa v.]

"Bilgin Tordesillas'lı Moşe'nin bilimsel eğitiminin ayrıntılı bir haritasını verir. Sefer Ezer Ha-Emunah Kutsal Kitap'a binlerce referans içermektedir. Talmud bölümü sadece Talmud'u değil, aynı zamanda Midraşik literatürüne de aşinalık göstermektedir... Moşe ha-Kohen, Babil Talmudu'nun yanı sıra Pelişti'ye de aşinaydı. Mistik yazılara aşinaydı ve More Nevuhim [Rambam], Sefer Hegyon Ha-Nefeş [Savasorda'lı Avraaam bar Chiya HaNasi] ve Rabbi Saadya Gaon tarafından yorumlanmış bir biçimde Emunah ve-De'ot gibi felsefi eserleri okudu. ... Raşi ve İbn Ezra gibi Kutsal Kitap yorumlarında ustaydı. Rabbi Moşe dil bilgisine eğilimi geliştirdi ve Alaha ile ilgili Rabbinik literatüre (Mişna Tora [Rambam]), Mesih yorumlamalarına Savasorda'lı Avraaam bar Chiya HaNasi tarafından yazılan Megilat ha-Megaleh ve Gaonik yazılarına ilgisi vardı. [Shamir. Cilt 1, s. 34-36]

Shamir'in çalışması aşağıdaki biyografik bilgilere sahiptir:

"... Rabbi Moşe ha-Kohen'in Valladolid'in güneybatısındaki küçük bir kasaba olan Tordesillas'ta barışçıl bir yaşam sürdüğü açıktır. Kral Don Pedro (1350'de Kara Veba'dan ölen XI. Alphonso'nun oğlu) ile üvey kardeşi Don Enrique arasında bir iç savaş çıktı. Enrique ve yandaşları Don Pedro'yu "Yahudilerin kralı" olarak adlandırdılar, çünkü atalarının uygulamalarını takip eden birçok Yahudi'ye danışman olarak sahipti. İç savaş sırasında ve sonrasında Kastilya Yahudileri çok acı çekti.], 1369'da sona ererken Enrique II de Trastamara, kral olduğunda bu durum değişti. Moşe ha-Kohen, anlaşılabilir, bilgili bir üye ve belki de topluluğunun lideri konumundan dolayı, onu hristiyanlığa geçirmek isteyenler tarafından işkence gördü. Acı bir deneyimdi, ancak Yahudi çevrelerinde ona büyük saygı kazandı. Tüm mal varlığı elinden alınmış ve dövülmüş ve sessiz bir adama dönüşmüştür, rehberlik (tokehot) veremez durumdaydı, bu belki de daha önce toplulukta yüksek bir rütbeye sahip olduğunun bir göstergesidir. Diğer bilginler gibi yeni bir yere yerleşinceye ve Avila liderleri tarafından destekleninceye kadar birçok sıkıntılardan geçti."

Burada (küçük de olsa) İspanyol Yahudileri'nin bir liderinin, o zamanın birçok büyük rabbisinin girmek zorunda kaldığı konumu aldığını ve kilise tarafından kendisine dayatılan bir tartışmaya giriştiğini görüyoruz. Shamir, çalışmalarının Jacob ben Reuben'in Milhamot ha-Şem'inden güçlü bir şekilde etkilendiğine dikkat çekmektedir; bu eser Rabbi Moşe'nin din değiştiren Abner'in kendisine yönelik polemik saldırılarına karşı koymak için detaylandığı ve genişlettiği bir çalışmadır. Aslında Shamir'in belirttiği gibi, "Tordesillas'lı Moşeha-Kohen, daha çok Burgos'lu Abner olarak bilinen Valladolid'li Alphonso'nun takipçilerine ilk kapsamlı yanıtı yazmıştır." Shamir, Ezer ha-Emunah'tan etkilenen aşağıdaki kitapları ve rabbileri listeler:

Shemtob ben Isaac İbn Shaprut'tan Eben Bohan; Isaac Troki'den Chizak Emuna; Hasdei Crescas'tan Bitul İkkarei HaNotzrim; Yosef Albo - Tortosa Tartışması 1413-

1414. Tarihçiler Baer, Chazan ve Graetz kitaplarında ondan ve çalışmalarından bahsederler.

Ezer ha-Emunah'ın Avila ve Toledo'da bıraktığı izlenim, var olduğu bilinen elyazmalarının sayısı ve yukarıdaki etki göstergeleri dikkate alınırsa, kitabın bir miktar dolaşıma sahip olduğu, Yazar'ın, İspanyol Yahudileri'nin düşünürlerine ve liderlerine, özellikle Albo ve Crescas gibi şahsiyetlere aşina olduğu sonucu çıkarılmalıdır. Elimizde yanlış bir şekilde Tordesillaslı Moşe ha-Kohen'e atfedilen ve Ezer ha-Emunah (hatta o döneme tarihlenen) başlıklı üç antoloji el yazmasına sahip olmamız bu sonucu güçlendirmektedir. Bir kitabı belli bir yazara atfetmek, hatta ona bu yazarın eserlerinden birinin adını vermek, bu isimlerin anlam ifade ettiği okuyuculara hitap edeceğinin bir göstergesidir.”

Açıkça, Tordesillas'lı Rabbi Moşe, zamanında önemli bir ana akım rabbiydi, tamamen Ortodoks ve zamanının ve sonrasında rabbinik liderliği tarafından kabul edilmişti. Kabul edilebilirliği konusunda hiçbir kuşku yoktur. O halde Yeşaya 53 hakkındaki görüşü neydi? Rabbi Moşe, Yeşaya 53'ü İsrail ile ilgili olarak yorumlar! Birkaç bölüm alıntıluyayım: “52:13 "Kulum." Bu, dürüstler arasındaki her bir birey için söylenir.... 53:3 Tüm İsrail, Yahudi olmayanlar arasında sürekli olarak vuruldu ve acı çekti....”

Şimdi Tordesillas'lı Rabbi Moşe'nin çağdaşı gibi görünen Moşe İbn Crispin'e dönelim ve onların Rabbinik liderlik ve toplulukla olan ilişkilerini karşılaştıralım. İbn Crispin hakkında İngilizce bilgiler az sayıdadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, Yitshak İsraili'nin bir eseri üzerine bir yorum yazmıştır. Bu kimdi? "Ortaçağ Avrupa'sının hristiyan skolastikleri için o, Maimonides'ten sonraki önemde Yahudi hekim ve filozof olarak bilinir.

Bir filozof ve özellikle de bir Yahudi filozof olarak sahip olduğu özellikleri Maimonides ile kıyaslanamaz.”

“İsraili'nin önemi, daha sonraki Yahudi filozoflar üzerindeki etkisi sınırlı olmasına rağmen, öncelikle ilk ortaçağ Yahudi "filozofu" olmasıdır.” İsraili önemsiz bir filozof değildir.

Yukarıda alıntıladığım Yahudi felsefesinin iki klasik eserinde biri İbn Crispin'i görmezden gelir, ikincisi ondan iki kez bahseder. İlk örnek, daha fazla bilgi olmaksızın yalnızca "Toledo'lu Moşe Kohen İbn Crispin'in eserlerinden" bahseder. İkincisi o kişi olmayabilir. Yeşaya 53'ün Yahudi yorumlarına atıfta bulunarak, "1375'te Tordesillas'lı Moşe Kohen İbn Crispin'den" bahseder. Kimi kastettiğini kesin olarak bilmek mümkün değildir. Tordesillas'lı Rabbi Moşe'nin daha iyi bilinen eserine atıfta bulunmaktadır ve ona yanlışlıkla İbn Crispin diyor olabilir.

Rabbi Moshe Shulman'ın bulabildiği diğer İngilizce referanslar ansiklopedilerdendi. Encyclopedia Judaica'da Yahudi-Arap Edebiyatı [Arapça yazılmış Yahudi eserleri] üzerine bir makalede şunları buluyoruz:

"Yahudi-Arap edebiyatında, hem İspanya'da hem de Orta Doğu'da 13. yüzyıl, kendisinden önceki ve sonrakiler arasında bir bölünmeye işaret etmektedir. Teoloji alanında, 1336'da Cordoba'yı Toledo'ya yerleşmek için terk eden Moşe İbn Crispin Cohen, kader ve öbür dünya hakkında bir eser kaleme almıştır."

Routledge Felsefe Ansiklopedisi'nden Yahudi İbn Rüşd doktrini (Averroism) üzerine bir makalede şunları buluyoruz:

"Çalışmaları büyük ölçüde İbn Rüşd'e dayanan, ancak burada ayrıntılı olarak tartışılmayan çok sayıda başka düşünür vardı. Örneğin, Yosef ibn Vakar ve Moşe ibn Crispin'in çalışmaları, Yahudi cemaati içinde İbn Rüşdcü temalar üzerine hatırı sayılır bir tartışmanın kanıtıdır." [İbn Rüşdcülük (Averroism), Yahudi (Routledge Felsefe Ansiklopedisi): <http://www.muslimphilosophy.com/ip/rep/J022.htm>]

14. yüzyıl İspanya'sında bilinmeyen bir İbn Rüşdcü filozof olduğu anlaşılmaktadır. Görünen o ki, İbn Crispin'in ün kazanabileceği tek olasılık, pek önemi olmayan, tanınmamış bir filozof üzerine yaptığı belirsiz bir yorumdur. İngilizce dilinde, elimizdeki tek kaynak budur. Ancak, Georges Vajda'nın, İbn Crispin'in felsefi eserlerinden birini tartışan Fransızca yazılmış bir makalesi bulunmaktadır. Burada İbn Crispin hakkında sahip olduğumuz tüm tarihsel bilgileri vermektedir.

"13. yüzyıldan 15. yüzyıla kadar üyeleri ileri gelen kişilerden oluşan Yahudi bir aileden gelmektedir 1283-1286'da sorumluluğu gelir toplamak olan bir kralın memurun bir notunda Toledo'da, Moşe İbn Crispin adında bir kişinin bulunduğunu okuruz. Toledo'ya ait 23 Haziran 1351 tarihli bir belgede, Solomon ben Crespin'in oğlu Moşe (belki de bahsi geçen İbn Crispin bu kişidir) adlı bir kişi bulunur.

FRITZ BAER Die Juden im christlichen Spanien, II, 72 ve 247'den aldığım, benim için erişilemeyen bir çalışmadan alınan bu bilgiyi, Profesör J. M. Millàs Vallicrosa'nın dostça nezaketine borçluyum. Yosef Kohen İbn Crispin, XV. yüzyılda Toledo'da saygın bir rabbiydi. [Vajda, aynı eser, sayfa 5, not 5.]

Hakkında çok az bilinen biyografik bilgi vardır. Görünüşe göre krallara hizmet eden saray sınıfından biriydi.

Vajda neden bu belirsiz kişiyi seçtiğini açıklarken şunları söylüyor:

"Bu kez, aynı çevreden gelen, daha az önemli bir yazarı tanıyarak İbn Rüşd'ün Yahudi düşüncesine nüfuzunu göstermek istiyoruz; bu yazarların spekülasyonlarını, geniş doktrinel sentezlere karşı ölçeklendirirsek, inanın bana, gelecek nesillere hiçbir şey bırakmayan aydınların kültürel düzeyine daha da yaklaşacağız." [aynı eser, sayfa 5]

Bir filozof olarak önemi oldukça az olmakla birlikte, İbn Rüşdcü Yahudi filozofların tipik bir örneği gibi görünen eserinin bir el yazmasının varlığı, onun incelemeye değer olmasının tek nedenidir.

İbn Crispin'in incelenen bu özel el yazması ile ilgili olarak şunları söylemektedir:

"Yine de (35-44 numaralı sayfalarda, oldukça zayıf bir Arapça dili ile yazılmış), tamamen ihmal edilmeye değer olmayan bir şey vardır, çünkü sözünü ettiğimiz genel zihniyetin iyi bir örneğidir. Bu parçanın açık bir başlığı yoktur, ancak konu ilk satırlardan itibaren açıkça belirtilmiştir: Kader ve Tanrı'nın takdiri konularını ele alır ve ruhun ölümsüzlüğü sorununu aktarır." [aynı eser, sayfa 5-6]

Dolayısıyla onun kendi dönemindeki bu filozoflar grubunun tipik bir örneği olduğunu görüyoruz.

Tordesillas'lı Rabbi Moşe'yi ve onun İspanya'nın büyük rabbileri arasındaki yerini incelerken, şimdi Moşe İbn Crispin'e bakmamız gerekiyor. Herhangi bir dini otorite pozisyonuna sahip olduğuna dair bir kanıt olmadığı için ona "Rabbi" diyemeyiz. İspanyol toplumundaki konumu hakkında tek bildiğimiz, İbn Rüşdcü bir filozof

olduğudur. Vajda'nın belirttiği gibi, görüşleri bu insanların tipik görüşleriydi, bu yüzden bu filozofların İspanyol toplumunda ve özellikle dini liderlik arasında nasıl bir yere sahip olduklarını görmemiz gerekiyor.

Maalesef durum olumlu değildir.

Dönemin ahlak kuramcısı ve Rambam karşıtları ile Rabbi Hasdai Crescas'ın Or Ašem'in yanı sıra Baer gibi modern akademisyenler, İbn Rüşdcü atmosferin Yahudi cemaatinin yok edilmesinden büyük ölçüde sorumlu olduğunu vurgularlar. İbn Rüşdcü akım, önce liderleri, sonra diğer kişileri zayıflatmış ve bu durumu din değiştirmeler hızla takip etmiştir." [Shamir, adı geçen eserde, sayfa 73-74.]

Baer'in belirttiği gibi:

İbn Rüşdcü felsefe, toplumsal felaketin başlıca nedeniydi. Rabbi Hasdai Crescas, başyapıtını "bu zamanlarda İsrail'in gözlerini karartan Yunanlı (Aristoteles)"e yönelik polemik bir saldırıya adanmıştı, sadece retorik bir süse kapılmamıştı. [Baer, adı geçen eserde, Cilt 2 s. 173]

İbn Crispin, Tordesillas'lı Rabbi Moşe'nin karşısında yer alır. İbn Crispin'e Rabbi Hasdai Crescas karşı çıkmaktadır ve Rabbi Moşe'nin eserleri Rabbi Hasdai Crescas tarafından kullanılmaktadır.

Hatam Sofer (Rabbi Moshe Schreiber (Sofer)) gibi büyük rabbilerin Homberg gibi Alman Reformculara karşı verdikleri kavgalar ile İspanya'nın büyük rabbilerinin İspanyol Yahudileri'ni felakete sürükleyen İbn Rüşdcü filozoflara karşı verdikleri kavgalar arasında büyük benzerlikler bulmaktayız. Sadece daha önce sözü edilen Crescas değil, aynı zamanda Raşba, the Rosh (Rabbi Asher ben Yechiel), [Aynı eserde, Cilt. 1. s. 289-305] Akedat Yitshak [Aynı eserde. Cilt 2. s. 254-259] ve daha büyük ve daha küçük diğer birçok rabbi onlara açık bir muhalefet içindeydi. Alman Reformu ile benzerlik burada bitmiyor. Nasıl ki Alman Homberg'i asimilasyon ve din değiştirme takip ettiyse, İbn Rüşdcülerde de böyle olmuştur.

"Aslında İbn Rüşdcü bakış açısı, İspanya'daki Yahudiler'in sosyal ve dini yaşamının çeşitli alanlarında belirgin bir etki yaptı ve tarihlerinin kader saatlerinde belirleyici oldu. Bu yüksek kültürlü aristokratların torunları, 1391'den 1415'e kadar süren büyük

imtihan döneminde hem inançlarına hem de halklarına ihanet edeceklerdi.” [Aynı eserde. Cilt 1. s. 240]

Baer, bir filozof olan Moses Faquim hakkında şöyle aktarır:

“Jucef Faquim'in oğlu Moses Faquim, bilinen bir İbn Rüşdcü ve politik bir dedikoducuydu. Ocak 1391'de, katliamlardan kısa bir süre önce Yahudiler, Moses Faquim'in tüm dinlere karşı küfür ettiğini krala bildirdiler. Hristiyanlığı kabul etme bahanesiyle hristiyan kiliselerine gider ve buna göre hareket ederdi. Sonra dışarı çıkınca, yaptıklarıyla Yahudiler'e övünürdü. Tam da hristiyanlara ve onların dinine yaklaştığı sırada, 9 Av gününde sanki diğer Yahudiler gibi Tapınağın yıkılmasının yasını tutar gibi yalınayak yürürken görülürdü. Hristiyanların şarabını içer, domuz eti yedi, Şabat'ta ticaret yapar ve hristiyan mahkemelerine başvururdu. Hem Yahudiliği hem de hristiyanlığı alaya almak için, Yahudi mahallesindeki muhteşem konutunda müslüman köleleri için müslüman dini ritüelleri düzenleyerek müslüman olma oyunu oynar ve onlarla Yahudi ve hristiyan dinleri hakkında şaka yapardı. Moses Faquim birkaç kez Yahudiler'e karşı suçlama eylemlerine karıştı ve hatta babası hayattayken onu ölüm cezasına çarptırılan bir fiille suçlayarak kendi babasına iftira attı. Moses Faquim gibi adamlar İspanya'nın bütün büyük Yahudi topluluklarında bulunurdu, bu yüzden onun davranışı Mayorka (Mallorca) Yahudileri'nin özellikle yozlaşmış olduğunu gösterdiği şekilde yorumlanmamalıdır.”[Aynı eserde. Cilt 2. s. 52-53.]

İbn Crispin bu kişi kadar aşırı olmasa da (her iki şekilde de gerçekten hiçbir kanıtımız yok, o da dinini değiştirebilirdi), görüyoruz ki bu kişinin büyük rabbiler için karşısında kibir ve onları küçümseme gösterdiğini görüyoruz. Bu, İbn Rüşdcülerin (ve daha sonra Alman Reformcularının) genel tavrıyla tutarlıdır. Onlardan “düşüncesizce” yorum yapan, “kendi kalplerinin inatçılığına meyleden” ve “zorlanmış yorumlara” sahip olan kişiler olarak bahseder. [Driver ve Neubauer, adı geçen eserde, sayfa 99-100]

İbn Crispin gibi İbn Rüşdcüler ile Yahudiler'in geri kalanı arasındaki karakter ve dindarlık zıtlığı Baer tarafından şöyle özetlenir:

“Bütün emirleri titizlikle yerine getiren ve ulusal ve dini olağanüstü durumlarda bile inançlarını ilan etmekten korkmayan kitlelere tepeden bakan kişiler, bu aynı adamlar, bir sınavla karşılaştıklarında ölümü din değiştirmeye tercih etme manevi dayanıklılıktan yoksundular. Daha önce Kutsal Kitap yasasının yetkisini reddetmiş oldukları ruhla aynı ruhla, şimdi yabancı bir dinin ritüellerini ve törenlerini kabul ettiler; nihayetinde onlar, ister Yahudi ister hristiyan olsun, tüm İbn Rüşdcüler için en önemli inanç maddesi olan “akıl dinlerine” sadık kaldılar.” [Baer, aynı eserde, sayfa 138.]

Özetle, "Rabbi" Moşe İbn Crispin ne dedi? Ortodoks bir Yahudi olarak, onun bir rabbi olmadığını ve rabbi olabileceğine dair herhangi bir kanıt olmadığını söyleyebiliriz. Herhangi bir konuda söylediklerinin hiçbir değeri yoktur, çünkü o zamanının rabbilerine isyan etmiştir. Ne söylese söylesin söyledikleri "Yahudiliği" temsil etmemektedir. Rabbilerin veya Rabbinik Yahudiliğin öğrettiği kavramlarla ilgili herhangi bir tartışma konusuyla ilgisi yoktur.

Hristiyan İncili Açısından Yeşaya 53

İsa miti geliştirilirken, onu takip eden topluluklar arasında, sonunda bugün hristiyanlık adını verdiğimiz inanç sisteminin çeşitli gelenekleri gelişmiştir. Hristiyan incilleri oluşturulurken bu çeşitli gelenek türleri bir araya getirilmiştir Her bir topluluk, isa hikayesini kendi topluluğunun ihtiyaçları açısından anlattıkları için, mesajlar tek tip değildir. Yeşaya Peygamber'in Kul Ezgileri'nde anlattığı İstirap Çeken Kul / Hizmetkar, bazı hristiyan gruplar arasında isa mitini oluşturmada belirleyici bir rol oynamıştır. Bu bölüm, isa'nın görevinin nasıl olduğunu tasvir etmede onlara rehberlik edecek bir taslak sağlamıştır. Hristiyan incilleri yazarlarının kendi eserlerini geliştirirken akıllarında İstirap Çeken Kul'u / Hizmetkar'ı düşündüklerine şüphe yoktur. Ancak bu durum, isa'nın Kul / Hizmetkar olduğunu göstermez. isa ile ilgili olarak kendilerine ulaşan rivayetlerde, Kul'un / Hizmetkar'ın tasviri ile isa'nın tasviri arasındaki çelişkileri tamamen ortadan kaldırmamışlardır. Sonuç olarak, isa'nın neden Kul / Hizmetkar olmadığını kendi yazılarından görebiliriz.

52:13: "İşte kulum"

"Benim kulum" ifadesi, üçlü birlik doktrini için büyük bir sorun teşkil eder: kul veya hizmetkar ile efendi iki ayrı varlıktır. Tanımı gereği kul / hizmetkar her zaman efendisinden daha aşağı bir konumdadır. Yuhanna Kitabı'ndaki isa şunu kabul eder: "Köle efendisinden, gönderilen de kendisini gönderenden büyük değildir" (Yuhanna 13:16). isa'nın gönderilmesi, sözde üçlü birlikteki üçlünün hepsi eşitken gerçekleşmiş olmalıdır. isa, birbirine eşit bir üçlü birlik tanrının bir bedende enkarne olmuş bir kişisiyse, diğer iki kişiden daha az eşit olamaz ve biryandan da onlarla eşit ve aynı özden olamaz (Karşılaştır: Filipililer 2:5-11 "*Mesih, Tanrı özüne sahip olduğu halde, Tanrı'ya eşitliği sınımsız sarılacak bir hak saymadı* (Filipililer 2:6)). Ayrıca, isa ne zaman doğrudan "kulum" olarak adlandırılmaya başlamıştır? Matta 12:18'de bu ifade, bir itiraz olarak değil, bir kanıt metninin parçası olarak görünür.

Mesih "kulum" olarak adlandırılabilir mi?

Mesih Çağı boyunca, David soyundan gelecek olan vaat edilen Kral, Tanrı'nın sürüsünün üzerine yerleştirilecektir (Bkz. Hezekiel 34:23-31).

34:23 "Başlarına, onları güdecek tek çoban olarak kulum David'i koyacağım. Onları o güdecek, çobanları o olacak."

34:24 Ben Rab onların Tanrısı olacağım, kulum (ve -avdi) David de onların arasında (nasi) Prens olacak."

O gün, halkının nihai kurtarıcısı olan Tanrı, barış antlaşmasını gerçekleştirecektir. David soyundan gelen Prens Mesih, Mesih Çağı'nda nasıl anılacaktır? Tanrı ona "kulum" (avdi) demektedir, "dengim" veya "eşitim" değil. **Hristiyan İncilleri'nin hiçbir yerinde, isa'nın yaşama boyunca Tanrı, isa'yı "kulu" olarak adlandırmamaktadır.**

"Kulum" ünvanı, isa'nın sözde ikinci gelişi sırasında, kendisini bir hizmetkar/kul olarak değil, İsrail'in Kralı ve hristiyanlığın üçlü birlik tanrısının üçünden biri olarak göstereceği zaman, Tanrı tarafından isa için kullanılacak bir ünvan mıdır? Yukarıdaki Ezekeil Kitabı'ndaki ayetlerde İsrail'in Mesih'i, Tanrı'nın dengi değil, hizmetkarı/kul olarak adlandırılmaktadır. Bu bize isa'nın Mesih olmadığını söylemektedir - ne geçmişte, ne şimdi ne de gelecekte.

Sözde "Mesih'in iki doğası"

isa hiçbir zaman tanrı değildi. Birçok hristiyan, "Mesih'in iki doğası" diye bir ayırım yapar. isa'nın aynı anda hem tümüyle Tanrı hem de tamamen insan olduğu, gizemli bir şekilde iç içe geçtiği ancak bir yandan da ayrı olduğunu iddia etmektedir. Böylece, isa'nın bazı şeyleri bildiği ve bazı şeyleri ise bilmediğini söylerler. isa'nın "*köle efendisinden, elçi de kendisini gönderenden üstün değildir*" (Yuhanna 13:16) ifadesi, iddia edilen iki doğa öğretisini çürütmektedir. Bu ifade, bir kölenin efendisinden daha düşük statüde olduğunu söylemektedir. Başka bir kişi tarafından bir göreve gönderilen herkes, her mesaj getirici, haberci gönderenden daha aşağı statüdedir. isa'nın durumunda, bu, onun sözde doğaüstü doğasını, enkarne olmadan önce ve gönüllü olarak yapılsa bile, Baba Tanrı'ninkinden daha aşağı bir duruma getirecektir. Bu, üçlü birlikteki üç kişinin eşitliğinin iki kişinin eşitliğine indirildiği bir zamanın var olduğu anlamına gelir. Bu eşitsizlik durumu, isa'nın Baba Tanrı ile insanlık arasında sözde aracılık yaptığı düşünülürse (Bkz. 1 Timoteos 2:5, İbraniler 9:24), ancak nihai hükmü "tek aracı" değil, Baba Tanrı vermektedir.

İtaat Etmeyi Öğrenme

İbraniler Kitabı'nın yazarı, isa'nın “*çektığı acılarla itaat etmeyi öğrendiğini*” (İbraniler 5:8) söylediğinde aklında Yeşaya 53. Bölüm mü vardı? isa, tanrıysa neden itaatkar olmayı öğrenmek zorundaydı? Kime itaat etmek zorundaydı? Herhangi bir üçlü birlik tanrısındaki eşit kişiler birbiri üzerinde hakimiyet kurabilir mi? Eşit kişiler birbirine itaat eder mi? Öncesizlikten beri var olan doğaüstü varlığın isa şeklinde bedenlendiğini iddia edenler şu sorudan kaçamazlar: Bu bedenlenmiş varlık, hem insanlığında hem de tanrılığında başlangıçta günahsızsa ve bu nedenle zaten itaatkarsa, neden acı çekerek Tanrı'ya itaat etmeyi öğrenmek zorundaydı?

52:13: “yüksek ve yükselmiş ve çok yüce olacak. ”

“yüksek ve yükselmiş ve çok yüce”

Kulu Ödüllendirmek: Kul, daha önce onu görünce dehşete düşenlerin nazarında daha yüksek bir makama yükseltilir.

“yüksek ve yükselmiş ve çok yüce olacak” ifadesi isa'nın öldükten sonra gökte ve yerde alacağı sözde ödülleri mi kastetmektedir? Hristiyanlar, bu kelimelerin anlamının, isa'nın ölümünün ardından gökte ve yeryüzünde sözde yüceltilmesinden söz eden Filipililer 2:5-11'de bulunabileceğine inanırlar.

Fakat böyle bir ilahi yaratık, en başından beri yapmaya programlandığı şeyi yaptığı için neden bir ödül alsın? Tanrı'nın sözde üçlü birliğinin ikinci kişisi ya da bir tür doğaüstü varlık olması fark etmez. isa, özgür iradeye sahip, yanlış seçimler yapma ve günah işleme potansiyeline sahip sıradan bir insandan farklı olarak tasvir edilmiştir. isa'nın başta belirlenmiş olandan başkasını yapmak gibi bir seçeneği yoktu. Eğer buna itiraz edip, isa'nın yanlış seçimler yapma, günah işleme gibi seçeneklere sahip olduğunu söylerlerse, bu hristiyan teolojisinin sonu olacaktır.

Aslında, isa'nın karşısına ne tür bir ayartma çıkarsa çıksın günah işleyemezdi, özgür iradesi yoktu. Hristiyan İncilleri'nin isa'sı, sözde önceden belirlenmiş ilahi programdan sapamazdı. Kendisini kurban olarak sunacak olan isa bunu biliyorsa nereden geldiğini ve nereye gittiğini biliyorsa, ne ile karşılaşacağını biliyorsa ve zaten tanrıysa, hiçbir şey feda etmiş olamaz.

Hikayenin geri kalanı

Gerçek şu ki, isa'nın çarmıha gerilerek ölümü, günah için bir kefarete değildi. İnsanlık yerine ölmedi; ölümü, sonsuzluk için ödenecek bir fidiye bedeli değildi. Onun ölümü fedakarlık değildi.

isa'nın ölümü, hristiyan incili'nin onun büyük ödülleri elde ettiğini söylemesinin bir yoluydu ve eğer kendi ölümüne izin verirse bu ödülleri kendisinin olacağını tamamen farkındaydı. isa doğaüstü bir varlık olaydı kesinlikle hiçbir şey feda etmemiş demektir. Yeryüzündeki görevinin ne olduğunu biliyordu, bu ölümün geçici bir ölüm olduğunu biliyordu (Yuhanna 10:17), bir bedenle hayata döndürüleceğini biliyordu ve kendi ölümüne izin verdiği için iyi bir şekilde ödüllendirileceğini biliyordu. Sözde üçlü birlik tanrının eşit bir üyesi olarak, kendi fedakarlığı için kendini ödüllendirmiş demektir.

Hristiyan teolojisinin isa'sı özgür iradeye sahip miydi ve günah işleyebilir miydi? isa, temel bir insan özelliğinden, yani özgür iradeden yoksun olarak tanımlanır. Özgür iradenin olmadığı yerde günahsız olmak problem değildir. Özgür irade, insanın sözde günahlı doğasının bir sonucu değil, insan türünün doğuştan gelen bir niteliğidir. Özgür iradenin varlığı, kişinin doğru ya da yanlış kararlar almasına izin verir.

Adam ve Hava, Bilgi Ağacı'ndan yemeden önce özgür iradeye sahipti. Meyvesinden yeme tercihleri, özgür iradeyle verilmiş bir karardı. Günahları, Tanrı'nın talimatına itaatsizlikti. İtaat ve itaatsizlik arasında seçim yapma yetenekleri, özgür iradenin varlığını gösteriyordu.

İncillerin isası'nın hayatının çeşitli noktalarında denenip denenmediği mesele değildir. isa'nın "bizim olduğumuz gibi her şekilde denendiği- ama günahsız" olduğu söylenmektedir: (Bkz. İbraniler 4:15 "*her alanda bizim gibi denenmiş, ama günah işlememiştir.*").

Yuhanna ise isa hakkında şöyle demiştir:

"Onda günah yoktur" (1 Yuhanna 3:5).

İbraniler, sözde diriliş sonrası durumunda, isa'nın "*bir başkahin, kutsal, masum, lekelenmemiş, günahkarlardan ayrılmış ve göklerin üzerinde yüceltilmiş*" olduğunu belirtir (İbraniler 7:26), ancak biz burada onun hayatta olduğu dönemle ilgileniyoruz.

İlgili iki özel konu vardır:

isa günah işlemediyse, neden günah işlemedi? isa günah işlemediyse, gerçekten insan mıydı? Hristiyan İncili, isa'yı günah işlemeyen doğüstü bir varlık olarak tasavvur eder. Sonra tekrar, isa bir insan olduğu için ayartılabileceği söylenir - ama Tanrı olduğu için günah işleyemez. Hristiyan İncili'ne göre isa ayartılmıştı (Şeytan'ın ayartması Bkz. Matta 4:1-11, Markos 1:12-13), ancak özgür iradesi olmadan Şeytan'ın önerisini reddetmekten başka seçeneği yoktu.

isa, kendisine sunulan hakiki ayartmaları deneyimleyebilirdi, ama o, onlara boyun eğmek üzere ayartılmazdı. Fiziksel bedeni insan gibi görünebilirdi, ancak insanlığı, özgür irade ile kararları verme konusunda geçerli değildi. Özgür iradesi olmadığı için isa, gerçek anlamda bir insan değildi.

52:14: "Görünüğu bir adamdan ve biçimi insanoğullarından

öyle bozuldu ki"

Hristiyan İncili sonrası isa'nın çarmıha gerilmiş birçok tasviri, çektiği acının korkunç, ıstıraplı bir resmini çizse de, İnciller onun görünüşünün bir insan olarak tanınmaz bir biçimde olduğu şeklinde tanımlamamaktadır. Yeşaya'nın tarifi, en iyi biçimde, Yahudiler'in Holokost sırasında çektiği korkunç acıların ve onlara zulmedenlerin onları aşağılamalarının fotoğraflarına bakıldığında anlaşılır. Bu ayetin tarif ettiği tasvir, çarmıha gerilmeyi kafalarında canlandıran hristiyanların hayal gücünde değil, harfiyen bu ayetin gösterdiği biçimde gerçek dünyada Holokost'ta gerçekleşmiştir.

52:15: "Öyle ki birçok ulusu saçacak"

İbranice metin

"*nazah*" kelimesinin anlamı nedir? Hristiyanlar, "saçma/serpme" manasına gelen "*nazah*" kelimesinin, 15. ayetteki kefarete düşüncesini de beraberinde taşıdığını ileri sürerler. Bu ayetin kulu, milletleri "saçan" (yani ruhen temizleyen) bir rahip olarak

tasvir ettiğini iddia ederler. Daha sonra, bu ayetin, "birçok ulusun" isa'nın kanından faydalanması için isa'nın sözde gücüne atıfta bulunduğunu iddia ederler. Yani, isa'nın "halkın günahlarına kefarete etmesi" (İbraniler 2:17) ve onların "yüreklerini serpmeye kötü vicdandan arıtmış" (İbraniler 10:22) olması bekleniyordu. Ancak bu yorum sorunludur.

15. ayetin doğru anlamının hem dil bilgisi hem de kurban sistemi açısından koenler/rahipler tarafından kurban kanının serpilmesiyle hiçbir ilgisi yoktur. Serpilen nesnenin veya serpen kişinin belirtildiği diğer her durumda, fiil bir edatla birlikte kullanılır ("üzerine", "üzerine" veya "önce" gibi). Bu birlikte kullanım yukarıdaki 52:15. ayetinde geçmemektedir. Bu ayetteki "*nazah*" fiilinin doğru karşılığı "serpme" değil, "şaşıp kalma" ve "şaşkına dönme" anlamındaki "dağılma"dır. Olayların bu biçimde dönüşü karşısında şok içinde koşuşturan ulusların şaşkınlığını göstermektedir. Serpmede, bir sıvı sayısız damlacıklara dağılır. Aynı şekilde, ulusların sakinleri de dağılacaktır. Burada isa'nın ulusları sözde ruhen temizlemesinden söz edilmemektedir.

52:15: "onun yüzünden krallar ağızlarını kapatacaklar. Çünkü onlara söylenmemiş olanı gördüler ve duymadıklarını kavradılar."

Krallar, isa hakkında ne duydular ve ne zaman duydular?

Yeşaya 52:13-15 ayetlerini isa'ya uyarlamaya çalışmak boşuna bir uğraştır. Hristiyanlar, 15. ayetin isa'nın ikinci gelişinde geri döndüğü bir duruma atıfta bulunduğunu iddia ederler. Ancak, isa ulusal yöneticiler tarafından gösterilen büyük saygıyla zaten yüksek ve yükselmiş ve çok yüce olmamış mıydı?. Birçok yönetici isa'ya saygılarını sunmuş olsa da, bu 15. ayeti yerine getirmiş oluyor mu? Bu yöneticilerin daha önce görmediği ama şimdi onlara söylenen nedir? Daha önce duymadıkları ama şimdi anladıkları nedir?

Avrupa'nın hükümdarlarının, kralların, kraliçelerin, asilzadelerin ve bunun sözde atıfta bulunduğu diğer hükümdarların davranışlarına bakın. Hristiyan bakış açısına göre, 15. ayette tarif edilenler, isa'nın kendilerinden üstün bir varlık olarak krallar tarafından saygıyla kabul edilmesini mi anlatıyor? Yoksa alçak bir ahlak duygusu,

kana susamışlık ve parasal iştah da mı vardı? Çünkü aslında sapık davranışları desteklemeye devam ettiler ve etmeye de devam ediyorlar.

YEŞAYA 53

53:1: “Duyduğumuza kim inandı?”

53. bölüme girerken, Konuşan değişmektedir. Yeşaya 52:13-15'te konuşan Tanrı'dır, şimdi ise 53:1-8. ayetlerde konuşan, Yahudi olmayan diğer ulusların sözcüsü gibidir. Sözcü şöyle demektedir: “*Duyduğumuza kim inanırdı?*”

Sözcüleri aracılığıyla ifade edildiği gibi, Yahudi olmayan uluslar, başkalarının kendilerine söyleyeceklerine inanmalarını beklemek şöyle dursun, kendi söyleyeceklerine bile güçlüğüle inanabiliyorlardır. Şaşkınlıktan konuşamamak halinden çıkan bu uluslar, tanık oldukları olaylar karşısında hala şaşkınlık içindedirler. Mezmurlar 126:2'de yazdığı gibi: “O zaman uluslar arasında şöyle dediler: Rab, onlar için büyük işler yaptı!”

53:1: "Ve Tanrı'nın kolu kime açığa çıktı?"

Sözcü, hangi ulusun Tanrı'nın “koruyucu koluna” sahip olduğunu, Tanrı'nın gücünün hizmetkar ulus olan İsrail için şimdi açığa çıktığı gibi başka hangi ulus için açığa çıktığını sorar. Tanrı şimdi hükmünü sadık kulu İsrail'e ve onlara sövenlere, onları aşağılayan, hor gören, suçlayan diğer uluslara büyüklük ve ihtişamla göstermektedir.

53:1 ayeti, Yahudi halkının tarihsel gelişimini betimlemek için metaforlar kullanır. “*Rab'bin kolu*”, Tanrı'nın gücünü ifade eder ve Tanrı'nın İsrail'i diğer ulusların baskısından fiziksel olarak kurtarmasını betimleyen bir metafordur.

Örneğin:

*Ya da Tanrı – Tanrınız Aşem'in Mısır'da gözlerinin önünde sizin için yaptığı her şeye benzer şekilde – gelip bir ulusu [başka bir] ulusun içinden meydan okumalarla, işaretlerle, harikalarla, savaşla, Kuvvetli bir El'le, **Uzanmış bir Kol'la** ve dehşet salan*

büyük eylemlerle [çıkararak] Kendisi'ne almak üzere mucizeler göstermiş mi? (Yasa'nın Tekrarı 4:34)

*Gözlerinle gördüğün büyük meydan okumaları, Tanrın Aşem'in seni çıkarırken [gösterdiği] işaretleri, harikaları, Kuvvetli El'i ve **Uzanmış Kol'u** [anımsa]! İşte Tanrın Aşem, kendilerinden korktuğun tüm halklara da aynısını yapacak. (Yasa'nın Tekrarı 7:19)*

"Rab'bin kolu" kime açığa çıkmıştır? Açıkça belirtilir:

"İsrael Tanrı'nın Mısır'a karşı açığa çıkardığı büyük güce şahit oldu. Halk Tanrı'ya derin bir saygı duydu; Tanrı'ya ve kulu Moşe'ye inandı." (Çıkış 14:31).

İsrael halkının korunması için de "Rab'bin kolu" nun açığa çıktığını okuruz:

"Sağ Elin – ey Aşem Kudrette heybetlidir; Sağ Elin – ey Aşem Düşmanı paramparça eder." (Çıkış 15:6);

"Gözlerinle gördüğün büyük meydan okumaları, Tanrın Aşem'in seni çıkarırken [gösterdiği] işaretleri, harikaları, Kuvvetli El'i ve Uzanmış Kol'u [anımsa]! İşte Tanrın Aşem, kendilerinden korktuğun tüm halklara da aynısını yapacak" (Yasa'nın Tekrarı 7:19)

ve

"Bütün ulusların gözü önünde Kutsal kolunu sıvadı, dünyanın dört bucağı Tanrımız'ın kurtarışını görecektir" (Yeşaya 52:10).

Böylece, bir yandan Her Şeye Gücü Yeten'in kurtarıcı gücüne iman etmesi için İsrail'e "Rab'bin kolu" hatırlatılırken, diğer yandan diğer uluslara Tanrı'nın İsrail ulusu için yapacağını anlamaları için önceden haber verilmektedir.

Kul / Hizmetkar kimdir ve kim değildir?

Matta bilindiği üzere Tanah ayetlerini değiştirmekte, bağlamından koparmakta, eklem ve çıkarma yapmaktadır. Matta 12:18-21'de, Yeşaya 42:1-4 ayetlerindeki Kul'u isa'dan bahsediyor gibi anlatır. Fakat aynı bölümde Kul'dan mecazi olarak kör ve sağır olarak bahseden ayetleri nedense görmezden gelir. Ne de olsa tanrının bedenlenmiş hali kör ve sağır olamaz, değil mi? Bkz. Yeşaya 42:19. Bu bölüm, Kul'un bazen itaatsiz ve asi olduğunu, ancak yine de Tanrı'nın Kulu olarak kaldığını anlatır.

Hristiyan İncili ne zaman isa'yı mecazi anlamda kör ve sağır, itaatsiz ve asi bir günahkar olarak tasvir eder? Elbette ki bunu yapamaz ve isa'yı günahsız olarak tanımlar (1 Petrus 2:22). O halde, Yeşaya 42:1'de bahsedilen Kul, elbette ki isa olamaz.

Bu bölümün yüzeysel bir incelemesi dahi, Yeşaya'nın bu bölümde ne Mesih'ten ne de isa'dan değil, bir halktan/ulustan bahsettiğini (Bkz. 22. ayet) ve peygamberin bu halkı/ulusu Yakup/İsrael olarak tanımladığını (Bkz. 24. ayet) gösterir. 22. ayette *"bu yağmalanmış, soyulmuş bir halktır"* der, 24. ayette yağmalanmış ve soyulmuş halkın Yakup / İsrail olduğunu söyler: *"Yağma edilmek için Yakup'u, ve soygunculara İsrail'i kim verdi?"* Bu kadar net. Ama hristiyanlar söz konusu bölümü sonuna kadar okumazlar.

53:2: "Ve onun önünde bir fidan gibi ve çorak topraktan bir kök gibi çıktı, biçimi yoktu onun ve bir güzelliği yoktu ki onu görelim ve güzel bir görünümü yoktu ki onu arzulayalım."

Yeşaya 53:2'de boşuna isa'yı aramak

İlk yıllar:

İsa'nın görünüşte alçakgönüllü ve gösterişsiz bir kökene sahip olması onun meşhur Kul /hizmetkar olduğunun kanıtı mıdır? Onun durumu, Yahudiye veya Celile'de yaşayan sayısız kişiden farklı değildi.

Yeşaya 53:2. ayetinin ezilen, reddedilmiş hizmetkarının tarifi, hristiyan incilleri'nde tasvir edilen isa'nın tanımına uymakta mıdır? Luka şöyle demektedir: "*İsa bilgelikte ve boyda geliyor, Tanrı'nın ve insanların beğenisini kazanıyordu*" (Luka 2:52), "*Çocuk büyüyor, güçleniyor ve bilgelikte yetkinleşiyordu. Tanrı'nın lütfu O'nun üzerindedir*" (Luka 2:40).

İsa büyürken zayıf, çirkin bir çocuk muydu? İtici miydi? İsa'nın uzun boylu, bilge olduğu ve faal müjde görevinden önceki yıllarda bile popüler olduğu iddia edilir. Yakışıklı görünümü, karizmatik kişiliği ve bilgeliği nedeniyle başkalarından olumlu bir ilgi gördüğünü anlatılmaktadır.

Hristiyan incilleri'nin öyküsü ilerledikçe, isa'nın tüm yaşamı boyunca, onun mesajını duymaya gelen ve sayıları giderek artan bir insan kalabalığından bahsedilir:

"Ve Galileden, Dekapolisten, Yerusalayimden, Yahudiye'den ve Erden ötesinden büyük kalabalıklar onun ardınca gittiler" (Matta 4:25),

"İsa kalabalıkları görünce dağa çıktı" (Matta 5:1),

"İsa dağdan inince büyük bir kalabalık O'nun ardından gitti" (Matta 8:1),

"Kalabalık dışarı çıkarılınca İsa içeri girip kızın elini tuttu, kız ayağa kalktı" (Matta 9:25),

"Ve yanına öyle büyük kalabalık toplandı ki, kendisi bir kayığa binip oturdu; ve bütün kalabalık kıyıda durdu" (Matta 13:2)

vb. gibi çok sayıda cümle, isa'nın kalabalıklar tarafından takip edildiğini söylemektedir.

Hristiyan incilleri, isa'ya karşı çıkanların olduğunu anlatır, ancak ona karşı çıkanların sayısını, ölümüne giderken bile yanında olan kişilerin sayısı ile karşılaştırırlar. Hristiyan incilleri, vaazının en başından ölüme gittiği zamanda bile onu takip eden coşkulu kalabalıklardan bahseder. Bu hikayeler, Yeşaya 53:2. ayette bulunan Kul / hizmetkarın tanımıyla çelişmektedir.

İncillerin isa'yı tanımlaması, Yeşaya 53:2 ayette bulunan Kul'un / hizmetkarın fiziksel tanımına veya onun varlığına verilen tepkiye uymamaktadır.

Cevaplar arayan hristiyan

isa'nın bazı takipçileri, "*ondan zevk almamız gereken ne biçim, ne güzellik ... ne de görünüşe sahipti*" ifadesinin fiziksellik ile ilgili değil, alçakgönüllülük anlamına geldiğini öne sürerler. Aksine, inciller isa'yı ne alçakgönüllü ne de sevgi dolu bir insan olarak tanımlar. Seninle aynı fikirde olanları sevmek kolaydır! Çok daha zor olanı, aynı fikirde olmayanları sevmektir.

İsa'nın, kendisiyle aynı fikirde olmayanlara karşı son derece hoşgörüsüz davrandığı anlatılmaktadır. Hem sözleri hem de eylemleriyle kibirli ve zalimdi. Örneğin:

"*Siz babanız İblis'tensiniz ve babanızın arzularını yerine getirmek istiyorsunuz*" (Yuhanna 8:44),

"*Sizi engerekler soyu!*" (Matta 12:34),

"*Vay halinize ey din bilginleri ve Ferisiler, ikiyüzlüler!*" (Matta 23:15, 16, 23, 25, 27, 29),

"*kör kılavuzlar!*" (Matta 23:24),

"*Ey kör Ferisi!*" (Matta 23:26),

"*Sizi yılanlar, engerekler soyu!*" (Matta 23:33),

Ayrıca bak: (Matta 15:1-20; Matta 21:12, Markos 11:15-16, Luka 19:45, Yuhanna 2:15; Matta 21:18-21, Markos 11: 13-14; Matta 8:32, Markos 5:13, Luka 8:33; Matta 10:34-35, Luka 12:49-53; Matta 23:34-36, Luka 11:49-51; Luka 19: 27).

İsa, sözde tanrı olduğu için istediğini yapabilir, istediğini söyleyebilir mi? Bu soru cevap beklemektedir. Buradaki konu, isa'nın doğaüstü bir varlık olup olmadığı değil, Yeşaya'daki ayeti (53:2) tam anlamıyla yerine getirip getirmediğidir.

Pavlus, isa'nın "*kendini alçalttığını*" (Filipililer 2:8) iddia etmektedir, ancak görünüşe göre bu alçakgönüllülük, onunla aynı fikirde olmayan sıradan insanlarla ilişkilerinde geçerli değildir. isa, peygamber Yeşaya tarafından özellikle bildirildiği şekliyle Kul / hizmetkar rolünü sadakatle yerine getirdi mi? Hayır. İncil'deki isa'nın bir zamanlar kibirli ve acımasız bir şekilde konuşup hareket ettikten sonra, 53:2. ayetini harfiyen yerine getirmesi mümkün değildir.

Sunulan bir diğer ilgisiz iddia, 53:2 ayetinin Yahudiler'in isa'nın ölüm anında isa'nın mesajının reddetmesine atıfta bulunduğuudur. 53:2. ayetinin ışığında İsa'nın reddi İncillerin isa'nın yaşamının son saatlerinde yaşadığını söylediği reddedilme şekli, 53:2. ayetin ifadesiyle ilgili değildir. İncillerin anlatımına göre isa ile alay edenler onun fiziksel durumuyla değil, mesih olma iddialarıyla alay ediyordu. Bkz. Matta 27:41-43; Markos 15:29-32; Luka 22:63-64, 23:35-37. İncillerin isa'ya atfedilen fiziksel nitelikleri tanımlaması, onun alçakgönüllü olmaması ve mesajına bireyler ve kalabalıklar tarafından coşkulu tepkiler vermesi, Yeşaya 53:2'de tarif edilenler ile ilgisizdir.

53:3: "Hor görüldü ve insanlar tarafından reddedildi, acı çeken bir adam, hastalığı bilen ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona itibar etmedik."

Kul'un / hizmetkarın tanımını isa ile karşılaştırmak

Kul'un / hizmetkarın reddedilmesi, İsa'nın genel olarak yaşamı boyunca (Luka 2:52) ve özel olarak hizmeti sırasında ne kadar popüler olduğunu anlatan incil anlatılarına tamamen çelişir. 53:3 ayetinde Kul'un / hizmetkarın "*hor görüldüğü*", "*reddedildiği*", "*insanların ondan yüzünü gizlediği*" ve "*değer verilmeyen*" olmadığı söylenmektedir. Kul'un / hizmetkarın durumunda, gerçek sadakat eksikliğinden kaynaklanan bir hayal

kırıklığı söz konusu değildir. 53:3. ayetinde, Kul'un hasımlarının, bir zamanlar onun takipçisi olduklarından ya da başlangıçta onu takip etmelerinin değersiz sebeplere bağlı olduklarından bahsedilmez. Başlangıçta asla Kul'un / hizmetkarın takipçisi olmamışlardır. Peki, inciller isa hakkında ne söylüyor?

Özellikle sinoptik inciller, isa'nın toplumun her kesiminden geniş kesimler tarafından büyük beğeni toplandığı konusunu ısrarla tekrarlar. Ayrıca, isa'nın gittiği her yerde kalabalıkların onun etrafına akın ettiği defalarca belirtilmektedir. İnciller, sadece yoksul kitlelerin değil, aynı zamanda varlıklı insanların bile kendisine çekildiğini iddia eder. Dahası, çoğunun onun sadık takipçileri olduğu yazılır. İnciller, Yahudi yöneticilerin isa'yı mahkum ettirdiğini iddia ederken bir yandan isa'nın yönetici sınıfından bile pek çok takipçisi olduğunu iddia ederler.

isa'dan, her zaman, hatta yaşamının sonunda bile, toplumun her katmanından çok sayıda sadık taraftarı olan biri olarak bahsederler. Yine de Yuhanna, isa'nın birçok kişinin kendisini değersiz nedenlerle takip ettiğini hissettiğini ve bu nedenle onlara şöyle dedi: *"...doğüstü belirtiler gördüğünüz için değil, ekmeklerden yiyip doyduğunuz için beni arıyorsunuz."* (Yuhanna 6:26). Yuhanna ayrıca *"Kendininkilere geldi ve kendininkiler onu kabul etmediler"* (Yuhanna 1:11) iddiasında bulunur.

Bununla birlikte, inciller genel olarak, isa'nın coşkuyla karşılandığını, sayıldığını ve bu duygunun onun ölümüyle sona ermediğini iddia eder.

Reddedilen, hor görülen, itibar edilmeyen

Yeşaya Peygamber'in açıklaması Tanah'ta birçok yerde bulunduğu gibi diğer ulusların İsrail'i aşağılamasını anlatıyor olsa da misyonerler bu ifadeden "isa" çıkartmaya çalışırlar. Ancak, hristiyan incili'nin tarif ettiği isa figürü ile Yeşaya Peygamber'in tarifi asla uzlaştırılmaz:

"Celile, Dekapolis, Yerusalayim, Yahudiye ve Şeria Irmağı'nın karşı yakasından gelen "büyük kalabalıklar" O'nun ardından gidiyordu" (Matta 4:25).

"Celile'den büyük bir kalabalık O'nun ardından geldi. Ayrıca, bütün yaptıklarını duyan büyük kalabalıklar Yahudiye'den, Yerusalayim'den, İdumeya'dan, Şeria Irmağı'nın karşı yakasından, Sur ve Sayda bölgelerinden kendisine akın etti. İsa, kalabalığın arasında sıkışıp kalmamak için öğrencilerine bir kayık hazır bulundurmalarını söyledi" (Markos 3:7-9).

"İsa bilgelikte ve boyda gelişiyor, Tanrı'nın ve insanların beğenisini kazanıyordu" (Luka 2:52).

"Oranın havralarında öğretiyor, herkes tarafından övülüyordu" (Luka 4:15).

İncillerin İsa'sı, ortalama halk tarafından üstün sıfatlarla tanımlanır. Örneğin, [Musa gibi] dünyaya gelecek olan Peygamber (Yuhanna 6:14), Mesih (Luka 23:39), David'in Oğlu (Matta 20:30). Bu övgü sözcükleri, hor görülen ve reddedilen biri için kullanılan sözcüklerin tam tersidir.

İnciller, İsa'nın Ruh'un gücüyle donanmış olarak Celile'ye döndüğünü, bu müthiş haberin bütün bölgeye yayıldığını, o bölgedeki sinagoglarında ders verdiğini, herkes tarafından övülüyordu. Kötü şöhreti Celile'yi çevreleyen tüm bölgelere yayıldığında sinagoglarda ders verdiğini ve herkes tarafından övüldüğünü, yüceltildiğini iddia eder (Luka 4:14-15).

"Ünü bütün Suriye'ye yayılmıştı!" (Matta 4:24).

Şöhreti arttıkça şöyle söylenir: "*insanların her kentten kendisine akın akın geldiği*" (Luka 8:4).

"*Celile, Dekapolis, Yerusulayim, Yahudiye ve Şeria Irmağı'nın karşı yakasından gelen büyük kalabalıklar O'nun ardından gidiyordu*" (Matta 4:25).

Kalabalığın ilgisinin muazzam olduğu yazılmıştır (Luka 7:11; 8:19, 45). Nain şehrinde büyük bir kalabalık İsa'yı büyük bir peygamber olarak adlandırıyor ve Tanrı'nın halkını ziyaret ettiğini söylüyordu (Luka 7:12, 16).

Yeşaya Peygamber'in "*reddedilen, insanların yüzünü gizlediği, hor görülen, itibar edilmeyen*" tanımından ne kadar farklı!

İnciller kimin İsa'yı takip ettiğini söylüyor?

Kadınlar:

Başlangıçta onu takip edenlerin çoğu, isa ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına katkıda bulunan kadınlardı. isa ve erkek öğrencileri, "*Tanrı'nın krallığını ilan etmek ve vaaz etmek*" için Celile'nin şehirleri ve köyleri boyunca seyahat ederken, onlara eşlik eden kadınlar, "*kötü ruhlardan ve hastalıklardan iyileşmiş*" idiler. Hiroses'in kâhyası Kuza'nın karısı Yohanna ve özel imkânlarıyla onların geçimine katkıda bulunan daha birçokları "*kendi olanaklarıyla İsa'ya ve öğrencilerine yardım ediyorlardı*" (Luka 8:1-3). Bu kişiler, isa'nın infazında da oradaydı: "*...olup bitenleri uzaktan izleyen birçok kadın vardı. Bunlar, Celile'den İsa'nın ardından gelip O'na hizmet etmişlerdi.*" (Matta 27:55).

Luka ayrıca idamından sonra bu kadınların "*mezarı ve İsa'nın cesedinin oraya nasıl konulduğunu*" gördüklerini söyler (Luka 23:55). Markos, aralarında Meccelli Meryem, küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Salome'nin de bulunduğu birçok kadının isa daha Celile'deyken onun ardından gittiğini, ona hizmet ettiğini, onunla birlikte Yerusalayim'e gelen birçok kadın bulunduğunu söyler (Markos 15:40-41).

isa'nın diğer takipçileri:

Yuhanna, Yahudiler'in çoğunun isa'ya inandığını belirtir: "*birçok Yahudi gidip İsa'ya iman ediyordu*" (Yuhanna 12:11). Öyle ki, sözde Yerusalayim'e gelmekte olduğunu duyan büyük kalabalık hurma dalları alarak onu karşılamaya çıkmıştır (Yuhanna 12:12-13). Hükümdarların çoğu gizlice ona inanmıştır: "*önderlerden birçokları da ona iman ettiler*" (Yuhanna 12:42). Luka, bazı Ferisilerin bile, Hiroses'in onu öldürmeyi planladığı konusunda isa'yı uyardığını ve onu kaçırmaya teşvik ettiğinden bahseder (Luka 13:31). Markos, sinagog yöneticisi Yairus'un nasıl iman ettiğini anlatır (Markos 5:36). isa, Yerusalayim'e girdiğinde, kalabalıklardan gelen "*Osanna*" çağırışlarına kalabalıklar "*Bu, Celile'nin Nasıra Kenti'nden Peygamber isa'dır*" diyordu (Matta 21:11).

Matta ve Markos sırasıyla bize isa'nın Tapınaktaki kalabalıklara öğrettiğini ve düşmanlarının onu tutuklamaktan korktuklarını çünkü onu coşkuyla dinleyen kalabalıktan korktuklarını bildirirler (Matta 21:46; Markos 12:12, 37). Kalabalık öyle fazlaydı ki, düşmanları onu tutuklamak için planlarını yaptıklarında, şuna karar vermişlerdi: "*Bayramda olmasın ki, halk arasında kargaşalık çıkmassın*" (Matta 26:5, Markos 14:1-2; ayrıca bkz. Luka 22:2).

İsa son saatlerinde herkes tarafından terk mi edildi?

Sinoptik İnciller, çarmıha gerilme sırasında İsa'nın destekçileri olan *"birçok kadının orada uzaktan baktığını"* iddia eder (Matta 27:55; ayrıca bkz. Markos 15:40, Luka 23:49).

Luka, kadınların yanı sıra *"onu tanıyanların hepsinin uzakta durduğunu"* ekler (Luka 23:49). Ayrıca, *"Olayı seyretmek için biriken halkın tümü olup bitenleri görünce göğüslerini döve döve geri döndüler."* (Luka 23:48).

Yuhanna, İsa'nın çarmıha gerilmesinde hazır bulunan birkaç kadın destekçisinin yanı sıra *"sevdiği öğrenciden"* bahseder (Yuhanna 19:26).

Yuhanna, İsa'nın ölümünden sonra, bir Ferisi ve *"Yahudiler'in lideri"* olan Nikodemus'un (Yuhanna 3:1), zengin bir adam olan Aramatyalı Yusuf'un, cenazeyi gömmek için hazırlarken katıldığını iddia eder (Yuhanna 19:39). Yusuf yalnızca İsa'nın bir öğrencisi değildi (Matta 27:57, Yuhanna 19:38), aynı zamanda *"Sanhedrin'in planlarına ve eylemlerine razı olmayan"* bir danışmandı (Sanhedrin üyesi) (Luka 23:50-51). Yusuf, Pilatus'tan İsa'nın bedenini istemek gibi cesur ama tehlikeli bir adım atmıştı.

Mecdelli Meryem'i ve mezara geldiği söylenen *"diğer kadınları"* (Matta 28:1 (Mecdelli Meryem ve diğer Meryem gelir), Markos 16:1 (iki Meryem ve Salome gelir), Luka 24:10 (iki Meryem, Yohanna ve diğerleri gelir) Yuhanna 20:1 (Mecdelli Meryem yalnız gelir) (her bir kitapta sayının nasıl değiştiğine dikkat edin) ve tüm bunlar boyunca, cezasına ve çarmıha gerilmesine rağmen İsa'ya sadakatlerini sürdüren kalabalığı unutmamalıyız.

O, çarmıha gerilmeye giderken, *"büyük bir halk topluluğu da İsa'nın ardından gidiyordu. Aralarında İsa için dövünüp ağıt yakan kadınlar vardı."* (Luka 23:27).

İnciller, bu *"kalabalığın"* yanı sıra, İsa'nın Yahudiye, Celile ve çevre bölgelerde geniş ve sadık bir takipçisi olduğunu yazar. Bu grubun, toplumun her kademesinden insanlardan oluştuğunu iddia ederler. Bunlar, Yeruslayim'deki olaylardan haberdar olmayan ve İsa'yı hala Mesih sanan kişilerdi.

Özet olarak isa'nın popülaritesi

İncil, isa'yı "*hor görülen ve reddedilen*" bir kişi olarak mı yoksa insanların kaçtığı biri olarak mı tanımlıyor? Yeşaya 53:3'de bahsedildiği biçimde "*hor görüldü ve insanlar tarafında reddedildi ... ve insanların yüzünü gizlediği biri olarak: hor görüldü ve biz ona değer vermedik*" tarifleri ile hristiyan incilleri'nin anlattığı isa tamamen zıttır.

İnciller, isa'nın yaşamı boyunca toplumun tüm sınıfları arasında yaygın bir popülariteye sahip olduğunu iddia etmektedir. İnciller, başkahinlerin ve din bilginlerinin isa'yı hileyle tutuklamaya çalıştıklarını, ancak gördüğümüz gibi, halk isa'nın tutuklandığını öğrenirse kendilerine karşı ayaklanmalarından korktukları için bayram sırasında olmamasını planlandığını okuduk (Markos 14:1-2). Bu nedenle, Markos'a göre, isa'nın Pesah Bayramı'ndan (Fısıh'tan) iki gün önce tutuklanması planlanmıştı. "*Fısıh ve Mayasız Ekmek Bayramı'na iki gün kalmıştı*" (Markos 14:1). Bu nedenle, bize söylendiğine göre, ölümünden çok kısa bir süre önce, isa'nın düşmanları, onu tutuklarsa halkın gazabından korktuklarını ifade etmişlerdi.

İnciller, İsa'nın yaşamının sona ermesinden hemen önce bile tüm sosyal sınıflar arasında önemli bir takipçi kitlesine sahip olduğunu iddia etmektedir. İnciller'e göre, Yahudi liderler, Yahudi kitlelerin isa'yı idam etme planına dahil olmaktan ihtiyatlı bir şekilde kaçınmışlardır (Bkz. Matta 21:46, Markos 14:1-2, Luka 22:2). Yahudi kitlelerinin sözde "peygamber" olan isa'dan olumlu etkilendikleri iddia edilmektedir (Matta 21:11, 46, Markos 6:15, Luka 7:16, Yuhanna 6:14).

Günümüzde hristiyanlar Yeşaya 53. Bölüm'ü kendi mitlerine uydurmak için kitlelerin isa'ya sırtını döndüğünü iddia etmektedir, ancak incillerin anlattığı bambaşkadır.

İnciller, Yahudi liderlerin, Pilatus'un yıllık affı sırasında kalabalığın serbest bırakmasını isteyeceği tek mahkumun isa olacağından korktuklarını iddia eder (Bkz. Matta 27:15, Markos 15:6, Luka 23:17, Yuhanna 18:39).

İnciller, Pilatus'un, Yahudi liderlerin onun ölümünü kıskançlıktan istedikleri için, isa'ya yöneltilen suçlamaları ciddiye almadığını ileri sürer (Bkz. Matta 27:18, Markos 15:10). Bu nedenle, suçlu Barabba'dan ziyade masum isa'yı serbest bırakmanın bir yolunu aramıştır (Bkz. Luka 23:20, Yuhanna 19:12).

Pilatus'un isa'yı serbest bırakma manevrası nedeniyle (Matta 27:22-23, Markos 15:9, 14, Luka 23:20, 22, Yuhanna 19:4, 12) Yahudi liderler, Yahudi kalabalığı son derece popüler isa'ya karşı yönlendirmeye mecbur hissetmişlerdir. İddiaya göre

“başkahinlerle ileri gelenler” sadece Pilatus'u ikna etmeye çalışmakla kalmazlar (Bkz. Matta 27:12-13, Markos 15:1-3, Luka 23:2, 5, 14, Yuhanna 18:30-31, 19:6-7, 12) aynı zamanda isa'nın öldürülmesi için Yahudi halkından oluşan bir kalabalığı da ikna etmeye çalışırlar (Bkz. Matta 27:20, Markos 15:11).

Bu sözde olayda, incil yazarları, isa'nın mesih iddiasını reddettikleri için tüm Yahudi halkını mahkum etmeye çalışmışlardır.

Bu reddetme iddiasının aksine, incil yazarları yalnızca bir bütün olarak ülkede değil, isa'nın son saatlerinde bile Yerusulayim'de halk desteğinin devam ettiğini anlatmaktadır (Luka 23:27). Çarmıha gerilirken bile isa'yı güçlü ve sarsılmaz bir biçimde takip edenler ısrarla anlatılmaya devam etmektedir.

Hristiyan teolojik ihtiyaçları

isa'nın önemli sayıda takipçisi olmadan öldüğü iddiası, isa'nın Kul / hizmetkar kavramına uyması için teolojik ihtiyacın gerektirdiği bir iddiadır. Ancak İnciller, İsa'nın çarmıha gerildiği sırada bile sıradan insanlar arasında olduğu kadar iyi doğmuş kişiler arasında da önemli bir takipçi kitlesine sahip olduğunu iddia eder. Bize anlatıldığına göre bu sadık taraftarlar, mucizeler yaratan bir peygamberi takip eden cahil kitlelerden oluşmamıştır. İnciller, kitlelerin, isa'nın David'in oğlu, vaat edilen peygamber ve Mesih olduğuna inandığını anlatır. Kitle arasında isa'nın kim olduğu konusunda farklı görüşler bulunsa da (Yuhanna 7:43) ve artık o'nunla dolaşmaz olsalar da (Yuhanna 6:66), incillere göre binlerce kişi çarmıha germe sırasında dahi onun Mesih olduğuna inanıyordu.

İncil anlatılarına göre, isa kendisinin Mesih olduğunu açıkça söylemediği için, Yahudi halkının genelinin isa'nın mesihlik ile ilgili iddialarını doğrudan reddetme fırsatına sahip olmadığı belirtilmelidir:

"Bu sözlerden sonra İsa, kendisinin Mesih olduğunu kimseye söylememeleri için öğrencilerini uyardı" (Matta 16:20),

"O da onlara, "Siz ne dersiniz, sizce ben kimim?" diye sordu. Petrus, "Sen Mesih'sin" yanıtını verdi. Bunun üzerine İsa bu konuda kimseye bir şey söylememeleri için onları uyardı" (Markos 8:29-30),

"İsa onlara, "Siz ne dersiniz" dedi, "Sizce ben kimim?" Petrus, "Sen Tanrı'nın Mesih'i'sin" yanıtını verdi. İsa, onları uyararak bunu hiç kimseye söylememelerini buyurdu" (Luka 9:20-21).

Hangi nedenle olursa olsun, İncillerin İsa'nın çok sayıdaki takipçisi olduğu anlatımı, toplumun çeşitli sınıflarının üyelerinin onu genel olarak reddetmemiş olduğunu gösterir.

Her açıdan, İncillerde tasvir edilen İsa'nın hayatı ile Yeşaya 53. Bölüm'de tasvir edilen Kul / hizmetkar arasında çok az benzerlik vardır. Çıkarılması gereken tek bir mantıklı sonuç vardır ve o da İsa'nın Yeşaya tarafından tasvir edilen Kul / hizmetkar olmadığıdır.

53:4: "Doğrusu hastalıklarımızı o taşıdı, acılarımızı o taşıdı.

**Ama biz ona Tanrı tarafından eziyet verildi, vuruldu ve ezildi
saydık."**

**"Bizim" hastalıklarımızı ve "Bizim" acılarımızı taşımak için bir araç
olarak Kul / Hizmetkar**

İsa hastaları ve sakatları iyileştirdi mi? Matta, Yeşaya 53:4'ü kullanarak şöyle yazar:

*"Bu, Peygamber Yeşaya aracılığıyla bildirilen şu söz yerine gelsin diye oldu:
'Zayıflıklarımızı O kaldırdı, Hastalıklarımızı O üstlendi'" (Matta 8:17).*

Matta'nın bağlamı, Matta'nın bu ayeti kelimenin tam anlamıyla "*hastalığı ortadan kaldırdı*" anlamında anladığını ve bu nedenle İsa'nın sözde mucizelerini, çarmıhta ölerek günahı ortadan kaldırdığına dair bir referanstan ziyade, sakatları iyileştirmeye ilişkin bir peygamberliğin gerçekleşmesi olarak gördüğünü göstermektedir. Bununla birlikte, kelimenin düz anlamıyla veya mecazi olarak, İsa hiçbir zaman "hastalıkları" veya "acıları", yani İsrail'in ya da bu konuda başka herhangi bir halkın aşağılanmasını ve sıkıntısını çekmemiştir.

İnançla şifa ve mucizevi tedaviler imkansız değildir. Bununla birlikte, bu mucizeler isa'ya, bu mucizeler gerçekleştiği için değil, hristiyan incili öncesi geleneğin onların olmasını beklediği için atfedilir. Hastaların “*iman şifacısı*”na duyduğu derin güven nedeniyle bazı hastalıklar iyileşebilir, ancak bu, “şifacının” ilahi bir emirle görevli olduğu anlamına gelmez. isa örneğinde, hastanın şifacının şifa vereceğine olan imanı bazı “tedaviler” sağlamış olabilir, ancak bunlar gerçekte olduğundan çok hikayede büyütülmüş ve tekrarlanmıştır.

Nagua'

Kul / Hizmetkar, "hastalık çeken" (*nagua'*) olarak anlatılır. *Nagua'*, Tora'da "tsaraat" (*nega' tzara'at*, "deride lekeler oluşmasını sağlayan manevi nedenli hastalık" (Levililer 13:9) ile bağlantılı olarak kullanılır.

İsa, fiziksel olarak tsaraat hastalığına yakalanmamıştır, dolayısıyla hristiyanlar onun bu ayeti düz anlamıyla yerine getirdiğini iddia edemezler. Mecazi olarak bile, *nagua'* kelimesi, "nefret edilerek toplumdaki dışlanmış" anlamında, isa için asla geçerli değildir. *Nagua'* kelimesinin isa için geçerli olsun diye, yani cüzzamlı ve diğer insanlar tarafından cüzzamlı muamelesi gören biri gibi mecazi olarak hastalıklı olduğu iddiası da inciller tarafından desteklenmez. İncillerde bize anlatılan isa'nın karşılaştığı olumlu veya olumsuz tepkilerin hiçbiri *nagua'* ile karşılaştırılmaz; hayatının son birkaç saatinin anlatımında bile destekçilerinin çokluğu, kalabalıklar yukarıda gösterildiği gibi tüm inciller tarafından ısrarla anlatılmaktadır.

53:5: “Ama isyanlarımız yüzünden o yaralandı, günahlarımız yüzünden o ezildi, esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik.”

Ayetin orijinal İbranice metninin hristiyan tercümelemeleri, Kul'un / hizmetkarın insanların günahlarını kendi üzerine aldığı (*vicarious atonement*) mesajını aktarmaya çalışır ve bu nedenle insanların işlediği günahın sonuçlarına insanların değil, Kul'un katlandığı anlamını vermeye çalışır. Hristiyan çevirileri bu mesajı, orijinal metni çarpıtarak vermeye çalışır. Kul'un/Hizmetkar'ın, başkalarının günahlarını,

kötülüklerini üstlendiğini ve bu nedenle çektiği acılarla insanların günahlarının kefaretilerini ödediğini iddia ederler. Bu, isa'nın idam edilmesinin gerçek sebebinden kaçmaya çalışmak için metnin anlamının çarpıtılmasıdır.

Metnin doğru bir şekilde tercümesi, dünya uluslarının, Kul'un / hizmetkarın çektiği acılarının nedeninin ulusların ona yaptıkları ve ulusların kendi günahları olduğunu farkına varmalarını anlatmaktadır. (Burada tekil şahıs halinde bir topluluk ifade edilmektedir.) Burada ulusların farkına vardığı gerçek, Kul'un / hizmetkarın çektiği acıların nedeninin kendi günahından kaynaklanmadığıdır. Kul/Hizmetkar, başkalarının, diğer ulusların kendisine çektiği acıya katlanır. Bu ayet, Kul'un/Hizmetkar'ın ulusların kendi haksızlıklarını gizlemek için uyguladıkları zulmün sonuçlarına katlandığını ve sonunda diğer ulusların bunu anlayacağını anlatmaktadır.

İsa neden tutuklandı ve idam edildi?

İsa, Son Günler'in yakında gerçekleşeceğine inanan, o zamanki yönetim açısından bir asiydi. İsyancı faaliyetleri, Roma tarafından mahkum ve idam edilmesine neden oldu. İsa muhtemelen Tanrı'nın Romalılar'ı yok etmek için meleklerini göndereceği bir ilahi müdahaleyi bekliyordu. Romalıların onu yönetime karşı bir asi olarak gördüklerinin kanıtı, isyancılara mahsus bir yöntemle idam edilmesidir.

Mesihvari bir İma ve manevi krallık çağrışımlarına sahip bir hareket, Pax Romana'nın (Roma Barışı) sürdürülmesiyle görevlendirilmiş Romalı yetkililer arasında endişe uyandırmıştır. Yuhanna'nın İsa'nın kendisini bir kral olarak gördüğünü kabul etmesi (Yuhanna 18:36), Roma hukuku uyarınca ciddi bir suçun suçunun kabul edilmesiydi. Roma kanunlarına göre sadece imparator bir kral atayabilirdi. İncillerin İsa'sı, başkalarının günahları yüzünden değil, Yahudiye üzerindeki Roma egemenliğine meydan okuduğu için acı çekmiştir.

Roma yönetimine göre, onun mesihçi iddiaları, Roma yönetimine karşı bir meydan okumaydı. Pontius Pilatus'un kesinlikle iyi bildiği yaygın bir bilgiye göre, Mesih olduğunu iddia eden birinin aynı zamanda Yahudiler'in Kralı olduğunu da iddia etmesi gerekiyordu. İncillerin İsa'sı, bize aktarıldığı biçimiyle Yerusulayim'e girdiğinde Roma yönetimine karşı bir tehdittir, çünkü onu karşılayanlar onu "*İsraël'in Kralı*" olarak görüyorlardı. (Matta 21:7-11, Markos 11:7-11, Luka 19:35-39, Yuhanna 12:12-13). İsa'nın Yerusulayim'e giriş biçimi imparatora karşı bir ihanet eylemi olarak görüldü. Bu onun tutuklanmasını ve çarmıha gerilmesini sağladı. İsa, David'in oğlu olarak selamlandığı andan itibaren tanınmış bir adamdı. Tapınak avlusunun ele geçirilmesi de Roma'ya karşı yıkıcı bir eylemdi. Roma açısından İsa'nın suçu yalnızca Yahudilik

içindeki koenlik görevine karşı bir eylem olarak görülemezdi, bunu Yahudi ulusunun sembolü olan Tapınak üzerindeki kontrollerine karşı yöneltilmiş bir saldırı olarak anlayacaklardı. Pilatus'un isa'yı siyasi bir tehdit olarak görmekten başka seçeneği yoktu.

İncillerin Yahudiler'i suçlayarak ("*İsa, 'Sana gökten verilmeseydi, benim üzerimde hiçbir yetkin olmazdı' diye karşılık verdi. 'Bu nedenle beni sana teslim edenin günahı daha büyüktür'*") Yuhanna 19:11) Roma'yı ve Pilatus'u temize çıkarma gayretinde bulunurken ("*...kalabalığın önünde ellerini yıkayıp şöyle dedi: "Bu adamın kanından ben sorumlu değilim. Bu işe siz bakın!"* Matta 27:24; "*Pilatus onlara, "O ne kötülük yaptı ki?" dedi. Onlar ise daha yüksek sesle, "O'nu çarmıha ger!" diye bağıştılar*" Markos 15:14; "*Pilatus, başkâhinlerle halka, 'Bu adamda hiçbir suç görmüyorum' dedi*" Luka 23:4; "*Onlara, 'Ben O'nda hiçbir suç görmüyorum' dedi*" Yuhanna 18:38, "*Pilatus yine dışarı çıktı. Yahudiler'e, 'İşte, O'nu dışarıya, size getiriyorum. O'nda hiçbir suç bulmadığımı bilesiniz' dedi*" Yuhanna 19:4) çarmıha germe cezasının Roma'ya karşı siyasi suçlar için geçerli olduğu unutulmamalıdır.

Yahudi halkını ve onların liderlerini isa'nın ölümü için suçlamak, ilk kilisenin, Yahudiler'in hristiyanlığın iddialarını reddetmesine karşılık verdiği bir yanıtı ve bu nedenle incillere dahil edilmişlerdir.

isa, Roma İmparatorluğu'na meydan okuduğu için idam edildi ve ölümü, genel olarak insanlığın ya da özel olarak Yahudi halkının günahlarına kefaret olması için feda edilen bir kurban değildi. isa'nın ölümü, kendi sınırlarını tanıma konusundaki başarısızlığının sonucuydu ve isa'nın sahip olduğu sınırlamalardan biri, Kul/ Hizmetkar olmaya yeterli olmamasıydı.

53:5: "Esenliğimiz için terbiye /disiplin edilme onun üzerineydi ve onun bereleriyle biz iyileştik."

Yıkıcı gizem

Kul'un / hizmetkarın çektiği acılara atıfta bulunarak, *"bereleriyle iyileştik"* ifadesine dayanan hristiyanlar, bu ayetin isa'nın çarmıha gerilmeden önce kırbaçlanması sonucunda bedeninde oluşan "çizgilere" atıfta bulunduğunu iddia ederler. Fakat isa çarmıha gerilmeden önce kırbaçlandı mı? Ve eğer kırbaçlandıysa, bu eylem birilerini nasıl "iyileştirdi"?

isa'nın çarmıha gerilmeden önce Romalılar tarafından kırbaçlanmasının bir sonucu olarak büyük ıstırap ve kan kaybı yaşadığı yaygın olarak kabul edilir. Bu duygu, incillerin yanlış anlaşılmasına dayanmaktadır. Matta, Markos ve Yuhanna'ya göre, isa çarmıha gerilmeden önce kırbaçlanmıştır. Matta ve Markos, yargılamadan sonra, Roma valisi Pontius Pilatus'un "kırbaçlattığını ve onu (isa'yı) çarmıha gerilmesi için teslim ettiğini" anlatır (*"isa'yı ise kamçılattıktan sonra çarmıha gerilmek üzere askerlere teslim etti"* Markos 15:15, Matta 27:26). Yani, Pilatus, isa'nın ölüm cezasına karar verildikten sonra onu kırbaçlatmıştır.

Yuhanna ise, Pilatus'un, isa'yı bir kez daha "Yahudiler ile" yüzleşmeden önce (*"İşte, O'nu dışarıya, size getiriyorum"* Yuhanna 19:4-5) yargılama sırasında, henüz ölüm cezası verilmeden önce (*"O zaman Pilatus İsa'yı tutup kamçılattı"* Yuhanna 19:1) kırbaçlattığını yazar.

Bazı hristiyanlar, farklı versiyonları uyumlu hale getirmeye çalışarak aslında çifte kırbaçlama olduğunu iddia etmişlerdir. Ancak Luka'nın kırbaçlama hikayesine tamamen farklı bir yaklaşımı bulunmaktadır.

Luka'nın hikayesinde, isa infaz yerine varmasının ne öncesinde ne de sonrasında hiçbir zaman kırbaçlanmaz. Luka kırbaçlamayı ima eder ama orada kırbaç cezasını çarmıha gerilmeye alternatif bir ceza olarak sunar. Dayak cezası gibi tam bir ceza yerine, kırbaçlamayı bir cezadan çok bir uyarı gibi ima eder. Luka'ya göre Pilatus şöyle demiştir:

"Bu nedenle ben o'nu dövdürüp salıvereceğim" (Luka 23:16)

ve

"Ölüm cezasını gerektirecek hiçbir suç bulmadım O'nda. Bu nedenle O'nu dövdürüp salıvereceğim." (Luka 23:22).

Luka'nın isa'sına göre isa, kendisinin kırbaçlanacağını söylemesine rağmen (Bkz. Luka 18:32-33: *"O, öteki uluslara teslim edilecek. O'nunla alay edecek, O'na hakaret"*

edecekler; üzerine tükürecek ve O'nu kamçılıyıp öldürecekler. Ne var ki O, üçüncü gün dirilecek.”) Luka'ya göre isa asla kırbaçlanmaz.

Kırbaçlama, çarmıha gerilmek üzere olanlara uygulanan geleneksel bir ön hazırlık gibi anlatılır. Genellikle çırılçıplak soyulan mahkumlar, infaz yerine kadar dövülür ve alay edilirdi. Ayrıca, yola çıkmadan önce veya infaz yerine vardığında bir çarmıha bağlanır veya çivilenirdi. Bağlanmış veya çivilenmiş olduğu çarmıhı infaz alanına kadar taşıması veya sürüklemesi gerekirdi. Görünen o ki, incillerin isa'sı ölüme götürüldüğünde bu tür işlemler uygulanmamıştır. Romalı askerler onu taciz edip onunla alay ettikten sonra (Matta 27:30, Markos 15:19) *“kendi giysilerini giydirdiler”* (Markos 15:20, ayrıca bkz. Matta 27:31) ve sinoptik inciller onun yolun çoğu boyunca çarmıhı taşımadığını iddia eder (Matta 27:32, Markos 15:21, Luka 23:26).

Çarmıh gizemi

Sinoptik incillere göre isa, infaz yerine kadar olan tüm mesafe boyunca kalası taşıyamamış ve Romalı askerler, Kireneli Simon'u yolun geri kalanında taşıması için zorla devreye sokmuştur (Matta 27:32, Markos 15:21, Luka 23:26). İsa neden çarmıhı tüm mesafe boyunca taşıyamamıştır? İsa'nın kırbaçlanma nedeniyle fiziksel olarak çok zayıf düştüğü ve kalasın ağırlığı altında devam edemediği öne sürülmüştür. Askerlerin, Simon'u yardıma zorladıkları yazılır. Hristiyanlar bu iddialarına destek olarak çarmıha gerildikten sonra kısa sürede ölmesini gösterir (Markos 15:44, Yuhanna 19:33). Luka'nın isa'sı, çarmıhın yükünden kurtulmuştur, çarmıhı da Simon taşıdığına, ardından gelen büyük bir halk topluluğunun önünde giderken, onun için dövünüp ağıt yakan kadınlara dönüp onlarla uzun uzun konuştuğu söylendiğine göre ne kadar zayıf olabilirdi? (Luka 23:27-31). Ancak elbette bu, isa'nın asla kırbaçlanmadığı Luka hikayesi için sorun değildi.

Yuhanna gizemi

Yuhanna'nın hikayesine göre ise, isa tüm mesafeyi boyunca çarmıhı taşımıştır. Hristiyanlar, Yuhanna'da Simon'dan bahsedilmediğini, çünkü Yuhanna'nın mesih teorisinde (kristolojisinde) isa'nın insanların yardımına ihtiyaç duymasına yer olmadığını iddia ederler. Bu, Yuhanna kristolojisinin, Yuhanna'nın oluşturduğu mite aykırı görünen her öğeyi dışarıda bıraktığını itiraf etmek demektir. (Yuhanna kitabında Meryem ismi, bakireden doğum, isa'nın çölde denenmesi, transfigürasyon, isa'nın Yahya tarafından vaftiz edilmesi, Beytlehem'de doğumu yer almaz.)

Hikayenin geri kalanı

Yuhanna'nın, Pilatus'un huzurundaki yargılama sırasında isa'yı "kırbaçlattığı" iddiası (Yuhanna 19:1), isa'nın Romalıların elinde gördüğü zararın boyutunu açıkta bırakır. Genel olarak, Roma infaz sistemi, iş işkenceye geldiğinde, işkence yapıldığına dair hiçbir şüphe bırakmazdı. isa'nın kanaması bol olurdu ve ayakları üzerinde durmakta büyük zorluk çekirdi. Yine de isa, hiçbir acı veya rahatsızlık belirtisi göstermeksizin Pilatus'un karşısında durur olarak tasvir edilmiştir (Yuhanna 19:11). isa'nın, anlatıldığı gibi (Matta 27:26, Markos 15:15, Yuhanna 19:1) infaz hükmü verilmeden önce kırbaçlanması durumunda, normal Roma uygulaması kadar şiddetli işkence görmediği açıktır. Ayrıca, inciller, çarmıha gerilme bölgesinde meydana gelen herhangi bir kırbaçlanmadan bahsetmez. İncillere göre, isa normalde çarmıha gerilmeyle ilişkilendirilen kırbaç ıstırabını hiç çekmedi ve belki de hiç kırbaçlanmadı.

Hristiyanların, incillerin kırbaçlamanın isa üzerinde bıraktığı etkilerinden hiç bahsetmediği konusunu açıklamaya yönelik girişimleri, açıklanamaz bir ihmali açıklığa kavuşturmak için sonradan düşünülmüştür. İncillerin eziyet edilmiş bir isa'yı tasvir etme eğilimini bilerek, misyonerlerin kırbaçlanmış bir isa'yı tarif etmek için sabırsızlanmaları kendileri açısından gereklidir. Elbette, misyonerler, isa'ya korkunç fiziksel işkence yapıldığını kabul etmeyi okuyucularına bırakmayacaklardı. isa kırbaçlama sonucu kana bulanmış veya yaralanmış olsaydı, inciller bunu mutlaka yazardı. Bunun yazılmamış olması bizi yargılanmasının ve cezasının, dış görünüşünü değiştirmeden ve yaralanmadan bıraktığı varsayımına götürür, kıyafetleri bile kana bulanmış değildi. En kötü ihtimalle, onunkinin hiçbir dış iz bırakmayan yüzeysel bir sembolik kırbaçlama olduğunu varsaymak gerekir. Kırbaçlanmış, perişan olmuş bir isa anlatımı hiçbir incilde yer almaz.

Aslen, incillerin kendileri, durumun böyle olduğuna dair kanıtlar sunar. Normalde, mahkum çarmıha bağlanır veya çivilenirdi, onu taşır veya sürüklerdi. Hüküm yiyen kişi infaz yerine giderken sürekli kırbaçlanırdı. Ama isa değil!

Üstelik isa sokaklarda çıplak olarak dolaştırılmadı. Olağan Roma yöntemi, mahkumu çıplak olarak infaz yerine götürmek ve giderken kırbaçlamaktı. Matta (bu bilgiyi Markos'tan almıştır) ve Markos, isa'nın kırbaçlandığını iddia ederler ve yine de çarmıha gerilme yerine götürülmeden önce isa'yı tekrar giydirirler. İsa sonunda yalnızca idam yerinde giysisinden yoksun bırakılır (Matta 27:35, Markos 15:24, Luka 23:34, Yuhanna 19:24). Belki de, Yahudiler'in çıplaklığın halka açık bir şekilde sergilenmesi konusundaki hassasiyetleri nedeniyle, Romalılar bu noktada Yahudiye'de bir taviz vermiştir? İncil anlatıları, idam yerine götürüldüğünde giymesi için isa'ya kendi giysilerinin verildiğini iddia eder. "O'nunla böyle alay ettikten sonra

kaftanı üzerinden çıkarıp kendi giysilerini giydirdiler ve çarpmıha germeye götürdüler" (Matta 27:31, "O'nunla böyle alay ettikten sonra mor giysiyi üzerinden çıkarıp kendi giysilerini giydirdiler ve çarpmıha germek üzere O'nu dışarı götürdüler" (Markos 15:20). Bu, isa'nın infaz yerine giderken çıplak olmadığını, kendi kıyafetlerini giydiğini açıkça göstermektedir.

İsa'nın kırbaçlanmasının yüzeysel olduğunun doğrulanması (eğer gerçekten olmuşsa elbette), infazda giymesi için kendisine kendi kıyafetlerinin verildiği iddianın içinde bulunur. İnfaz yerine vardığında, giydiği giysiler, hem dış giysileri hem de iç giysisi, bir mahkumun idama doğru yürürken, vurulan darbeler, kamçılar tarafından kanla lekelenmemiş ve yırtılmamıştır. Giysileri kana bulanmış ve yırtılmış olsaydı, askerler için önemli bir değeri olmayacaktı. Yuhanna kitabının yazarı şöyle yazmaktadır:

"Askerler İsa'yı çarpmıha geldikten sonra [himatia] giysilerini alıp her birine birer pay düşecek biçimde dört parçaya böldüler. [khitona] Mintanını da aldılar. Mintan boydan boya tek parça dikişsiz bir dokumaydı. Birbirlerine, "Bunu yırtmayalım" dediler, "Kime düşecek diye kura çekelim." Bu olay, şu Kutsal Yazı yerine gelsin diye oldu: "Giysilerimi aralarında paylaştılar, Elbisem üzerine kura çektiler." (Yuhanna 19:23-24; ayrıca bkz. Matta 27:35, Markos 15:24, Luka 23:34)

İsa, kırbaçlanmış, yaralanmış, parçalanmış bedeni üzerine giysi giyseydi, üzerinden çıkarılan giysiler de parçalanmış ve kana bulanmış olacaktı. Askerler, sözde Mezmur 22:19'u yerine getirmekten başka hangi amaçla böyle kanlı ve tamamen yırtık giysileri kendi aralarında böleceklerdi? Dolayısıyla sonuç, mahkumun idam yerinde giydiği giysinin iyi ve kullanılabilir durumda olduğu yönünde olmalıdır. Bundan, isa'nın fiziksel durumunun, misyonerlerin "ceza verme / kırbaçlama" dediği eylem tarafından büyük ölçüde değişmediği sonucu çıkmaktadır. Ya da, giysilerin bölüşme hikayesinin uydurma olduğu sonucu çıkarılabilir. Ne kırbaçlama ne de bölüşme olayı hiç yaşanmamış olabilir.

Hristiyanların günahlar için kan ile aklanması nerededir?

*"Mesih'in **kanı** aracılığıyla Mesih'te kurtuluşa, suçlarımızın bağışlanmasına kavuştuk."* (Efesliler 1:7-8)

İbraniler 9:22, kan dökülmeden günahların bağışlanmayacağını söyler: *"Nitekim Kutsal Yasa uyarınca hemen her şey kanla temiz kılınır, kan dökülmeden bağışlama olmaz."*

İsa, kan dökmek dışında herhangi bir şekilde ölseydi, hristiyan doktrinine göre kurtarıcı olamazdı:

"Dolayısıyla kardeşler, şunu bilin ki, günahların bu Kişi aracılığıyla bağışlanacağı size duyurulmuş bulunuyor. Şöyle ki, iman eden herkes, Musa'nın Yasası'yla aklanamadığınız her suçtan O'nun aracılığıyla aklanır" (Elçilerin İşleri 13:38-39)

"Tanrı, günahı bilmeyen Mesih'i bizim için günah sunusu yaptı. Öyle ki, Mesih sayesinde Tanrı'nın doğruluğu olalım" (2 Korintliler 5:21).

İncillerin iddia ettiği, "iyileşmeyi / şifayı"yı (aklanmayı / kefareti) getirenin isa'nın çarmıha gerilmeden önceki çektiği acı, aldığı yaralar ile hiçbir ilgisinin olmadığıdır! isa'nın "bereleri" kefareti getirmemiştir! Sözde aklanmayı sağlayan onun kan dökmesiydi!

Kefaret getirdiği iddia edilen şey, kanın terleme veya kırbaçlama yoluyla dökülmesi değil, günah için kefareti kurbanı olarak ölümünde isa'nın kanının dökülmesidir. Bu nedenle, "bereleriyle iyileştik" ifadesi, isa'nın yaşamının herhangi bir noktasında herhangi birini iyileştirmesine (yani kefareti getirmesine) atıfta bulunamaz!

"Bereleriyle iyileştik" ifadesinin isa ile ne ilgisi vardır? "Bize" verilmesi gereken cezayı kendisi mi üstlendi? 1. Petrus'un yazarı şunu yazdığında her şeyi yanlış anlamış demektir:

"Bizler günah karşısında ölelim, doğruluk uğruna yaşayalım diye, günahlarımızı çarmıhta kendi bedeninde yükledi. O'nun yaralarıyla şifa buldunuz" (1.Petrus 2:24).

Hangi eylem sayesinde sözde "şifa buldular / iyileştiler"? İsa'nın kırbaçlanması mı yoksa ölümü getiren kan kaybı sayesinde mi? İsa'nın çarmıha gerilme hazırlığının bir parçası olarak kırbaçlandığı söylenir, ancak "bereleri" ile "iyileşen" kimse oldu mu?

İsa'nın ölümünün, insanlığın günahları için bir "kan sunusu / kan kefareti" olduğu bir hristiyan iddiası değil midir? Pavlus, hristiyanlara şu güvenceyi verir:

*"Mesih'in **kanı** aracılığıyla Mesih'te kurtuluşa, suçlarımızın bağışlanmasına kavuştuk."* (Efesliler 1:7-8).

isa'nın ölüm anından önce maruz kaldığı herhangi bir acı, ıstırap, kırbaç, dayak, yara, hristiyan incili açısından kan sunusu / kan kefareti kurbanı olarak kabul edilemez, hristiyan incili açısından sadece isa'nın kanı şifa veya kefareti sağlayabilir!

Kırbaçlama sadece kan kurbanı ile alakasız değil, aynı zamanda isa'nın durumunda, çarmıha gerilmeden ve ardından gelen ölümünden önce uygulanmış olarak anlatılmaktadır. Pavlus'a göre, isa'nın kefareti getirmesi "kanı aracılığıyla kurtuluş"tur. O halde, bir hristiyan için kefareti getiren başka bir şey yoktur, sadece isa'nın kanı vardır. Hristiyanlıkta kefareti için isa'nın sözde mucizelerine, bilgisine, öğretilerine veya ölmeye önce çektiği acılara veya aldığı yaralarına güvenilmez, sadece kanına güvenilir!

Bu doktrine göre, eğer isa'nın ölümünde dökülen kanından başka hiçbir şey kefareti etkilemiyorsa, o zaman yukarıda belirtildiği gibi, isa'nın çarmıha gerilmeden önce yaşadığı iddia edilen ıstırapın veya sözde yaralarının, berelerinin hiçbir önemi olmadığı anlamına gelir. Bu nedenle, dikenli bir taç giyen ya da kırbaçlanan ya da bir çarmıha çivilenen isa'ya "*bereleriyle iyileştik*" ifadesini ilişkilendirmenin, isa'yı Kul'un / hizmetkarın maruz kaldığı ıstıraplarla ilişkilendirme çabasının hiçbir geçerliliği yoktur!

Hristiyanlar için "yaralar/bereler" günahları iyileştirmez, sadece İsa'nın kanı iyileştirir. Ancak bu inancın da kendi açılarından sorunu, isa'nın kanının hiçbir zaman dökülmemiş olmasıdır.

Hristiyanlar, idamından önce kamçılandığı iddia edilen isa'yı ima etmek için (*uvahavurato*) "stripes" anlamını tercüme ederler. (*uvahavurato*) "stripes" kelimesinin çevirisi aslında çok çeşitli fiziksel istismarı kapsar. "stripes" olarak tercüme edilen (*uvahavurato*) "yaraları", "bereleri", Kul'un / hizmetkarın ona zulmedenlerin elinde yüzyıllarca süren eziyetlerinin sonuçlarını yansıtmaktadır.

Bu nedenle, bizzat sürgünün durumunu ve İsrail'in Tanrı'nın planındaki rolünü yerine getirmek için ihtiyaç duyduğu manevi ve ulusal yenilenmeyi elde etmek için katlanması gereken acıları temsil etmektedir. İsrail'den sık sık, hem Tanrı'nın emrettiği hem de ulusların özgür iradesi ile yapmış oldukları zulümleri temsil eden, ulusların elinden gördükleri ıstırap nedeniyle "berelenmiş" ve "yaralı" olarak bahsedilir.

Örneğin:

Yeremya 30:12-17

*“Rab diyor ki, ‘Senin **yararı** şifa bulmaz, **Beren** iyileşmez. Davanı görecektir kimse yok, Yararı umarsız, şifa bulmaz.*

Bütün oynaşların unuttu seni, Arayıp sormuyorlar. Seni düşman vururcasına vurdum, Acımasızca cezalandırdım. Çünkü suçun çok, Günahların sayısız.

*Neden haykırıyorsun **yararıdan** ötürü? **Yararı** şifa bulmaz. Suçlarının çokluğu ve sayısız günahın yüzünden Getirdim bunları başına.*

Ama seni yiyenlerin hepsi yem olacak, Bütün düşmanların sürgüne gidecek. Seni soyanlar soyulacak, Yağmalayanlar yağmalanacak.

Ama ben seni sağlığına kavuşturacak, Yaralarını iyileştireceğim’ diyor Rab, ‘Çünkü Siyon itilmiş, Onu arayan soran yok diyorlar.’”

53:6: “Tanrı hepimizin günahını ona vurdu ”

İncil öncesi kilise ve gelişen kristoloji

İncil öncesi kilise, kristolojisini incil bölümlerini kullanarak geliştirdi. Yeşaya 53:6'da bulunan “Tanrı hepimizin günahını onun üzerine çöktü” ifadesi, isa'nın dünyanın günahları için öldüğüne dair kristolojik inanç için önemli bir kaynak olarak sunulmaya çalışılıyordu. Bu doğrulanamayan iddia, isa'nın Yeşaya 53'ün tamamı ile ilgili peygamberliği yerine getirmemesiyle yalanlandı. Hristiyan incili masum günahsız bir isa'nın kelimenin tam karşılığı ile bir başkasının suçunu üstlendiğini öğretir!

Tanah ise tamamen farklı bir şey öğretir.

Masumların kanının döküldüğü yerde, yalnızca günahkarın kanı gereklidir: “*Ülke'yi günahkar eden, [dökülen masum] kandır ve Ülke, içinde dökülmüş olan kan için, ancak ve ancak [bu kanı] dökenin kanıyla kefareti bulacaktır*” (Çölde Sayım 35:33).

Sadece gerçek katilin (yani günahkarın) kanı suçun kefareti ödeyebilir. Tanah'taki öğreti hristiyan öğretisinin tam tersidir: *"Hiç kimse kardeşini fidye ile kurtaramaz veya onun için Tanrı'ya fidye veremez"* (Mezmurlar 49:8).

Her birey günahlarının kefareti bizzat ödemek zorundadır; günahları başka bir insana aktarılamaz, yüklenemez. Tanah'ın prensibi, Tanrı'nın masum insan kanının dökülmesini istemediğidir. Bir kişi suçunu diğerine aktaramaz.

İsa'nın kanının günahların aklanması için kefareti olarak döküldüğüne dair hristiyan doktrini, Tanah'ın öğretilerinin tümüyle karşındadır. Hristiyan incili'nin günahsız bir insanı kurban etme fikri, masum bir insanın kanının dökülmesine karşıt olan Tanah ile tamamen çelişir.

İsa'nın aynı zamanda Tanrı'da bir "kişi" olduğunu iddia edenler, İsrail'in ebedi ve ezeli Tanrısı'nın bir an için bile nasıl ölebileceğini açıklamak zorundadır. İsa'nın kanının, Tanah'ta anlatılan kurbanların simgelediği ilkelerle bağlantı olduğu iddia edilir. Bu iddia da Tanah'ta asla bulunmaz. Tanah'a tamamen aykırı bu iddiayı ortaya atan İbraniler kitabının yazarıdır. Ancak, Tanrı sözünü değiştirmekte hiçbir sakınca görmeyen bu yazar bile, kurbanları tarif eden emirlerin Tora'da anlatıldığı gibi harfi harfine yerine getirildiğini göstermeye çalışır. Şöyle der:

"Başkahin günah sunusu olarak hayvanların kanını kutsal yere taşır, ama bu hayvanların cesetleri ordugahın dışında yakılır. Bunun gibi, İsa da kendi kanıyla halkı kutsal kılmak için kent kapısının dışında acı çekti." (İbraniler 13:11-12).

Karşılaştırın: Levililer 4:12, 21, 9:11, 16:27.

Tora'ya göre kurban edilen hayvanın kanının Tapınak içinde sunakta serpiildiğine ve bedeninin ise kampın dışında yakıldığına dikkat ediniz. Sözde "kapının dışında" acı çeken ve kanıyla halkı kutsal kıldığı söylenen ve bedeni yakılmayan İsa anlatısı ile tutarlı Tora ayetleri nerededir? Hristiyan incilleri yazarları, Tanah'ta anlatılan ayetlerin İsa'da tam anlamıyla gerçekleştiğini iddia edebileceklerini düşündükleri her ayeti kitaplarına dahil etmeye çalışmışlardır. Sanki Tanah ayetleri, İsa ile yerine gelmiş gibi göstermeye çalışmışlardır. Örneğin, Yuhanna 19:24, 33-37 vb. Geri kalanlarını ise İsa'nın Tanah ayetlerini sembolik ve mecazi olarak yerine getirdiği kategorisine dahil ederler. Tora'nın emirlerinin İsa ile gerçekleşecek olan olayların "gölgesi" (Koloseliler 2:17) olduğunu ve İsa'nın "daha iyi vaatler üzerine kurulmuş daha iyi bir antlaşmanın aracısı" ve "daha üstün bir göreve" sahip olduğunu iddia ederler (İbraniler 8:6).

isa'nın Tanah'ta açık biçimde sıraladığı Mesih Dönemi'nde gerçekleşecek olan olayların isa tarafından yerine getirilememesi ve bu başarısızlığın ardından ilk hristiyanların onun Mesih olduğuna inanmış toplulukları canlı tutabilmesinin tek yolu, isa'nın kurbanların "görüntüsünü ve amacını" mecazi olarak yerine getirdiği ve bu eyleminin hayvan kurban etmekten daha büyük bir amaca işaret ettiği yönündeki doğrulanamaz iddianın arkasına saklanmaktı.

Söz konusu hristiyan iddiasının Tanrı'nın sözü Tanah'ta hiçbir temeli yoktur ve onların İbraniler 9:6. ayeti kullanmaları da, isa'yı sözü edilen Kul / hizmetkar olmaya yakınlaştırmamaktadır.

53:7: "Baskı gördü ve ezildi ama açmadı ağzını; kesime götürülen kuzu gibi, ve kırkıcılarının önünde sessiz bir koyun gibi; ve ağzını açmadı."

Biraz fazla gürültülü bir sessizlik!

isa, Yahudi yetkilileri ve Pilatus'un karşısına çıktığında alçakgönüllü ve sessiz miydi? Bu karşılaşmalarda isa, elbette ki 53:7 ayetinde bahsedilen Kul /hizmetkarın alçakgönüllülüğünü ve sessizliğini göstermemiştir.

Yahudi yetkililerin önünde: Başkahin, ileri gelenler ve isa arasındaki iddia edilen karşılaşma, şiddetli bir sözlü atışmadır. Sinoptik incillerin iddiasına göre, isa, kendisinin Mesih olduğu iddiasını Sanhedrin'in huzurunda kabul etmiştir. Başkahin ona Mesih olup olmadığını sorduğunda, olumlu yanıt verir:

"Başkahin O'na yeniden, "Yüce Olan'ın Oğlu Mesih sen misin?" diye sordu. İsa, "Benim" dedi. "Ve sizler, İnsanoğlu'nun Kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutlarıyla geldiğini göreceksiniz'" (Markos 14:61-62; ayrıca bkz. Matta 26:63-64, Luka 22:69-70).

Matta ve Luka, İsa'nın başkahine, Yuhanna'nın Pilatus'a verdiği yanıt için kullandığına benzer bir ifadeyle olumlu yanıt verdiğini yazar: *"Söylediğin gibidir"* (Markos 15:2, Luka 23:3). Bu pek de sessizlik değildir!

İsa, Pilatus'un karşısında da susmadı: Pilatus'un huzurundaki duruşması sırasında alçakgönüllülük göstermemiş ve sessiz kalmamıştır. Yuhanna, İsa'nın Pilatus'la alay ettiğini bile iddia eder. Pilatus, *"Seni salıvermeye de, çarmıha germeye de yetkim olduğunu bilmiyor musun?"* dediğinde İsa meydan okurcasına şöyle cevap verir: *"Sana gökten verilmeseydi, benim üzerimde hiçbir yetkin olmazdı"* (Yuhanna 19:10-11).

Yuhanna'nın İsa'sı kendini ustaca savunan biri olarak tasvir edilmiştir. Kendi *"mesih"* öğretisinin Romalıların endişe etmesine gerek olmayacak biçimde şiddet içermeyen, ve *"bu dünyaya ait olmayan"* bir hareket olduğunu savunur. Hiçbir zaman kendini alçaltmaz, aksine, Pilatus'un (onu ölüme mahkum edebilecek tek adam) önünde zekice bir sözlü savunma sunar. İsa, krallığının bu dünyaya ait olmadığını iddia ederek, imparatorluk ile çatışmaya girmeyeceği izlenimini verir. Pilatus'u kışkırtıcı bir hareketin lideri olmadığına ve niyetlerinin barışçıl olduğuna ikna etmek ister.

Pek çok Hristiyan'ın bizi inandırmaya çalıştığının aksine İnciller, İsa'nın Yahudi yetkililer ve Pilatus'un önünde güçlü bir savunma sunduğunu söylemektedir. Suçlayanların önünde "alçakgönüllü ve ağzını açmadı" olarak tasvir edilemez. İsa kendisini kral ilan etmiştir. Yuhanna'nın İsa'sı hiçbir alçakgönüllülük göstermeden konuşur ve Pilatus'a şunu söyler:

"Kral olduğumu sen söylüyorsun. Ben gerçeğe tanıklık etmek için doğdum, bunun için dünyaya geldim. Gerçekten yana olan herkes benim sesimi işitir" (Yuhanna 18:37).

İsa'nın kral olduğunu ilan ettikten sonra, Pilatus'un Yahudiler'in çıkıp şöyle dediğine inanmak çok uzak bir ihtimaldir: *"İşte, O'nu dışarıya, size getiriyorum. O'nda hiçbir suç bulmadığımı bilirsiniz"* (Yuhanna 19: 4). İsa'nın Yeruslayim'e vardığında coşkulu bir kalabalık tarafından görkemli bir şekilde karşılandığı iddiası Pilatus'un gözünden kaçmış olamazdı (Matta 21:8-11). İmparator tarafından tayin edilmeden veya tanınmadan kendini kral ilan etmek, Pilatus tarafından ancak kışkırtıcı bir eylem ve cezası ölüm olan bir suç olarak görülebilirdi.

İsa'yı "koyun" metaforuyla özdeşleştirmenin tutarsızlığı

isa ile “kırkıcılarının önünde dilsiz olan bir koyun gibiydi ve ağzını açmadı” tasviri arasında ne kelimenin düz anlamı ne de sembolik olarak benzerlik bulunur.

Kesime götürülen koyun, kaderinden habersizdir. Bilmediği için hayvan sessizdir.

isa sessiz değildi. Üstelik isa, ölümünün insanlığın kurtuluşu için gerekli olduğunu bilmiyor muydu?

Cevap:

isa adlı kişi ölmeyi beklemiyordu ve bunun aksini iddia ettiği tüm sözleri, anlatının sonraki versiyonlarında bulunmaktadır.

Sonuç:

isa adına ileri sürülen iddialar incelendiğinde, Yeşaya 53. Bölümü'nün Kul / hizmetkar hakkında söyledikleriyle karşılaştırıldığında, bunların herhangi bir şekilde yerine getirilmediği görülmektedir. isa basitçe Kul / hizmetkar değildir.

53:8: “...halkımın günahı yüzünden onlara bela geldi.”

Yani, Kul / hizmetkar, Yahudi olmayan halklarının günahlarından dolayı ıstırap çekmiştir.

"Onlara" (*lamo*) kelimesine gelince, gramerciler bu kelimenin (şiişel olmayan kullanımda) "ona" olarak tekil halde kullanılabileceğini söyler.

Bu ayette olduğu gibi şiişel kullanımda, “*lahem*”in ("onlara") şiişel biçimi olan "*lamo*", genellikle bir topluluğa atıfta bulunmak için kullanılır. Örneğin, Yaratılış 9:26, burada Şem'e, yani Şem'in soyundan gelenlere atıfta bulunur; Mezmurlar 28:8,

burada 9. ayetteki insanlara atıfta bulunur; Mezmurlar 73:10 insanlara atıfta bulunur, Yeşaya 44:15 tüm sahte tanrılara atıfta bulunur vb.

İbranice'yi Yunanca Septuagint'e çeviren kişi, Yeşaya 44:15'i çevirirken "*lamo*" kelimesinin doğru kullanımını anlamıştı:

"Ve insana ateş yakmaya yarar; ve ondan alır ve ısınır; evet, onu tutuşturur, ve ekmek pişirir; geri kalanını da kendilerine tanrı yaparlar ve onlara taparlar."

"*Lamo*", tek bir bireye değil, bir topluluğa (Yahudi halkına) tekil halde atıfta bulunmak için "ona" olarak çevrilebilir. Böyle bir durumda, "*lamo*" tekil olarak tercüme edilebilir ancak her zaman çoğul içeriğe sahip Kul'u /Hizmetkarı ifade eder. "*Lamo*" kelimesinin şiirsel kullanımının çoğul niteliği, Tanah'ta defalarca kez kanıtlanabilir. Yeşaya Peygamber 11 kez "*lamo*" kelimesini kullanır.

Kanıt olarak Yeşaya 16:4, 23:1, 26:14, 26:16, 30:5, 35:8, 43:8, 44:7, 44:15, 48:21 ve 53:8. Kontrol ediniz!

Bu şiirsel kullanım 53:8 ayetinde de görülmektedir. Ancak, Yeşaya'nın kullandığı "*lamo*" kelimesi 53:8 ayeti dışında hristiyanlar tarafından "onlar" olarak tercüme edilirken, Yeşaya'nın 53:8'deki ifadesi birden bire sanki bir kişiden bahsediyormuş gibi çevrilir! Doğrusu, 53:8 ayetindeki "*lamo*" bir kişiyi değil, bir topluluğu ifade eder.

53:9: "Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu"

isa'nın gömülmesi

isa'nın mezarı nasıl "kötülerle birlikte kuruldu"? Birçok hristiyan, ayetteki "kötüler" ile isa'nın yanında idam edilen iki *lestai* ("hırsızlar", "haydutlar") arasında bağlantı kurar. Bkz. Matta 27:38, Markos 15:27; Yuhanna 19:18'de ise "*diğerleri*" olarak geçer. Bazı hristiyanlar ise "*lestai*" kelimesini "*Kötüler sürüsü çevremi sarıyor*" (Mezmurlar 22:17 hristiyan incili'nde 16. ayet]) ile ilişkilendirir.

Ancak çarmıha germe, adi suçluların cezası asla olmadı. "*Lestai*" terimi, Roma yönetimine silahlı eylemlerle karşı çıkan isyancılar için kullanılan aşağılayıcı bir Roma terimiydi. Bu iki adam, "kötü" oldukları için değil, İsrail topraklarının Roma tarafından yönetilmesine karşı çıktıkları için ölüme mahkum edildiler. Her durumda, inciller, isa'nın onlarla birlikte gömülmediğini söylemektedir.

İnciller onun yeni ve boş bir mezara, tek başına gömüldüğünü yazmaktadır. Hristiyan incillerinde isa'nın mezarının kötülerle birlikte kurulduğunu gösteren hiçbir anlatım yoktur.

53:9: "Ve mezarı kötülerle birlikte kuruldu, ve ölümlerinde zenginlerle birlikte"

Mezar arkadaşları: önce kötüler, şimdi zenginler.

isa'nın mezarı nasıl "*ölümlerinde zenginlerle birlikte kurulmuş*" olabilir? Hristiyanlar, Matta incili'ne uygun olarak isa'nın "*ölümlerinde zenginlerle birlikte*" olduğunu iddia ederler. Sadece Matta'nın anlatısında Aramatyalı Yusuf'un, isa'nın cesedini "*kendi yeni mezarına*" koyan (Matta 27:60) bir "*zengin adam*" (Matta 27:57) olarak tanımlandığı görülür. Markos'ta basitçe "*Yüksek Kurul'un önde gelen bir üyesi*" olarak tanımlanır (Markos 15:43). Luka onu "*Yüksek Kurul üyelerinden iyi ve doğru bir adam*" olarak tanımlar (Luka 23:50). Yuhanna'da ise "*isa'nın bir öğrencisidir, fakat gizli tutmaktadır*" (Yuhanna 19:38).

Matta 27:57'nin Yusuf'u özel olarak "*Aramatyalı zengin bir adam*" olarak tanımlaması tesadüf değildir. Yusuf'un zengin olduğunu ve isa'nın cesedini mezarına yerleştirdiğini ve böylece Yeşaya 53:9 ayetini sözde yerine getirdiğini göstermeye çalışmıştır.

Aramatyalı Yusuf karakteri, Tanrı'nın Kulu'nun / Hizmetkarı'nın "*zenginlerle birlikte*" gömüleceğini söyleyen Yeşaya 53:9'un yerine geldiğini göstermek için Matta'nın incili'ne zengin bir adam olarak dahil edilmiştir. Sadece Matta'da bulunan "*zenginliği*" ise sözde Yeşaya'nın "*peygamberliğin gerçekleşmesini*" kanıtlamaya çalışır. Tanah'taki peygamberliklerin isa ile yerine geldiği iddiasının örnekleri Matta'ya özgü bir hayal gücünün eseridir.

isa'nın zengin bir adamın mezarına gömüldüğü iddiasına rağmen, “zenginlerle birlikte” gömülmediğine dikkat edilmelidir. İnciller, mezara yalnızca isa'nın gömüldüğünü belirtir (Bkz. Luka 23:53, Yuhanna 19:41). Böylece, isa, Yusuf'un yeni mezarına gömüldüyse, o zaman ne kötülerle ne de zenginlerle birlikte gömülmüştür, aksine yalnız gömülmüştür.

53:9: “şiddet uygulamadığı halde”

isa'nın şiddet içeren tarafı

İnciller, isa'nın şiddet eylemleri gerçekleştirdiği birkaç örneği anlatır:

Elinde kırbaç ile Tapınak bölgesindeki tüccarlara saldırır (*"Para bozanların masalarını, güvercin satanların sehпalarını devirdi"* Matta 21:12, Markos 11:15-16, Luka 19:45, *"İpten bir kamçı yaparak hepsini koyunlar ve sığırlarla birlikte tapıntan kovdu, para bozanların paralarını döküp masalarını devirdi"* Yuhanna 2:15).

Mevsiminde meyve vermediği için bir incir ağacını yok eder (*"Yol kenarında gördüğü bir incir ağacına yaklaştı. Ağaçta yapraktan başka bir şey bulamayınca ağaca, "Artık sonsuza dek sende meyve yetişmesin!" dedi. İncir ağacı o anda kurudu"* Matta 21:18-21, *"Uzakta, yapraklanmış bir incir ağacı görünce belki incir bulurum diye yaklaştı. Ağacın yanına vardığında yapraktan başka bir şey bulamadı. Çünkü incir mevsimi değildi. İsa ağaca, "Artık sonsuza dek senden kimse meyve yiyemesin!" dedi."* Markos 11:13-14).

Cinlerin kasten bedenlerine girmesine izin vererek bir domuz sürüsünün boğularak ölümüne neden olur vb. (*"İsa onlara, "Gidin!" dedi. Cinler de adamlardan çıkıp domuzların içine girdiler. O anda bütün sürü dik yamaçtan aşağı koşuşarak göle atlayıp boğuldu"* Matta 8:32, *"isa'nın izin vermesi üzerine kötü ruhlar adamdan çıkıp domuzların içine girdiler. Yaklaşık iki bin domuzdan oluşan sürü, dik yamaçtan aşağı koşuşarak göle atlayıp boğuldu"* Markos 5:13, Luka 8:33).

isa'nın eylemleri haklı çıkarılabilir mi?

İncillere göre, isa'nın eylemlerinin haklı olup olmadığı önemli değildi. Soru şudur: "Bu kişi kelimenin düz anlamıyla şiddet eylemleri gerçekleştirdi mi gerçekleştirmede mi?" Yeşaya 53. Bölüm'ü isa'ya uyarlamaya yönelik tüm incil iddiaları, isa'nın Yeşaya 53. Bölüm'ü kelimenin düz ve tam anlamıyla yerine getirdiğini varsayar. Ancak "şiddet uygulamadı" ifadesinin isa'ya harfiyen uygulanması mümkün değildir.

İnciller çeşitli şiddet biçimlerinin isa tarafından işlendiğini belirtir. Bir bireyin şiddet eylemleri gerçekleştirmesi, haklı gösterilse bile, şiddet uygulamamış biri olarak nitelendirilmez. Bunlar, ister haklı nedene sahip olsun ya da olmasın, her koşulda şiddet eylemleridir ve eğer bir birey bu eylemleri gerçekleştirmişse 53:9 ayetinin yerine getirilmesi olamaz. isa'nın şiddet eylemleri, incil alıntılarının gösterdiği gibi, Kul'un / hizmetkarın 53:9'da tarif edilen tanımını kelimenin düz anlamıyla/harfi harfine yerine getirmedeğini gösterir.

Hristiyanlar, isa'nın yıkıcı eylemleri için yeni nedenler, mazeretler sunarlar, ancak yine de bu eylemler şiddet eylemleri olarak kalırlar. Ancak tüm mazeretler, bu şiddet eylemlerinin isa'yı Kul / hizmetkar olmaktan alıkoyduğu gerçeğini gizleyemez. Bu kişinin eylemleri, dilediğini yapma yetkisine sahip olduğu iddia edilen doğaüstü bir varlığın eylemleri olarak mazur görülemez. Neyi isterse yapsa da, isa Kul / hizmetkar olmaktan elenmiş olacaktır.

isa ve şiddetinin felsefesi

isa şiddet kullanmaya karşı değildi ve şiddet içeren eylemlere karşı genel bir ilkeye de sahip değildi. Eğer isa gerçekten şiddete başvurmamış olsaydı, aile içi çekişmelere ve ayrılığa çağrısını dile getiremezdi. Kendi görevinin, anlaşmazlıklara neden olacak, küresel barışı bozacak ve dünyaya savaş getirecek bir görev olduğunu gururla ilan etmiştir:

"Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın! Barış değil, kılıç getirmeye geldim. Çünkü ben babayla oğulun, anneyle kızın, gelinle kaynananın arasına ayrılık sokmaya geldim. 'İnsanın düşmanı kendi ev halkı olacak.'" Matta 10:34-36

"Ben dünyaya ateş yağdırmaya geldim. Keşke bu ateş daha şimdiden alevlenmiş olsaydı! Katlanmam gereken bir vaftiz var. Bu vaftiz gerçekleşinceye dek nasıl da sıkıntı çekiyorum! Yeryüzüne barış getirmeye mi geldiğimi sanıyorsunuz? Size hayır diyorum, ayrılık getirmeye geldim. Bundan böyle bir evde beş kişi, ikiye karşı üç, üçe karşı iki bölünmüş olacak. Baba oğluna karşı, oğul babasına karşı, anne kızına karşı,

kız annesine karşı, kaynana gelinine karşı, gelin kaynanasına karşı olacaktır.” Luka 12:49-53.

isa, kendisine karşı çıkanların önüne getirilerek, kılıçtan geçirilmesini istemiştir:

“Beni kral olarak istemeyen o düşmanlarıma gelince, onları buraya getirin ve gözümün önünde kılıçtan geçirin!” Luka 19:27

Şiddet kullanımı her zaman bir kötülük eylemi değildir. Ancak, isa'nın öğretilerini incelerken, sadece onun fiziksel şiddetiyle değil, aynı zamanda bir şiddet felsefesiyle de karşılaşırız. Kişi bir öğretmen olduğunda, özellikle de her sözünü eyleme dönüştürme motivasyonuna sahip olan takipçileri tarafından yetkili bir öğretmen olarak görüldüğünde, öğrettikleri kadar nasıl davrandığı da önemlidir. Eğer şiddet içeren eylemlerde bulunursanız - şiddet uygulamışsınız demektir!

Bağışlama mı yoksa ikiyüzlülük sözleri mi?

isa, bağışlayıcılık ve kötülüğe karşı direnmeme sözleri söylediğinde şiddeti vaaz etmiş veya herhangi birinden nefret etmiş olabilir mi? *“Düşmanlarınızı sevin”* demedi mi (Matta 5:44, Luka 6:27)? *“Kötüye karşı direnmeyin. Sağ yanağınıza bir tokat atana öbür yanağınızı da çevirin”* (Matta 5:39) veya: *“Bir yanağınıza vurana öbür yanağınızı da çevirin”* (Luka 6:29) demedi mi? Bu ayetler, isa'nın kendisi tarafından öğretilen ve uygulanan sözde sıradışı bağışlayıcı özelliğinin örneği olarak gösterilir.

Ancak, tavsiye ettiği *“öteki yanağı çevirme”* isa'nın kendisi tarafından uygulanmamıştır. isa'nın, diğer yanağını çevirmeyi, komşuyu sevmeyi, onlar için dua etmeyi ve kendisine zulmedenleri bağışlamayı vaaz ettiği söylenir. Fakat isa, yaşamı boyunca kişisel ilişkilerinde bu tür davranışları ne zaman göstermiştir? Ferisileri lanetlemesi (Matta 23), mesajını reddeden şehirlere şiddetli bir ceza verme tehdidi (Matta 11:20-24, Luka 10:13-15) ya da mesajını kabul etmeyen Yahudiler'i ölüme mahkum etmesi miydi?

“Beni kral olarak istemeyen o düşmanlarıma gelince, onları buraya getirin ve gözümün önünde kılıçtan geçirin!” Luka 19:27

isa'nın kendisi asla diğer yanağını çevirmemiştir. İddialarını reddeden hiç kimseyi asla affetmemiştir. Kendisine kötü davrananı ve eleştireni asla affetmezdi. Rakiplerine

pasif direnişle değil, eleştiriye eleştiriyle cevap vererek, düşmanlarına hakaret ederek ve tehdit ederek yanıt vermiştir. Yuhanna'nın isa'sı, bir görevli tarafından dövüldüğünde, sessizce diğer yanağını çevirmek yerine onunla tartışır (Yuhanna 18:22-23).

isa mantıksız bir nefret de sergilemiştir. Yahudi halkını, babaları Avraam'ın (İbrahim'in) zamanından önce olan olaylardan dolayı suçlar ve şöyle der:

"Böylelikle, doğru kişi olan Habil'in kanından, tapınakla sunak arasında öldürdüğünüz Bereky oğlu Zekeriya'nın kanına kadar, yeryüzünde akıtılan her doğru kişinin kanından sorumlu tutulacaksınız" (Matta 23:35).

İncillerin isa'sı, tüm Yahudi halkını, ne kendilerinin ne de babalarının işlediği cinayetler nedeniyle hiçbir mantığı olmayan biçimde suçlamıştır. İsrail ulusunun atası Avraam'ın (İbrahim'in) doğumundan önce olan olaylardan dolayı onları sorumlu tutar.

Yahuda'yı kendisine ihanet ettiği için hep vaaz ettiği gibi bağışlamak yerine şöyle demiştir:

"İnsanoğlu'na ihanet edenin vay haline! O adam hiç doğmamış olsaydı, kendisi için daha iyi olurdu" (Matta 26:24).

İsa kimi bağışlamıştır? isa yalnızca başkalarına yanlış yapanları bağışlamıştır. Kendisine yapılanların karşılığında başkalarını kişisel olarak affetme olasılığı ortaya çıktığında, her zaman reddetmiştir. isa'nın şiddete başvurmamış olması nerededir, hep anlatılan sevgisi ve düşmanlarını affetmesi nerededir?

isa, Kul / hizmetkar olma imkanını kaybetmiştir

Belki de isa'nın Tanrı olduğuna ya da Tanrı tarafından yetkilendirildiğine inananların, o'nun öğretileri ve eylemleriyle hiçbir sorunu olmayabilir. Ancak yine de Yeşaya 53'ün Kul'u / hizmetkarı olmaya hak kazanamaz. Bu bölüm, isa tarafından harfiyen yerine getirilmişse, o halde isa tarafından tamamen yerine getirilmiş olmalıdır.

53:9: “Ağzında hile de yoktu”

Hile Üzerine Bir Mesel

Bir zamanlar uzak bir şehirde bir adam şehrin en büyük kilisesine girmiş ve “Bu kiliseyi yıkın, üç gün içinde onu ayağa kaldıracam” demiş. Bazıları omuzlarını silkmiş ve birbirlerine "o bir deli" demiş, diğerleri ise sadece alay etmiş ve "neden duayı bozuyor?" demiş. Ama bazıları da, "Yeni bir bina kullanabiliriz ve o onurlu bir adama benziyor" demiş. Son grup galip gelmiş ve cemaati yeni ve güzel bir binanın üç gün içinde hazır olacağı beklentisiyle binayı yıkmaya ikna etmiş. Yeni bina için belirlenen saat geldiğinde tüm cemaat ayakta beklemiş ama hiçbir şey olmamış, bina bir harabe olarak kalmış “Yeni binamız nerede”? diye sorunca, "beni yanlış anladınız," demiş adam masumca, "beni öldürürseniz üç gün içinde dirileceğimi kastetmiştim," demiş. Gerçi tümünün sözünün gerçek anlamını anlamadıklarını başından beri biliyormuş. Böyle bir adama ne denir? Ona yalancı mı, deli mi yoksa sadece hilekar mı dersiniz?

Bu benzetmeyi düşündükten sonra şunu okuyun:

“İsa şu yanıtı verdi: “Bu tapınağı yıkın, üç günde onu yeniden kuracağım.” Yahudi yetkililer, “Bu tapınak kırk altı yılda yapıldı, sen onu üç günde mi kuracaksın?” dediler. Ama İsa’nın sözünü ettiği tapınak kendi bedeniydi” (Yuhanna 2:19-21).

Yahudiler'e onun sözüne inanmadıkları için ne mutlu.

Sözde “*tapınak olan bedeninden*” (Yuhanna 2:21) söz ettiğinde, insanlar o'nun Yeruşalayim'deki Tapınağı kastettiğine inanmaya yönlendirilmişlerdir. Yuhanna'nın isa'sı, onların bu sözün anlamını yanlış anladıklarını kesinlikle biliyordu. Ancak gerçekte ne demek istediğini açıklamadı. isa'nın kastettiği kendi gizli anlamı, konuştuğu kişilerden açıkça gizlenmişti. Dinleyicileri, isa'nın Yeruşalayim Tapınağı'ndan başka bir şeyi ifade ettiği sonucunu çıkarmadı. İsa gibi birine ne derdiniz? Bir yalancı mı, bir deli mi ya da sadece hilekar mı?

Ona ne diyemeyeceğinizi biliyorum - “*ağzında hile olmayan” Kul /hizmetkar.*”

53:9: “Ağzında hile yoktu”

İsa'nın aldatıcı davranışı meselesi

İsa'nın hem dost hem de düşman için aldatıcı olduğuna dair herhangi bir işaret var mıdır?

“İnananlarına” boş vaatler:

Size doğrusunu söyleyeyim” dedi İsa, “Benim ve Müjde'nin uğruna evini, kardeşlerini, anne ya da babasını, çocuklarını ya da topraklarını bırakıp da şimdi, bu çağda çekeceği zulümlerle birlikte yüz kat daha fazla eve, kardeşe, anneye, çocuğa, toprağa ve gelecek çağda sonsuz yaşama kavuşmayacak hiç kimse yoktur” (Markos 10:29-30).

O, bu hayatta kendisini takip etmek için her şeyi bırakan kişilere yüz misli maddi mülk (“evler” ve “çiftlikler”) vaat ederek öğrencilerini aldatmıştır. Elçilerin İşleri kitabından ve sonraki hristiyan tarihinden bunun böyle olmayacağı açıktır. İsa'nın takipçisi olanlara maddi teselli gelmesinin şart olmadığını iddia edenlere ve ona iman edenler arasında aileleri için mecazi bir karşılık da bulunmaz. Hristiyanlığa geçişin bunlardan herhangi birinde yüz kat artışı veya sonsuz yaşamı getirdiğini varsaymak için hiçbir neden yoktur.

Matta'nın İsa'sı şöyle demektedir:

"Size doğrusunu söyleyeyim, burada bulunanlar arasında, İnsanoğlu'nun kendi egemenliği içinde gelişini görmeden ölümü tatmayacak olanlar var” (Matta 16:28).

İsa'nın öğrencileri bu ifadeyi kabul etmiş görünmektedir. Böylece, İsa'nın Mesih krallığının kurulmak üzere olduğuna dair yanlış yönlendirmesine inanmışlardır. İncillerin İsa'sı kendi öğrencilerine dünya düzeninin sonunun geldiğini ve tüm insanları yargılamak için kendisinin zafer kazanmış halde dönüşünün içinde buldukları nesil ölmeden önce gerçekleşeceğine dair güvence verdiğinde hile yapmıştır (Bkz. Matta 24:34, Markos 13:30, Luka 21:32). Çünkü bunun doğru

olmadığını biliyordu. Sözde isa dirildikten sonra da Yuhanna hala isa'nın yakın gelecekte geri döneceğini iddia etmeye devam ediyordu (Vahiy 22:7, 12, 20).

“Kendisine "inanmayanları” aldatıcı biçimde yanıltma

Yukarıdaki paragraflarda, isa'nın, kendisini dinleyen insanları, gerçekte kastettiği şeyin tam tersi olan şeylere inanmaları için nasıl yanlış biçimde yönlendirdiğini, yanılttığını gördük. Yuhanna'nın isa'sının aldatıcı bir şekilde konuşması, insanları, aslında kendi bedeninden bahsetmiş olmasına rağmen Yeruşalayim Tapınağı'ndan kastettiğine inandırmıştı (Yuhanna 2:21). isa'nın kastettiği saklı anlamı, konuştuğu kişilerden açıkça gizlenmiştir.

Yuhanna, isa'nın Başkahin'in ve İsrail'in önde gelenlerinin önüne çıktığı zaman, kendisinin asla gizli kapaklı konuşmadığını, tersine görevi ve konuştukları sözlerin anlamı hakkında her zaman açık olduğunu anlatır.

"İsa onu şöyle yanıtladı: "Ben söylediklerimi dünyaya açıkça söyledim. Her zaman bütün Yahudiler'in toplandıkları havralarda ve tapınakta öğrettim. Gizli hiçbir şey söylemedim. Beni neden sorguya çekiyorsun? Konuştuklarımı işitenlerden sor. Onlar ne söylediğimi biliyorlar.” (Yuhanna 18:20-21).

İnciller üzerinde yapılan kısa süreli bir araştırma, bu ifadenin bir yalan olduğunu ortaya koymaktadır. Gerçek şu ki, isa kitlelerin onu açıkça anlamasını istememiş ve mesajının gizli olmasını kasten planlamıştır. İnciller, isa'nın birkaç kez gizlilik talep ettiğini belirtir. İnciller, eğer varsa, çok az insanın isa'nın öğretilerinin gerçek anlamını anladığını söyler.

isa, benzetmelerle konuşmuş, anlamlarını onları duyanlardan kasten gizlemiştir. İnciller, isa'nın, kendisini işiten herkesin mesajını anlamasını ve kurtulmasını istemediğini söylediğini aktarır. Bu ise, 2 Petrus 3:9'da söylenene aykırıdır:

“Bazılarının düşündüğü gibi Rab vaadini yerine getirmekte gecikmez; ama size karşı sabrediyor. Çünkü kimsenin mahvolmasını istemiyor, herkesin tövbe etmesini istiyor.”

isa'nın ise öğrencilerine şöyle öğrettiği aktarılır:

"O da onlara şöyle dedi: "Tanrı'nın Egemenliği'nin sırrı sizlere açıklandı, ama dışarıda olanlara her şey benzetmelerle anlatılır. Öyle ki, 'Bakıp bakıp görmesinler, duyup duyup anlamasınlar da, dönüp başışlanmasınlar.'" (Markos 4:11-12; ayrıca bkz. Matta 13:13-15, Luka 8:10).

Kurtuluş az sayıdaki kişi içindir.

isa, ezoterik anlatımının (benzetmeler, meseller) anlamını yalnızca öğrencilerine açıkladığını iddia eder:

"Tanrı'nın Egemenliği'nin sırrı sizlere açıklandı, ama dışarıda olanlara her şey benzetmelerle anlatılır...Benzetme kullanmadan onlara hiçbir şey anlatmazdı. Ama kendi öğrencileriyle yalnız kaldığında, onlara her şeyi açıklardı." (Bkz. Matta 13:10-11; Markos 4:10-12, 34; Luka 8:9-10).

Oysa bu doğru değildir. isa, öğrencilerinin onlara söylediği her şeyi anlamadıklarını çok iyi biliyordu. Öğrencileri hakkında şöyle yazılmıştır:

"Onlar bu sözleri anlamıyor, isa'ya soru sormaktan da korkuyorlardı" (Markos 9:32).

"Onlar bu sözü anlamadılar. Sözü kavramasınlar diye anlamı kendilerinden gizlenmişti. Üstelik isa'ya bu sözle ilgili soru sormaktan korkuyorlardı" (Luka 9:45).

"Öğrenciler bu sözlerden hiçbir şey anlamadılar. Bu sözlerin anlamı onlardan gizlenmişti, anlatılanları kavrayamıyorlardı" (Luka 18:34).

isa, kalabalıklar onu anlamasın diye anlamları gizleyerek anlatmıştır.

Bu gizlemenin nedeni nedir? Bunun yerine neden herkesin anlayabileceği ve böylece herkesin kurtulabileceği bir açıklama yapmamıştır? Matta 12:15-21'de, isa'nın bu şekilde gizliliğe başvurmasının nedeni olarak, Yeşaya 42:1-4 ayetlerinde bulunan peygamberliklerin yerine getirilmesi olduğunu göstermeye çalışır:

"İşte kendisine destek olduğum, gönlümün hoşnut olduğu seçtiğim kulum! Ruhum'u onun üzerine koydum. Adaleti uluslara ulaştıracak. Bağırıp çağırmayacak, sokakta

sesini yükseltmeyecek. Ezilmiş kamışı kırmayacak, tüten fitili söndürmeyecek. Adaleti sadakatle ulaştıracak.Yeryüzünde adaleti sağlayana dek umudunu, cesaretini yitirmeyecek. Kıyı halkları onun yasına umut bağlayacak” (Hristiyan çevirisi).

Bununla birlikte, Yeşaya Kitabı'nın bu bölümü, yalnızca Matta'nın benzetme kullanımıyla ilgili olabilir ve gizliliğin kullanılması, isa'nın Kul / hizmetkar olmasını imkansız yapar. İncillerin isa'sı, sözde mesih kimliğinin ve hastalıkları iyileştirme yeteneğinin, takipçileri tarafından (Matta 16:20, Markos 8:30, Luka 9:21) cinler tarafından (Markos 1:34, 3:11-12; Luka 4:41) ve iyileşenler tarafından gizli tutulmasını istemiştir: (Matta 8:3-4, 12:15-16; Markos 1:44, 5:43, 7:36; Luka 5:14, 8:56).

Mesihlik iddiaları

İnciller, isa'nın her zaman açıkça konuştuğunu iddia ettiğini, ancak kendisini hiçbir zaman Mesih olarak ilan etmediğini belirtir. Yuhanna'ya göre, Samiriyeli bir kadına mesihlik iddiası hakkında özel bir açıklama yapmıştır:

"Kadın İsa'ya, "Mesih denilen meshedilmiş Olan'ın geleceğini biliyorum" dedi, "O gelince bize her şeyi bildirecek." İsa, "Seninle konuşan ben, O'yum" dedi (Yuhanna 4:25-26).

Ancak bir Samiriyeli'den gelen böyle bir haber, Yahudi halkı için herhangi bir sonuç doğurmazdı. Yahudilerle konuştuğunda mesihlik iddiaları, Mesih'in doğası ve kimliğiyle ilgili bariz paradoksları içeren esrarengiz anlatımlar biçimindeydi; yine bir çözüm sunmadan anlatılmıştı:

"O da onlara şöyle dedi: "Tanrı'nın Egemenliği'nin sırrı sizlere açıklandı, ama dışarıda olanlara her şey benzetmelerle anlatılır. Öyle ki, 'Bakıp bakıp görmesinler, duyup duyup anlamasınlar da, dönüp başışlanmasınlar.'" (Markos 4:11-12).

Tapınağa yapılan bir ziyarette, isa'dan Mesih olup olmadığını "açıkça" söylemesinin istendiği iddia edilir. Belirsiz bir yanıt vererek soruyu savuşturur:

"Size söyledim, ama iman etmiyorsunuz. Babam'ın adıyla yaptığım işler bana tanıklık ediyor" (Yuhanna 10:25).

Gördüğümüz gibi, inciller, isa'nın, onların anlamayacaklarını bilerek, onlara yalnızca mesellerde ipuçları verdiğini gösterir (Matta 13:13-15, Markos 4:11-12, Luka 8:10).

Petrus, *“Sen, yaşayan Tanrı'nın Oğlu Mesih'sin”* (Matta 16:16) dediği zaman, isa öğrencilerine özel talimatlar verir. Onun mesih kimliğini açıklamaktan kaçınacaklardı, bunu gizli tutacaklardı:

"Bu sözlerden sonra isa, kendisinin Mesih olduğunu kimseye söylememeleri için öğrencilerini uyardı" (Matta 16:20).

İsa'yı ölümden kim diriltti?

Tanrı mıydı?

Petrus, Tanrı'nın isa'yı ölümden dirilttiğini iddia eder (Bkz. Elçilerin İşleri 2:24; 2:32; 3:15, 26; 4:10; 5:30; 10:40). Pavlus da Petrus ile aynı fikirdedir (Bkz. Elçilerin İşleri 13:30, 33, 34, 37, 17:31; Romalılar 4:24, 6:4, 8:11, 10:9; 1 Korintliler 6:14, 15:15; 2 Korintliler 4:14; Galatyalılar 1:1; Efesliler 1:20; Koloseliler 2:12; 1 Selanikliler 1:10). Ayrıca İbraniler 13:20 ve 1 Petrus 1:21 de Tanrı'nın isa'yı dirilttiğini iddia eder.

İsa mıydı?

Yuhanna'nın isa'sı kendi bedenine atıfta bulunarak şöyle der: *“Bu tapınağı yıkın, üç günde onu ayağa kaldıracam”* (Yuhanna 2:19). Petrus ve diğerleri, Yuhanna'nın isa'sından daha doğruysa, o halde isa yalnızca aldatıcı, yanlış yönlendiren biri değil, aynı zamanda bariz bir yalancıdır.

Pilatus'a yalan söylemek

İsa barışçıl bir gruba mı önderlik etti?

Yuhanna 18:36'ya göre isa, Pilatus'a şöyle dedi:

"Benim krallığım bu dünyadan değildir. Krallığım bu dünyadan olsaydı, yandaşlarım, Yahudi yetkililere teslim edilmemem için savaşlardı."

İsa, takipçilerinin krallığının bu dünyaya ait olmadığını bildiklerini ve şiddet kullanmayacaklarını söylemektedir. Ancak gerçek şu ki, isa'nın İsrail Krallığını dünyevi anlamda yeniden kurmasını bekliyorlardı. Örneğin:

"Fakat biz, İsrail'i kurtaracak olan o'dur diye umuyorduk!" (Luka 24:21).

Ölümünden sonra bile, isa'nın takipçilerinin, Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasına yol açacak biçimde çok kısa sürede döneceğini dört gözle bekledikleri anlatılmıştır: Takipçilerinin şöyle sorduğu yazılmıştır:

"Ya Rab, İsrail'e krallığı bu zamanda mı iade edeceksin?" (Elçilerin İşleri 1:6).

Ayrıca, Pilatus ile görüşmesinden sadece birkaç saat önce isa, öğrencilerine kılıçları yoksa kılıç satın almalarını emretmiştir:

"Kılıcı olmayan, abasını satıp bir kılıç alsın" (Luka 22:36)

Öğrenciler de iki kılıcın mevcut olduğunu söyleyerek karşılık vermiştir (Luka 22:38). Suikast için pratik olabilecek iki kılıç. Bundan kısa bir süre sonra, Petrus'un, isa'yı yakalamaya gelen başkahinin hizmetçisi Malkus'un kulağını kestiği anlatılır (Matta 26:51, Markos 14:47, Luka 22:50, Yuhanna 18:10).

İsa'nın *"Konuştuklarımı işitenlerden sor. Onlar ne söylediğimi biliyorlar"* (Yuhanna 18:21) ifadesinin tam aksine, belli ki Petrus, isa'nın krallığı bu dünyadan olmadığı için savaşmaması gerektiğini bilmiyordu! (Yuhanna 18:36). Ancak isa, duruşmasında konuşurken kendisi teslim alınmadan önce Petrus'un şiddet kullandığını biliyordu. isa yalan söyledi ve onun krallığı bu dünyadan olmadığı için takipçilerinin şiddet içeren davranışta bulunmayacağını söyledi. Ancak isa, takipçilerinin gerçekte şiddet uygulayacağını farkındaydı. Yine de isa, Pilatus'un huzurunda kendini savunurken aldatmacasında ısrar etti.

Bir sırlar, yalanlar ve aldatmaca karışımı

İlyas'ın Mesih'ten önce gelmesi gerektiğini bilen isa (Malaki 3:1, 23, hristiyan incilinde Malaki 4:5), Yahya'nın kendisi bu peygamberle herhangi bir bağlantıyı inkar etse de:

"Onlar da kendisine, "Öyleyse sen kimsin? İlyas mısın?" diye sordular. O da, "Değilim" dedi. "Sen beklediğimiz peygamber misin?" sorusuna, "Hayır" yanıtını verdi" Yuhanna 1:21)

isa, Vaftizci Yahya'nın İlyas olduğunu iddia etmeye devam etmiştir. Bkz: Matta 11:7-15, Matta 17:12-13.

isa'nın, Yasa'nın *"yer ve gök ortadan kalkmadan, her şey gerçekleşmeden, Kutsal Yasa'dan ufak bir harf ya da bir nokta bile yok olmayacak"* (Matta 5:18) sözü hristiyan incili'ne göre yanıltıcı olmaktadır. Neden? Çünkü, incillere göre en fazla üç buçuk yıllık bir süre daha, isa'nın görevi sona erinceye dek Yasa geçerli kalacaktır. Neden? Çünkü, Pavlus, isa'nın sözde ilk geliş sırasında tüm Yasa'yı ve Peygamberler kitaplarını yerine getirdiğini iddia etmektedir. Şöyle söyler:

"Mesih, Kutsal Yasa'nın sonudur" (Romalılar 10:4)

ve İbraniler 8:13 şöyle der:

"Tanrı, "Yeni bir antlaşma" demekle ilkin eskimiş saymıştır. Eskiyip köhneleşense çok geçmeden yok olur."

Pavlus'a ve İbraniler kitabının yazarına göre Yasa'nın hükmü ortadan kalkmıştır. Ama isa, Yasa'nın *"yer ve gök ortadan kalkmadığı sürece"* süreceğini söylemişti. isa mı yalan söyledi, yoksa onlar mı?

isa, *"Sana doğrusunu söyleyeyim, sen bugün benimle birlikte cennette olacaksın"* (Luka 23:43) derken "hırsız" kasten yanıltmadı mı? isa o gün Cennet'e gitmedi, öldü ve güya üç gün sonra dirildi.

Yuhanna, Sukot (Çardak) Bayramı'ndan önce isa ile fiziksel kardeşleri arasında geçen bir konuşmayı aktarır:

"Yahudiler'in Çardak Bayramı yaklaşmıştı. Bu nedenle İsa'nın kardeşleri O'na, "Buradan ayrıl, Yahudiye'ye git" dediler, "Öğrencilerin de yaptığın işleri görsünler. Çünkü kendini açıkça tanıtmak isteyen bir kimse yaptıklarını gizlemez. Mademki bu şeyleri yapıyorsun, kendini dünyaya göster!" Kardeşleri bile O'na iman etmiyorlardı. İsa onlara, "Benim zamanım daha gelmedi" dedi, "Oysa sizin için zaman hep uygundur. Dünya sizden nefret edemez, ama benden nefret ediyor. Çünkü yaptıklarının kötü olduğuna tanıklık ediyorum. Siz bu bayramı kutlamaya gidin. Ben şimdilik gitmeyeceğim. Çünkü benim zamanım daha dolmadı." İsa bu sözleri söyleyip Celile'de kaldı. Ne var ki, kardeşleri bayramı kutlamaya gidince, kendisi de gitti. Ancak açıktan açığa değil, gizlice gitti." (Yuhanna 7:2-10)

Dirilttiği iddia edilen kızın anne ve babasına yapılanları kimseye haber vermemeleri talimatını vermemiş miydi?

"İsa, olanları hiç kimseye anlatmamaları için onları uyardı" (Luka 8:56).

Öğrencilerine kendisinin "Mesih" olduğunu söylememelerini söylemedi mi?

"Bu sözlerden sonra İsa, kendisinin Mesih olduğunu kimseye söylememeleri için öğrencilerini uyardı" (Matta 16:20)

Bunlara rağmen isa yine de şunları söylemiştir:

"Dünyaya açıkça söyledim.....Gizli hiçbir şey söylemedim" (Yuhanna 18:20).

isa'nın eylemleri ve çevresindeki insanlara verdiği talimatlar tam aksini göstermektedir. Matta'nın isa'sı o'nu tutuklamaya gelenlere şöyle demektedir:

"Her gün tapınakta oturup öğretiyordum, beni tutuklamadınız" (Matta 26:55).

Bu söylemin aksine, Yuhanna bir keresinde tapınaktayken onu taşlamak isteyenlerin olduğunu, ancak onun "gizlenip tapınaktan çıktığını" söyler:

"O zaman İsa'yı taşlamak için yerden taş aldılar, ama O gizlenip tapınaktan çıktı" (Yuhanna 8:59).

Tapınak yetkililerinin tapınakta kargaşaya neden olan ve bir kısmının kontrolünü ele geçiren kişiyi yakalayıp sorguya çekmek isteyeceğinden şüphesi olan var mı?

"İsa tapınağın avlusuna girerek oradaki alıcı ve satıcıları dışarı kovdu. Para bozanların masalarını, güvercin satanların sehpalarını devirdi. Yük taşıyan hiç kimsenin tapınağın avlusundan geçmesine izin vermedi" (Bkz. Markos 11:15-16, 18).

İsa yalan mı söyledi? Yetkililerin onu asla tutuklamaya çalışmadığını yanlış bir şekilde mi ifade etti? Yoksa incilleri yazan sözde müjdeciler mi yalan söyledi? Bu, "Gizli bir şey söylemedim" diyen birinden gelmektedir. Ve bu, müritlerinin "ağzında hile olmadığını" iddia eden birinden gelmektedir. İsa'nın gizli ve aldatıcı davranışı, o'nun Kul / hizmetkar olmasını imkansız yapar.

53:10 : “Eğer kendisini aşam (suç sunusu) yaparsa”

Suç sunusu olarak ıstırap çeken Kul / Hizmetkar

Kul / hizmetkarın ıstırap çekmesinin Tanrı'nın dilediği olduğu açıklamasından sonra, bu ayet şartlı bir ifadeyi içermektedir. Yani, eğer A koşulu sağlanırsa, B sonucu ortaya çıkacaktır. Yani, 10. ayette bahsedilen karşılık ya da ödül, Kul / hizmetkarın kendisini "suç sunusu" olarak sunması koşuluna bağlıdır.

Ayet, kelimenin tam karşılığı ile, "Eğer ruhunu suç sunusu olarak koyarsa [tasim]" demektedir. Ayet, Kul / hizmetkara şiiresel bir dille, ruhunu bir suç sunusu gibi kendisini Tanrı'nın hizmetine sunmaya istekliyse karşılığını, ödülünü alacağını vaat etmektedir. Bununla birlikte, Yahudiler için şehitlik ve Tanrı'nın Adı'nın kutsanması için can vermek Kul / Hizmetkar topluluğu için hiç yabancı değildir.

Kul / Hizmetkar'ın alacağı karşılık veya ödül, yapacağı koşullu eylemlerin yerine getirilmesinin ardından geleceği için, Kul / Hizmetkar'ın gerçek bir suç sunusu gibi ölmeyeceği bu ayete göre kesindir.

Tanrı günah işlemez ve eğer günah işlemek için Kendisini alçaltsaydı bu durumda Tanrı olmazdı. İsa, beden almış Tanrı ise, günah işlemek ya da kötü bir yolu seçmek için özgür iradeye sahip değildi. Hristiyan İncili'nin iddia ettiğine göre insanlığın günahının bağışlanması için Tanrı'nın ölmesi ve Tanrı'nın Kendi kanını dökmesi gerekiyordu!

İsa, beden almış Tanrı ise zaten başlangıçtan beri planlamış olduğu görevi yerine getirmek için yeryüzü geldiğine göre, özgür iradeye sahip değildi ve görevini yerine getirmekten başka bir seçeneğe sahip değildi. Sözde beden almış Tanrı İsa, Tanrılığının gereğini yerine getirmeseydi, Hristiyan İncili'nde anlatılan, daha sonraki Hristiyan ilahiyatçılar ve kilise konseyleri tarafından geliştirilen kurtuluş doktrini yok olurdu. Başka bir deyişle, Hristiyan İncili'nde anlatılan İsa'nın ölümü, bir özgür irade kararı değil, yani iki seçenek arasında yapılan bir seçim değil, sözde başlangıçta Tanrı tarafından verilmiş, değiştirilemez bir karardır.

Bu teolojinin tam tersine, bu ayette Tanrı'nın vaati, Kul / Hizmetkar'ın burada ve şimdi yeryüzünde özgür iradesiyle yapacağı seçime, eylemlere bağlıdır.

"Aşam" gereksinimleri

İsa, kendisine inananların günahlarını kelimenin tam anlamıyla üzerine alan bir suç sunusu olabilir mi? "*Aşam, diğer tüm kurbanlar gibi kusursuz, eksiksiz olmalıdır*" (Levililer 22:19-22). Bu nedenle, Hristiyan İncili'nin yazarlarının İsa'yı "*kusursuz ve lekesiz bir kuzu*" (1 Petrus 1:19) ve "*kendini lekesiz olarak Tanrı'ya sunmuş*" (İbraniler 9:14) olarak tasvir etmeleri gerekiyordu. İsa bunlardan hiçbiri değildi, bu yüzden İncil yazarları o'nun günahsız olduğu için kusursuz olduğunu iddia ettiler. Doğrulanamaz olan bu iddia, Yahudi Kutsal Kitabı'nda asla bulunmaz.

İsa'nın günahsız olduğuna dair bir kanıt yoktur, sadece böyle olduğuna dair bir iddiaları vardır. İnsan kurban etmenin Tanrı için tiksindirici olduğu gerçeğine değinmek gerekir (örneğin Levililer 18:21, 20:2-5). Tora'da nasıl yapılacağı tarif edilen kurban hayvanlar ve bitkiler içindir ve insanın kendisini kurban olarak sunmasından asla bahsedilmez. Tora'da tarif edilen kurbanların, İsa'nın kurban olarak kendisini sunmasının bir "*gölgesi*" olduğu iddiası (Bkz. Koloseliler 2:17) Yahudi Kutsal Kitabı'nda asla bulunmaz. Buna ilişkin bir ima dahi bulunmamaktadır.

İsa'nın sözde kurban olmasının, kelimenin tam anlamıyla kendisini kurban etmesi olduğu söylenir ("*Mesih, kendisini bir kez kurban ederek günahı ortadan kaldırmak için çağların sonunda ortaya çıkmıştır*" İbraniler 9:26). Ancak, bir insan olarak, kurban

olma şartlarına uygun değildi ve Yahudi Kutsal Kitabı'nda böyle bir kurban hükmü asla bulunmaz.

Pavlus'a göre Tora, ancak İsa çarmıhta dökülen kanıyla Tora'nın hükmünü sona erdirinceye kadar yürürlükte kalmıştır:

"Yani imanla aklanalım diye Mesih'in gelişine dek Yasa eğitmenimiz oldu. Ama iman gelmiş olduğundan, artık Yasa'nın denetiminde değiliz" (Galatyalılar 3:24-25)

"Kurallarıyla bize karşı ve aleyhimize olan yazılı antlaşmayı sildi, onu çarmıha çakarak ortadan kaldırdı" (Koloseliler 2:14).

Yahudi Kutsal Kitabı'nda, Yasa'ya son veren kusursuz bir insanın kurban edilmesinden asla söz edilmez. İması dahi bulunmaz. Her halükarda, Pavlus tarafından belirlenen kriterlere göre bile, İsa, Tora yasalarına göre geçerli bir kurban değildi. Pavlus'a göre Tora, İsa'nın ölüm anına kadar yürürlükte kalacaktı, bu nedenle ölümü Tora'yı sona erdiremezdi. Neden? İlk olarak, bir insan kurban olamazdı. Bu nedenle, İsa'nın ölümünün kurban sistemi üzerindeki etkisi sıfır olurdu. Hristiyan İncili'nin iddiaları dışında, İsa'nın ölümünün kurtarıcı oluşuna dair hiçbir ima Yahudi Kutsal Kitabı'nda bulunmaz.

Kurban olarak sunulmak için Tora'nın gereksinimleri ile sözde bir kurban olan İsa'yı karşılaştırın. Tora, tür, yaş, fiziksel durum ve kanın kurbanlık hayvanın sunağına nasıl uygulanacağı konusundaki tarif hususlarında özeldir. Tora'daki tüm kurban sunuları, herhangi bir kesik veya bozukluk olmadan fiziksel olarak kusursuz olmalıdır. Ancak "günahsız" olduğuna dair hiçbir şey söylemez. Sonuçta bir hayvandan bahsedilmektedir.

İsa sünnetliydi (Bkz. Luka 2:21) ve Pavlus sünneti bir sakatlama (Filipililer 3:2) ve hadım etme (Galatyalılar 5:12) olarak saymaktadır!

İsa, idamından önce dövülmüş ve kırbaçlanmış ise (Matta 27:26, 30; Markos 15:19, Yuhanna 19:3) bu eylemler de bir sunuyu geçersiz kılar.

İsa'nın ruhsal olarak saf ve günahsız olduğu ve sözde kurban olarak insanlık için ölümünün Yahudi Kutsal Yazıları'nda çeşitli imalarla önceden haber verildiği iddia edilmektedir (örneğin, Yeşaya 53, 22. Mezmur vb.). Ama onun ruhen temiz ve günahsız olduğunu kim söyledi? Ölümünün Yahudi Kutsal Yazıları'nda önceden

belirtildiğini kim söylüyor? Sadece Hristiyan İncili'nin kasıtlı olarak kendi kendine hizmet eden yazarları ve yandaşları!

Hristiyan İncili yazarları, Yahudi Kutsal Yazıları'nda bulunmadığı halde neden bu tür iddialarda bulunmaktadır? Cevap açıktır: İsa'nın, Kutsal Kitap'ta tarif edilen kurban sistemi açısından geçersiz, ilgisiz olduğunu bildiklerini varsayarsak, Kutsal Kitap'ta tarif edilen kurban sisteminin aslında onun kurbanlığı için bir "gölge" olduğunu iddia etmek dışında bu durumu nasıl açıklayabilirlerdi ki?

İbraniler Kitabı'nın yazarı şunu iddia etmektedir:

"Kutsal Yasa'da gelecek iyi şeylerin aslı yoktur, sadece gölgesi vardır" (İbraniler 10:1)

ayrıca

"Bunlar gelecek şeylerin gölgesidir, aslı ise Mesih'tedir" (Koloseliler 2:17).

Ancak bu iddialar, Hristiyan İncili'ni sorgusuz sualsiz doğru kabul edenlerin zihinleri dışında, mesnetsiz bir iddiadır.

Tora'ya Göre Kanın Dökülmesi ve Bir Başkası Yerine Kefaret Etme

Tapınakta yapılan hayvan kurban etme sembolik ritüelinde dökülen kan, ritüel içinde çok önemlidir, ancak günahın bağışlanması için kurban şart değildir. Günah sunusu, Tapınak ritüelinin bir parçası olarak günahların bağışlanmasına yardımcı olabilir, ancak bağışlanma için gerekli, zorunlu değildir. Günahların bağışlanması için sadece tövbe gereklidir. Tövbe, insan kalbi ve zihninin günahattan dönmesi anlamına gelir. Bu prensip, Mezmurlar 30:2-3, 40:2-3, 7 ve Mika 6:6-8'de açıkça belirtilmiştir.

"Seni yücelteceğim Aşem, çünkü Sen beni diplerden çıkardın ve düşmanlarımı sevindirmedin. Aşem, Tanrım, Sana haykırdım ve bana şifa verdin" (Mezmurlar 30:2-3).

“Ümitle bekledim Aşem’i ve O bana doğru eğildi ve yakarışlarımı duydu. Beni su girdabından, iğrenç bir bataklıktan çıkardı, ayaklarımı kayanın üzerine yerleştirdi ve adımlarımı sağlamlaştırdı” (Mezurlar 40:2-3).

“Ne kurban ne de sunu istedin, kulaklarımı açtın (Seni duyabilmem için), yanmalık sunu ve hata sunuları istemedin” (Mezmur 40:7).

“Rab’bin önüne ne ile çıkayım, Yüce Tanrı’ya nasıl tapınayım? O’nun önüne yakmalık sunuyla mı, Bir yaşında danayla mı çıkayım? Binlerce koç sunsam, zeytinyağından on binlerce dere akıtsam, Rab hoşnut kalır mı? Suçuma karşılık ilk oğlum, işlediğim günah için bedenimin ürünü versem olur mu?”(Mika 6:6-8).

Günah sunusunun maruz kaldığı herhangi bir ıstırap, ölümü veya kanının dökülmesinin kendisi kefareti, bağışlanmayı sağlamaz.

Aklama ve bağışlatma asla bir başkasını değildir. Bir varlığın çektiği acı, bir başkasının günahlarını aklatamaz, bağışlatamaz:

"Babalar oğullar nedeniyle öldürülmeyecek ve oğullar babalar nedeniyle öldürülmeyecek. Herkes kendi günahı sonucu öldürülecektir" (Yasa'nın Tekrarı 24:16)

“Rab bana şöyle seslendi: “İsrail için, ‘Babalar koruk yedi, Çocukların dişleri kamaştı’ diyorsunuz. Bu deyişle ne demek istiyorsunuz? “Varlığım hakkı için diyor Egemen Rab, İsrail’de artık bu deyişi ağızınıza almayacaksınız. Her yaşayan can benimdir. Babanın canı da, çocuğun canı da benimdir. Ölecek olan, günah işleyen candır” (Hezekiel 18:1-4)

“Ama siz, ‘Oğul neden babasının işlediği suçlardan sorumlu tutulmasın?’ dersiniz. Bu oğul adil ve doğru olanı yapmış, bütün kurallarımı dikkatle izlemiştir. Böyle biri kesinlikle yaşayacaktır. Ölecek olan günah işleyen kişidir. Oğul babasının suçundan sorumlu tutulamaz, baba da oğlunun suçundan sorumlu tutulamaz. Doğru kişi doğruluğunun, kötü kişi kötülüğünün karşılığını alacaktır. “Kötü kişi işlediği bütün günahlardan döner, buyruklarına uyar, adil ve doğru olanı yaparsa, kesinlikle yaşayacak, ölmeyecektir. İşlediği günahlardan hiçbiri ona karşı anılmayacaktır. Doğruluğu sayesinde yaşayacaktır. Ben kötü kişinin ölümünden sevinç duymam, ancak kötü kişinin kötü yollarından dönüp yaşamasından sevinç duyarım. Egemen Rab böyle diyor” (Hezekiel 18:19-23)

Ne Kul / hizmetkar, ne kurbanlık hayvan, ne de isa, bir başkasının cezasını, günahını üstlenemez. Sadece günahkar kişi günahlarından dolayı acı çekebilir veya tövbe edebilir. İbraniler Kitabı'nın Yazarı, sözde isa'nın, hayvan kanının önceden haber verdiği şeyi yerine getirdiğini iddia eder:

“Tekelerle danaların kanıyla değil, sonsuz kurtuluşu sağlayarak kendi kanıyla kutsal yere ilk ve son kez girdi. Tekelerle boğaların kanı ve serpilen düve külü murdar olanları kutsal kılıyor, bedensel açıdan temizliyor. Öyleyse sonsuz Ruh aracılığıyla kendini lekesiz olarak Tanrı'ya sunmuş olan Mesih'in kanının, diri Tanrı'ya kulluk edebilmemiz için vicdanımızı ölü işlerden temizleyeceği ne kadar daha kesindir” (İbraniler 9:12-14).

isa'nın ölümü, Tora tarafından belirlenen kurbanlığın temel gerekliliklerini yerine getirmeyi. Çarmıha gerilmeden önceki uygulamalar, kurban sunanların ulusal kökenleri (Romalı oluşları), bir insanın asla kurban olamayacağı, öldürüldüğü yerin coğrafi konumu, kan dökülmesinden kaynaklanan bir ölümün bulunmaması gibi nedenlerle asla bir kurban olamaz. Hristiyan İncili, hristiyanların deyimiyle "Yeni Ahit", "Eski Ahit" dedikleri Yahudi Kutsal Kitabı'nın devamıysa, "Eski Ahit" ile uyumlu olmalıdır. Uydurma karşılaştırmalar yeterli olmayacaktır. Hristiyan İncili yazarları, isa'nın geçerli bir kurban olduğunu ve isteyerek kendisini bir günah sunusu olarak sunmuş gibi görünmesini sağlamak için kendilerine uygun olanı seçip, yazıya geçirmişlerdir.

isa'nın ıstırapı, insanlığın günahlarını affettirdi mi?

isa, genellikle insanlığın günahlarına kefareti olması amacıyla ıstırap çekiyor olarak tasvir edilir. Yeşaya 53:10 ayetinde böyle bir doktrinin hiçbir desteği bulunmamaktadır. Bu ayet, Kul'un /Hizmetkar'ın başkaları adına kendini kurban olarak sunduğunu asla söylemez. Başkalarının günahları için kendini sunma konusunda kesinlikle hiçbir ima dahi içermemektedir. Ayet, "Eğer kendisini suç sunusu olarak koyarsa" demektir, yani bu ayet, "Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınsın (53:10 ayetinin devamı)" diye, Kul'un kendisini tüm kalbiyle Tanrı'nın amaçlarına adamaya istekli olduğuna ilişkin mecazi bir ifadedir. Bu koşullu ifade, şart kipi ile yazılmış bu ifade, isa'nın Kul / hizmetkar olması durumunda bir seçeneği olduğu anlamına mı gelmektedir? Tanrı'nın Kul'a/Hizmetkar'a ödül vaati bir şarta bağlıdır: "Eğer yaparsa... görecektir..." Fakat Hristiyan İncili'nde anlatılan isa'nın özgür iradesi ile seçim yapma imkanı yoktu.

isa, Tanrı'nın enkarnesiyse, Tanrı'nın beden almış hali ise veya Tanrı tarafından gönderilen doğaüstü bir varlıksa, başarısızlık ve yenilgi ihtimali yoktur! Aynı zamanda,

Tanrı tarafından verilen görevini bırakmak için özgür irade ile seçim yapma imkanına da sahip değildi. Eğer o, Her Şeyi Bilen Tanrı-insan ise, hristiyan mitolojisine göre, belirli bir görevle, amaçla yeryüzüne geldiyse, kaderini yerine getirip getirmeyeceği konusunda hiçbir soru işareti olamazdı:

"İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı" (Bkz. Filipililer 2:6-8).

Risk, hangi seçimin yapılacağına dair Tanrı'nın önceden bilgisine rağmen, nihai karara bırakılan, özgür iradeye sahip ölümlüler için geçerli bir kavramdır. Tanrı'nın, isa'nın görevini yerine getirmesine bir koşula bağlı olarak bir ödül vaat etmesine gerek yoktur. isa, hristiyanlığın iddia ettiği şeyse, o zaman Tanrı, bu bedenlenmiş günahsız doğaüstü varlığın, kendisinden istenen her şeyi tam zamanında yerine getireceğini biliyor demektir. Eğer isa, Tanrı'nın bir parçasıysa, doğası gereği günah işleyemez.

Kusursuz Tanrı'nın enkarne olduğu ve üçlü birlik bir tanrının eşit bir kişisi olduğu söylenen birini çocuk sahibi olmak ve yaşamının uzatılması ile ödüllendirmek son derece mantıksızdır. Bu tür vaatler, sözde ebedi olan bir varlığa değil, insanlara vaat edilebilir. Koşullu ifade, şart kipinin kullanılması, 53:10 ayetinin isa ile ilgili olamayacağını gösterir.

Başkaları için fedakarlık mı yoksa daha fazla onur ve güç için kendi reklamını yapma mı?

Hristiyan İncili'ne göre, isa yeryüzündeki görevi ve cennetteki kaderi hakkında özel bilgiye sahipti. Örneğin: Yuhanna'nın isa'sı şöyle der:

"Gökten inmiş olan diri ekmek Ben'im" (Yuhanna 6:51)

"...nereden geldiğimi ve nereye gideceğimi biliyorum" (Yuhanna 8:14).

Matta'nın isa'sı öğrencilerine *"Yeruşalayim'e gitmesi, ileri gelenler, başkâhinler ve din bilginlerinin elinden çok acı çekmesi, öldürülmesi ve üçüncü gün dirilmesi gerektiğini"* söyler (Matta 16:21). Hatta Ferisilerin, *"Üç gün sonra yeniden dirileceğim"* (Matta 27:63) kehanetinden haberdar oldukları ileri sürülmektedir.

Cennette geçici olarak bıraktığı varsayılan şeyler ve cennete dönüşüyle ilgili iddia edilen ek ödülleri Filipililer 2:6-11'de bulunur:

"...Tanrı O'nu pek çok yükseltti ve O'na her adın üstünde olan adı bağışladı. Öyle ki, isa'nın adı anıldığında gökteki, yerdeki ve yer altındakilerin hepsi diz çöksün ve her dil, Baba Tanrı'nın yüceltilmesi için isa mesih'in Rab olduğunu açıkça söylesin."

Tanrı'nın, Kendisine emrettiği şeyi yaptığı için bir parçasını veya Kendisi'ne eşit olan bir "kişi"yi ödüllendirdiğini söylemek oldukça garip değil mi? Bu göksel ödül için, isa'nın bilerek lüksten yoksun geçici bir dünyevi varoluşu seçtiği söylenir. Göksel ödüllerinin tam olarak ne olacağını Tanrı olduğu için zaten biliyorsa, yaptığı fedakarlık nedir?

Zaten Tanrı olduğu için dirileceğini biliyorsa, ölü olduğu 3. gün sonunda dirilip cennete döneceğini biliyorsa, neyi feda etmiştir? Görünüşe göre feda ettiği tek şey, sözde ölü olarak geçirdiği hafta sonu tatilidir.

53:10: "tohumu görecek"

"Zer'a"

Ayetteki "tohumu görecek" (*yireh zer'a*) ifadesi sadece bu ayette geçmektedir. İyelik zamirini ifade eden kelimenin sonuna gelen ekin bulunmaması, Kutsal Kitap'ta yaygın bir özelliktir ve iyelik hali ayetin bağlamından anlaşılır (örneğin; Yeşaya 25:11, 59:2, 49:16, 32:11, 33:24, 41:1, 49:22 , 65:21). "Zer'a" kelimesi, gerçek, fiziksel soy veya torun anlamına gelir (Bakınız: Mezmurlar 22:31 (hristiyan incili'nde 22:30), Yeşaya 54:3). Yahudi Kutsal Kitabı'nda asla sembolik anlamda kullanılmamıştır.

Hristiyanlar, "tohumu görecek" sözünün sembolik olduğunu ve isa'ya inananların sayısının artmasını ifade ettiğini iddia ederler. Hristiyanlar, Kutsal Kitap'taki bazı ayetlerdeki (Yaratılış 3:15, 38:8; Yeşaya 1:4, 57:4; Malaki 2:15; Mezmurlar 22:31; Özdeyişler 11:21) tohum kelimesinin sembolik anlama sahip olduğunu iddia ederler. Oysa, bu ayetlerin her birinde "tohum" her zamanki gerçek fiziksel anlamıyla kullanılmaktadır ve hristiyan yorumu temelsizdir. Örneğin, Yeşaya 57. Bölüm'de Yeşaya Peygamber, ebeveynlerinin putperest uygulamalarını sürdürdükleri için bazı bireyleri (bir bütün olarak ulusu değil) kınar. Bu ayetlerde, ana babalarının günahkar yollarını takip eden kötü soyu, tohumu sert bir şekilde kınar. Yeşaya bu kişileri "*falci kadının çocukları, fahişelik ve zina edenlerin soyu*" olarak adlandırır (Bakınız 57:3).

Sonra Yeşaya Peygamber sorar: “siz, günah çocukları değil misiniz? (halo atem yildey pesa zere şeker?)” (57:4) Yani, yalan, yanlış hayatlar yaşayan ana babaların çocukları değil misiniz? Bunlar, Yeşaya Peygamber'in daha önce “kötülük yapanların soyu” (Yeşaya1:4) dediği, yani kötü işler yapan ana babaların çocuklarıdır. Yeşaya 57'de bahsedilen insanlar zina ve fahişelikle gebe kalmıştır, onlar günah ve yalanın neticeleridir. Kelimenin tam anlamıyla, ebeveynlerinin yaptıkları günahların, yanlışların sonucu olarak doğan tohumlar, çocuklardır. Ana-babanın günahlarından bahsederken, bu zalimlerin kelimenin tam karşılığı olarak fiziksel çocukları oldukları için "zer'a" kelimesi kullanılır. Bununla birlikte bu çocuklar aynı zamanda büyücülerin (yani büyücülük ve falcılık yapanların) öğrencileridir, "bene" oğullarıdır”).

"Benim"

"Ben" (kelimenin tam anlamıyla "oğul") kelimesi mecazi olarak "öğrenciler" anlamına gelebilir (Örneğin: 2 Krallar 2:3, 5, 7, 15). Ancak, "zer'a" ("tohum") kelimesi asla bu anlamda kullanılmaz. Örneğin:

"Avram devam etti: "İşte – bana çocuk (zer'a) vermedin. Bana ait olanı, evimdeki biri (ben) miras alacak". Birden, Tanrı'nın Sözü ona geldi: "Mirasçın o olmayacak!" dedi. "Sana ait olanı, senin vücudundan çıkacak biri miras alacak."(Yaratılış 15:3-4).

"Zer'a" her zaman tam anlamıyla fiziksel soy anlamında kullanılır. "Zer'a", kişinin fiziksel soyu anlamına geldiğine göre, Kul'un / Hizmetkar'ın çocukları olması gerekir. isa'nın kendi çocuğu olmadığı için, Kul'a “tohumu göreceğine” dair verilen vaat, isa'nın Yeşaya 53. Bölüm'deki Kul / Hizmetkar olma olasılığını ortadan kaldırır.

53:10: “günleri uzayacak”

Günlerinin uzatılması ve sonsuz yaşama kavuşma kavramları:

Farkları:

Uzatılmış bir yaşam ile sonsuz yaşam asla karşılaştırılmaz, çünkü sonsuza kıyasla, herhangi bir sürenin, ne kadar uzun olursa olsun, hiçbir önemi yoktur. Sonuç olarak, ebedi bir tanrı için, "günleri uzamış" olarak söz edilemez: Eyüp Kitabı'nda Tanrı hakkında söylendiği gibi,

"Günlerin ölümlü birinin günleri gibi, Yılların insanın yılları gibi mi ki?" (Eyüp 10:5)

Tanrı'dan ancak ebedi ve sonsuz olarak söz edilebilir:

"Tanrı öyle büyüktür ki, O'nu anlayamayız, Varlığının süresi hesaplanamaz" (Eyüp 36:26).

O iltir, O sondur, O başka bir şey olamaz, O'ndan başka bir şey olamaz.

Zaten ebedi ve sonsuz olduğu varsayılan Tanrı'nın günlerini uzatmak apaçık mantıksızlıktır. Yaşamın uzatılması, dünyevi ölümlülüğe sahip bir yaratılmış için geçerlidir.

Hristiyanların iddia ettiği gibi "*günleri uzayacak*" ifadesi isa için geçerli olabilir mi? İsa, sözde dirilişinden sonra tekrar ebedi bir göksel varlık olmak için göğe döndüyse, varoluşunun bu aşaması, günlerin uzatılması olarak tanımlanamaz. isa'nın, hristiyanlar tarafından ebedi bir varlık olduğuna inanılıyorsa, böyle bir vadin isa için nasıl bir anlamı olabilir? Sözde, Tanrı'da bir kişiye, ebedi bir üçlü birliğin ikinci kişisine, bir başka üçlü birlik kişisinin sonsuz bir yaşam güvencesi vermesi kadar mantıksız kaç vaat duyduunuz? "*Günleri uzayacak*", genç ve çocuksuz ölen bir insan olan isa için geçerli değildir.

Çocuklarını görme ve ömrü uzatma kutsamaları ölümsüz bir varlık için değil de sadece ölümlü bir insan için geçerli olduğundan, bu kutsamalar hristiyan mitolojisinin isa'sı için geçerli değildir. Bazı hristiyanlar, "*tohumu görececek*" ifadesinin sözde Tanrı'nın isa'nın doğumunu gördüğünü ve "*günleri uzayacak*" ifadesinin de Tanrı'nın isa'yı diriltmesini ifade ettiğini iddia ederler. Bu iki vadin, ayetin koşullu, belirli bir şarta bağlı yapısıyla hiçbir bağlantısı yoktur. İddialarının ne ayetin bağlamıyla, ne yapısıyla, ne de anlamıyla hiçbir ilgisi yoktur.

53:11: "Ruhunun emeğinden göreceği ile tatmin olacak."

Hristiyan yorumcular, isa'nın yaşamının 11. ayette anlatıldığını iddia ederler. Hristiyan İncili'ne göre isa, yaşamı boyunca yapabildiklerinden kuşkusuz "tatmin olmuş" değildi: Çarmıhta şöyle söylemişti:

"Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" (Matta 27:46, Markos 15:34).

Hristiyanların 11. ayetin, isa'nın yeryüzünde ölümünün ardından sözde göksel isa'ya atıfta bulunduğu ve takipçileri arttıkça giderek daha fazla tatmin olduğu iddiası temelsizdir, çünkü bu ayet dünyevi bir varlıkla ilgilidir. isa'nın, sözde üçlü birlik olan tanrıda diğer kişilerle eşit bir kişi olsaydı, "Babasından" "onları bağışlamasını", "çünkü ne yaptıklarını bilmiyorlar" (Luka 23:34) istemek zorunda kalmazdı. Kendisi, Baba'sından onları bağışlamasını istemeden günahları bağışlayabilirdi.

Ama yine de, incillerin isa'sı, kendisine haksızlık ettiğini düşündüğü kimseyi asla affetmedi. Sadece başkalarına affetmelerini tavsiye etti. Yeşaya 53:11 ayeti, önceki ayette ifade edilen düşüncelerin devamıdır. Özetle, Tanrı'nın arzusu onun eliyle başarılı kılınsin diye, Kul'un / Hizmetkar'ın Tanrı'nın amaçları uğruna verdiği emek ve zahmet ile uzun mücadelesinin sonunda "tatmin olacağını" anlatır. Kul / Hizmetkar "göreceği" bol maddi ve manevi kutsamalardan tatmin olacaktır.

53:11:"Dürüst kulum birçoklarını bilgisiyle aklayacak ve onların günahlarını o taşıdı."

Tanrı'nın Kul'u / Hizmetkarı, O'nun yasasının bilgisini yayacaktır. Tanrı'nın, sadık Kulu'nun / Hizmetkarı'nın yüzyıllar boyunca sürgünde yaptığı birçok fedakarlığı tanıdığı ve kabul ettiği, onun dünya milletleri önünde adil ve masum olduğu kanıtlandığında ortaya çıkacaktır. Ayrıca, Kul'un / Hizmetkar'ın diğer milletler için yaptıkları, sonunda onlar arasında da doğruluğun yayılmasına neden olacaktır.

isa'nın öğretileri ulusları yükseltti mi yoksa alçalttı mı? Dünya tarihinde din adına en çok kan döken inancın sahipleri, hristiyan olduklarında veya başkalarını hristiyan olmaya zorladıklarında daha doğru, adil ya da erdemli mi oldular?

isa adına yapılan doğru eylemlere bazı örnekler verilebilse de, aynı zamanda isa adına insanlığın büyük kısmına korkunç zararlar verilmiştir. Sözde "Mesih'in kurtuluşunu" dünyaya getirmenin sonuçları çoğunlukla ölüm, kan, zulüm olmuştur. Takipçileri olduğunu iddia edenler tarafından isa adına sayısız vahşet işlenmiştir. Yoksa isa'yı yalnızca iyi eylemlerden sorumlu tutuyor da kötü eylemlerden zulümlerden sorumlu tutmuyorlar mı? isa'nın herhangi bir zamanda herhangi birinin suçlarını üstlendiği iddiasını destekleyecek somut kanıtları var mı?

53:12: "Bu nedenle ona büyüklerle bir pay ayıracağım ve ganimeti güçlülerle paylaşacak"

Gerçek (Yeşaya) ve kurgu (hristiyan incili) arasında büyük bir ayırım vardır.

Hiçbir şeye sahip olmak ya da olmamak, bütün mesele bu. İddiaya göre isa'nın neleri vardı ve bunu ne zaman aldı? Hristiyan iddiasına göre Daniel 9:26'da anlatılan meshedilmiş isa'dır ve Daniel 9:26 şöyle demektedir:

"Bu 62 haftadan sonra, bir meshedilmiş olan kesilecektir. [v'ei lo]"

Bu ayeti hristiyanlar Yeşaya 53:12 ile nasıl bağdaştırmaya çalışmaktadır?

"v'ei lo"nun doğru tercümesi şudur: "Hiçbir şeye sahip değil" veya "hiçbir şeye sahip olmayacaktır".

Yeşaya, tekrar tekrar İsrail olarak bahsettiği Kul'dan / Hizmetkar'dan bahsetmektedir ve Daniel ise tarihsel olarak Koen Gadol, Alexander Yannai ile özdeşleşmiş olan "*bir meshedilmiş olandan*" bahsetmektedir. Hristiyanlar, bu meshedilmiş kişiyi yanlış bir şekilde isa olarak tanımlarlar.

Hristiyanların karşılaştığı sorunu anlamak.

"*V'ein lo*" (hiçbir şeye sahip olmayacak) İsa'nın ölümden sonraki durumuna atıfta bulunamaz, çünkü ölümden sonra çürüyen ölümlü bedenlerin aksine, hristiyanlar İsa'nın bedensel olarak göğe yükseldiğini ve orada Tanrı'nın tahtının "*sağ yanında*" (İbraniler 8:1) oturduğunu iddia ederler.

"*V'ein lo*" ifadesi kesinlikle maddi zenginlik veya takipçi eksikliğine atıfta bulunamaz, çünkü bu, İsa'yı dünya nüfusunun büyük çoğunluğundan ayırt etmeyecektir. "*Hiçbir şeyi olmayan*" (Daniel 9:26), "*büyüklerle birlikte bir pay*" almaz (Yeşaya 53:12), bedenen göğe yükselmez (Elçilerin İşleri 1:9) ve "*Tanrı'nın tahtının sağında*" (İbraniler 8:1) oturmaz. İsa'nın, sözde ödülleri kazanabilmesi ölümüyle olmuştur.

Hristiyan teolojisi açısından Daniel 9:26 ve Yeşaya 53:12 ayetlerini İsa'ya uydurabilmek için sözde diriliş sonrası bir döneme başvurmaları ve bu iki ayetin birbirlerini iptal etmeleri gerektiği açıktır. Bu nedenle, "*hiçbir şeyi olmayacak*", hristiyan teolojisinin İsa'sına atıfta bulunamaz.

Pavlus'a göre, İsa en büyük ödülleri ancak dünyevi ölümünden sonra kavuşmuştur ve bu ölümünün bir sonucu olarak ödülleri gelmiştir:

"Mesih, Tanrı özüne sahip olduğu halde, Tanrı'ya eşitliği sınıksız sarılacak bir hak saymadı. Ama kul özünü alıp insan benzeyişinde doğarak ululuğunu bir yana bıraktı. İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı. Bunun için de Tanrı O'nu pek çok yükseltti ve O'na her adın üstünde olan adı bağısladı" (Filipililer 2:6-9).

Yuhanna'nın İsa'sı da şöyle der:

"Bunun için Baba beni sever; çünkü ben canımı veririm, ta ki, onu tekrar alayım" (Yuhanna 10:17).

Yeşaya 53:12. ayeti İsa için geçerliyse, o zaman Daniel'in "*hiçbir şeyi olmayacak*" ifadesi ona atıfta bulunamaz, çünkü İsa'nın ödülleri ancak "*kesildiği*" andan itibaren gelebilirdi. Bu iki ayeti (Daniel 9:26 ve Yeşaya 53:12) tek bir kişiye uygulamak kendi içinde çelişkilidir.

isa'nın yeryüzünde ve cennetteki zenginliği ve gücü

isa bir insan olarak ölecek nelerden vazgeçti? isa'nın bir insan olarak hiçbir serveti veya gücü yoktu. Sözde doğaüstü bir varlık olduğu için, göksel rolünü yeniden üstlendiğinde, gücünü üçlü birlik tanrıda bir kişi olarak kullanmasını bekleyebilirdi. Hristiyan teolojisi, isa'nın bir tanrı-insan olarak geçici bir dünyevi hayattan vazgeçip, göklerdeki/cennetteki rolüne geri döndüğünü ve orada üçlü birlik bir tanrının bir parçası olarak, Tanrı olarak hüküm sürdüğünü söyler. Açıkça, sonucunda elde edeceklerini bilerek kaybettiğinden daha fazlasını kazandığında, isa'nın insanlığın kurtuluşu için kendisini feda ettiğini söylemek mantık dışıdır. Daha önce gördüğümüz gibi, Pavlus şunları yazmıştır:

Mesih İsa'daki düşünce sizde de olsun. Mesih, Tanrı özüne sahip olduğu halde, Tanrı'ya eşitliği sınırsız sarılacak bir hak saymadı. Ama kul özünü alıp insan benzeyişinde doğarak ululuğunu bir yana bıraktı. İnsan biçimine bürünmüş olarak ölüme, çarmıh üzerinde ölüme bile boyun eğip kendini alçalttı. Bunun için de Tanrı O'nu pek çok yükseltti ve O'na her adın üstünde olan adı bağışladı. Öyle ki, İsa'nın adı anıldığında gökteki, yerdeki ve yer altındakilerin hepsi diz çöksün ve her dil, Baba Tanrı'nın yüceltilmesi için İsa Mesih'in Rab olduğunu açıkça söylesin. (Filipililer 2:5-11)

Pavlus ayrıca İsa hakkında şunları söylemişti:

Bu kudret, Tanrı'nın, Mesih'i ölümden diriltirken ve göksel yerlerde sağında otururken O'nda sergilediği üstün güçle aynı etkinliktedir. Tanrı O'nu bütün yönetimlerin, hükümlerinin, güç ve egemenliklerin, yalnız bu çağda değil, gelecek çağda da anılacak bütün adların çok üstüne çıkardı. Her şeyi ayakları altına sererek O'na bağımlı kıldı. O'nu her şeyin üzerinde baş olmak üzere kiliseye verdi. Kilise O'nun bedenidir, her yönden her şeyi dolduranın doluluğudur. (Efesliler 1:20-23)

isa, başarısızlığa uğramayacağını ve bunun sonucunda sözde üçlü birlik tanrıda ikinci kişi olarak kendi kendisine buyurduğu şeyi yaptığı için ödüllendirileceğini bilerek, belirli işleri yapmak için dünyaya geldiyse, kurban nerede?

Kul'un Tanrı'ya olan sadakatinin ödülü

53:12 ayetinde, Tanrı, özverisinin bir sonucu olarak sahip olduğu her şeyi Tanrı'ya hizmet amacıyla bırakmaya istekli olan bir Kul'dan / Hizmetkar'dan söz eder. Bölümün anlattığı bağlamda fedakarlığın anlamı budur.

Hristiyan isa'nın sözde kurban edilmesi büyük ölçüde abartılmıştır. Doğüstü bir varlık olduğu iddia edilen bir kişinin, kendisi için esasen önemsiz bir şey olan etten kemikten bir varlıktan vazgeçerek karşılığında sonsuz bir yücelik ve güç konumuna ulaşacağını bildiği "kurban" kavramının büyük bir yanlış kullanımı vardır! isa'nın ölümü kurban olarak adlandırılmaz. isa'nın, geçici insan ömrünü geride bırakarak, ebedi tanrılığın bir kez daha parçası olmak için cennete döndüğü iddia edilmektedir. Hristiyanlığın "Tanrı Kuzusu" dediği kurbanlık sunu bu mu?

Kendine itaat ettiği için kendini ödüllendirmek

Kutsal Kitap'taki kurban, habersiz ve sağladığı hizmet için ödül almaksızın öldürölür. isa, bir tanrı olarak kendisinin yapmasını istediği şeyi yaptığı için ve sözde fedakarlığı için neden ödüllendirilsin ki? isa'nın bir parçası olduğu iddia edilen üçlü birlik tanrının, kendisine kendisine bir ödül olarak "*Ona büyüklerle bir pay vereceğim*" demesinin hiçbir anlamı yoktur. Böyle bir ödül, sadece insan olan birine verilebilir, aynı zamanda doğüstü bir varlık olan birine verilemez.

Ganimeti güçlülerle paylaşmak

Tanrı'nın "*ona büyüklerle bir pay vereceği*" vaadine paralel olarak, "*ganimeti [şalal] güçlülerle paylaşacaktır*" ifadesi de yer almaktadır. "Güçlüler" veya "güçlü kişiler" terimi, Avraam'ın soyundan gelen güçlü ulusa atıfta bulunur:

"Avraam kesinlikle büyük ve güçlü bir ulus haline gelecek ve yeryüzünün tüm ulusları onun sayesinde mübarek kılınacaklar" (Yaratılış 18:18).

İbranice "*şalal*" kelimesi, savaş ganimeti için kullanılan bir terimdir (Bkz. Yaratılış 49:27, Çölde Sayım 31:11, Yeşaya 10:6) ve nerede kullanılırsa kullanılsın her zaman fiziksel zenginlik anlamına gelir. Özdeyişler Kitabı'nda "*şalal*", kişinin kişisel çalışmasından kaynaklanmayan servet artışını ifade etmek için kullanılır. (Bkz. "Kocasının yüreği ona güvenir, Ve adamın kazancı "*şalal*" eksik olmaz" Özdeyişler 31:11).

“Paylaştıracak” ifadesi, ganimetlerin bölüştürülmesinin yetkili makamlar tarafından düzenli bir şekilde yapılacağını belirtir. İsrail ulusunun tamamı savaş ganimetlerini paylaşacaktır.

Mika 4:13

*Rab şöyle diyor: “Ey Siyon halkı, kalk ve harmanı döv.
Çünkü seni demir boynuzlu, tunç tırnaklı boğalar kadar güçlü kılacağım.
Birçok halkı ezip geçecek,
Zorbalıkla elde ettikleri serveti, zenginlikleri bana,
Yeryüzünün sahibi olan Rab’be adayacaksın.”*

Mika 5:7

*Orman hayvanları arasında aslan ne ise,
Davar sürülerini paralayıp dağıtan, kurtulma fırsatı vermeyen genç aslan ne ise,
Yakup’un soyundan geride kalanlar da uluslar arasında,
Halkların ortasında öyle olacaklar.*

Yeşaya 41:15-16

*“İşte, seni dişli, keskin, yepyeni bir harman düveni yaptım.
Harman edip ufalayacaksın dağları,
Tepeleri samana çevireceksin.
Onları savurduğunda rüzgar alıp götüreceksin,
Darmadağın edecek hepsini kasırga.
Sense Rab’de sevinç bulacak,
İsrail’in Kutsal’yla övüneceksin.*

Zekeriya 14:14

"Yahudalılar da Yeruşalayim’de savaşıacak. Çevredeki bütün ulusların serveti, çok miktarda altın, gümüş, giysi toplanacak.

“O”, yani tekil halde ifade edilmiş İsrail ulusu, savaş ganimetlerini “güçlüler” arasında, tüm Yahudi halkı arasında eşit olarak dağıtacaktır. Ganimetlerin paylaşımına katılacak olanlar sadece gerçekten savaşanlar olmayacak, aynı zamanda ganimetler tüm İsrail arasında eşit olarak paylaşılacaktır. Karşılaştırın:

Çölde Sayım 31:27

"Ele geçirilen [canlıları,] orduya katılıp savaşa tutuşanlarla tüm cemaat arasında ikiye böl."

Yeoşua 22:8

"Evlerinize büyük servetle, çok sayıda hayvanla, altın, gümüş, tunç, demir ve çok miktarda giysiyle dönün" dedi, "Düşmanlarınızdan elde ettiğiniz ganimeti kardeşlerinizle paylaşın."

1 Samuel 30:24-25

"Sizin bu söylediklerinizi kim kabul eder? Savaşa gidenle eşyanın yanında kalanın payı aynıdır. Her şey eşit paylaşılacak!" O günden sonra David bunu İsrail için bugüne dek geçerli bir kural ve ilke haline getirdi."

İsa, tanrı ise, ganimeti onunla paylaşacak kadar büyük kim olabilir? Tanrı olan birinin, yalnızca dünyevi hükümdarlarıkiyle kıyaslanabilecek "bir paya" sahip olabileceği veya "ganimeti herhangi biriyle paylaşacağı" düşünülebilir mi? Bu konu mantığa uygun hale getirilmeye çalışılsa bile, hristiyan yorumcuların İsa'ya atıfta bulunduğunu iddia ettiği 2. Mezmur'da belirtilenlere aykırı olacaktır. Bu mezmurda Tanrı, söz konusu kişiye tüm dünyayı (bir kısmını değil) mülk olarak sunar ve tüm yöneticilere o kişiye saygı göstermeleri söylenir:

"Ve şimdi Ey krallar bilge olun, dünya yargıçları disiplinli olun. Tanrı'ya korku ile kulluk edin ve titreyerek sevinin. Sağlığı arzula ki O gazaba gelmesin ve yolun şaşmasın çünkü öfkesi aniden parlar. Övgüler O'na tam güvenenlere" (Mezmur 2:10-12).

Dolayısıyla Yeşaya 53:12 ve 2. Mezmur aynı kişiye atıfta bulunamaz.

İsa ve güçlülerle paylaşılan savaş ganimetleri

İsa büyüklerle hangi payı paylaştı, güçlülerle hangi ganimeti paylaştı? Sözde etkileşimde bulunduğu ve "ganimeti" paylaştığı "büyük" ve "güçlü" kim? Bunları ne zaman ve nerede yerine getirdi? Yoksa bu da mı ikinci kez geldiğinde yapılacaklar listesine eklendi?

53:12: “çünkü ruhunu ölüme döktü”

Birçokları ruhlarını ölüme döktü

"Ruhunu ölüme dökmüş *"arah"* olması, Kul'un /Hizmetkar'ın ödüllendirilmesinin nedenidir. Bu ifade, isteyerek ölmek anlamına geldiğine göre, incillerde anlatılan isa'ya atıfta bulunuyor olamaz. Hristiyan İncili'ne göre isa çarmıhta ölmeye pek istekli değildi. Matta ve Markos'un isa'sı çarmıhta yaşadığı hüsrana, hayal kırıklığı ve başarısızlık duygusunu şöyle ifade etmişti:

"Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" (Matta 27:46, Markos 15:34).

Çarmıhta söylediği bu ifade, isa'nın *"çektığı acılar aracılığıyla itaati öğrendiği"* (İbraniler 5:8) ve Tanrı'nın iradesine özgürce boyun eğdiği (Matta 26:39, 42; Markos 14:36; Luka 22:42) iddiasıyla çelişir. İnciller, yaşamın bu son anlarında, isa'nın kendisini öyle bir şekilde ifade ettiğini söyler ki, ölümü, Tanrı'dan gelen bir çağrıya cevaben yapılan gönüllü bir kurban ölümü olarak kabul edilemez. isa, Tanrı tarafından terk edildiğini hissederek ölüme gitmiştir.

isa'nın çarmıhtaki son sözleri üç farklı biçimde görünür:

"Tanrım, Tanrım, beni neden terk ettin?" (Matta 27:46, Markos 15:34)

"Baba, ruhumu ellerine bırakıyorum" (Luka 23:46)

"Tamamlandı!" (Yuhanna 19:30)

Luka ve Yuhanna daha olumlu bir son söz yapmaya çalışsalar da, daha önceki Matta ve Markos incilleri bu çabaya yaklaşmazlar. Üçünden sadece biri isa'nın son sözleri olabilir.

Kul / Hizmetkar topluluğundaki birçok kişi, ruhlarını ölüme dökmüştür, bazıları ölümün eşiğine gelmiş, bazıları da Tanrı'nın Adının Kutsanması için can vermiştir. İsrail'in Kul / Hizmetkar topluluğu öyle ya da böyle *"ruhunu ölüme dökmüştür."*

53:12 “günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını taşıdı.”

Suçluların günahlarını taşıyan isa mitini gözden geçirmek

Kul / Hizmetkar hakkında şöyle denilir: "*Ve o, günahkarlarla sayıldı; ve birçoklarının günahını o taşıdı*" ama bunun isa'dan söz ettiğine dair kanıt nerededir?Tarih boyunca birçok insan “suçlular arasında sayılmış” olsa da, çok azı “birçoklarının günahını” üstlendiğini iddia edebilir. isa söz konusu olduğunda, onun kelimenin tam anlamıyla “birçoklarının günahını üstlendiğine” dair hiçbir kanıt yoktur. Bu, hristiyanlığın hüsnükuruntuya dayanan bir iddiasıdır.

Somut olarak gözlemlenebilecek şeyler söz konusu olduğunda, isa Kul / Hizmetkar ile ilgili yerine getirmesi gereken hiçbir işi yerine getirmemiştir. O halde, kanıtlanamaz, yanlışlanamaz, somut olmayan bir iddiayı yerine getirmiş olmasını neden bekleyelim? isa'nın herhangi bir zamanda herhangi birinin suçlarını taşıdığı iddiasını destekleyecek somut bir kanıt yoktur.

53:12: “[O] günahkarlar için dua / şefaati etti”

isa “günahkarlar için şefaati” etti mi? isa'nın sözde diriliş sonrası durumunda, insanlık adına Tanrı'ya aracılık ettiği ve semavi bir savunucu olarak, insanın Tanrı'nın önündeki davasını savunduğu söylenir:

"Ölmüş, üstelik dirilmiş olan Mesih İsa, Tanrı'nın sağındadır ve bizim için aracılık etmektedir" Romalılar 8:34

"Bu nedenle O'nun aracılığıyla Tanrı'ya yaklaşanları tümüyle kurtaracak güçtedir. Çünkü onlara aracılık etmek için hep yaşamaktadır." İbraniler 7:25,

"...bizim için Tanrı'nın önünde görünmek üzere asıl göğe girdi" İbraniler 9:24;

"...içimizden biri günah işlerse, adil olan İsa Mesih bizi Baba'nın önünde savunur" 1 Yuhanna 2:1.

isa, her üç kişinin eşit ve uyum içinde olduğu ve üçlü birlik bir tanrının parçasıysa, kendisini takip eden günahkarlar için nasıl şefaet edebilir? Baba Tanrı'nın isa'nın isteğini kabul ettiği veya reddettiği iddiası, iki "kişinin" bir düşünce ayrılığına sahip olduğunu gösterir. isa'nın üçlü birliğin sözde ikinci kişisi olarak Baba Tanrı'dan aşağıda olduğunu gösterir. Bir şefaetçi, temsil ettiği kişiler ile talebi alan ve karar veren kişi arasında olur. isa Tanrı'da bir kişiyse aynı anda hem savunma avukatı hem de yargıç demektir. Ancak, hristiyan incili'nde isa ve Tanrı ayrı varlıklar olarak tanımlanır: Tanrı'dan herhangi bir şekilde ayrı olan ise, Tanrı değildir.

İsa, tamamen senkronize bir üçlü birlik tanrısının parçasıysa, aracılık edecek kimse yok demektir. Bununla birlikte bu şefaatin devam ettiğine dair bir kanıt yoktur. Bu, yalnızca incil yazarlarının doğrulanamayan bir iddiasıdır.

TANRI VE İSRAEL

Yukarıda bahsedildiği gibi, İsrail halkı ile ilgili "İstirap Çeken Kul / Hizmetkar" peygamberliğinin nasıl gerçekleştiğinin ayet ayet açıklaması Yeşaya 53. Bölüm'de bulunabilir: Kul Kimdir? Bu Tanah gerçeğini inkar edenlere ve İsrail halkı Tanrı'nın emirlerine her zaman uymadığı için İsrail'in nasıl "dürüst kişi" olarak adlandırılabileceğini sorgulayanlara yanıt olarak, Tanrı sözü aksini söylemektedir. Bu bölüm, uzun bir tarihsel dönemin doruk noktasını tanımlar ve sürgünden nihai kurtuluşun zamanını işaret eder. Açıkçası, eğer İsrail bir ulus olarak tövbe ediyorsa sorun yoktur. Ama ya İsrail tam olarak tövbe etmezse?

Unutulmamalıdır ki, samimi bir tövbe olmadığında bile Tanrı çoğu zaman merhametli ve bağışlayıcıdır. Tanrı şöyle bildirir:

"Kime acımak istersem ona acır, kime merhamet etmek istersem ona merhamet ederim" (Çıkış 33:19).

Mezmun yazarı ise şöyle yazmıştır:

"Ancak O, merhametlidir, günahı affeder ve yok etmez. Kızgınlığını söndürür ve tüm öfkesini serbest bırakmaz. Ve hatırlar ki, onlar sadece ettir, bir nefes ki gider ve dönmez" (Mezmurlar 78:38-39).

Mika peygamber şöyle bildiriyor:

"Senin gibi suçları silen, Kendi halkından geride kalanların isyanlarını başıslayan başka tanrı var mı? Sonsuza dek öfkeli kalmazsın, Çünkü merhametten hoşlanırsın" (Mika 7:18).

İsrael mecazi olarak kör ve sağır olsa bile, Tanrı hala İsrail'i Kendi kulu ve elçisi olarak görmektedir:

"Benim kulumdan başka kör olan kimdir? Yahut gönderdiğim elçim gibi sağır olan kimdir? Benimle barışık olan gibi kör, ve Rab'bin kulu gibi kör olan kimdir?" (Yeşaya 42:19).

Yeşaya, kurtuluşun hak edilmediğinde bile, Tanrı'nın kendi sebeplerinden dolayı gerçekleşebileceğini kaydeder:

"Ben, kendi uğrumda senin günahlarını silen benim; ve senin suçlarını anmayacağım" (Yeşaya 43:25)

"Fakat milletlerin gözünde ismim bozulmasın diye, kendi ismim uğrunda çalıştım; o milletler ki, onların gözü önünde İsrail oğullarını çıkarmıştım" (Hezekiel 20:14,22).

Yeşaya Peygamber, bazı durumlarda Tanrı'nın kurtuluşunun tüm İsrail'in Tanrı'ya dönüşünden önce geldiğini bildirir:

"Ey Yakup soyu, ey İsrail, Söylediklerimi anımsayın, çünkü Kulumsunuz. Size ben biçim verdim, Kulumsunuz; Seni unutmam, ey İsrail! İsyenlerinizi bulut gibi, günahlarınızı sis gibi sildim. Bana dönün, çünkü sizi kurtardım." Sevinçle haykırın, ey gökler, Çünkü bunu Rab yaptı. Haykırın, ey yerin derinlikleri. Ey dağlar, ey orman, ormandaki her ağaç, Sevinç çığlıklarına katılın. Çünkü Rab Yakup soyunu kurtararak İsrail'de görkemini gösterdi" (Yeşaya 44:21-23).

Tanrı, kurtuluşu O'nun tam adaletine göre hak etmeseler de, halkını kurtarır. İlahi amaç belirleyici faktördür ve O'nun atalara verdiği sözler koşulsuzdur ve hala bağlayıcıdır (örneğin; *"Seninle ve ardından gelecek çocuklarınla aramdaki antlaşmayı, nesiller boyu, ebedi bir antlaşma olarak yerine getireceğim; hem senin Tanrın*

olacağım, hem de ardından gelecek çocuklarının" (Yaratılış 17:7). Böylece Tanrı, Yeşaya peygambere şöyle bildirir:

"Halkının hepsi doğru "tsadikim" kişiler olacak; el emeğim, görkemimi göstermek için diktiğim fidan, ülkeyi sonsuza dek mülk edinecek" (Yeşaya 60:21).

Bireysel olarak tövbe olmadan aklanma, kefarettir. Ancak İsrail örneğinde, ulusun günahları için acı çekmesine neden olduktan sonra, Tanrı, diğer uluslar O'nunla alay etmesin diye Kendisi için bağışlar:

"Ben, kendi uğrumda senin günahlarını silen benim; ve senin suçlarını anmayacağım" (Yeşaya 43:25).

Bu nedenle, Tanrı'nın kurtuluşu her zaman bağışlamadan önceki tövbeye bağlı değildir. Tanrı, bağışlanmış bir İsrail'i tamamen doğru, geçmişteki tüm suçları bağışlanmış ve deyim yerindeyse Tanrı tarafından suçları unutulmuş olarak kabul eder. Böylece İsrail, bölümde bahsedildiği gibi geçmişte günahlarının acısını çekmiş olsa da, yeni bir dönem başlamaktadır.

Özetle, ıstırap çeken Kul / Hizmetkar bölümüyle ilgili ana mesele, bu bölümün isa'ya atıfta bulunduğu dair hristiyan iddiası olmuştur. Bu bölümün isa'yı hiçbir şekilde tanımlamadığı açıktır. Birkaç incil yazarı tarafından, sanki isa'ya atıfta bulunuyormuş gibi atıfta bulunulmasına rağmen, bunun aksinin doğru olduğu gerçeğinden kaçmanın bir yolu yoktur.

Temenni

Yeryüzünden putperestliğin silinmesine katkıda bulunmak amacıyla bu çeviriyi yazmaya giriştim. Bu çalışma, zihinlere berraklık sağlasın ve kimse elinden düşürmek istemesin. Gökhan Duran, Ekim 2022.

Kaynaklar

Gerald Sigal, Isaiah 53: Who is the Servant?, Xlibris, 2007
Rabbi Tovia Singer, Let's Get Biblical, 2001

Rabbi Nosson Scherman, The Milstein Edition Later Prophets: Isaiah, Mesorah Publications Ltd.,2013

Samuel R. Driver (Author), Adolf Neubauer , The Suffering Servant of Isaiah, Wipf and Stock, 2000

Michael L. Brown, Answering Jewish Objections to Jesus: General and Historical Objections, Baker Books;2000

Rabbi Moshe Shulman, <http://www.judaismsanswer.com/>

Rabbi Yisroel C. Blumenthal, <https://judaismresources.net/>

Isaiah 53: The Suffering Servant, aish.com